

ΝΙΚΟΣ Ε. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΥ 1956
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΣΟΝ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Βιβλιοθήκη Γεωργίου Δ. Κωνσταντίνου - Κωνσταντίνου
Παλαιών Προσοπαρτών
Εξ Αρχειοθήκης του Γ. Γ. Γ.
Δημοσίευση 27.7.56

[Signature]

Ἀπόσπασμα δηλώσεων
τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχου Παπάγου
πρὸς τὸν τύπον τὴν 13^{ην} Φεβρουαρίου 1955.

«... Συνιστῶ ἐπιμένωσι εἰς ἔργου τοῦ
ἐργαζομένου τὰ ἔχον ἐμπιστοσύνην
εἰς τὰς διαβεβαιώσεις μου καὶ τὰ μὴ
ἐπηρεάζωνται ἀπὸ τὴν ἀνταρξίαν.
Εἶπα καὶ ἄλλοτε ὅτι δαύτῃς δὲν
γίνονται. Παρὰ τὰς μεμφίμοις ὅμως
καὶ εἰς ποῖα τῶν ἐκπομπῶν
δὲ ἐκωφεύδουν συντόμως ἔργα
αἱ ἐκποσέσεις τῆς Κυβερνήσεως.
Καὶ ὅταν δὲ γένη ἡ ἐκπομπὴ αὐτὴ
γεγραμμένα, ὁ ἐκπαινευμένος δὲ ἔχει
ἐκωφεύσει τὸ μαθητικὸν τοῦ ἀπέναντι
τοῦ ἔδου καὶ δὲ προσέχον με
ὑπερηφάνειαν διὰ τὰ διευκολύματα
τὴν διὰ τὴν τῆς συνεχίσωσι ἐνὸς ἔργου
τὸ ὅποτον δὲ ἀποτέλεσεν μίαν αἰτὶν
τὰς γαυροδίας ἀντιτάς τῆς κοινῆς
ἐκπομπῆς τῆς νεωτέρης ἐκπομπῆς.

Μαίνας

ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΣΟΝ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Όταν τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1951 ὁ Ἑλληνικὸς Συναγερμὸς συνεπλήχθη εἰς πολιτικὸν κίνημα, ἐτονίσθη διὰ τοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ Στρατάρχου Παπάγου, εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι δὲν ὑπόσχεται θαύματα. Ἀλλ' ὅτι διὰ τὴν ποθομένην ἀλλαγὴν, ποὺ συμβολίζει τὸ νέον πολιτικὸν κίνημα, ζητεῖ τὴν συνεργασίαν ὅλων.

Ἡ μεταμόρφωσις τῆς χώρας, διὰ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ, ἀπετέλεσε τὸν κύριον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, καὶ ὁ Ἕλλην πολίτης, ποὺ θὰ διαβάσῃ τὸ βιβλίον αὐτό, θὰ εὕρῃ εἰς τὰς σελίδας του ἀπτην τὴν ἀπόδειξιν ὅτι εἰς αὐτὸν πάντοτε τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν ὁδηγεῖ ἡ ἐργασία, ποὺ ἐπιτελεῖται σήμερον εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δημοσίας ζωῆς.

Ὑπάρχουν εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν θετικά, ζωντανὰ καὶ χωρὶς περιττὰς ἐξάρσεις τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα ποὺ συνιστοῦν τὰ κυβερνητικὰ πεπραγμένα κατὰ τὴν διαρρεύσαν διетίαν. Ἡ σημαντικὴ πρόοδος ποὺ ἐσημειώθη εἰς τὸ βραχὺ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα δὲν χρειάζεται σχήματα ρητορικὰ διὰ νὰ παρασταθῇ, τῆς ἀρκεῖ ἡ ἀπλὴ πειθὼ τῶν ἀριθμῶν. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἀριθμῶν τὴν βάσιν ἀποτελεῖ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα. Ὑπολογιζόμενον εἰς ἑκατομμύρια σταθερῶν τιμῶν τοῦ 1951, τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα τῆς χώρας ὑπῆρξε, κατὰ τὸ 1952, 29.008 ἑκατ. νέων δραχμῶν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ 1954 εἰς 34.758, ἑκατ. ν.δ., ἐσημείωσε, δηλαδή, ἀύξησιν 5.750 ἑκατ. ἐντὸς μιᾶς διетίας.

Σοβαρὰν ἀύξησιν ἐπίσης ἐμφανίζει τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα, τὸ ὁποῖον, ἀποτιμώμενον εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1951 καὶ ἐκφραζόμενον εἰς ἑκατομμύρια νέων δραχμῶν, ἀνῆλθεν ἀπὸ 10.300 τὸ 1952, εἰς 13.000 τὸ 1954, ἥτοι ἐσημείωσεν ἀύξησιν 33% περὶπου.

Ἀλματώδη ἐξέλιξιν ἐπραγματοποίησεν ἐξ ἄλλου καὶ ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή. Ὁ δείκτης, συμφώνως πρὸς τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα τοῦ συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων, μὲ βάσιν 100 τὸ 1938, ἠκολούθησε τὴν ἐξῆς ἀνιούσαν: 1952: 122, τὸ 1953: 167, καὶ τὸ 1954: 189. Ὑπάρχει, ἐπομένως, ἀύξεις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς προσεγγίζουσα τὸ 50%.

Ἀμεσον ἀποτέλεσμα τῆς προόδου πού παρουσίασαν οἱ τρεῖς οὗτοι παράγοντες, ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς — ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ ἄλλα ἔργα, πού συνετελέσθησαν κατὰ τὴν διετίαν — ὑπῆρξεν ἡ ἀπόλυτος σταθερότης τῆς δραχμῆς καὶ ἡ παγίωσις τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτήν. Εἶναι ἐπαρκῶς εὐγλωττοι οἱ ἀριθμοί, οἱ ὁποῖοι ἐμφανίζονται εἰς τὰς καταθέσεις τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων καὶ τῶν Τραπεζῶν. Κατὰ τὸ 1952 τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων ἀνῆρχετο εἰς 2.196.0 ἑκατ. ν.δ., ἐκ τῶν ὁποίων αἱ καταθέσεις ἰδιωτῶν ἀντεπρόσώπευον 1.157.4 καὶ αἱ καταθέσεις Νομικῶν Προσώπων 1.038.5 ἑκατ. ν.δ. Εἰς τὸ 1954 αἱ καταθέσεις ἔχουν σχεδὸν διπλασιασθῇ ἀνερχόμεναι εἰς 4.054.4 ἑκατ. ν.δ., ἐκ τῶν ὁποίων 2.815.0 ἰδιωτῶν καὶ 1.339.4 ἑκατ. ν.δ., Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Ὁ ὑπερδιπλασιασμός τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων εἶναι χαρακτηριστικὸν δείγμα τῆς ἐδραιώσεως τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν δραχμὴν. Ἐμπιστοσύνης, εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ὁποίας πλὴν τῶν ἄλλων ὅχι ὀλίγον συνέβαλε καὶ ἡ διόγκωσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς χώρας κατὰ 70 περίπου ἑκατομμύρια δολλαρίων, παρὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1953, μετὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς, ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τῶν εἰσαγωγῶν ὧν τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἡ τοιαύτη αὐξήσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς χώρας ὀφείλεται φυσικὰ εἰς ἀντίστοιχον εἰσροὴν τῶν πάσης φύσεως συναλλαγματικῶν πόρων. Τὴν κυρίαν πηγὴν ἀντλήσεως ξένου συναλλάγματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καλύπτονται αἱ δαπάναι τῶν εἰσαγωγῶν καὶ δημιουργεῖται σημαντικὸν ἀποθεματικόν, ἀποτελοῦν βεβαίως αἱ ἐξαγωγαὶ ἐλληνικῶν προϊόντων. Αἶται, ἐνῶ τὸ 1952 ἀπέδωσαν 115.0 ἑκατ. δολλ. εἰς τὴν χώραν, τὸ 1953 ἀπέφερον 134.1 καὶ τὸ 1954, 161.3 ἑκατ. δολλ.

Ἀπὸ τὸν τουρισμὸν ἔχομεν ἐπίσης αὐξανόμενον συναλλαγματικὸν εἰσόδημα. Εἰς τὸ 1952 ἐπεσκέφθησαν τὴν χώραν 68.189 περιηγηταί, οἱ ὁποῖοι ἀφῆκαν 9.585 ἑκατ. δολλάρια. Εἰς τὰ 1954, ἐνῶ ἡ κίνησις τῶν περιηγητῶν ὑπερεδιπλασιάσθη, ἐπισκεφθέντων τὴν χώραν 157.618 προσώπων, ἡ ἀπόδοσις τοῦ συναλλάγματος σχεδὸν ἐτριπλασιάσθη. Ἐφθασε δηλαδὴ τὰ 25.324 ἑκατ. δολλάρια.

Ὅπως προσφάτως εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ δηλώσω, τὸ τεράστιον ἐλληνικὸν πρόβλημα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν εἶναι δυνατόν νὰ εὕρῃ ἐπιτυχὴ λύσιν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τουρισμοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τὰ πρῶτα ἔργα, καλύπτοντα 18μηνον χρονικὴν διάρκειαν, ἔχουν ἤδη ἐξαγγελθῇ.

Καὶ ἐνῶ τὸ ξένον συνάλλαγμα ὑπερετιμήθη κατὰ 100ο)ο, ἡ Κυβέρνησις ἐφρόντισεν ὥστε νὰ ἰσορροπήσῃ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χαρτονομίσματος πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀναπτυσσομένης παραγωγῆς, ὥστε τὸ κυκλοφοροῦν χαρτονομίσμα νὰ μὴ αὐξηθῇ περισσότερον ἀπὸ 50ο)ο

ἐντὸς τῆς διетίας. Κατὰ τὸ 1952 ἡ κυκλοφορία ἀνῆρχετο εἰς 2.475.9 ἑκατ. δραχμῶν, καὶ τὸ 1954 ἔφθασε μόλις τὰ 3.843.0 ἑκατ. δραχμῶν.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπέδειξε καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ στοργὴν πρὸς τὴν ἐπαρχίαν καὶ κατανόησιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς. Ὁ νόμος τῆς ἀποκεντρώσεως ἀποτελεῖ ἀπὸ τῆς διοικητικῆς καὶ οἰκονομικῆς του πλευρᾶς τὴν καλυτέραν ἀπόδειξιν τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Στρατάρχης Παπάγος κάμνει πᾶν τὸ δυνατόν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ τῆς ὑπαίθρου. Ὁ νόμος αὐτὸς θὰ ἀποβῇ τὸ θεμέλιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Κυβέρνησις θὰ οἰκοδομήσῃ τὴν πλήρη οἰκονομικὴν καὶ διοικητικὴν ἀποκέντρωσιν.

Ἐξ ἄλλου ἐπετεύχθη ἡ στέγασις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν συνόρων, τῶν ὁμήρων τοῦ Παρατετάσματος, οἱ ὅποιοι ἐπανεπατρίσθησαν, καὶ τῶν βορειοηπειρωτῶν φυγάδων, καθ' ἣν ἀκριβῶς ὥραν ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπισθοῦν κατὰ προτερότητα θεομηνίαι, ὅπως οἱ σεισμοὶ τῶν Ἰονίων Νήσων καὶ τῆς Θεσσαλίας, πού ἐπέφερον ἀπρόβλεπτον καὶ ἐπαχθεστάτην ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ θετικαὶ ἐπιτεύξεις συνετελέσθησαν παραλλήλως καὶ ταυτοχρόνως πρὸς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἐξάλειψιν τῶν πληγῶν τοῦ παρελθόντος, πού διεξήγαγεν ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία παρέλαβεν ἐρείπια καὶ ἐπέτυχε ἐντὸς δύο ἐτῶν, ἂν μὴ τὴν ὁλοκλήρῳσι τῆς ἀνοικοδομήσεως, τοῦλάχιστον τὴν ταχεῖαν καὶ σταθερὰν προώθησιν τῆς χώρας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀνορθώσεως.

Ἐχρειάσθη νὰ ἐξαλειφθοῦν πληγαὶ τοῦ παρελθόντος, ὡς τὸ παρεμβατικὸν Κράτος μὲ τὴν ἐπακόλουθον μαύρην ἀγορὰν τῶν βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἐχρειάσθη ἀκόμη διὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν ὅλα αὐτὰ νὰ ληφθῇ σειρὰ μέτρων, τὰ ὁποῖα ἔδωσαν ἀρχικῶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἦσαν ἀντιδημοτικά, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἔπεισαν τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ὅχι μόνον διὰ τὴν ἀνάγκην, πού τὰ ὑπηγόρευσε καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς σκέψεως πού τὰ ἐπέβαλε, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ὠφελείας, ἡ ὁποία θὰ προκύψῃ τελικῶς ἐξ αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ συνόλου. Δὲν διωρίσθησαν ὑπάλληλοι, ἐκτὸς τῶν ἐκπαιδευτικῶν, πού ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῶν σχολείων, καὶ κυρίως τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Ἐπατάχθη εὐνοιοκρατία εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις καὶ οἱ πολῖται ἔγιναν ἴσοι ἔναντι τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Νόμου. Ἐκτυπήθησαν οἱ ἀνατροπεῖς κομμουνιστὰι καὶ ἐξηρθρώθη τὸ συνωμοτικὸν τῶν δίκτυον. Συγχρόνως ὁμοῦς ἐφηρμόσθη ἡ πολιτικὴ τῆς λήθης πού ἐξηγγέλθη προεκλογικῶς καὶ ἐπεδείχθη ἐπιείκεια πρὸς ὅλους τοὺς μὴ ἐγκληματήσαντας κομμουνιστάς, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόλυσις συνέχίζεται μὲ γοργὸν ρυθμὸν ὑπὸ προϋποθέσεις ἀσφαλιζούσας τὸ ἀπολύτως ἀπαρασάλευτον τῆς δημοσίας τάξεως.

Ἡ Κυβέρνησις εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τῆς πορείας τῆς. Γνωρίζω ὅτι πολλὰ μένουσι νὰ ἐπιτελεσθοῦν ἐντὸς τῆς δευτέρας διетίας, ἀλλὰ

τρέφω ἐπίσης τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ συνέχισις τῆς ἀκαταπονήτου προσπαθείας ποὺ καταβάλλει θὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ πλεῖστον αὐτῶν. Μία δικαιοτέρα κατανομή τοῦ διαρκῶς αὐξανομένου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος θὰ καταστήσῃ εὐχερεστέραν τὴν βαθμιαίαν ἐξύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐργαζομένων, οἱ ὅποιοι, εἴτε ἐργάται εἶναι, εἴτε δημόσιοι καὶ ἰδιωτικοὶ ὑπάλληλοι, δικαιοῦνται νὰ ἔχουν τὸ προβάδισμα εἰς τὸν τομέα τοῦτον τοῦ κυβερνητικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ὅτι δὲ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο θὰ καθίσταται ὁσημέραι ἐνεργότερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον προκύπτει ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν ἤδη ἐνδείξεων. Ἡ γεωργικὴ παραγωγή σημειώνει διαρκῇ ἀνιούσαν. Ἡ γεωργία, ὡς ἀποτελοῦσα τὴν βάσιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ἀπασχόλησε κατ' ἀπόλυτον προτερότητα τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἐπιγραμμάτισεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εὐρύτατον σχέδιον ἀρδεύσεων καὶ ἀποστραγγίσεων εἰς τὰς πεδιάδας καὶ μικρῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων εἰς τὰ ὄρεινά, μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ὁποίου ἡ γεωργικὴ παραγωγή θὰ ἔχῃ μεταβληθῇ ἐκ βάθρων καὶ κατὰ τὰς μεθόδους, ἀλλὰ καὶ κυρίως κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Πέραν ὁμῶς τῶν ἔργων διὰ τῶν ὁποίων ἔχει προβλεφθῇ ἡ ἀξίαις καὶ ἡ βελτίωσις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς ἔχουν προγραμματισθῇ προσθέτως καὶ ἄλλα ἔργα μέσῳ τῶν ὁποίων ἐλπίζεται νὰ διασφαλισθῇ τὸ ἰσοζύγιον τῶν πληρωμῶν. Τὰ διυλιστήρια πετρελαίου, τὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα τοῦ Μέγδοβα, τὸ ἐργοστάσιον τοῦ Ἀζώτου, τὰ θερμοηλεκτρικὰ ἔργα τῆς Πτυλεμαΐδος ὁμοῦ μετὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς λιγνιτοφόρου περιοχῆς καὶ τέλος ὁ Τουρισμὸς θὰ θέσουν ἐντὸς τῆς προσεχοῦς διετίας τὴν βάσιν πρὸς βαθμιαίαν ἀπόκτησιν τῆς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν χώραν συναλλαγματικῆς αὐταρκείας.

Αὐτὰ ἀποτελοῦν εἰς τὰς γενικωτάτας γραμμάς των τὸν ἀπολογισμὸν καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς προσεχοῦς διετίας τῆς Κυβερνήσεως, τῶν προσπαθειῶν τῆς ὁποίας συνισταμένη ὑπῆρξε πάντοτε, ὅπως ἐλέχθη ἐν ἀρχῇ, ἡ ἐξύψωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Τοῦ Λαοῦ, ὅστις μὲ πίστιν ἴσῃ πρὸς τὸν ἐνθουσιασμόν, μὲ τὸν ὁποῖον ἐνήφισε τὸν Στρατάρχην Παπάγον, προσέφερε καὶ προσφέρει τὴν ἐργασίαν του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἐπιδιωκομένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀνορθώσεως τῆς Χώρας καὶ ἐξασφαλίσεως εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς εὐημερίας, τῆς ὁποίας, μετὰ τόσους ἀγῶνας καὶ θυσίας, δικαιοῦνται σήμερον νὰ ἀπολαύσων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΡΑΛΛΗΣ

Ὑπουργὸς Προεδρίας Κυβερνήσεως

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ο ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ

Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τῆς Κύπρου, ἀπετέλεσε κατὰ τὴν λήξασαν διετίαν τὴν κυριωτέραν ἐπὶ τοῦ διπλωματικοῦ πεδίου προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ. Προσωπικῶς ὁ Στρατάρχης Παπάγος ἔδωσε τὰς κατευθύνσεις διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ ζητήματος.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τὴν 7ην Φεβρουαρίου, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁμιλῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, κατόπιν ἐκφρασθείσης ἐπιθυμίας ἐκ μέρους τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀνέλυσε τὸ ἱστορικὸν τῆς προσπάθειας καὶ τὴν συζήτησιν τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς.

ΛΟΓΟΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΑΡΧΟΥ ΠΑΠΑΓΟΥ

Κύριοι βουλευταί, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῶν ἐκλογῶν ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως ἐστράφη πρὸς τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν. Ἡ Κυβέρνησις εἶχε καὶ ἔχει συναισθήσιν τῆς ἱστορικῆς εὐθύνης της, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ζήτημα.

Τὴν 4ην Δεκεμβρίου 1952, ἀπαντῶν εἰς συγχαρητήριον τηλεγράφημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, τοῦ ἔλεγα καὶ τὸν διεβεβαίωνα, αὐτὸν καὶ δι' αὐτοῦ τὸν Κυπριακὸν Λαόν, ὅτι τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ ἡ ὑπ' ἐμὲ Κυβέρνησις θὰ πράξωμεν τὸ πᾶν, ὥστε τὸ Κυπριακὸν ζήτημα νὰ λάβῃ τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν καὶ λύσιν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς σημερινῆς πραγματικότητος. Ὁμοίως, εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, τὰς γενομένας τὴν 17ην Δεκεμβρίου 1952, ἐνώπιον τῆς Ἑθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἀνεφέρετο, ὅτι θὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ Κυπριακὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον συνέχει τὰς καρδίας καὶ τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς σημερινῆς πραγματικότητος.

Εἰς διαφόρους συνομιλίας, κύριοι βουλευταί, τὰς ὁποίας εἶχον μὲ τὸν ἐνταῦθα πρέσβιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τὸν Σερ Τσάρλς Πήκ, τοῦ ἐτόνιζον, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ κυβέρνησις ἑλληνική, ἡ ὁποία νὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ Ἕλλην, ὁ ὁποῖος νὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὴν τύχην 400 χιλιάδων Ἑλλήνων, καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξευρεθῇ μία λύσις, λύσις τοιαύτη, ἡ ὁποία, ικανοποιούσα τοὺς Κύπριους, νὰ μὴ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν διαταραχὴν τῶν σχέσεων καὶ τῆς φιλίας μὲ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, εἰς τὴν ὁποίαν φιλίαν, τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ ἡ Κυβέρνησίς μου, ἀποδίδομεν μεγάλην σημασίαν καὶ θεωροῦμεν αὐτὴν ὡς ἓνα ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Χώρας.

Τοῦ ἔλεγον, ὅτι μία συζητητέα λύσις θὰ ἦτο ἡ παραχώρησις ἐνὸς φιλελευθέρου Συντάγματος, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν διενεργείας δημοψηφίσματος ἐντὸς 2 ἢ 3 ἐτῶν. Καὶ προσέθετον ὅτι διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν στρατηγικῶν συμφερόντων καὶ ἀπαιτήσεων τῆς Βρετανικῆς στρατιωτικῆς πολιτικῆς ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ θὰ ἤμεθα διατεθειμένοι, ὅχι μόνον βάσεις νὰ παραχωρήσωμεν τῆς μεγαλονήσου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἡπειρωτικὴν καὶ νησιωτικὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Πρέσβυς τῆς Μεγάλης Βρετανίας μὲ ἤκουε πάντοτε μετὰ προσοχῆς καὶ μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν εὐγένειαν μὲ διεβεβαίωγεν, ὅτι ὅσα τοῦ ἔλεγον διεβι-

βάζοντο εις τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἀλλὰ διὰ αὐτὸς δὲν ἐθεώρει εὐθετον τὴν στιγμήν διὰ τὴν ἀνακίνησιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, κύριοι βουλευταί, διεφώνουν ἀπολύτως, διότι ὁλονὲν μᾶς ἤρχοντο καὶ δυσάρεστα νέα ἀπὸ τὴν Κύπρον. Αἱ ἐκεῖ βρεττανικαὶ ἀρχαὶ ἐλάμβανον σειράν μέτρων ἐκπαιδεύσεως, τὰ ὁποῖα ἀπέβλεπον εἰς τὸν ἀφελληνισμόν τῆς νήσου. Ἡ ὕπαιθρος ἐστέναζεν ἀπὸ μέτρα οἰκονομικῆς πίεσεως, ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ τὴν ἠθικὴν ὑποδούλωσιν τῶν κατοίκων.

Τὴν 27ην Ἀπριλίου 1953 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, ἐνεργῶν ἐν ὀνόματι τῆς Ἐθναρχίας τῆς Κύπρου, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν ἀρμοστήν τῆς νήσου, ὅπως προαγάγῃ πρὸς πραγματοποιήσιν τὸ πρὸς αὐτοδιάθεσιν δικαίωμα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, κατόπιν τῆς ἀποφάσεως τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1952 καὶ τὸ προαγάγῃ πρὸς πραγματοποιήσιν, εἴτε διὰ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐνεργηθέντος, κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1950 δημοψηφίσματος, εἴτε καὶ διὰ διενεργείας νέου. Τὸν Μάιον τοῦ 1953, ὁ κυβερνήτης τῆς Κύπρου ἀπήντησεν, ὅτι ἡ βρεττανικὴ κυβέρνησις δὲν ἀντιμετωπίζει μεταβολὴν τοῦ καθεστώτος εἰς τὴν Κύπρον, ἐπομένως τὸ ζήτημα εἶναι κλειστόν.

Ἀλγεινὴ ἐντύπωσις

Δύνασθε νὰ ἀντιληφθῇτε, κύριοι βουλευταί, τὴν ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν ἐπροξένησεν ἡ δῆλωσις αὕτη τοῦ κυβερνήτου, τόσο ἐν Κύπρῳ, ὅσον καὶ ἐν Ἑλλάδι.

Εἰς τὰς 10 Αὐγούστου 1953 ἡ Ἐθναρχία Κύπρου προσέφυγεν εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη, ζητοῦσα ὅπως ταῦτα συστήσουν εἰς τὴν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ νὰ σεβασθῇ τὸ πρὸς αὐτὴν τιθέμενον δικαίωμα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Συγχρόνως, ὁ Μακάριος, δι' ἐπιστολῆς τοῦ πρὸς ἐμέ, ἐζήτησε νὰ υἱοθετήσῃ ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις τὴν προσφυγὴν ταύτην καὶ νὰ σταθῇ ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

Παρὰ τὴν ἀδυσώπητον πίεσιν τῶν γεγονότων, δὲν ἠθέλησα, κύριοι βουλευταί, νὰ συμμερισθῶ τότε τὴν ἀποψιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, δὲν ἠθέλησα νὰ προσφύγω εἰς τὸν Ὀργανισμόν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, διότι ἐθεώρουν ὅτι τὸ ζήτημα ἦτο δυνατόν νὰ λυθῇ διὰ διμερῶν συνομιλιῶν. Δὲν ἤθελα εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη νὰ γίνων συζητήσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ μᾶς παρίστατον ὡς διίσταμένους πρὸς τὴν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ. Καὶ ἐπειδὴ τότε εἶχον πληροφορηθῇ ὅτι θὰ ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα δι' ἀνδρῶσιν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἡγνεν, ἀπεφάσισα νὰ συναντηθῶ μαζί του καὶ νὰ ὁμιλήσω.

Ἐν τῷ μεταξύ ἐκλήθη ἀπὸ τὴν Ν. Ὑόρκην ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος κ. Κύρου καὶ εἰς μίαν σύσκεψιν, ἡ ὁποία ἐγένετο ἐδῶ, ἀπεφασίσθη νὰ ἀποτρέψωμεν τὸν Μακάριον νὰ μεταβῇ εἰς Ἀμερικὴν διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν προσφυγὴν τὴν ὁποῖαν εἶχε κάμει. Ὁ δὲ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος κ. Κύρου, ὁμιλῶν εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1953, προέβη εἰς τὰς ἐξῆς δηλώσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀναγνώσω :

«Ὁ πνευματικὸς καὶ ἐθνικὸς ἀρχηγὸς τῶν τεσσάρων πέμπτων τοῦ ἐθνικοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν γενικὸν γραμματέα νὰ ἐγγραφῇ τὸ ζήτημα τῆς Κύπρου εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ἐζήτησε νὰ συστήσῃ ὁ Ὀργανισμὸς εἰς τὴν βρεττανικὴν κυβέρνησιν ὅπως παραδεχθῇ τὸ δικαίωμα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοδιάθεσιν, συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τῆς 16 Δεκεμβρίου 1952. Ἐν τούτοις, τὸ Κυπριακὸν ζήτημα δὲν εἶναι μεταξύ τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις παρ' ὅλην τὴν ἰσχυρὰν πίεσιν τῆς ἐλληνικῆς κοινῆς γνώμης, δὲν ἐδέχθη νὰ υἱοθετήσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν, διότι ἐπιθυμεῖ, πρὶν προσφύγῃ εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη, νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μέθοδον τῶν φιλικῶν διμερῶν συνομιλιῶν. Πρὶν καταφύγῃ κανεὶς εἰς τὴν διαιτησίαν ἢ τὴν δικαιοσύνην.

νην, εξαντλεί κάθε δυνατότητα ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεως, ὅταν μάλιστα πρόκειται περὶ δύο χωρῶν, τὰς ὁποίας συνδέουν μακρὰ ἐγκάρδια σχέσεις. Ὑπάρχει πάντοτε ἀνοικτὴ ὁδὸς νὰ καταφύγῃ κανεὶς εἰς τὸν δικαστὴν, ὅταν ὁ συνήθης τρόπος τῆς φιλικῆς συνεννοήσεως δὲν ἀποδώσῃ».

Τὴν ἐπομένην ἀκριβῶς, ἤτοι τὴν 22αν Δεκεμβρίου τοῦ 1953, μετέβην εἰς τὴν βρετανικὴν πρεσβεῖαν καὶ συνητηθῆν μετ' αὐτὸν κ. Ἦντεν, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζον ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ πολέμου. Παρίστατο καὶ ὁ πρεσβευτὴς τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Πρόσκλησις τοῦ Στρατάρχου Ἐν ἀρχῇ ὁ κ. Ἦντεν μοὶ διεβίβασεν ἐπίσημον πρόσκλησιν τῆς βρετανικῆς κυβερνήσεως νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Λονδῖνον. Εἶτα, εἰσερχόμενος εἰς τὸ θέμα, τοῦ ἀνέπτυξα πῶς ἔχει τὸ Κυπριακόν, εἰς ποίαν δύσκολον θέσιν εὐρίσκετο ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις, κατόπιν τῆς προσφυγῆς τῆς Ἐθναρχίας, διατὶ δὲν υἱοθέτησεν αὐτήν, καὶ ἐπέμεινα ἐπὶ τῆς ἀνάγκης, ὅπως ἐξευρεθῇ μία λύσις τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος διὰ διμερῶν φιλικῶν συνομιλιῶν, αἱ ὁποῖαι διμερεῖς συνομιλίαι, ἰδίως, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐκτράχυνσιν τῶν καλῶν σχέσεων, τὰς ὁποίας ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἔχωμεν μετ' αὐτὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν.

Ὁ κ. Ἦντεν, μετ' ἡκουσε μετ' προσοχὴν, ἐν τούτοις ξηρῶς μοὶ ἀπήντησεν ὅτι:

«Θὰ ἐπαναλάβω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶπα καὶ ἄλλοτε, δηλαδὴ διὰ τὴν βρετανικὴν κυβέρνησιν δὲν ὑφίσταται Κυπριακὸν ζήτημα οὔτε εἰς τὸ παρόν, οὔτε εἰς τὸ μέλλον».

Τοῦ ἀπήντησα τότε, ὅτι, κατόπιν τῆς κατηγορηματικῆς ταύτης δηλώσεως, ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις θὰ χειρισθῇ πλέον τὸ ζήτημα αὐτό, ὅπως κρίνει καλύτερον καὶ λυσιτελέστερον καὶ ὅτι ὑποκτὰ πλέον πλήρη καὶ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἐνεργείας. (Ζωηρὰ χειροκροτήματα).

Μετά τινα καιρὸν καὶ ἀφοῦ ὁ κ. Ἦντεν εἶχεν ἀναλάβει τὰ καθήκοντά του, ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, διότι ὅταν εἶχεν ἔλθῃ ἐδῶ εὐρίσκετο ἐν ἀναρρώσει, ἐκάλεσα τὸν πρεσβευτὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τοῦ εἶπον, ἀφοῦ τὸν ἠγαθήσθη διὰ τὴν διαβιβάσθεισαν πρόσκλησιν τῆς βρετανικῆς κυβερνήσεως, ὅτι θὰ μετέβαινον εὐχαρίστως εἰς Λονδῖνον, ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν, μεταξὺ τῶν ἄλλων θεμάτων τῶν συνομιλιῶν, θὰ ἦτο καὶ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα.

Ἐν ἡ περιπτώσει ὅμως θὰ ἀπεκλείετο οἰαδήποτε συζήτησις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, ἐθεώρουν ἐμμαντὸν στοιχειωδῶς ὑποχρεωμένον νὰ μὴ ἀποδεχθῶ τὴν πρόσκλησιν. (Χειροκροτήματα).

Ὁ Βρεττανὸς πρέσβυς διεβίβασε τ' ἀνωτέρω εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ μετὰ τινα καιρὸν ἔλαβεν ἐγγράφον ἀπάντησιν ἐκ μέρους τοῦ κ. Ἦντεν, ἡ ὁποία ἐπὶ λέξει ἦτο ἡ ἐξῆς:

«Ἐλπίζω, ἔλεγε, νὰ συναντήσω τὸν Στρατάρχην Παπάγον εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ θὰ ἐυπούμην πολὺ, ἔάν τὸ Κυπριακὸν ζήτημα τὸν ἡμπόδιζε νὰ ἔλθῃ. Δὲν δύναμαι, παρὰ ταῦτα, νὰ μεταβάλω τὴν στάσιν μου ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ».

Κατόπιν τούτου, κύριοι βουλευταί, ἐλήφθη πλέον ἡ ἀπόφασις νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη.

Κατὰ τὴν 22αν Δεκεμβρίου 1954, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ συζητηθῇ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Λόρδων, ἐνετάλῃ ἐκ μέρους μου ὁ ἐν Λονδίνῳ πρεσβευτὴς μας κ. Μόστρας, νὰ ἰδῇ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ νὰ τοῦ εἴπῃ, ὅτι εἶναι ἐλλημμένη ἀπόφασις τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη, ἀλλ' ὅτι μέχρι τῆς τελευταίας δυνατῆς, διὰ τὴν ἐγγράφην, προθεσμίας, θὰ ἡμεθα πάντοτε πρόθυμοι νὰ συζητήσωμεν φιλικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο μετ' αὐτὴν βρετ-

τανικήν κυβέρνησιν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπῆρξεν ἀπολύτως ἀρνητική. Καὶ μεταξὺ ἄλλων, ὁ κ. Μόστρας, μᾶς ἐτηλεγράφησε καὶ τὰς ἐξῆς ἐντυπώσεις του :

«Δὲν διέκρινα οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν κάμψιν εἰς τὴν ἀπόλυτον σταθερότητα τῶν λόγων τοῦ Ἀγγλοῦ Ὑπουργοῦ.—Δὲν θὰ ἀποφύγωμεν τὴν διατάραξιν τῶν σχέσεων μας, μοῦ εἶπεν οὗτος. Ἐχομεν τὰ μέσα νὰ ἀποκρούσωμεν ἐνδεχομένην προσφυγὴν, ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἀποχωρήσωμεν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θὰ τὴν συζητήσῃ».

Κατὰ τὴν συζήτησιν ἡ ὁποία ἐπηκολούθησεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Λόρδων, ὁ Ὑφυπουργὸς τῶν Ἀποικιῶν κ. Μίνστερ ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις δὲν ἀντιμετωπίζει μεταβολὴν τοῦ καθεστώτος εἰς τὴν Κύπρον. Ἀξίζει νὰ πληροφορηθῇτε, κύριοι βουλευταί, ὅτι τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁ ἴδιος Ὑπουργὸς ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Λόρδων, ὅτι ἡ βρετανικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ παράσχω αὐτοδιάθεσιν εἰς τοὺς Ἰθαγενεῖς τῆς Οὐγκάντα. (Φωναί : **Αἶσχος ! Αἶσχος ! Κι-νησις** τοῦ Στρατάρχου ζητοῦσα ἀπὸ τὴν Βουλὴν σιωπῆς).

Οἱ Βρεττανοὶ δὲν συμφωνοῦν Εἰς τὰς 15 Μαρτίου 1954 ὁ κ. Ἦντεν, ὁμιλῶν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων καὶ ὑπαινισσόμενός τὴν συνάντησιν, τὴν ὁποίαν εἶχε μετ' ἐμοῦ ἐν Ἑλλάδι εἰς τὴν βρετανικὴν πρεσβεῖαν, εἶπε τὰ ἐξῆς :

«Κατέστησα σαφὲς εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ὅτι ἡ κυβερνήσις τῆς Α. Μεγαλειότητος δὲν συμφωνεῖ νὰ συζητήσῃ τὸ καθεστὼς τῆς Κύπρου».

Τὴν 18ην Μαρτίου 1954, ἐδήλωσα εἰς τὸν τύπον, κύριοι βουλευταί, τὰ ἐξῆς, τὰ ὁποῖα θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε νὰ σᾶς ἀναγνώσω :

«Ἡ ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ γραμμὴ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως παραμένει καὶ θὰ παραμένῃ ἀμετάτρεπτος, οἷα ἐχαράχθη καὶ ἀνεκοινώθη. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ, συνδυάζουσα τὴν διαλλακτικότητα πρὸς τὴν ἀποφασιστικότητα, ἀποτελεῖ τὴν καλυτέραν δυνατὴν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῆς ἀσφαλείας εἰς τὴν νότιον ἀνατολικὴν λεκάνην τῆς Μεσογείου, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐνότητος τῆς δημοκρατικῆς παρατάξεως καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν πατροπαραδότων ἑλληνοαγγλικῶν σχέσεων. Ἐν τῇ πεποιθήσει αὐτῇ ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, θέτουσα ἐν ἐνεργείᾳ τὴν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ πολιτείαν τῆς, οὐδὲν θὰ παραλείψῃ καὶ οὐδὲν θὰ πράξῃ ὅπερ θὰ ἡδύνατο νὰ προσδώσῃ εἰς ταύτην ἀντιβρετανικὴν αἰχμὴν! Αὐτὴ ἡ νεωτέρα πρᾶξις ἐπιβεβαίωσι τὴν ἀπόφασιν τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν».

Τὴν 30ὴν Μαρτίου 1954 ὁ κ. Ἦντεν ἐκάλεσε τὸν ἐν Λονδίνῳ πρέσβιν μας κ. Μόστραν, καὶ τοῦ εἶπεν, ὅτι ἀπορεῖ διατὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις διακινδυνεύει τὸ κῦρὸς τῆς εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Κύπρου, ἐνῶ γνωρίζει, ὅτι οὐδὲν ἔχει νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς, ἐκτὸς τῆς ἐκτραχύνσεως τῶν σχέσεων μεταξὺ Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἑλλάδος.

Τὴν 6ην Ἀπριλίου ὁ Ἑλλὴν πρεσβευτὴς ἐπέδωκεν ἐγγράφον ἀπάντησίν μου εἰς τὸν κ. Ἦντεν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξήγει πάλιν, διατὶ θὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη καὶ ὅτι εἴμεθα πάντοτε ἐτοιμοὶ διὰ φιλικὰς συνεννοήσεις πρὸς διακανονισμόν τοῦ ζητήματος πρὸς ἐξεύρεσιν μιᾶς λύσεως ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ. Εἰς τὰς 7 Ἀπριλίου 1954 ἐκάλεσα τὸν ἐν Ἀθήναις πρέσβιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τοῦ ἔδωσα ἀντίγραφον τοῦ ἐπιδοθέντος ἀπὸ τὸν κ. Μόστραν ἐγγράφου μου πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Τὴν 29ην Ἀπριλίου 1954 ὁ Βρεττανὸς βοηθὸς Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Χάρισσον, ἐδήλωσε πάλιν εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ πρέσβιν μας, ὅτι ἡ βρετανικὴ πολιτικὴ, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς Κύπρου, παραμένει ἀμετάβλητος.

Καὶ τὴν 13ην Μαΐου 1954 προέβην εἰς τὰς ἐξῆς νέας δηλώσεις διὰ τὴν Κύπρον :

«Ἡ Ἑλλάς, ἀκολούθησασα ἐξ ἀρχῆς τὴν ὁδὸν τῆς συνέσεως καὶ τῆς μετριοπαθείας, ἐπεξήτησεν, ὅπως τὸ Κυπριακὸν ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον διακανονισμοῦ φιλικοῦ μετὰ χώ-

ρας, μεθ' ἧς ἡ ἰδική μας συνδέεται διὰ πατροπαραδότου φιλίας. Εἰς τὴν ἐπίμονον αὐτὴν προσπάθειάν μας, ἡ βρεττανικὴ κυβέρνησις ἀπαντᾷ διὰ ξηρῶν «ὀχι». Εἰς τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν, κατὰ συνέπειαν, εἰς τὴν περίπτωσιν συνεχισθῇ ἡ τοιαύτη ἀρνητικὴ στάσις τῆς βρεττανικῆς κυβερνήσεως, οὐδεμία ἄλλη ὁδὸς ἀπομένει ἐκτὸς τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη. Ἐμμένουσα εἰς τὴν μετριοπαθεῖ της πολιτικῇ, ἡ Ἑλλάς θὰ ἀφήσῃ νὰ ἐξαντληθῇ καὶ τὸ τελευταῖον χρονικὸν περιθώριον, τὸ ἐπιτρεπόμενον ὑπὸ τῆς διαδικασίας τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ εἰς τὰς 22 προσεχοῦς Αὐγούστου θὰ ζητήσῃ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς γενικῆς συνελεύσεως, διὰ τὴν 21ην Σεπτεμβρίου 1954. Ἡ διὰ τοῦτο εὐθύνη ἀσφαλῶς δὲν θὰ βαρύνῃ τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν».

Εἰς τὰς 14 Μαΐου 1954, ὁ Βρεττανὸς κοινοβουλευτικὸς Ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐκάλεσε πάλιν τὸν ἐν Λονδίνῳ πρέσβυν μας καὶ τοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν θὰ εὐρίσκετο βρεττανικὴ κυβέρνησις, ἡ ὁποία θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ συζητήσῃ μὲ οἰανδήποτε ἄλλην Κυβέρνησιν, ὅσονδήποτε φιλικὴ καὶ ἐὰν ἦτο αὕτη, ζήτημα σχετιζόμενον καθ' οἷονδήποτε τρόπον μὲ ἐκχώρησιν ἐδάφους τοῦ Στέμματος.

Βλέπετε, λοιπόν, κύριοι βουλευταί, ὁπόσας προσπάθειας κατέβαλεν ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις, ὥστε νὰ ἐξευρεθῇ φιλικὴ λύσις ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος, ἀλλὰ προσέκρουσε πάντοτε εἰς αὐτὴν τὴν χαρακτηριστικὴν ἀκαμψίαν καὶ ἀδιαλλαξίαν τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς.

Συνεχίζεται ὁ ἀγὼν

Εἶναι ἄσκοπον, κύριοι βουλευταί, νὰ ἀναφέρω καὶ ἄλλας ὑπερφιάλους δηλώσεις, αἱ ὁποῖαι τόσον ἐκ μέρους τῆς βρεττανικῆς κυβερνήσεως, ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῆς συμπολιτεύσεως ἐγένοντο εἰς τὰς δύο ἀγγλικὰς Βουλὰς, δηλώσεις, αἱ ὁποῖαι ἤρχοντο καὶ ἔρριπτον ἔλαιον εἰς τὴν πυράν. Ἀναφέρω μόνον τὰς δηλώσεις τῆς 23ης Ἰουλίου 1954, τοῦ κ. Χόπκινσον, ὁ ὁποῖος ἐδήλωσεν ὅτι «....πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὑπάρχουν ἐδάφη τῆς Κοινοπολιτείας, τὰ ὁποῖα, λόγῳ τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελοῦσιν, οὐδέποτε θὰ τύχωσιν ἀνεξαρτησίας».

Καὶ τὰς δηλώσεις ταύτας ἦλθεν ἀμέσως νὰ συμπληρώσῃ ὁ Λύτλεττον, ὁ ὁποῖος ἐχαρακτήριζε τὴν Ἑλλάδα ὡς χώραν φιλικὴν μὲν, ἀλλ' ἀσταθῆ. Δηλώσεις ἀτυχεῖς, κύριοι βουλευταί, δηλώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐτραυμάτιζον τὰ αἰσθήματα τῶν Κυπρίων, αἱ ὁποῖαι ἐτραυμάτιζον τὰ αἰσθήματα τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἰδίως ἐτραυμάτιζον τὴν ἐλληνοβρεττανικὴν φιλίαν, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὁποίας τόσῃν σημασίαν ἀπεδίδομεν καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ ἀποδίδωμεν.

Οὕτω τὰ πράγματα ἐφθασαν εἰς τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη. Ἡ ἐγγραφὴ ἐγένετο τὴν 20ὴν Αὐγούστου, τὴν τελευταίαν ἐπιτρεπομένην ἡμερομηνίαν. Ἀπὸ ὅλα ὅσα σὰς εἶπον, προκύπτει ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τρόπος ἐκ μέρους τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος. Δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ μὴ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ πρόβλημα. Δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ θεωρήσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο κλειστόν. Ἡ προσφυγὴ, ἡ ὁποία κατετέθη ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος, ἐβασίζετο εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ χάρτου τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ εἶχεν ὡς τίτλον : «Ἐφ' αὐτῇ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν, διὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς Κύπρου».

Τῆς ἐλληνικῆς ἀντιπροσωπείας ἡγήθη ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος θὰ σὰς ἐκθέσῃ τὰ τῶν διεξαχθεισῶν ἐκεῖ συζητήσεων. Ἐγὼ θέλω νὰ τονίσω, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῆς 17ης Δεκεμβρίου τοῦ 1954, ἡ ὁποία ἐπιβεβαιωῖ τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Συνελεύσεως νὰ ἐπιληφθῇ τῆς προσφυγῆς, ἀλλὰ δὲν θεωρεῖ σκόπιμον, πρὸς τὸ παρόν, νὰ λάβῃ ἀπόφασιν ἐπ' αὐτῆς, εἶναι μία ἀπόφασις, ἡ ὁποία χωρὶς νὰ εἶναι ἰδεώδης δι' ἡμᾶς, ἐν τούτοις εἶναι μία λύσις εὐνοϊκὴ, διότι τὸ ζήτημα τὸ Κυπριακὸν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀφάνειαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο.

Ἐγινεν ἓνα ζήτημα διεθνές, δὲν εἶναι πλέον ἐσωτερικὴ ὑπόθεσις τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη δύνανται νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς. Ἀνέβαλον ἀπλῶς τὴν ἀπόφασίν των. Τὰ ἐξήκοντα μέλη τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν καὶ ἡ διεθνὴς κοινὴ γνώμη ἐνημερώθησαν ἐπὶ τῆς Κυπριακῆς ὑποθέσεως, ἐνημερώθησαν ἐπὶ τοῦ πόθου τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων. Κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ ἀπόφασις αὕτη δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓνας εὐλόγως ἱστορικὸς σταθμὸς διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. (Χειροκροτήματα)

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἐπιθυμῶ νὰ τονίσω πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν, ὅτι μετὰ πίστεως καὶ ἀποφασιστικότητος θὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς αὐτοδιαθέσεως τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Καὶ εἰμαι βέβαιος, ὅτι ὁ εὐγενὴς αὐτὸς ἀγὼν τελικῶς θὰ δικαιωθῇ. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα ἐξ ὅλης τῆς αἰθούσης. Οἱ βουλευταὶ τῆς συμπολιτεύσεως χειροκροτοῦν ὀρθοί. Φωναί: Ἑνωσις! Ἑνωσις!).

Η ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΤΑ τὸν Στρατάρχην Παπάγον, ὠμίλησεν εἰς τὴν Βουλὴν ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Στέφ. Στεφανόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀνέλυσε λεπτομερέστερον τὸν χαιρισμὸν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ἀγορεύσεως τοῦ κ. Στεφανοπούλου ἔχουν ὡς ἐξῆς:

Κύριοι βουλευταί, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, διὰν ἀπεφάσισε νὰ φέρῃ τὸ Κυπριακὸν ἐνώπιον τῆς διεθνoῦς κοινῆς γνώμης, ἐγνώριζε καλῶς ποῖαι ἦσαν αἱ ἐπικρατοῦσαι διεθνεῖς περιστάσεις, ἐγνώριζε τὴν ὑφισταμένην γενικώτερον ἐμπλοκὴν, ὅπως ἐπίσης ἐγνώριζε καὶ τὰς ὑφισταμένας, τότε, δυσμενεῖς συνθήκας. Οὐχ ἤττον δμως, ἐκ παραλλήλου, ἐγνώριζε, καλῶς ὅτι αἱ δυσμενεῖς αὗται καὶ κρίσιμοι συνθήκαι, εἶχον ὡς ἀφετηρίαν καὶ ὡς σκοπὸν, τὴν προάσπισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἐγνώριζεν ἀκόμη ὅτι δι' αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν, εἶχομεν ἤδη ἀγωνισθῇ, τὰ ἀποκαλούμενα ἐλεύθερα ἔθνη, ἐναντὶον τῶν ὀρθῶν τῶν μηχανοκινήτων τοῦ χιτλερισμοῦ. Ἐγνώριζεν ἀκόμη ὅτι διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν, μεταπολεμικῶς, εἶχον συνασπισθῇ ἅπαντα τὰ ἐλεύθερα Κράτη, διὰ νὰ κατορθώσωμεν, διὰ τοῦ συνασπισμοῦ αὐτοῦ, τὴν ἐλευθερίαν νὰ τὴν παγιώσωμεν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν νὰ τὴν καταστήσωμεν ἀπρόσβλητον. Δι' αὐτό, τὸ θέμα τὸ Κυπριακόν, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὡς θέμα ἐλευθερίας, συνυφασμένον ἀπολύτως μὲ τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαθέσεως, ἦτο θέμα σύμφωνον μὲ τὸ νόημα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῶν καλουμένων ἐλευθέρων ἔθνῶν, ἦτο θέμα σύμφωνον μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν προμετωπίδα τοῦ καταστατικοῦ τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, διότι τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη ἔχουν θέσει ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ καταστατικοῦ αὐτῶν τὴν προάσπισιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀπάντων τῶν λαῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν οἱ προσφεύγοντες ἐκεῖ—ὅπως ὑποτίθεται— νὰ εὕρισκον δικαιοσύνην καὶ ἱκανοποίησιν.

Διὰ τοῦτο, πρὸ τῶν δυσχερειῶν καὶ τῶν περιπλοκῶν τῶν διεθνῶν περιστάσεων, ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχης Παπάγος, σταθμίσας καλῶς τὰς διεθνεῖς περιστάσεις, ἐνόμισεν ὅτι εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ ἀποφασιστικὴν θέσιν ἐναντι τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἐπετρέπετο κανενὸς εἶδους, ἐπίσης, δισταγμὸς, διὰν θὰ ἐπρόκειτο νὰ παραμερισθῇ ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, ἡ

ιδέα της ανεξαρτησίας. Ἡ θέσις ἐπομένως τοῦ αἰτήματος τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ἦτο, λέγομεν, ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὸ νόημα καὶ μὲ τὰς ἐπιδιώξεις τῶν ἐλευθέρων λαῶν. Ἐπεδίωκον, ὡς ἔλεγον, νὰ ὀργανώσουν ἓνα κόσμον, βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας. Ἔλεγον ὅτι ἐπεζήτουν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν διεθνή εἰρήνην, καὶ ὡς μέσον διὰ τὴν ἐξασφάλισιν αὐτῆς εἰσηγοῦντο, πάλιν, τὴν ἐλευθερίαν, εἰσηγοῦντο τὴν δικαιοσύνην. Ἡμεθα, λοιπόν, σύμφωνοι μὲ τὸ διεθνὲς αὐτὸ πνεῦμα, ὅταν ἐφέρομεν ἐνώπιον αὐτῶν τὸ αἶτημα τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ αἶτημα τῆς ἐλευθερίας, τὸ ἀρρήκτως συνδεδεμένον μὲ τὸ αἶτημα τῆς αὐτοδιαθέσεως.

τὸ ἱστορικὸν τοῦ ζητήματος **Ο**ταν ὁ Στρατάρχης Παπάγος ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν, κατόπιν τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς τῆς 16ης Νοεμβρίου, ἀμέσως ἔλαβε σαφῆ θέσιν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Εἰς τὰς προγραμματικὰς αὐτοῦ δηλώσεις, ἐνώπιόν σας, ἔλεγεν :

«Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα, τὸ ὁποῖον, ὡς εἶναι φυσικόν, συνέχει τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας ὅλων τῶν Ἑλλήνων, ἡ Κυβέρνησις θὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς σημερινῆς πραγματικότητος».

Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1953, εἶχε τὰς πρώτας σχετικὰς ἐπαφάς, ὅπως καὶ προηγουμένως ἐξέθεσε, μὲ τὸν πρεσβευτὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Διακαῆς πόθος τοῦ Στρατάρχου Παπάγου ἦτο ὅπως τὸ Κυπριακὸν θέμα ρυθμισθῇ διὰ διμερῶν συνομιλιῶν μετὰ τῆς φίλης καὶ συμμάχου Μεγάλης Βρετανίας. «Ἐὰν τὸ Κυπριακόν, ἔλεγε τότε ὁ Στρατάρχης Παπάγος, ἐλύετο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δηλαδὴ διὰ διμερῶν συνομιλιῶν, δὲν θὰ ἦτο ἡ Κύπρος, ἡ ὁποία θὰ προσηρτᾶτο εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Μεγάλη Βρετανία θὰ πρόσῃρτα τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον».

Ὁ κ. Στεφανόπουλος ἀναφέρεται περαιτέρω διὰ μακρῶν εἰς τὰς πολλὰς προσπάθειας διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος δι' ἀπ' εὐθείας συννενοήσεων. Ἐτόνισε δέ, ὅτι ὁ Στρατάρχης Παπάγος, λαμβάνων τὴν ἀπόφασιν διὰ τὴν προσφυγὴν εἰς τὰ Ἡν. Ἐθνη, οὐδὲν θὰ ἐπραττεν δυνάμενον νὰ προδώσῃ ἀντι-αγγλικὴν αἰχμὴν. Περαιτέρω ὁ κ. Στεφανόπουλος ἀναφέρει :

Ἡ ἑλληνικὴ θέσις ἐθριάμβευσε καὶ τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα. ἐνεγράφη εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Διὰ νὰ δυνηθῇτε νὰ ἐκτιμήσετε ἀμερολήπτως τὸ ἐπιτευχθέν ἀποτέλεσμα τῆς ἐγγραφῆς, πρέπει πρὸ παντός νὰ ἀναμετρήσετε ποῖα ἦσαν τὰ μέσα καὶ ποῖαι ἦσαν αἱ δυνατότητες, τὰς ὁποίας ἑκάτερα τῶν ἀντιθέτων παρατάξεων διέθετε, διότι ἀναμφιβόλως πολλὰ ἔθνη ἔχουν πίστιν εἰς ἀρχὰς φιλελευθέρas, ἀλλὰ ὀλίγα ἔθνη εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀντιστοῦν εἰς πολιτικὰς καὶ οἰκονομικὰς πιέσεις.

Ὅπως δὴποτε, μετὰ τὸ ἐπελθόν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀποτέλεσμα, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι ἐκ μέρους τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῶν μελῶν τῆς Κυβερνήσεώς μας ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τούτου βήματος νὰ χαιρετίσωμεν ὅλα τὰ ἐλεύθερα Ἐθνη, τὰ ὁποῖα καθ' οἷονδὴποτε τρόπον συνέβαλον εἰς τὴν ἐγγραφὴν τῆς δικαίας ὑποθέσεώς μας εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τοῦ Ο.Η.Ε. (Χειροκροτήματα).

Ἡ θέσις τῆς Ἀμερικῆς **Α**ς ὁμιλήσω τώρα—εἶπεν ὁ κ. Στεφανόπουλος—ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν, τῶν ὁποίων εἶναι γνωστὴ ἡ βαρὺτης, ἐντὸς τῶν κόλπων τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μᾶς ἀπέτρεψαν νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἐθνη, ἀποφευγομένων οὕτω διενέξεων καὶ ἐρίδων μεταξὺ τῶν συμμάχων Κρατῶν.

Ὁ Στρατάρχης Παπάγος ἐξέθεσεν εἰς τὸν κ. Ντάλλες τὰς ἀπόψεις τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἐζήτησε δέ, ἐπιδώσας σχετικὸν ὑπόμνημα καὶ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας, τὴν οὐδετερότητα τῆς ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως. Παρὰ τὴν προσοχὴν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ κ. Ντάλλες, ἤκουσε τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ παρὰ τὴν κατανόησιν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξεν, οὐχ ἦττον ὁμως, εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς καὶ τοῦ ὑπομνήματος καὶ ἐκ μέρους τοῦ Ἀμερικανοῦ Προέδρου, τὴν 16ην Νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἔγραφε τὰ ἑξῆς :

«Λυπούμαι εἰλικρινῶς, διότι ὑπῆρξε παρανόησις τῆς στάσεώς μου ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Ὁφείλομεν νὰ ἀντιταχθῶμεν κατὰ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, λόγῳ φιλίας πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἐκ πεποιθήσεως ὑποστηρίζομεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως ἐν τῇ γενικῇ συνελύσει. Οὐχ ἦττον ὁμως εἰμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ἡ συζήτησις τοῦ θέματος, κατὰ τὸν παρόντα χρόνον καὶ ἡ υἱοθέτησις οἰασδήποτε ἀποφάσεως θὰ βλάβῃ τὰς καλὰς σχέσεις μεταξὺ ὠρισμένων φίλων καὶ συμμάχων. Τοῦτο ἀποτελεῖ δι' ἡμᾶς τὴν σπουδαιότεραν ἀποφιν τοῦ ὅλου ζητήματος. Οὕτω δέ, ἐνῶ δὲν ἀντιτιθέμεθα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως νὰ φέρῃ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ ἀντιταχθῶμεν κατὰ τῆς ψηφίσεως οἰασδήποτε οὐσιαστικῆς ἀποφάσεως.»

Αὕτη ἦτο ἡ στάσις τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν, ἡ ὁποία ἐχαράχθη ἀπὸ τῆς 16ης Νοεμβρίου 1954 καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἔκτοτε ἐνέμενεν. Ἐξηκολουθήσαμεν, βεβαίως, τὰ διαβήματα, καθ' ἣν εἵχομεν ὑποχρέωσιν, ὅπως μεταβάλωμεν τὴν στάσιν ταύτην τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν.

Ἀφηγεῖται, ἐν συνεχείᾳ, ὁ κ. Στεφάνοπουλος διὰ μακρῶν τὰς συνομιλίας του μετὰ τοῦ Ἀμερικανοῦ πρεσβευτοῦ κ. Κάννον καὶ κατόπιν τὰς ἐπισημοὺς ἐπαφὰς του εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κατὰ τὴν ἐγγραφὴν τοῦ Κυπριακοῦ.

Μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀμερικανικῆς ἀντιθέσεως ὁ κ. Κύρου ἐπέμεινεν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συζητήσεως τῆς προτάσεώς μας. Διὰ νὰ μὴ σᾶς κουράσω μὲ τὰς λεπτομερείας θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃτε νὰ σᾶς ἀναγνώσω τὸ τηλ/μα, τὸ ὁποῖον ἐκ Παρισίων συνέταξα πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς χαρακτέας πολιτικῆς καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Χωρὶς νὰ ἔχω εἰσέτι εἰς χεῖρας μου τηλεγράφημα καὶ ἐισηγήσεις τῶν κ.κ. Μελά καὶ Κύρου καὶ βάσει τηλεφωνικῆς μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίας, ἐσχημάτισα τὴν ἀντίληψιν καὶ ἐισηγοῦμαι ὅπως ὁ κ. Κύρου προχωρήσῃ μέχρι τῆς ψηφοφορίας ἐνώπιον τῆς Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνθα ἀπαιτεῖται ἀπλὴ πλειοψηφία, ἥτις κατ' αὐτὸν εἶναι ἐξασφαλισμένη καὶ βάσει ὅσον τὸ δυνατόν ἡπιωτέρου σχεδίου ἀποφάσεως. Ἐνώπιον ὁμως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ἐνθα ἀπαιτεῖται πλειοψηφία δύο τρίτων, νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος διεξόδου χωρὶς ἀποτυχίαν, ἐκτὸς ἐὰν σαφῶς καταδειχθῇ, ὅπως ἰσχυρίζεται ὁ κ. Κύρου, ὅτι καὶ ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως διὰ τοιοῦτου εἶδους ἀπόφασιν, θὰ ἴρκει ἀπλὴ πλειοψηφία. Οὕτως, ὠθοῦντες τὸ ζήτημα μέχρι ψηφοφορίας μὲν ἐνώπιον τῆς Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ ἀποφεύγοντες ἀποτυχίαν ἐνώπιον τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ἐξασφαλίζομεν τὰ κτηθέντα πλεονεκτήματα καὶ διατηροῦμεν τὸ θέμα ἀνοικτὸν ἐνώπιον τῆς διεθνούς κοινῆς γνώμης μέχρι καλυτέρας εὐκαιρίας».

Αὕτη εἶναι, κύριοι βουλευταί, ἡ γραμμὴ τὴν ὁποίαν ἐχάραξεν ἡ Κυβέρνησις ἐν σχέσει μὲ τὸ Κυπριακὸν ζήτημα ἐνώπιον τοῦ Ο.Η.Ε., καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτὴν ἐφήρμοσε κατὰ γράμμα ἢ ἀντιπροσωπεῖα μας. Τῆς πολιτικῆς αὐτῆς φέρομεν ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην ἐνώπιον ὑμῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. (Χειροκροτήματα). Πιστεύει ὁμως ἡ Κυβέρνησις ἀκραδάντως ὅτι ἡ πολιτικὴ αὕτη ἦτο ἡ ὀρθότερα, ἦτο ἡ πλέον σύμφωνος μὲ τὸ ἐθνικὸν συμφέρον καὶ μὲ τὸ συμφέρον τοῦ Κυπριακοῦ αἰτήματος. Διότι ἐπὶ τέλους ἡ ἐλευθερία δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελῇ ἀντικείμενον συμβιβασμοῦ καὶ παζαρευσμάτων. Ἡ ἐλευθερία χρειάζεται ἀγῶνα, καὶ ἡ ἐλευθερία κατακτᾶται. Καὶ διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἀγὼν πρέπει νὰ ὑπάρξῃ, πρὸ παντός, ἀγωνιστικὸν πνεῦμα. Ἐὰν ὑπάρξουν καὶ πρόσκαιροι ἦτται εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας, ἐφ' ὅσον τὸ ἀγωνιστικὸν πνεῦμα διατηρεῖται ἀκέραιον, δὲν ὑπάρχει οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ τελικοῦ τέρματος.

Ἐπεκράτησεν ἡ ἀποψὶς μας Προβαίνει ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Στεφανόπουλος εἰς λεπτομερεστάτην ἀφήγησιν τῆς ὑποβολῆς καὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς Νεοζηλανδικῆς προτάσεως, διὰ τὰ συμπεράνη :

Ἡ ἑλληνικὴ ἀποψις, τελικῶς, ἐπεκράτησε. Πράγματι, ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας κ. Κύρου ἐπέτυχε καὶ κατώρθωσε νὰ ἀναπτύξῃ διὰ μακρῶν καὶ διεξοδικῶς τὸ σύνολον τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος καὶ νὰ ἀντικρούσῃ ριζικῶς τὰ βρεττανικὰ ἐπιχειρήματα. Ἐξετιμήθησαν ἐπὶ πλέον καὶ ἡ σεμνότης καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ ὕφους, τὸ ὁποῖον ἐτήρησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συζητήσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δυστυχῶς δὲν εὔρεν ἀνταπόκρισιν καὶ ἀπὸ τὴν ἑτέραν πλευράν. Ἐκ παραλλήλου, κατόπιν μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου διαπραγματεύσεως ἐπετεύχθη ἡ ὑποβολὴ ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κολομβίας καὶ Σαλβατόρ τροπολογίας εἰς τὴν Νεοζηλανδικὴν πρότασιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐτροποποιοῦντο ριζικῶς οἱ σκοποὶ καὶ αἱ ἐπιδιώξεις αὐτῆς. Διὰ τῆς νέας διατυπώσεως ἡ Γεν. Συνέλευσις ἐπεβεβαίωνε τὴν ἀρμοδιότητά της ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς προσφυγῆς, ἀλλὰ δὲν ἐνόμιζεν ὅτι εἶναι σκόπιμον «πρὸς τὸ παρὸν» νὰ λάβῃ μίαν ἀπόφασιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτῆς ἀπεφάσιζε νὰ μὴ ἐξετάσῃ περαιτέρω τὸ ζήτημα τῆς Κύπρου.

Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν διὰ ψήφων 49 ἔναντι 11 ἀποχῶν καὶ τὴν ἐπομένην ἐνεκρίθη ἀπὸ τὴν ὀλομέλειαν τῆς συνελεύσεως διὰ ψήφων 50 ἔναντι 8 ἀποχῶν. Ἀσφαλῶς τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠλπίζαμεν καὶ τὸ ὁποῖον ἀνεμέναμεν. Οὐχ ἦττον ὅμως εἶναι λίαν ἱκανοποιητικόν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τότε διεθνῶν περιστάσεων, ὅπως ἔσπευσα τότε νὰ δηλώσω. Βεβαίως δὲν κατωρθώσαμεν νὰ συζητήσωμεν τὴν πρότασιν μας καὶ νὰ δώσωμεν ἐπ' αὐτῆς τὴν μάχην. Ἐπετύχαμεν ὅμως ἐγκαίρως καὶ ἐπιδεξίως κινηθέντες νὰ εὐρωμεν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Νεοζηλανδικῆς προτάσεως, νὰ εὐρωμεν διέξοδον χάρις εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀπωλέσαμεν τὰ προηγουμένως κτηθέντα πλεονεκτήματα. Καὶ πράγματι διὰ τῆς ψηφισθείσης ἀποφάσεως τὸ Κυπριακὸν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀφάνειαν εἰς τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦδε εὗρίσκετο καὶ κατέστη ἐφεξῆς ὄχι πλέον ἐσωτερικόν, ἀλλὰ διεθνὲς ζήτημα. Χάρις εἰς τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν ἀναγνωρίζεται πλέον ἀναμφισβητήτως, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς ἀρχὰς διημφεσβητεῖτο, τουτέστιν ἡ ἀρμοδιότης τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος. Καὶ τέλος τὸ ὅλον θέμα παραμένει ἀνοικτὸν ἐνώπιον τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἑνωμένων Ἐθνῶν, διὰ νὰ ἐπανασυζητηθῇ, ὅταν ὄχι μόνον ἡ Ἑλλάς, ἀλλὰ καὶ οἷον-δήποτε ἄλλο Κράτος, θὰ ζητήσῃ τὴν ἐπανάληψιν τῆς συζητήσεως, σύμφωνα μὲ τὴν γνωστὴν διαδικασίαν. Εἶναι σημαντικὰ τὰ ἐπιτεύγματα αὐτὰ διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐξέλιξιν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος καὶ ρητῶς ἀναγνωρίζει τοῦτο ὁ ἀρμοδιώτερος κριτής, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἑθνάρχης : « Ἀνέκαθεν εἶχον τὴν γνώμην, ἐδήλωσεν ὁ σεβαστὸς Ἑθνάρχης, ὅτι τὰ Ἑνωμένα Ἐθνη, ἀποτελοῦν στάδιον διὰ τοῦ ὁποίου ἔπρεπε νὰ διέλθῃ τὸ Κυπριακόν. Ἐδοκιμάσαμεν πικρίαν, διότι δὲν εἶχομεν ἀπὸ τὰ Ἑνωμένα Ἐθνη τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ἀνεμέναμεν ».

Ἐχομεν ὅμως τὸ ἠθικὸν κέρδος τῆς διεθνoῦς προβολῆς τοῦ Κυπριακοῦ. Ἡ ἐγγραφὴ καὶ ἡ συζήτησις αὐτοῦ ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὸ κέρδος διὰ τὴν ὑπόθεσιν μας. Τὸ Κυπριακὸν προεβλήθη εἰς τὴν διεθνῇ κοινῇ γνώμην. Διὰ δὲ τοῦ ἐγκριθέντος ψηφίσματος ἀναγνωρίζεται ἐπισήμως εἰς τὰ Ἑνωμένα Ἐθνη ἡ ἀρμοδιότης νὰ συζητήσουν καὶ ἀποφασίσουν ἐπ' αὐτοῦ. Οὕτω, ἀνετράπη ἡ βρεττανικὴ ἀποψις, καθ' ἣν τὸ Κυπριακὸν ζήτημα εἶναι ἐσωτερικὴ ὑπόθεσις. Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐμόχθησεν ὀλόκληρος ἡ ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, ἡ ὁποία μὲ φανατισμὸν—ὀφείλω νὰ ἀναγνωρίσω—ἠγωνίσθη διὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Οὐδεμίαν παρέλειπον εὐκαιρίαν τὰ μέλη της, ὅπως εἰς πᾶσαν στιγμὴν καὶ ἀνὰ πᾶν ζήτημα φέρον ἐνώπιον τῆς διεθνoῦς κοινῆς γνώμης τὴν οὐσίαν τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος.

Ἡ κ. Λίνα Τσαλδάρη κατὰ τὴν συζήτησιν εἰς τὴν τρίτην ἐπιτροπὴν, ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὁ κ. Τριανταφυλλᾶκος εἰς τὴν τετάρτην ἐπιτροπὴν, ὁ κ. Παλαμᾶς εἰς τὴν γενικὴν ἐπιτροπὴν, μὲ τὸ θέμα τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ν. Ἀφρικανικῆς Ἑνώσεως, ἐνημέρωσαν καὶ διεφώτισαν τὰς ξένας Ἀντιπροσωπείας ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ αἰτήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς του σημασίας.

Ἐζητήσαμεν μυστικότητά

Ἀκολουθῶς ὁ κ. Στεφανόπουλος ἐπανέρχεται ἐπὶ τῆς στάσεως τῶν Ἑν. Πολιτειῶν διὰ ν' ἀποκρούσῃ κατηγορηματικῶς τὰ γράφεντα καὶ λεχθέντα ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἦτο ἀπληροφόρητος ἐπ' αὐτῆς.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐζητήσαμεν μόνον—εἶπεν—ἦτο νὰ παραμείνῃ μυστικὴ καὶ ἀπορρητὸς ἡ ἀρνητικὴ αὐτὴ ἀπόφασις, ἐκδηλωθῇ δὲ μόνον κατὰ τὴν ὥραν τῆς ψηφοφορίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπηρεάσῃ τὰ ὑπόλοιπα κράτη—μέλη τοῦ Ο.Η.Ε. Δὲν εἶχε λοιπὸν δημιουργηθῇ οὐδεμία αὐταπάτη; οὐδεμία ψευδαίσθησις, οὔτε εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οὔτε εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀντιπροσωπείαν, σχετικῶς μὲ τὴν στάσιν τῶν Η.Π.Α. Τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἀνεμένομεν ἀπ' αὐτὰς ἦτο, ὅπως ἡ ἀπόφασις τηρηθῇ μυστικὴ μέχρι τέλους. Αὐτὴ ἦτο ἡ παράκλησίς μας, καὶ ἡ παράκλησίς μας αὕτη διευτυπώθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἀμέσως, τὴν ἐπομένην, μετὰ τὴν ἐπιστολὴν τῆς 16ης Νοεμβρίου, ἡ ὁποία ἐγνώριζε τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἡ τριμερὴς καὶ τὸ Κυπριακόν

Ομιλῶν δ' αὖ τὴν ἐπίδρασιν τῆς τριμεροῦς Βαλκανικῆς Συμμαχίας ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Στέφανος Στεφανόπουλος εἶπεν:

Ἡ Ἑλλάς, ὅταν προέβαινεν εἰς τὴν σῶσιν τῆς τριμεροῦς Συμμαχίας, οὔτε ἐξεβίασεν οὔτε ἐσκέφθη ποτὲ νὰ ἐκβιάσῃ. Ἡ Συμμαχία αὕτη εἶναι ἀποτέλεσμα λογικόν, φυσικόν, τῆς κοινῆς συνειδήσεως τῶν τριῶν μελῶν ἐπὶ τῆς κοινότητος τῶν συμφερόντων καὶ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς συνεργασίας των, ὅπως ἐξασφαλίσουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν λαῶν καὶ τὴν εἰρήνην εἰς τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς Μεσογείου.

Κοινῇ, ἄλλωστε, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἦτο ἡ ἐπιθυμία καὶ τῆς τουρκικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ὅπως τὸ Κυπριακόν, ἐπιλυόμενον κατὰ νόμιμον τρόπον, σὺν δαμῶς διαταράξῃ δι' ἀδικαιολογήτων ὀξυτήτων τὰς σχέσεις, ἐκ τῆς συμμαχίας, μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας.

Εἴμεθα ὅπωςδήποτε ἀποφασισμένοι, ὅπως καθ' ὃν χρόνον τὸ Κυπριακόν ἡκολούθει τὴν εἰρηνικὴν αὐτὴν διαδικασίαν, ὅπως διατηρήσωμεν εἰλικρινὴ καὶ ἀδιατάρακτον τὴν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν μας μὲ τὸ τουρκικόν ἔθνος, χάριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ταιαύτη δὲ, εἶναι καὶ ἡ ἀντίληψις τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως μᾶς ἐγνώρισε διὰ τελευταίας ἐκθέσεώς του ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ πρεσβευτὴς μας.

Τὸ αὐτὸ θὰ εἴπωμεν καὶ προκειμένου περὶ τῶν σχέσεών μας μὲ τὴν Μ. Βρετανίαν. Ἐχομεν συνείδησιν τῆς ἰσχυρότητος τῶν δεσμῶν, οἱ ὅποιοι μᾶς συνδέουν μὲ τὴν μεγάλην αὐτὴν δύναμιν. Εἶναι δεσμοὶ ποῦ ἀπορρέουν ἀπὸ κοινὰς ἀγῶνας καὶ κοινὰς θυσίας εἰς τὸ παρελθόν, εἶναι δεσμοὶ οἱ ὅποιοι συνάπτονται καὶ δημιουργοῦνται ἀπὸ κοινὰς ἐπιδιώξεις ἐν τῷ μέλλοντι. Θὰ προσπαθήσωμεν, ὅσον τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς, ὅπως ἡ διαφορὰ μας μὲ τὴν βρεττανικὴν κυβέρνησιν ἀφήσῃ ἀνεπηρεάστους τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ βρεττανικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπεκρίθη, τέλος, ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγεαγμένου, διότι ἡγνώσε καὶ ἡδιαφόρησε πρὸς τὴν προειδοποίησιν τῆς ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλά, κύριοι βουλευταί, αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ὁ τίτλος τιμῆς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγεαγμένου, καὶ πρὸ παντὸς τοῦ προέδρου αὐτῆς. Καὶ εἶναι ὁ τίτλος τιμῆς, ὅτι παρὰ τὰς ἀντιδράσεις, παρὰ τὰς προειδοποιήσεις, παρὰ τὰς ἀντιξοό-

τητας, είχε τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν (χειροκροτήματα), νὰ θέσῃ ἐνώπιον τοῦ διεθνoῦς κριτηρίου τὸ Κυπριακὸν ζήτημα καὶ μὴ παραμελήσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρέους τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀδελφοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὅσον καὶ ἐνώπιον τῶν ὑψηλῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ καταστατικοῦ τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, καταστατικοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει ὑπογράψει καὶ ἡ Ἑλλὰς μαζί με τὰ λοιπὰ ἐλεύθερα κράτη.

Ὅτι ἐπιτύχομεν ὀφείλεται εἰς τὸν Στρατάρχην

Καὶ καταλήγων ὁ κ. Στεφανόπουλος ἐτόνησε: Κύριοι βουλευταί, τὸ Κυπριακὸν ζήτημα ἔχει εἰσελθεῖ πλέον εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ὁδόν. Διὰ νὰ φθάσῃ ὁμως εἰς τὸ φυσικόν του τέλος, εἰς τὴν φυσικὴν του λύσιν, θὰ χρειασθοῦν ἀκόμη μακροὶ ἀγῶνες καὶ μεγάλοι μόχθοι. Θὰ διέλθῃ κατ' ἀνάγκην ἀπὸ πολλὰ στάδια, ἀπὸ πολλὰς φάσεις, μία τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ φάσις τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Μὴ ἀναμένετε ἀπὸ τὰ Ἠνωμένα Ἐθνη μίαν ἀπόφασιν, ἡ ὁποία ὀριστικῶς θὰ λύῃ τὸ ζήτημα. Θὰ ἀποκομισθῇ ἐκ τῆς κρίσεώς των, μόνον ἡθικὸν κέρδος, ἀπαραίτητον ὁμως διὰ τὴν φυσικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, κατὰ τὸ μέλλον.

Θὰ εὖρη ὁμως, ἀσφαλῶς, τὸ Κυπριακὸν ζήτημα τὴν λύσιν του μίαν ἡμέραν. Εἶναι ζήτημα χρόνου, ἀφοῦ ἤδη ἐτέθη ἐνώπιον τῆς διεθνoῦς συνειδήσεως. Καὶ ὅταν εἰς τὸ μέλλον ἐκεῖνοι οἱ ἀποῖοι θὰ ἔχουν τὴν τιμὴν νὰ προΐστανται τῶν τυχῶν τῆς χώρας, θὰ εὐρεθοῦν κατὰ τὴν ὥραίαν καὶ εὐτυχῇ ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ πόθοι τοῦ Κυπριακοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τότε αὐτοὶ θὰ πρέπει νὰ μὴ λησμονήσουν, ὅτι ἐὰν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν Στρατάρχην Παπάγον, (ζωηρὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα), ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν νὰ θέσῃ ἐνώπιον τῆς διεθνoῦς συνειδήσεως, ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου συνειδήσεως τὸ Κυπριακὸν ζήτημα. Οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ γνωστὸν ρητὸν, ὅτι, ἡ ἀρχὴ ἀποτελεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ παντός εὐρῆκε τὴν καλυτέραν του θέσιν». (Χειροκροτήματα).

★ ★ ★

Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τομεῖς τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς ἢ διπλωματικῆς δραστηριότητος τῆς κυβερνήσεως κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ἀπέβη λίαν ἀποδοτικὴ. Ἡ Συνθήκη Φιλίας καὶ Συνεργασίας, ἥτις ὑπεγράφη τὴν 28ην Φεβρουαρίου 1953 ἐν Ἀγκύρᾳ, μεταξύ τῆς Ἑλλάδος, τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας, ἥδη, 25 περίπου μῆνας, μετὰ τὴν ὑπογραφήν της, δύναται ἀσφαλῶς

Ἡ Συνθήκη τῆς Ἀγκύρας

νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς παράδειγμα εἰρηνικῆς συνεργασίας μεταξύ γειτόνων λαῶν. Ἐπὶ τοῦ καθαρῶς πολιτικοῦ πεδίου, ἡ συνθήκη τῆς Ἀγκύρας, συνδέσασα τὴν Γιουγκοσλαβίαν μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας, Κρατῶν-μελῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Συμφώνου, ἀπετέλει τὴν πρώτην ἐπίσημον πράξιν πολιτικῆς ἐντάξεως τῆς Γιουγκοσλαβίας εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ἐλευθέρων χωρῶν. Τὴν προσοχὴν οὐδενὸς δὲν διαφεύγει ἡ σημασία τοῦ γεγονότος τούτου, ἡ δὲ Κυβέρνησις τοῦ Συναγερμοῦ θεωρεῖ ἑαυτὴν λίαν εὐτυχῇ, διότι διὰ συντόνου, πραγματικῶς, προσπαθείας, καταβληθείσης εὐθὺς ἀμα τῇ ὑπ' αὐτῆς ἀναλήψει τῆς ἀρχῆς, κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐξελίξεως τῶν μεταξύ τῶν τριῶν χωρῶν σχέσεων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται ἡ Κυβέρνησις μετὰ δικαιολογημένης ἱκανοποιήσεως νὰ θεωρῇ τὴν συνθήκην τῆς Ἀγκύρας ὡς τὸ πρῶτον σπουδαῖον ἐπίτευγμα αὐτῆς εἰς τὸν τομέα τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Διὰ τῆς συνθήκης τῆς Ἀγκύρας αἱ τρεῖς χώραι ἔθεσαν τὰς σχέσεις των ἐπὶ βάσεως στερεᾶς καὶ μεστῆς εὐτυχῶν ὅσον καὶ εὐρυτάτων δυνατοτήτων διὰ τὸ μέλλον. Ἡ συνθήκη ἀπετέλεσε, πράγματι, ὄχι μόνον ἱστορικὸν σταθμὸν εἰς τὰς σχέσεις μεταξύ Ἑλλάδος, Γιουγκοσλαβίας καὶ Τουρκίας, ἀλλὰ, ὡς περαιτέρω ἐκτίθεται, καὶ σημαντικὴν ἀφετηρίαν συσφίξεως τῶν σχέσεων αὐτῶν.

Εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ δὲν ἐπιδρᾷ μόνον εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ Κυβερνήσεων. Οἱ ἐξ αὐτῆς ἀντίκτυποι γίνονται ἀμέσως αἰσθητοὶ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων λαῶν. Διὰ τῆς συμβολῆς τῆς συνθήκης τῆς Ἀγκύρας εἰς τὴν σταθεροποίησιν τῆς εἰρήνης εἰς τὰ Βαλκάνια καὶ εἰς τὴν διάνοξιν λεωφόρου τῆς στενῆς συνεργασίας τῶν τριῶν χωρῶν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ πεδίου, ὡς καὶ ἐν γένει εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς εἰρηνικῆς συναλλαγῆς μεταξὺ γειτόνων λαῶν, ἡ Κυβέρνησις πιστεύει ὅτι προσέφερεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν μεγίστην ὑπηρεσίαν, παρασχοῦσα εἰς αὐτὸν μείζονα ἀφ' ἐνὸς ἀσφάλειαν διὰ τὸ μέλλον, καὶ τὴν δυνατότητα ἀφ' ἑτέρου ἐπωφελοῦς συνεργασίας με τοὺς φίλους λαοὺς τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τῆς Τουρκίας.

★ ★ ★

Οἱ τρεῖς Ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπεφάσισαν, κατὰ τὴν συνδιάσκεψιν τοῦ Ἰουλίου 1953, ὅπως ἰδρυθῇ, καθ' ἃ ἄλλωστε προεβλέπετο καὶ ὑπὸ τῆς συνθήκης τῆς Ἀγκύρας, μόνιμον τριμερὲς ὄργανον, τοῦ ὁποῖου ἀποστολὴ θὰ ἦτο ἡ μελέτη καὶ εἰσήγησις ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος. Τὸ ὄργανον τοῦτο συνεστάθη ὀνομασθὲν: «Μόνιμος Γραμματεία τῆς

Μόνιμος Βαλκανικὴ Γραμματεία Συνθήκης τῆς Ἀγκύρας». Τὴν παρελθούσαν ἀνοιξιν, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν τριῶν

Κρατῶν κύρωσιν τῆς συμπληρωματικῆς συμφωνίας, ἡ μόνιμος γραμματεία ἤρχισε λειτουργοῦσα, μετὰ τὴν αὐτῆς, δι' ἓνα ἔτος, ἔδραν τὸ Βελιγράδιον.

Παραλλήλως πρὸς τὸ κύριον αὐτῆς ἔργον, τὸ ὁποῖον θὰ συντείνῃ διὰ τῆς ἐπιμελοῦς ἐπεξεργασίας τῶν θεμάτων εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν περιοδικῶν συνόδων τῶν τριῶν Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν, ἡ μόνιμος γραμματεία θὰ χρησιμοποιῆται ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ συνόδων καὶ διὰ τὰ χρέη γραμματείας αὐτῶν, ἐπὶ σημαντικῇ οἰκονομίᾳ πεπειραμένου προσωπικοῦ καὶ χρημάτων.

Τέλος, διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς μονίμου γραμματείας καὶ διὰ τῆς συστάσεως παρ' αὐτῇ τμημάτων ὅχι μόνον πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικοῦ καὶ μορφωτικοῦ, αἱ τρεῖς Κυβερνήσεις παρέσχον τὸ μέτρον τῆς σπουδαιότητος, ποὺ ἀποδίδουν εἰς τὴν μεταξὺ τῶν χωρῶν τῶν συμπηχθεῖσαν κοινότητα, ἣτις χωρεῖ βαθύτερον καὶ ὑπὸ αὐτὰς ἔτι τὰς κοινὰς, τόσον ζωτικὰς ἄλλωστε, πολιτικὰς καὶ ἀμυντικὰς ἀνάγκας τῶν, ἐξικνουμένη μέχρις ὅλων τῶν κοινωνικοοικονομικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς τῶν.

★ ★ ★

Ἡδη, τὸν Ἰούνιον 1952, ὅταν ὁ Στρατάρχης Παπάγος ἠγεῖτο τῆς ἀντιπολιτεύσεως καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη ὑπογραφῇ ἡ συνθήκη τῆς Ἀγκύρας, ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὴν ἑφημερίδα «Καθημερινή» δύο ἄρθρα του, εἰς τὰ ὁποῖα ἐτονίζετο ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀσφάλειαν ἡ συνεργασία μετὰ τῆς Γιουγκοσλαβίας ἐπὶ τοῦ ἀμυντικοῦ πεδίου καὶ περαιτέρω ἀνεφέρετο

Ἡ Τριμερὲς Συνθήκη Συμμαχίας ὅτι «ἐκ τῆς γενικῆς συγκρίσεως τῶν ἐκατέρωθεν δυνάμεων καταλήγει τις εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι πρὸς τὸ παρόν, μετὰ τὰς σημερινὰς δυνατότητας, ἔστω καὶ ἂν ἡ χώρα μας συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν κρατῶν τοῦ Ν.Α.Τ.Ο., δὲν δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ τῶν ἰδίων ἐνόπλων τῆς δυνάμεων τὴν πλήρη ἀκεραιότητά της. Τοῦτο θὰ ἦτο κατορθωτὸν μόνον ἐὰν ἐξησφαλίζετο ἡ κάλυψις τοῦ ἑλληνικοῦ πλευροῦ ὑπὸ τῶν γιουγκοσλαβικῶν δυνάμεων. Δηλαδή, ἐτίθετο σαφῶς ἡ ἀνάγκη σχετικῆς συμφωνίας μετὰ τὴν Γιουγκοσλαβίαν.

Οὕτω καταφαίνεται ὅχι μόνον ἡ διορατικότης, ἀλλὰ καὶ ἡ φρόνησις καὶ ὁ ρεαλισμὸς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ εἰς τὸ θέμα τῆς συν-
 ἀφews συνθήκης συμμαχίας μεταξὺ τῶν τριῶν χωρῶν.

★ ★ ★

Τὸ ζήτημα τοῦ ἐπαναπατρίσμου τῶν ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν ἀπαχθέντων Ἑλ-
 ληνοπαίδων, ὁμήρων καὶ στρατιωτικῶν ἔτυχε τοῦ ἀμερίστου ἐνδιαφέρον-
 τος τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις οὐδὲν παρέλειψε διὰ τὴν ἐπίλυσίν του.

Ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι, μέχρι σήμερον ἐγένοντο διαδοχικῶς ἐνέργειαι πρὸς
 τὴν Βαλκανικὴν Ἐπιτροπὴν, πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τῶν Ἑνωμένων Πολι-
 τεϊῶν, Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, πρὸς τὸν
Ἐπαναπατρισμός κρατουμένων Ο.Η.Ε., τὴν Διεθνῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Ἐρυ-
 θροῦ Σταυροῦ καί, ὡς ἂν τοῦτο ἦτο δυνατόν, ἀπ' εὐθείας πρὸς τὰς ἐνδιαφερο-
 μένας Κυβερνήσεις. Εἰδικώτερον διὰ τοὺς Ἑλληνόπαιδας καὶ τοὺς στρατιωτι-
 κούς, εἶναι γνωστὴ ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς γενικῆς συνελεύσεως
 τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἐκαλοῦντο αἱ Κυβερνήσεις, ὅπως ἐπι-
 τρέψωσι τὸν ἐπαναπατρισμὸν τῶν ἐν λόγῳ προσώπων. Δυστυχῶς, παρὰ
 τὴν συντριπτικὴν πλειονοψηφίαν, διὰ τῆς ὁποίας ἐλήφθησαν αἱ ἀποφάσεις αὗ-
 ται, ἡ ὑπὸ τοῦ Ο.Η.Ε. ἐντεταλμένη διεθνὴς ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ,
 παρὰ τὰς ἀόκνους προσπάθειάς της, ἀντεμετώπισαν ἀρνησιν τῶν χωρῶν, εἰς
 τὰς ὁποίας εὐρίσκονται αἱ βιαίως ἀπαχθέντες Ἕλληνες, ὅπως ἐπιτρέψουν τὴν
 ἐπάνοδόν των εἰς τὰς ἐστίας των.

Κατὰ τὴν διαρρεύσαν διετίαν συνεχίσθησαν αἱ προσπάθειαι πρὸς ὅλας
 τὰς κατευθύνσεις, ἐπραγματοποιήθησαν δὲ μέχρι σήμερον οἱ κάτωθι ὁμαδικοὶ
 ἐπαναπατρισμοί :

1) Τὸν παρελθόντα Φεβρουάριον ἐπανεπατρίσθησαν ἐξ Οὐγγαρίας 1.218
 ὁμηροί.

2) Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, κατόπιν ἐνεργειῶν
 τῆς ἐν Πράγῃ Πρεσβείας μας, ἐπετεύχθη ὁ ἐπαναπατρισμὸς 371 ἀτόμων, ἐξ ὧν
 ἐξ στρατιωτικοί.

3) Κατὰ τὴν κοινὴν δήλωσιν, τὴν ὑπογραφεῖσαν ἐν Παρισίοις τὴν 22αν
 Μαΐου 1954, ἥτις προηγήθη τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν μετὰ τῆς Βουλγα-
 ρίας διπλωματικῶν σχέσεων, ἡ βουλγαρικὴ κυβέρνησις ἐδήλωσεν ὅτι εἶναι
 ἐτοίμη νὰ διευκολύνῃ τὸν ἐπαναπατρισμὸν τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων, τῶν εὐ-
 ρισκομένων ἐν Βουλγαρίᾳ.

Ἦδη, κατόπιν ἐνεργειῶν τῆς ἡμετέρας ἐν Σόφίᾳ Β. Πρεσβείας ἐπανεπα-
 τρίσθησαν 67 ἡμέτεροι στρατιωτικοί, κρατούμενοι ἐν Βουλγαρίᾳ.

4) Τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ἐπανεπατρίσθησαν ἐκ Ρουμανίας 922
 Ἕλληνες ὁμηροί, τῇ μεσολαβήσῃ τοῦ Διεθνοῦς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ
 Σταυροῦ. Τέλος, ἐπανεπατρίσθησαν ἐκ Ρουμανίας ἕτερα 560, περίπου, ἄτομα.

★ ★ ★

Τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως διπλωματικῶν σχέσεων μετὰ τῆς Βουλγα-
 ρίας ἀπετέλει μὲν τμῆμα τοῦ γενικωτέρου προβλήματος τῶν σχέσεων μετα-
 ξὺ ἐλευθέρου κόσμου καὶ κομμουνιστικῶν χωρῶν, λόγῳ ὅμως σειρᾶς γεγονότων,
 ἡ εὐθὺν τῶν ὁποίων ἐβάρυνεν ἀποκλειστικῶς τὴν βουλγαρικὴν κυβέρνησιν,
 ἡ Ἑλλὰς ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἐξετάσῃ τὴν δυνατότητα ἐπαναλήψεως ὁμα-
 λῶν σχέσεων μετὰ τῆς Βουλγαρίας, κυρίως,

**Αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις
 μετὰ τὴν Βουλγαρίαν**

ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γεγονότων τούτων καὶ με
 γνώμονα τὴν κατοχύρωσιν σπουδαίων ἑλληνικῶν συμφερόντων. Ἡ Κυβέρ-

νήσις τοῦ Συναγερμοῦ ἠκολούθησεν ἀπαρεγκλίτως τὴν γραμμὴν ταύτην, θεωρεῖ δὲ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα ὡς ἀπολύτως ἱκανοποιητικά.

Πρῶτον ἐπίτευγμα ἐν προκειμένῳ ὑπῆρξε τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπογραφέν τὴν 30ην Δεκεμβρίου 1953 τελικὸν Πρωτόκολλον τῆς Ἑλληνο-Βουλγαρικῆς ἐπιτροπῆς διαχαράξεως τῆς μεθορίου τῶν δύο χωρῶν, προῖον μακρῶν καὶ ἐπιμόνων διαπραγματεύσεων. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τοῦ περιεχομένου τοῦ ἐν λόγῳ πρωτοκόλλου, δύο ὁμῶς τινὰ χρήζουσιν μεγάλης ἐξάρσεως. Διὰ τῆς παραδοχῆς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ὡς μεθορίου τῶν δύο Χωρῶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἑβρου—τῆς μέσης σταθερᾶς γραμμῆς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ—, πρῶτον, περιῆλθον εἰς τὴν ἑλληνικὴν κυριαρχίαν νησίδες ἢ τμήματα νησίδων, τινὲς τῶν ὁποίων ἀπὸ πολλῶν, ἤδη πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου, ἐτῶν διεξεδικοῦντο ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, μὲ ἀποτέλεσμά τὰ γνωστά ἐκεῖνα ἀλλεπάλληλα αἱματηρά μεθοριακὰ ἐπεισόδια. Δεύτερον, ὅπερ καὶ σπουδαιότερον, ἐπῆλθε σταθεροποίησις τῆς ποταμίου μεθορίου τῶν δύο χωρῶν, ἣτις μέχρι τῆς περυσινῆς ταύτης συμφωνίας ἠκολούθει τὸν διὰ τοῦ χρόνου μεταβαλλόμενον κύριον ροῦν τοῦ ποταμοῦ. Ἡ σταθεροποίησις αὕτη τῆς μεθορίου θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως καταφώρων παραβιάσεων τοῦ ἐδάφους ἡμῶν, τὴν ἀποφυγὴν εἰς τὸ μέλλον τῶν ἐπεισοδίων, τὰ ὅποια ἐπὶ ἔτη μακρὰ ἐδηλητηρίαζον τὰς μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν σχέσεις.

Τὰ ἀνωτέρω, συμπληρούμενα ἀπὸ τὴν συγχρόνως ἐπιτευχθεῖσαν συμφωνίαν περὶ ἐπανατοποθέτησεως τῶν πυραμίδων καὶ εἰς τὸ χερσαῖον τμήμα τῆς μεθορίου τῶν δύο χωρῶν, παρέχουν τὴν ἐγγύησιν, ὅτι μία τοῦλάχιστον αἰτία προστριβῶν μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἐξέλιπεν. Ἡ Κυβέρνησις εἶναι εὐτυχής, διότι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τῇ Βαλκανικῇ ἐπέτυχεν ἐν προκειμένῳ ὅ,τι ματαιῶς εἶχον ἐπιδιώξει προηγούμεναι αὐτῆς, προπολεμικαὶ ὅσον καὶ μεταπολεμικαὶ ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις.

Ἡ ἐπίτευξις τῆς μεθοριακῆς ταύτης συμφωνίας ἐβελτίωσε, βεβαίως τὴν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν ἀτμόσφαιραν, ἀλλὰ ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα συνθήκη εἰρήνης, ὡς ἐκ τῆς μὴ ἐκτελέσεως τῆς ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, καθὼς καὶ ἡ στάσις τῆς χώρας ταύτης κατὰ τὸν συμμοριτοπόλεμον καὶ μετ' αὐτὸν εἶχον γεννήσει ζητήματα, τῶν ὁποίων τὴν λύσιν ἤξιον, δικαίως, ὁ ἑλληνικὸς λαός, πρὶν ἢ ἡ Κυβέρνησις δεχθῇ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας προταθεῖσαν ἀποκατάστασιν διπλωματικῶν μετ' αὐτῆς σχέσεων. Ἡ ἐπίλυσις τῶν ζητημάτων τούτων ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενόν πολυμήνων καὶ δυσχερῶν, ἐν Παρισίοις, διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν.

Ἡ Ἑλλὰς ἐδέχθη κατ' ἀρχὴν τὴν μέσῳ τοῦ Ο.Η.Ε. διαβιβασθεῖσαν βουλγαρικὴν πρότασιν περὶ ἐπαναλήψεως διπλωματικῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Ἡ Κυβέρνησις ὁμῶς ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ὑποχρεωμένην ἐναντι τῆς χώρας νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν τοιαύτην ἀποκατάστασιν ἀπὸ τὴν προκαταβολικὴν καὶ ἐπίσημον ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας δήλωσιν ἀναγνώρισεως τῆς ὑποχρεώσεως τῆς νὰ ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τῆς συνθήκης εἰρήνης τοῦ 1947 καὶ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τοὺς εἰς τὸ ἔδαφός της εὕρισκομένους ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ συμμοριτοπολέμου ὁμήρους καὶ αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ἀπαχθέντας Ἑλληνόπαιδας.

Τὴν ἐπίσημον καὶ προκαταβολικὴν ταύτην δήλωσιν ἐπέτυχεν ἡ Κυβέρνησις μετὰ μακρὰς καὶ λεπτὰς διαπραγματεύσεις ἐν Παρισίοις, ἐνθα τὴν 27ην παρελθόντος Μαΐου—ἐξ καὶ πλέον μῆνας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν διαπραγματεύσεων— ὑπεγράφη κοινὴ δήλωσις τῶν δύο χωρῶν.

Διὰ τῆς δηλώσεως ἡ βουλγαρικὴ κυβέρνησις ἀνεγνώρισε τὴν ἰσχὺν τῆς συνθήκης εἰρήνης, διεκήρυξε τὴν προθυμίαν της νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐξ αὐτῆς ἀπορρεούσας ὑποχρεώσεις της, εἰδικώτερον δὲ περὶ τοῦ ἄρθρου 21 αὐτῆς (οἰκο-

νομικοί ὅροι) ἐδέχθη τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς ἐμπειρογνωμόνων, μελλόντων νὰ κανονίσουν τὸν τρόπον ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ ἀρθροῦ καί, τέλος, ἀπεδέχετο τὴν ἐπιστροφήν τῶν παρὰ τὴν θέλησιν των ἐν Βουλγαρίᾳ κρατουμένων Ἑλλήνων.

Διὰ τῆς ἐπιμονῆς της εἰς τὸ δίκαιον τῶν ἀξιώσεων τῆς Ἑλλάδος, ἡ Κυβέρνησις ἐπέτυχεν εἰς τὴν μετὰ τῆς Βουλγαρίας κοινήν δήλωσιν, πᾶν ὃ, τι δύναται τις νὰ προσδοκᾷ ἀπὸ διπλωματικὰς διαπραγματεύσεις μὲ χώραν, ἐν σχέσει μὲ τὴν ὁποίαν, ἀνευ οἰασδῆποτε ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος ὑπαιτιότητος, τὸ παρελθὸν δὲν παρέχει ἀτυχῶς ἢ δυσμενεῖς ἀναμνήσεις. Αἱ ἤδη ἀποκατασταθεῖσαι διπλωματικαὶ σχέσεις, ἢ ἀρξαμένη παλιννόστησις Ἑλλήνων ἐκ Βουλγαρίας καὶ αἱ συνεχιζόμεναι διαπραγματεύσεις ἐμπειρογνωμόνων τῶν δύο χωρῶν, ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν οἰκονομικῶν ὁρῶν τῆς συνθήκης εἰρήνης, θὰ ἐπιτρέψουν τὴν οὐσιαστικὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν ἑλληνοβουλγαρικῶν σχέσεων, πρὸς τὸ συμφέρον ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν καὶ τῆς εἰρήνης ἐν τῇ Βαλκανικῇ. Ἀπὸ ἰδικῆς της πλευρᾶς, ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐπραξε πᾶν τὸ δυνατόν.

***

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, ὅτε ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχης Παπάγος παρεχώρησε τὴν γνωστὴν συνέντευξιν του περὶ τῆς ἐν Δ. Θράκῃ τουρκικῆς μειονότητος εἰς τὸ πρακτορεῖον «Ἀνατολή», ἐλήφθη σειρὰ ὅλη μέτρων, πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως καὶ ἐξύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐν λόγῳ μειονότητος. Εἰδικώτερον, ἐλήφθησαν τὰ ἀκόλουθα μέτρα :

ὑπὲρ τῆς τουρκικῆς μειονότητος 1) Παρὰ τὸ κρατῆσαν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους πνεῦμα οἰκονομιῶν, προεβλέφθη πίστωσης διὰ τὸν διορισμὸν 81 δημοδιδασκάλων εἰς τὰ ἐν Δ. Θράκῃ τουρκικὰ σχολεῖα. Πιστεύεται ὅτι ἡ παρουσία ἱκανῶν καὶ ἐχόντων τὰ ἀπαραίτητα προσόντα δημοδιδασκάλων εἰς τὰ ἀνωτέρω σχολεῖα θὰ συμβάλῃ μεγάλως εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς πνευματικῆς στάθμης τῆς μαθητιώσης νεολαίας καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν στενωτέραν προσέγγισιν τοῦ ἐν Θράκῃ τουρκικοῦ στοιχείου πρὸς τὸν ὑπόλοιπον τῆς χώρας πληθυσμόν.

2) Προεβλέφθη ὁ διορισμὸς καὶ δευτέρου ἐπιθεωρητοῦ τουρκικῶν σχολείων, καὶ τοῦτο ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀδιάλειπτος παρακολούθησις τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

3) Ἐκτὸς τῆς κατ' ἔτος χορηγουμένης εἰς τὰ τουρκικὰ σχολεῖα κρατικῆς βοηθείας 250.000 δραχμῶν νέας ἐκδόσεως, διετέθη ἑξακτον κονδύλιον 600.000 δραχμῶν νέας ἐκδόσεως διὰ τὴν ἐπισκευὴν αὐτῶν. Τὸ μέτρον τοῦτο λαμβανόμενον ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὴν, κρατικῇ μερίμνῃ, ἀνέγερσιν τοῦ Γυμνασίου «Τζελλάλ Μπαγιάρ», ἀποτελεῖ τρανὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς πνευματικῆς στάθμης τῆς μειονότητος.

4) Συνετάχθη καὶ πρόκειται συντόμως νὰ δημοσιευθῇ νόμος ρυθμίζων τὰ τῆς λειτουργίας τῶν τουρκικῶν σχολείων, κατὰ τρόπον ἀκρῶς φιλελεύθερον. Τὸ κείμενον τοῦ νόμου τούτου ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως καὶ τῶν παραγόντων τῆς μειονότητος. Μεταξὺ ἄλλων προβλέπεται καὶ ἡ ὑποχρεωτικὴ φοίτησις τῶν μαθητῶν, μέτρον τοῦ ὁποίου ἡ ἐφαρμογὴ ἐπανειλημμένως ἐζητήθη ἀπὸ τουρκικῆς πλευρᾶς.

5) Ἐλήφθη μέριμνα, ὥστε οἱ μαθηταὶ τῶν τουρκικῶν σχολείων, ὅλως ἐξαιρετικῶς καὶ κατὰ παρέκκλισιν σχετικῆς νομοθεσίας, γίνουιν δεκτοὶ εἰς τὰς μαθητικὰς κατασκηνώσεις. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐγένετο εὐμενέστατα δεκτὸν ἀπὸ τὴν μειονότητα, πιστεύεται δὲ ὅτι θὰ ἔχῃ ἀριστα ἀποτελέσματα, διότι θὰ ἐπι-

τρέψη τὴν στενωτέραν ἐπαφὴν καὶ γνωριμίαν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, τὸ γένος, μαθητῶν.

6) Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας μελετᾶται ἡ λήψις ἐκτάκτων μέτρων ἐν Δ. Θράκῃ καὶ δὴ εἰς τὸν νομὸν Ξάνθης, ἐνθα οἱ Πομάκοι, πρὸς βελτίωσιν τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῆς μειονότητος.

7) Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας μελετᾷ τὴν ρύθμισιν ὠρισμένων ζητημάτων δημιουργηθέντων λόγῳ τῆς ἐγκαταστάσεως Καρακατσαναίων εἰς τὰς πεδινὰς περιοχάς, ζητημάτων ἅτινα ἔδωσαν κατὰ τὸ παρελθὸν λαβὴν εἰς διατύπωσιν παραπόνων ἀπὸ τουρκικῆς πλευρᾶς. Καίτοι τὸ ὅλον θέμα ἀποτελεῖ εἰσέτι ἀντικείμενον ἐξετάσεως ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας, δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀποφασισμένη νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ μὲ πνεῦμα εὐμενὲς πρὸς τὴν τουρκικὴν μειονότητα.

8) Κατὰ παρέκκλισιν τῆς συναφθείσης πρὸ διετίας συμφωνίας περὶ ἐλεύσεως εἰς Δ. Θράκην 25 δημοδιδασκάλων ἐκ Τουρκίας, ἡ Κυβέρνησις ἀπεφάσισεν ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν ἔλευσιν ἐτέρων 10 δημοδιδασκάλων πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὰ τουρκικὰ σχολεῖα ἱκανῶν στελεχῶν.

***

Η Κυβέρνησις ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος, ἐξουσιοδοτοῦντος τοὺς κ. κ. ἐπὶ τοῦ Συντονισμοῦ, Ἑθνικῆς Ἀμύνης, Οἰκονομικῶν καὶ Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦς, ὅπως δι' ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ρυθμίζωσι τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. ἀναλαμβανόμενων ὑποχρεώσεων τῆς χώρας. Ἡδη ἡ Ἑλλάς, ἐνεργῶς συμμετέχει εἰς ἀπάσας

Τὸ Βορειοατλαντικὸν

τὰς ἐργασίας τῆς Ἀτλαντικῆς Συμμαχίας, ἐκτελεῖ δὲ διὰ συντόνου προσπάθειάς τὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐργα κοινῆς ὑποδομῆς, λίαν συντελεστικά διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἀμύνης. Τὰ ἔργα ταῦτα, χρηματοδοτούμενα κατὰ μέγιστον μέρος ὑπὸ τοῦ Ν.Α.Τ.Ο., ἐκτελοῦνται ὑπὸ ξένων καὶ ἑλληνικῶν ἐταιρειῶν, χρησιμοποιοιμένων ὅπου εἶναι δυνατόν ἑλληνικῶν ἐργατικῶν χειρῶν καὶ ὑλικῶν ἐντοπίας παραγωγῆς.

Εἰς Παρισίους, ὡς γνωστόν, τὴν 21ην καὶ 22αν Ὀκτωβρίου 1954, ὑπεγράφησαν μεγίστης σημασίας διεθνεῖς πράξεις διὰ τὴν συλλογικὴν ἀσφάλειαν τοῦ δυτικοῦ κόσμου, πραγματοποιηθείσης τῆς εἰσδοχῆς τῆς Γερμανίας εἰς τὸ Ν.Α.Τ.Ο.

Ἡ Ἑλλάς, προεδρεύουσα κατὰ τὴν ἱστορικὴν ταύτην σύνοδον τοῦ Ν.Α.Τ.Ο., συνυπέγραψε τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ φίλη Γερμανικὴ Ὀμόσπονδος Δημοκρατία εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν Ἀμυντικὴν Συμμαχίαν, συμβάλλουσα διὰ τῶν στρατιωτικῶν τῆς δυνάμεων εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς συλλογικῆς ἀσφαλείας.

***

Η Κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι δέον ὅλως ἰδιαιτέρως νὰ ἐξάρῃ τὴν σημασίαν τῆς συμφωνίας Ἀθηνῶν, τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1953, μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως «περὶ στρατιωτικῶν εὐκολιῶν». Δι' αὐτῆς κατοχυροῦται ἔτι μᾶλλον ἡ ἀσφάλεια τῆς χώρας καὶ ἡ Ἑλλάς θέτει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς μεγάλης συμμάχου βάσεις ἑλληνικάς, ὑπαρχούσας καὶ ὑπὸ κατασκευῇ,

Ἑλληνοαμερικανικαὶ συμφωνίαι

ποὺ θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀποτελεσματικωτέραν ἀμυντικὴν προσπάθειαν ἐναντι πάσης τυχόν ἐπιβουλῆς καὶ ἐδραῖωσιν τῆς εἰρήνης. Ἡ συμφωνία περὶ στρατιωτικῶν εὐκολιῶν παρουσιάζει ἐνδιαφέρον καὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς, καθότι αἱ βελτιώσεις εἰς τὰς ὑπαρχούσας βάσεις καὶ ἡ ἱδρυσις νέων γίνεται

δαπάνη τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, χρησιμοποιεῖται δὲ σημαντικὸς ἀριθμὸς ἑλληνικῶν ἐργατικῶν χειρῶν καὶ ὑλικῶν ἐντοπίου παραγωγῆς.

Σημαντικώταται ἐπίσης ὑπῆρξαν διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν αἱ ὑπογραφεῖσαι ἐν Ἀθήναις τῇ 17ῃ Δεκεμβρίου 1952 συμφωνίαι μετὰ τῶν Ἠν. Πολιτειῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὑπερπόντιους παραγγελίας.

Αἱ ὑπερπόντιοι παραγγελίαι, πρὸς τὸ παρόν, συνίστανται εἰς πυρομαχικά, καταβάλλεται δὲ προσπάθεια ἐπιτεύξεως παραγγελιῶν καὶ δι' ἄλλα εἶδη πού παράγει ἡ χώρα. Αἱ παραγγελίαι πυρομαχικῶν θὰ ἀνέλθουν περίπου εἰς 35 ἑκατομμύρια δολλαρίων. Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ θὰ ἐπαυξηθῇ εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον.

★ ★ ★

Τὴν 23ην Ἀπριλίου 1954 ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀνενέωσε τὴν ἑλληνο-αμερικανικὴν συμφωνίαν, διὰ τῆς ὁποίας προεβλέπετο ἡ λειτουργία ἐν Ἑλλάδι ἀμερικανικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος.

Ἡ ἀνανέωσις τῆς συμφωνίας, παρατείνουσα τὸν βίον τοῦ ἰδρύματος, θὰ ἐπιτρέψῃ καὶ διὰ τὸ μέλλον, ἀνεῦ προσθέτου τινὸς ἐπιβαρύνσεως τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, τὴν μέσῳ τοῦ ἰδρύματος ἀποστολὴν εἰς ἀμερικανικὰς σχολὰς καὶ ἀνώτερα ἀμερικανικὰ ἐκπαιδευτήρια ἐν Ἑλλάδι ἢ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, Ἑλλήνων σπουδαστῶν πρὸς μετεκπαίδευσιν, ὡς καὶ τὴν ἔλευσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, χάριν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν μελετῶν, Ἀμερικανῶν ἐπιστημόνων καὶ διανοουμένων.

Τὸ φθινόπωρον τοῦ 1952, ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀντεμετώπισε τὸ πρόβλημα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν ἐν Κίνα Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων ἡ περαιτέρω ἐκεῖ παραμονὴ εἶχε καταστῇ ἀδύνατος μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστώτος. Ἡ Κυβέρνησις διεπραγματεύθη τὸ ζήτημα μετὰ τῆς ἐν Γενεύῃ διακυβερνητικῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, ἣτις ἀνέλαβε τὴν, δαπάναις τῆς Ἑλλάδος, παλιννόστησιν τῶν ἐν λόγῳ Ἑλλήνων ἢ τὴν μεταφορὰν τῶν εἰς τὸν τόπον τοῦ προορισμοῦ τῶν εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας μερικοὶ ἐξ αὐτῶν θὰ ἐπιτύγχανον ἐν τῷ μεταξύ ἀδειαν μεταναστεύσεως εἰς ἄλλην χώραν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀνωτέρω συμφωνίας ἡ μεταφορὰ τῶν ἐν Κίνα ὁμογενῶν, ἀρξαμένη κατὰ τὸ 1953, συνεχίζεται εἰσέτι. Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς μετὰ τῆς Ἰαπωνίας συνθήκης εἰρήνης, ἐγένετο συνεννόησις μετὰ τῆς Ἰαπωνικῆς Κυβερνήσεως περὶ ἐπαναλήψεως τῶν μεταξύ τῶν δύο χωρῶν κανονικῶν διπλωματικῶν σχέσεων διὰ τῆς διαπιστεύσεως πρεσβευτῶν εἰς Τόκιο καὶ Ἀθήνας. Ἐκτοτε ὁμως ἡ πραγματοποίησις ἐπαναλειτουργίας τῆς ἐν Τόκιο Πρεσβείας μας καθυστερεῖ λόγῳ οἰκονομικῶν τινῶν δυσχερειῶν.

★ ★ ★

Ἡ Ἑλλάς μετέσχεν ἐνεργῶς τῶν ἐργασιῶν τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, ἡ ὁποία ἐμελέτησε τὸ θέμα τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς καὶ ὑπέγραψε μεταξύ τῶν πρώτων τὸ κείμενον τῆς σχετικῆς συμβάσεως. Οὕτω, ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παρέσχεν εἰς τὰς Ἑλληνίδας πλήρη ἰσοπολιτείαν, ἥτοι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι εἰς τὰς δημοτικάς καὶ βουλευτικάς ἐκλογάς, τὸ δικαίωμα διορισμοῦ εἰς δημοσίας θέσεις καὶ ἀναλήψεως δημοσίων ὑπουργημάτων. Ἐκυρώθη ἐπίσης ἡ σύμβασις διὰ τὴν πρόληψιν καὶ καταστολὴν τῆς γενοκτονίας. Ὡς γνωστόν, ὑπὸ τὸν ὄρον «γενοκτονία», ἡ σύμβασις ἐννοεῖ τὸ ἀδίκημα τῆς ἐκ προθέσεως ἐξολοθρεύσεως ἐθνικῶν, φυλετικῶν

καὶ θρησκευτικῶν ὁμάδων ἀνθρώπων, τοῦ ὁποίου παραδείγματα ὑπάρχουν πλεῖστα ὅσα εἰς τὴν πρόσφατον ἱστορίαν, ὡς ὁ ἀφανισμὸς τῶν Ἑβραίων ὑπὸ τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας καὶ ἡ ἀπαγωγὴ χιλιάδων Ἑλληνοπαίδων ὑπὸ τῶν κομμουνιστοσυμμοριτῶν. Τοιαῦτα ἐγκλήματα καταδικάζει σήμερον ἡ συνείδησις ὁλοκλήρου τοῦ πολιτισμένου κόσμου, ἡ δὲ Ἑλλάς, κοιτῖς τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν, δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ἐνδιαφερθῇ δι' ἐν ζήτημα τόσον ἐξόχου ἀνθρωπιστικοῦ χαρακτῆρος.

Ἐκυρώθησαν ἐπίσης αἱ συμβάσεις τῆς Γενεύης περὶ προστασίας τῶν Θυμάτων Πολέμου. Θεσπίζονται διεθνεῖς κανόνες διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν τραυματιῶν, ἀσθενῶν καὶ ναυαγῶν τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ Ἐνόπλων Δυνάμεων, διὰ τὴν καλυτέραν μεταχείρισιν τῶν αἰχμαλώτων καὶ τὴν προστασίαν τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ ἐν καιρῷ πολέμου κ.λ.π.

Ἡ Ἑλλάς ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τῆς συνελεύσεως ἐν Χάγῃ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον διεθνoῦς διασκέψεως διὰ τὴν προστασίαν τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν καὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν μνημείων ἐν περιπτώσει διεθνoῦς συρράξεως καὶ ὑπέγραψε τὴν 14ην Μαΐου 1954 τὴν σχετικὴν σύμβασιν.

Συνῆλθεν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς UNESCO Β' Διεθνὲς Συνέδριον τῶν καθηγητῶν ἀρχαιολογίας καὶ τῶν ἐπιμελητῶν μουσείων ἐπὶ σκοπῷ παρακολουθήσεως κύκλου σπουδῶν ἐπὶ τῆς σημασίας τῶν μουσείων εἰς τὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νεολαίας.

★ ★ ★

Η Διεύθυνσις Οικονομικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, κατὰ τὸ ὑπ' ὄψιν χρονικὸν διάστημα, ἐχειρίσθη τὰ ἐξῆς ἰδιαζούσης σημασίας θέματα: Τὸ Ὑπουργεῖον ἤσκησε πολιτικὴν, τείνουσαν εἰς ἀποκατάστασιν τῆς ἐμπορικῆς ἐπικοινωνίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν κρατῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. Ἡ πολιτικὴ αὕτη, ἥτις ἀπετέλει εὐθυγράμμισιν τῆς στάσεως τῆς Ἑλλάδος πρὸς

Οἰκονομικά

τὴν ἐν προκειμένῳ στάσιν ὁλῶν τῶν λοιπῶν κρατῶν, ἐναντι τῶν χωρῶν τοῦ σοβιετικοῦ συνασπισμοῦ, ἠνοιξε νέας ἀγορὰς διὰ τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα. Ἐλύθη τὸ ἀπὸ τοῦ 1948 ἐκκρεμοῦν ζήτημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν δικαιούχων τῆς συνθήκης εἰρήνης μετὰ τῆς Ἰταλίας. Κατόπιν ἐπιπόνων διαπραγματεύσεων ὑπεγράφη ἐν Ρώμῃ εἰδικὴ συμφωνία, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις κατέβαλε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, κατ' ἀποκοπὴν, ποσὸν 3 δισεκατομμυρίων λιρεττῶν. Ἡδὴ αἱ πλεῖσται τῶν σχετικῶν αἰτήσεων ἐξεδικάσθησαν ὑπὸ τῶν πρὸς τοῦτο συστάθεισων ἐπιτροπῶν, ἤρξαντο δὲ καταβαλλόμεναι αἱ ἐπιδικασθεῖσαι ἀποζημιώσεις.

Ἐξεκαθαρίσθησαν τὰ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἑλληνοϊταλικῆς συμφωνίας ἐκκρεμῆ ζήτήματα (τρόπος καταβολῆς Ἰταλικῶν ἐπαναρθώσεων καὶ ἐξαγορὰ Ἰταλικῶν ἐν Ἑλλάδι περιουσιῶν). Τοῦτο ἐπετεύχθη, κατόπιν μακρῶν διαπραγματεύσεων, διὰ τῆς ὑπογραφείσης συμφωνίας, ἥτις καὶ γενικώτερον καὶ εἰδικώτερον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξαιρετικῶς συμφέρουσα διὰ τὸ ἑλληνικὸν Δημόσιον.

★ ★ ★

Τὸ ζήτημα τῶν ἐν Ἑλλάδι γερμανικῶν περιουσιῶν ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον μακρῶν διαπραγματεύσεων μετὰ τῆς ἐνταῦθα γερμανικῆς πρεσβείας καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐλθοῦσης γερμανικῆς ἀντιπροσωπείας. Αἱ διαπραγματεύσεις προελείψαν τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ὁριστικὴν ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος, τοῦ ὁποίου ὁ χειρισμὸς ἐνεφάνιζεν καὶ ἐμφανίζει εἰσέτι λεπτοτάτας πλευρὰς ἐναντι τῶν τριῶν Μ. Δυ-

Ἑλληνογερμανικά ζητήματα νάμεων, ὡς καὶ ἐναντι τῶν Κρατῶν-μελῶν καὶ **βουλγαρικά ἐπανορθώσεις** τῆς ἐν Βρυξέλλαις διασυμμαχικῆς ἐπιτροπῆς ἐπανορθώσεων. Ὅπως δὴποτε, τὸ ζήτημα ἐρρυθμίσθη διὰ νομοθετικοῦ διατάγματος. Δύο ζητήματα ἀπησχόλησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἀπασχολοῦν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου, ἀφ' ἑνὸς μὲν, τὸ τῆς διανομῆς τοῦ ὑπολοίπου τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἐκκαθαρισθεισῶν γερμανικῶν περιουσιῶν, ἀφ' ἑτέρου δέ, τὸ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν ὑπερβαλλόντων ποσῶν, τὰ ὅποια ὠρισμένα κράτη εἰσέπραξαν πέραν τῶν μεριδίων των. Τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὸ πρῶτον, ἀνέρχεται εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων δολλαρίων, ἐνῶ διὰ τὸ δεύτερον, εἰς ἀρκετὰ ἑκαταμμύρια δολλαρίων. Καταβάλλεται συνεχῆς προσπάθεια διὰ τὴν προάσπισιν τῶν ἑλληνικῶν συμφερόντων.

Τὸ ζήτημα τῶν βουλγαρικῶν ἐπανορθώσεων ἐμελετήθη ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀρμοδίων τεχνικῶν τῶν ἄλλων Ὑπουργείων. Λόγω ἐπιμονῆς τῶν Βουλγάρων, ὅπως ἐμπλέξουν εἰς τὰς ἐπανορθώσεις θέματα ξένα πρὸς αὐτάς, αἱ ἀρξάμεναι ἐν Παρισίοις τὸν παρελθόντα Ἰούνιον διαπραγματεύσεις διεκόπησαν. Κατόπιν ὁμως νέων προσπαθειῶν αἱ συνομιλίαι πρόκειται νὰ ἐπαναληφθοῦν εἰς Ἀθήνας, μετὰ βασίμους ἐλπίδας ὅτι θὰ ἀπολήξουν εἰς συμφωνίαν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν βαρυνουσῶν τὴν Βουλγαρίαν ὑποχρεώσεων.

★ ★ ★

Τέλος, ὅπως ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐξαρθῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐν γένει ὑποθέσεις. Πραγματοποιεῖται ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἱεροσολύμων. Σημαντικαὶ πιστώσεις διετέθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἡ δὲ ἀναστήλωσις, κατόπιν μελέτης τῶν ἐντεῦθεν ἀποσταλέντων τριῶν ἐμπειρογνημόνων καθηγητῶν, θὰ γίνῃ μετὰ τὸ

Ἐκκλησιαστικά ζητήματα
Ἅγιον Ὅρος

ἰσχύον ἀπὸ αἰῶνων προσκυνηματικὸν καθεστῶς, δυνάμει τοῦ ὁποίου τὸ ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον καὶ δι' αὐτοῦ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπολαύει τῶν ἰδιαιτέρων ἐκείνων προνομίων, ἅτινα ἔταξαν αὐτὸ ὡς τὸν κυριώτερον φρουρὸν τῶν ἱερωτάτων τούτων προσκυνημάτων τῆς Χριστιανωσύνης.

Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπιτελεσθεῖσα εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἐργασία δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τὰ ἑξῆς: Κατεβλήθησαν ἐπίμονοι προσπάθειαι πρὸς βελτίωσιν τῶν ὁρῶν διοικήσεως τῶν μονῶν καὶ τῶν ὁρῶν τῆς εἰς αὐτάς καὶ τὰ λοιπὰ μοναστήρια διαβιώσεως, ὡς καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν εὐνοϊκῆς ἀτμοσφαίρας, ἀνταποκρινομένης εἰς τὴν σπανιώτατα παρατηρουμένην σήμερον ἔφεσιν πρὸς μοναχικὸν βίον. Ἐλήφθησαν διάφορα μέτρα πρὸς προσέλκυσιν νέων. Καταπολεμεῖται συστηματικῶς ἡ δυσφήμησις τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καθὼς καὶ ἡ διαρροὴ ἀγιορειτῶν μοναχῶν. Ἦδη παρατηρεῖται ἀπὸ τινος προσέλκυσις νέων εἰς Ἅγιον Ὅρος. Κατὰ τὸ 1954 προσῆλθον μόνον εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Κουτλουμουσίου 14 άτομα.

Ἐπανιδρύθη ἡ Ἀθωνιάς Σχολή, ἡ ὁποία ἤρχισε λειτουργοῦσα, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1953, ἐπὶ τελείᾳ νέων βάσεων μετὰ κατάλληλον, ἄριστον κατηγητικὸν προσωπικόν. Καταβάλλεται δὲ συστηματικὴ προσπάθεια καλλιέργειας τῆς μοναχικῆς ιδέας.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διετέθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους σημαντικώτατα ποσὰ (1,25 δισέκ. παλ. δραχμῶν) διὰ στερεώσεις καὶ ἀναστηλώσεις κινδυνεύοντων μνημείων. Διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους λαμβάνεται τοιαύτη πρόνοια διὰ τὴν διατήρησιν τῶν θαυμασίων ἀγιορειτικῶν μνημείων τοῦ βυζαντινοῦ μας πολιτισμοῦ.

Ἐνδεικτικῶς, ἀναφέρονται αἱ κάτωθι περιπτώσεις ἀναστηλώσεων καὶ στερεώσεων. Πέρα τῶν παλαιότερων ἀναστηλώσεων τῆς καίσης πτέρυγος τῆς μονῆς Παντοκράτορος καὶ τῆς τοιαύτης τῆς μονῆς Ξηροποτάμου, ἐστερεώθησαν: Στέγαι καὶ τόξα τῆς μονῆς Χελανδαρίου, ἐπίσης ἐθεμελιώθη τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου, ἥτις εἶχε διαβρωθῇ ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Ἐγίναν ἔργα πρὸς στερέωσιν τοῦ κινδυνεύοντος ἱστορικοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου, κατεσκευάσθη δὲ τάφος περὶ τὸν ναὸν ἐξασφαλίζουσα τοῦτον ἀπὸ κινδύνους διαβρώσεως ἐξ ὑπογείων ὑδάτων. Ἐστερεώθησαν αἱ πλήρεις ρωγμῶν τοῖχοι τῆς οἰκοδομῆς, κ.τ.λ. Ἐκαθαρίσθησαν καὶ ἐστερεώθησαν ὑπὸ εἰδήμονος αἱ ἐν τῷ ναῷ περίφημοι νωπογραφίαι τοῦ Πανσελήνου.

Αἱ ἐργασίαι εἰς τὸν ναὸν τοῦ Πρωτάτου θὰ συνεχισθοῦν καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος, πρὸς πλήρη ἐξασφάλισίν του κατὰ παντὸς κινδύνου, ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Προβλέπεται ἀνακατασκευὴ τῆς στέγης. Ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους θὰ παραδοθῇ ὁ ναός, ἀσφαλῆς πλέον.

Ἐλήφθησαν ἐπίσης νομοθετικὰ μέτρα πρὸς προστασίαν τῶν κειμηλίων. Ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδικῶν ἐπελήφθη τοῦ ἔργου τῆς καταλογογραφήσεως, ταξινομήσεως, διοργανώσεως καὶ διασφαλίσεως τῶν παντοειδῶν κειμηλίων, κυρίως κειμηλίων καὶ χειρογράφων κωδίκων, βιβλίων κλπ.

Διὰ τὰ κυρίως κειμήλια (εἰκόνας, λειψανοθήκας, ἄμφια, κεντήματα, πολυτιμα λειτουργικὰ σκεύη κ.λ.π.) ἤρξατο σύνταξις συστηματικῶν καταλόγων εἰς τὰς μονάς, μὴ ὑπαρχόντων σχεδὸν μέχρι σήμερον.

Ἐπίσης ἤρξατο ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ στερέωσις πολυτίμων φορητῶν εἰκόνων καὶ νωπογραφιῶν.

Εκτὸς τῶν ὑπογραφεισῶν μετὰ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, τῆς Τουρκίας καὶ τοῦ Λιβάνου συμβάσεων, ἡ Ἑλλὰς ὑπέγραψε κατὰ τὴν διαρρεύσασαν διετίαν μορφωτικὰς συμβάσεις μετὰ τῆς Ὁλλανδίας, Αἰθιοπίας, Ἰταλίας καὶ τελευταίως μετὰ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γαλλίας. Διὰ τῶν ὑπογραφεισῶν συμβάσεων προβλέπεται ἡ ἀνάπτυξις τῶν μορφωτικῶν, καλλιτεχνικῶν, ἐκπαι-

Ἀπόδημος Ἑλληνισμὸς καὶ μετανάστευσις δευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σχέσεων διὰ τῆς χορηγήσεως ὑποτροφιῶν, τῶν διαλέξεων, ἐπισκέψεων καθηγητῶν, φοιτητῶν καὶ ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνικῶν ἐκθέσεων, ὡς καὶ ἡ ἰδρυσις ἐδρῶν εἰς τὰ ἡμεδαπὰ καὶ ἄλλοδαπὰ πανεπιστήμια.

Ἰδιαιτέρως δεόν νὰ τονισθῇ ἡ ἐπιτευχθεῖσα συμφωνία τῆς ἐλληνοτουρκικῆς μεικτῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸν καθορισμὸν τῆς ὕλης τῶν σχολικῶν βιβλίων τῶν ἐλληνικῶν σχολείων ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῶν τουρκικῶν ἐν Θράκῃ.

Ἀρχίζει, συντόμως, ἡ λειτουργία τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν σπουδῶν εἰς Βενετίαν, τὸ ὁποῖον προορίζεται νὰ προαγάγῃ τὰς ἐν λόγῳ σπουδὰς καὶ νὰ διατηρήσῃ τὰ ὑπάρχοντα ἱστορικὰ κειμήλια, νὰ μελετήσῃ τὰ σχετικὰ ἀρχεῖα τῆς Ἰταλίας καὶ νὰ προωθήσῃ ἐν γένει τὴν μελέτην τῆς Βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς ἱστορίας. Προβλέπεται ἡ παροχὴ ὑποτροφιῶν εἰς Ἑλληνας σπουδαστὰς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν των εἰς τὸ ἐν λόγῳ Ἰνστιτούτον.

Παραλλήλως, ὁ τελευταίως ψηφισθεὶς νόμος «περὶ συστάσεως συμβουλίου

Ἑλλήνων Ἑξωτερικοῦ» θὰ ἐξυπηρετήσῃ πολλαπλῶς τὰς ἑλληνικὰς κοινότη-
τας τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ θὰ συσφίγῃ ἔτι περισσότερο τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἐν
διασπορᾷ Ἑλληνισμοῦ μετὰ τὴν μητέρα Ἑλλάδα. Θὰ συντελεσθῇ δι' αὐτοῦ ἐν
πρῶτον καὶ σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν. Εἰς ἐκτέλεσιν αὐ-
τοῦ ὑπεγράφη ἡ σχετικὴ ὑπουργικὴ πράξις περὶ συγκλήσεως τοῦ Ἀνωτά-
του Συμβουλίου Ἑλλήνων Ἑξωτερικοῦ καὶ συγκροτήσεως αὐτοῦ, ὅπερ προ-
βλέπεται νὰ συνέλθῃ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον. Διὰ τοῦ συμβουλίου τούτου,
καθὼς καὶ διὰ τῶν προβλεπομένων συνεδρίων, θὰ γίνωνται γνωστὰ αἱ
ἀνάγκαι καὶ ἀπαιτήσεις τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ θὰ
καταβάλλωνται προσπάθειαι διὰ τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῶν.

Ἡ μετανάστευσις ἐσημείωσε σημαντικὴν αὔξησιν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα
ἔτη. Οἱ μεταναστεύοντες κατευθύνονται, κυρίως, πρὸς τὴν Βραζιλίαν, Αὐστρα-
λίαν, τὸν Καναδᾶν, καὶ μικρὸν μέρος αὐτῶν μεταναστεύει εἰς τὰς Ἡνωμέ-
νας Πολιτείας καὶ τὴν Ἀργεντινὴν.

Ἐγένετο ἐπίσης καὶ δοκιμαστικὴ μετανάστευσις Ἑλλήνων σπογγαλιέων
εἰς Αὐστραλίαν, τὰ δὲ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς μεταναστεύσεως αὐτῶν προβλέ-
πονται ἱκανοποιητικὰ. Συντόμως θὰ ὑπογραφῇ καὶ ἡ σύμβασις μεταναστεύ-
σεως μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Αὐστραλίας. Τέλος, ὑπεγράφη μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ
Γαλλίας σύμβασις μεταναστεύσεως.

1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

ΚΑΙ εἰς τὸν τομέα τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης γονιμωτάτη ὑπῆρξεν ἡ ἀπόδοσις τοῦ Κυβερνητικοῦ ἔργου κατὰ τὴν λήξασαν διετίαν. Οὐσιαστικά ἀποτελέσματα ἐπιτεύχθησαν καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν καθ' ἑαυτὴν πρόοδον καὶ βελτίωσιν τοῦ κυρίου πολεμικοῦ ὀργάνου. τοῦ Ἕθνους καὶ εἰς τὴν γενικωτέραν περιφρούρησιν τῆς ὅλης ἀσφαλείας τῆς χώρας εἰς βαθμὸν μάλιστα ἐπιδρῶντα ἐμμέσως εὐνοϊκῶς καὶ ἐπὶ τῆς δημοσιονομικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου.

Δὲν εἶναι δυνατόν, ὥς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ θέματος, νὰ δοθῇ πλήρης ἀπολογισμὸς τοῦ συντελεσθέντος κατὰ τὴν διετίαν ἔργου εἰς τὸν τομέα τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. Ἐν τούτοις ὠρισμένα στοιχεῖα, ἐνδεικτικά πρὸς κατατόπισιν τοῦ Κοινοῦ, εἶναι δυνατόν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν δημοσιότητα ἀκινδύνως.

ΚΛΑΔΟΣ ΣΗΡΑΣ (Γ.Ε.Σ.)

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ προπαρασκευὴν τοῦ στρατοῦ, ἀνεθεωρήθησαν καὶ ἐβελτιώθησαν αἱ συνθέσεις καὶ ἐπροικίσθησαν αἱ μονάδες μὲ νέα σύγχρονα ὅπλα καὶ ἐφόδια, ὥστε νὰ καταστοῦν ἰσχυρότεραι εἰς μάζαν καὶ ἀποτελεσματικότητα πυρὸς καὶ γενικῶς ἀποδοτικώτεραι εἰς πολεμικὸν ἔργον. Ἐδημιουργήθησαν ἐνεργοὶ καὶ ἐν ἐπιστρατεύσει νέαι μονάδες καὶ σχηματισμοὶ ἀπαραίτητοι διὰ τὰς συγχρόνους πολεμικὰς ἀπαιτήσεις. Ἐξιοποιήθησαν τὰ Τ.Ε.Α., ἀπὸ τὴν δραστηριότητα τῶν ὁποίων ἔχει ἐμπεδωθῇ πλήρης αἴσθημα ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν.

Μὲ τὴν βοήθειαν καὶ συμπαραστάσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀμερικανικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς καὶ τὰς γενναίφρονας χειρονομίας τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως, καθωρίσθη ἡ καλυτέρα δυνατὴ ἰσορροπία δυνάμεως καὶ ἀναγκῶν. Ἀποτέλεσμα αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία στρατοῦ ὀλιγωτέρας μὲν εἰρηνικῆς δυνάμεως, κατὰ 27% περίπου, τοῦ μέχρι πρό τιнос διατηρουμένου, ἀλλ' ἱκανοῦ νὰ ἀντιμετωπίσῃ, χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἐκ τῆς ἐπιστρατεύσεως, τὴν ἀρχικὴν ἐχθρικὴν ἀπειλήν. Οὕτω, διετάχθη ἡ μείωσις τῆς θητείας ἀπὸ 24 μηνῶν εἰς 18 διὰ τὸ πεζικὸν καὶ ἀπὸ 27 μηνῶν εἰς 21 διὰ τὰ λοιπὰ ὅπλα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μονάδων ὑπηρεσιῶν περιορίσθη εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατόν ὄριον, πρὸς τὸν σκοπὸν συγκεντρώσεως περισσοτέρου προσωπικοῦ εἰς μαχίμους μονάδας, παρὰ εἰς μονάδας ὑπηρεσιῶν. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα μείωσις τῆς δυνάμεως ὑπῆρξεν ἐπιτυχὴς καὶ κατὰ τὸ ὅτι προέκυψεν ὡς δυνατὴ καὶ εὐτυχὴς λύσις ἐναντι δύο ἄλλων ὑποχρεώσεων τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης τῆς χώρας, τῆς πολεμικῆς παράσκευῆς, ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν διεθνῶν συμφωνιῶν ἀφ' ἑτέρου.

Ἐνῶ πανταχόθεν, κατὰ τὸ παρελθόν, διευτυποῦτο ἡ ἀνάγκη τῆς μείωσεως τῶν πολεμικῶν δαπανῶν τῆς χώρας καὶ ἐπεζητεῖτο αὕτη καὶ ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις τοῦ Κέντρου, δὲν ἐμελετήθη καὶ δὲν ἐπεδιώχθη ἡ μείωσις αὕτη κατὰ τρόπον ὥστε νὰ μὴ ζημιοῦνται οἱ δύο σοβαρώτατοι παράγοντες τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας. Ἡ μείωσις ἐπροβάλλετο προχείρως, εἴτε ὡς ἀπειλή ἐναντίον τῶν Συμμάχων πρὸς αὐξήσιν ἢ μὴ περικοπὴν τῆς βοηθείας, εἴτε ὡς ὑπόπτος συνοδοιπορικὴ ἐπιδίωξις.

Καίτοι αἱ μέχρι τοῦδε τεράστιαι δαπάναι τῆς συντηρήσεως τοῦ στρατοῦ ἐλάχιστον περιθώριον οἰκονομικῶν δυνατοτήτων κατέλιπον διὰ τὴν κατασκευὴν ἔργων ἢ ἐγκαταστάσεων, μὲ τὸν συντηρούμενον ἤδη στρατὸν ἀπομένει ἐκ τῶν πιστώσεων τούτου καὶ μόνον, διαθέσιμον ποσὸν πλεόν τῶν 170.000.000 δραχμῶν διὰ χρησιμοποίησίν του εἰς ἔργα καὶ προμηθείας τοῦ προγράμματος ἐντὸς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1954-1955. Τὸ ποσὸν θὰ καταναλωθῇ εἰς ἔργα ὅχι μόνον ἀναγκαῖα διὰ τὸν στρατὸν, ἀλλὰ καὶ πολλαπλῶς ὠφέλιμα διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν. Δηλαδή ἔργα ὁδοποιίας, ἀποθηκευτικούς χώρους, στρατωνισμούς, πληρωμὰς ὀφειλῶν ἐξ ἀπαλλοτριώσεων κ.λ.π.

★ ★ ★

Μὲ τὸ ποσόν, ποὺ ἐξοικονομήθη κατέστη δυνατὴ ἡ πληρωμὴ 50.000.000 δραχμῶν, εἰσφορά τῆς Ἑλλάδος ποὺ ἀπετέλει ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν ἵνα διατεθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. προοριζόμενον διὰ τὴν Ἑλλάδα κονδύλιον ἀπὸ 149.000.000 δραχμῶν εἰς συνάλλαγμα διὰ τὰ ἔργα ὑποδομῆς, τὰ ὅποια ἤρχισαν ἤδη ἐκτελούμενα. Τίποτε δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ, ὡς

Στρατιωτικὰ ἔργα

πρὸς τὴν ὁργάνωσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐν γένει πολεμικὴν προπαρασκευὴν τῆς χώρας, χωρὶς τὴν πλήρη ἐπιτελικὴν ἀξιοποίησιν τῶν πολιτικῶν συμφωνιῶν καὶ τῶν διεθνῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ Ν.Α.Τ.Ο. καὶ τοὺς βαλκανικοὺς φίλους καὶ συμμάχους μας. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι ἤδη ἐντεταγμένη εἰς τὸ Ν.Α.Τ.Ο., μὲ τὸ ὅποιον ἀνέπτυξε πλήρως ἰσχυρὸν στρατιωτικὸν μηχανισμόν. Καὶ ἐπιτρέπεται πλεόν εἰς τὴν χώραν νὰ ἀτενίσῃ τὸ μέλλον ἀσφαλέστερα καὶ μὲ μεγαλυτέραν ἢ ποτὲ ἄλλοτε αὐτοπεποίθησιν.

Αἱ χεῖρες τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἠνώθησαν μὲ δεσμόν ἰσχυρὸν, μὲ τὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἰσχυρὸν γιουγκοσλαβικὸν στρατὸν πρὸς βορρᾶν, τὸν τουρκικὸν πρὸς ἀνατολὰς, εἰς βαθμὸν ὥστε χωρὶς φόβον καὶ μὲ τὴν οἰκονομικὴν συνδρομὴν τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως νὰ ἐπιτραπῇ ἡ μείωσις τῆς δυνάμεώς του.

Οἱ ὅροι στρατωνισμοῦ τοῦ στρατεύματος καὶ ἐναποθηκεύσεως ἐβελτιώθησαν οὐσιωδῶς. Αἱ ἐγκαταστάσεις συνεπληρώθησαν μὲ τὴν ἀνέγερσιν νέων κτηρίων. Ἰδρύθη βλητικὸς σταθμὸς διὰ δοκιμὰς πυρομαχικῶν, ἀξίας 35.000.000 δολλαρίων. Συνεχίζεται καὶ θὰ ὁλοκληρωθῇ ἐντὸς τοῦ 1955 ἡ μεταστἐγασίς ὅλων τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς κτίρια ἀνήκοντα εἰς τὸ Δημόσιον προκυπτούσης οἰκονομίας 5.000.000 δραχμῶν ἑτησίως. Κατεσκευάσθησαν ξενώνες διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας. Μέχρι τοῦδε παρεδόθησαν 474 διαμερίσματα δι' ἐγγάμους καὶ 263 δωμάτια δι' ἀγάμους ἀξιωματικούς, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα 147 θὰ παραδοθῶν μέχρι τέλους τοῦ ἔτους. Ἀνηγέρθησαν αἱ στρατιωτικαὶ λέσχαι Λαρίσης, Θεσσαλονίκης, Ἰωαννίνων καὶ Καβάλας.

Ἄλλη σημαντικὴ οἰκονομία, ὑπολογιζομένη εἰς 100.000.000 δραχμῶν, προέκυψεν ἀπὸ τὴν λήψιν μέτρων αὐστηρᾶς φειδοῦς εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς κινήσεως τῶν στρατιωτικῶν ὀχημάτων, ὡς ἐπίσης εἰς τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ ἱματισμοῦ, διατροφῆς νομῆς, ἀξιοποιήσεως τῶν ἐπιστρεφόμενων ὑλικῶν, ἀποδεσμεύσεως ἰδιωτικῶν ἀκινήτων, περιορισμοῦ ὁδοιπορικῶν κ.λ.π.

★ ★ ★

Η θαυμαστὴ ἐργασία τοῦ στρατεύματος, εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὴν ὁργάνωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν, δὲν ἐξαντλεῖ παρὰ τὸ καθαρῶς στρατιωτικὸν του ἔργον. Παρ' ἀλλήλως, τὸ στράτευμα παρέσχε γενναίαν τὴν συνδρομὴν του εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων κοινῆς ὠφελείας ἢ ἀντιμετωπίσεως ἐκτάκτων ἀναγκῶν, ἐνεκα

θεομηνιῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας κατ' ἐπανάληψιν ἐδοκιμάσθη σκληρὰ ἡ χώρα, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν. Ἡθικὴν ἐπιβράβευσιν τοῦ ἔργου τῶν ἐθνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων ἀποτελεῖ ὁ θαυμασμός καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτερώς τῶν πληθυσμῶν τῶν πληγείσων περιοχῶν.

Εἰς τὸν τομέα τῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξυπηρετοῦν πληθυσμούς ἢ ἀνάγονται εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας, ὅπως εἶναι αἱ διανοίξεις καὶ ἐπισκευαὶ ὁδῶν, ἡ κατασκευὴ γεφυρῶν, ἡ ἐκκαθάρισις ναρκοπεδίων, δενδροφυτεύσεις, ἀρδευτικὰ καὶ ἄλλα ἔργα, αἱ ἐνόπλοι δυνάμεις διέθεσαν περὶ τὰ 150.000 ἡμερομίσθια.

Ἡ συμβολὴ τοῦ στρατοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν σεισμοπλήκτων τῶν Ἰονίων νήσων ὑπῆρξε μεγίστη, συνισταμένη εἰς προσωπικόν, ἀναλώσιμα ὑλικά καὶ μηχανήματα. Χιλιάδες ἐτοιμορρόπων οἰκίων κατηδαφίσθησαν, παραπήγματα κατεσκευάσθησαν, ἐρείπια ἐντὸς τῶν πόλεων ἐξεκαθαρίσθησαν, συγκοινωνίαι εἰς τὴν ὑπαιθρον ἀποκατεστάθησαν, ἀποχετεύσεις κατεσκευάσθησαν, τοιχοποιίαι, ἐκβραχισμοὶ κ.λ.π. Ἐπὶ πλεόν, νοσοκομειακὴ καὶ ὑγιεινομικὴ περίθαλψις παρεσχέθη εἰς τοὺς σεισμοπλήκτους εἰς μεγάλην ἑκτασιν.

Ἀναντιρρήτως, ἐξαίρετος ὑπῆρξεν ἡ συνδρομὴ τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν ἐπίσης σκληρῶς δοκιμασθεῖσαν περιοχὴν τῆς Θεσσαλίας. Ὁ στρατὸς ἀφωσιώθη εἰς τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πληγέντων. Τέσσαρες μονάδες μηχανικοῦ ἀόκνως καὶ μετὰ ζήλου ἐπέδόθησαν ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἐργάζονται ἀκόμη εἰς τὴν περιοχὴν. Μόνον οὕτω κατωρθώθη ἡ ἐπαναστέγασις τῶν κατοίκων καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῶν σεισμοπαθῶν εἰς τόσον βραχὺ χρονικὸν διάστημα καὶ πρὸ τοῦ χειμῶνος.

Ἡ βοήθεια ποὺ παρεσχέθη ἀπὸ τὸν στρατὸν εἰς τὰς δύο πληγείσας ὑπὸ τῶν σεισμῶν περιοχάς, εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς ἀρτίας ὁργανώσεως τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ταυτοχρόνως ὁμως ἀποδεικνύει τὴν καταλληλότητα τοῦ ἐθνικοῦ τούτου ὀργάνου διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐκτάκτων καταστάσεων. Οὕτω δὲ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐβάσισε τὰ μέτρα τῆς ἀντιμετωπίσεως εἰς τὸ μέλλον θεομηνιῶν κατὰ τρόπον πάγιον καὶ αὐτόματον ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ (Γ.Ε.Α.)

Πλέον ἢ ἱκανοποιητικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἀπόδοσις τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου εἰς τὸν τομέα τῆς ἀεροπορίας. Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ἀόκνως καὶ μεθοδικῶς ἀναδιοργάνωσις τοῦ ὅπλου καὶ ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἐνίσχυσις αὐτοῦ εἰς προσωπικόν, μέσα καὶ ἐγκαταστάσεις, κατέστησαν τὴν ἑλληνικὴν ἀεροπορίαν ἰσχυράν καὶ σύγχρονον ἐνόπλον δύναμιν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἔργου. Δικαίως ἄρα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀποβλέπει μὲ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἱκανότητα τῆς ἑλληνικῆς βασιλικῆς ἀεροπορίας.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1952 ἡ Ἑλληνικὴ βασιλικὴ ἀεροπορία δὲν ἦτο δυνατόν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀξιόμαχος δύναμις, ἱκανὴ νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν ἀποτελεσματικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τὴν σύγχρονον μορφήν. Καίτοι ὠρισμένα σχέδια εἶχον ἐκπονηθῇ καὶ ὠρισμέναι ἐνέργειαι εἶχον ἐκδηλωθῇ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς μαχητικῆς ἱκανότητος τῆς Ε.Β.Α., εἶχον δὲ ἀρχίσει πραγματοποιοῦν καὶ ὠρισμέναι προϋποθέσεις, ὁμως ἡ μεγαλυτέρα προσπάθεια πρὸς ἀπόκτησιν ἰσχυρᾶς καὶ ἐτοιμοπολέμου ἀεροπορίας ἐπετεύχθη κατὰ τὴν διετίαν 1952—1954.

Πράγματι, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1952 δὲν διετίθεντο ἡ δύο μόνον μοῖραι ἀεριωθουμένων ἀεροσκαφῶν, μία μοῖρα μεταφορῶν καὶ ἀριθμῶσπε παλαιωμένων ἐλικοφόρων, περιωρισμένης ἐπιδόσεως. Δὲν ὑπῆρχον ἀεροδρόμια κατάλληλα διὰ συγχρόνους ἐπιχειρήσεις, ἐκτὸς τῆς Ἐλευσίνος καὶ τῆς Λαρίσης. Οἱ χειρίσται ἦσαν ἀνεπαρκεῖς εἰς ἀριθμόν, τὸ σύστημα ἐλέγχου καὶ προειδοποιήσεως διὰ ραντάρ ἦτο ἀνύπαρκτον.

Ἐντὸς τῆς διετίας τὰ προγράμματα κατέστησαν θετικά καὶ ἐδημιουργήθησαν αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διὰ τὴν ἐφαρμογὴν των. Ἀπητήθη ποσοστὸν αἰσιοδοξίας, θάρρους καὶ ἀνεπιφύλακτος ἐμπιστοσύνης εἰς τὰς δυνατότητας καὶ τὸ ἠθικὸν τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἀεροπορίας. Ἄλλ' εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ τοῦ αἰσιοδόξου ρεαλισμοῦ διέσωσε τὴν ὑπόθεσιν τῆς δημιουργίας νέας καὶ ἰσχυρᾶς ἀεροπορίας διὰ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ δυσχέρειαι, ποὺ συνητητήθησαν ἀπὸ πλευρᾶς προσωπικοῦ, ὑλικοῦ καὶ ἐκπαιδεύσεως, ὑπῆρξαν σημαντικά. Ἀλλὰ μὲ ἐντατικὴν προσπάθειαν κατέστη δυνατόν νὰ ὑπερνηκηθοῦν καί, σήμερον, αἱ ἑλληνικαὶ μοῖραι φέρονται εἰς τὴν πρώτην θέσιν ἀπὸ πλευρᾶς σκοπιμότητος ἐπιχειρήσεων. Εἰς τὰς κοινὰς ἀσκήσεις ἐν Γερμανίᾳ, Ἰταλίᾳ, Τουρκίᾳ καὶ Ἑλλάδι ἡ ἑλληνικὴ ἀεροπορία, ἀπέσπασεν ἐπαίνους ἀπὸ τοὺς Συμμάχους διοικητάς. Ἡ σημειωθείσα πρόοδος κατὰ τὴν διετίαν εἰς τὸν τομέα τῆς μαχητικῆς ἱκανότητος τῆς Ε.Β.Α. ἀποτελεῖ πηγὴν συνεχοῦς. Ἰκανοποιήσεως καὶ διὰ τὸ ἔθνος καὶ διὰ τὰς διοικήσεις τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. Σήμερον ἡ Ε.Β.Α. ἀποτελεῖ καλῶς ὀργανωμένην καὶ ἰσχυράν ἀεροπορικὴν δύναμιν, ἱκανὴν νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀποτελεσματικῶς τὸν ἐχθρὸν εἰς τὸν ἀέρα καὶ νὰ τὸν καταστρέψῃ εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἀποφασιστικὸς παράγων ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ αὐξήσις τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ε.Β.Α., ἡ ἐπέκτασις καὶ βελτίωσις τῶν ἐγκαταστάσεων, ὁ ἐφοδιασμὸς κ.λ.π. Εἶναι γεγονός ὅτι ἡ πρόοδος τῆς δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ἀνευ ἐπιτυχοῦς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος κατασκευῶν.

Ἡ συμβολὴ τῆς πολεμικῆς ἀεροπορίας πρὸς παροχὴν περιθάλψεως εἰς τοὺς σεισμοπλήκτους τῶν Ἰονίων νήσων διὰ ρίψεων, ὡς καὶ εἰς περιοχὰς ἀποκεκλεισμένας ὑπὸ χιόνος, ἀποτελεῖ σημαντικὴν ἐπίδοσιν τῆς Ε.Β.Α. εἰς ἔργα κοινωνικῆς ὠφελείας.

ΝΑΥΤΙΚΟΝ (Γ.Ε.Ν.)

Καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ Βασιλικὸν Ναυτικὸν ἔκδηλος εἶναι ἡ ἐπελθοῦσα πρόοδος, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ. Συναγερμοῦ. Ἐπεκράτησεν εἰς τὸ Β.Ν. τὸ πνεῦμα τῆς συνεχοῦς καὶ φιλοτίμου προσπάθειας πρὸς βελτίωσιν του καὶ τελειότεραν ὀργάνωσιν ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς ὑψηλὰς του παραδόσεις. Καὶ ἀπέδωκεν ἀποτελέσματα ἱκανοποιούντα πλήρως τὸ ἐθνικὸν αἶσθημα καὶ ἐνισχύοντα ἔτι περαιτέρω τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν ὅποιαν διατηρεῖ πάντοτε ὁ λαὸς πρὸς τὸ ὄπλον τοῦτο. Πλεῖστα προβλήματα ὀργανώσεως, ἀνανεώσεως καὶ συντηρήσεως ὑλικοῦ, ἐκπαιδεύσεως προσωπικοῦ, κατασκευῆς ἔργων ἀμύνης, ἀνέμενον λύσιν. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ ἐγκαταστάσεων, ἡ κατάστασις λόγῳ τοῦ πολέμου καὶ τοῦ κινήματος παρουσίαζεν ὄψιν καταστροφῆς. Πολύτιμοι λιμενικοὶ χώροι ἦσαν δεσμευμένοι. Τὰ συνεργεῖα δὲν εἶχον ἀνανεωθῇ. Αἱ ἐγκαταστάσεις καυσίμων ἦσαν ἐλλιπεῖς. Τὸ δίκτυον τῶν φάρων, ἐν ἐκ τῶν ἀρχαιότερων τοῦ κόσμου, προπολεμικῶς μὲ 388 φάρους, εἶχε καταστραφῇ.

Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ καὶ ἐντεῦθεν ὠλοκλήρῳ ἡ ἐργασία τῆς μεταπολεμικῆς ὀργανώσεως τοῦ Β.Ν.

ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μετὰ τὸν συμμοριτοπόλεμον δυνατοτήτων προοπτικῶν καὶ ἐξελίξεων. Ὁ ὑφιστάμενος κατὰ τὸ παρελθὸν διαχωρισμὸς τῶν πλοίων εἰς ὁμάδας συντηρήσεως πλοίων, ἐφεδρείας καὶ εἰς πλοῖα ἀπασχολούμενα εἰς μικροτέρας σκοπιμότητος κινήσεις, ἔπαυσε κατὰ τὴν διετίαν ταύτην, διότι ὁ διαχωρισμὸς αὐτὸς εἶχε μᾶλλον χαρακτήρα ἐπιδείξεως, μὲ ταυτόχρονον σημαντικὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἄσκοπον φθορὰν τοῦ ὑλικοῦ. Αἱ ὁμάδες συντηρήσεως πλοίων ἐφεδρείας διελύθησαν, ἀντ' αὐτῶν δὲ τὰ πλοῖα ἐφεδρείας ἀπέκτησαν ἕκαστον ἰδίαν δύναμιν. Μὲ τὰς ἰδίας δαπάνας ἐπετεύχθη ἀφ' ἑνὸς καλυτέρα συντήρησις τῶν πλοίων καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὅπερ καὶ κυριώτερον, ἐξησφαλίσθη ἡ ἄμεσος ἐτοιμότης τούτων. Περιορίσθησαν αἱ κινήσεις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ πλοίων εἰς τὰς ὅλως ἀναγκαίας καὶ παραλλήλως ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν μακροχρόνιον πρόγραμμα ἔργων ἀμύνης.

Τὸ Γ.Ε.Ν. ἔλαβε τὴν καλυτέραν ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ὀριστικὴν μορφήν του. Τὸ Β.Ν. ἐνετάγη εἰς τὸ Ν.Α.Τ.Ο. καὶ τοῦ ἐδόθη ἡ διοίκησις τῆς ζώνης Ἀνατολικῆς Μεσογείου, περιλαμβάνουσα καὶ ὅλας τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας καὶ νήσους.

Ἐντελῶς ἰδιαιτέρα προσοχὴ ἐδόθη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν στελεχῶν διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς μεγάλης ἐκτάσεως συνδεδεασμένας ἀσκήσεις τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. Γενικῶς, ἡ ἐκπαίδευσις ἐν Ἑλλάδι ἐσημείωσε καὶ αὐξησιν καὶ βελτίωσιν. Ἐξηκολούθησε δὲ ἡ ἀποστολὴ ἀξιωματικῶν εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν δι' ἐκπαίδευσιν.

Παραλλήλως ἐξετελέσθησαν ἔργα ἀμύνης εἰς διαφόρους ναυτικὰς περιοχάς, ἐβελτιώθησαν αἱ προϋπάρχουσαι ἐγκαταστάσεις, ἐμελετήθησαν τὰ ἔργα κοινῆς ὑποδομῆς καὶ ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1952 συνεχίζεται ἡ ἀποκατάστασις τοῦ δικτύου τῶν φάρων διὰ νέων τοποθετήσεων, ὥστε τὸν Νοέμβριον τοῦ 1954 νὰ εὑρίσκωνται ἐν λειτουργίᾳ 480 φάροι.

Ἡ συμβολὴ τοῦ Β.Ν. εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν σεισμοπλήκτων τῶν Ἰονίων Νήσων, καθὼς καὶ εἰς τὴν μετέπειτα ἀνασυγκρότησιν τούτων ὑπῆρξε σημαντικωτάτη. Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ προκειμένου περὶ τῶν σεισμοπλήκτων τῆς Θεσσαλίας. Εἰς τὴν περιοχὴν ὁμῶς αὐτήν, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως, ἡ συνδρομὴ ὑπῆρξε περιορισμένης κλίμακος ἐν σχέσει πρὸς τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους.

Τοιαύτη παρουσιάζεται συνοπτικῶς ἡ συντελεσθεῖσα εἰς τὸ Β.Ν. ἐργασία κατὰ τὴν περίοδον τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, παρέχει δὲ τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν βάσιμον ἐλπίδα ἔτι περαιτέρω ἐπιτεύξεων καὶ κατὰ τὴν προσεχῇ διετίαν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

ΟΤΑΝ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952 ὁ Ἑλληνικὸς Συναγερμὸς, κατόπιν θριαμβευτικῆς ἐκλογῆς, ἦλθεν εἰς τὴν ἐξουσίαν, παρέλαβε βαρεῖαν κληρονομίαν. Ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία παρουσίαζε σαφῆ συμπτώματα κάμψεως, ἐνῶ μακροχρόνιος πολιτικὴ ἀστάθεια εἶχεν ἐπιδεινώσει τὴν κατάστασιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Τὰ ἐξαγωγίμα γεωργικὰ προϊόντα μας, λόγω τοῦ ὑψηλοῦ κόστους τῆς παραγωγῆς των, δὲν εὕρισκον ἀγοραστὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρὰ μόνον μὲ διαφόρους συνδυασμοὺς ἐπιδοτήσεων καὶ ἰδιωτικῶν ἀντάλλαγῶν, ποὺ εἶχαν ὡς τελικὸν ἀποτέλεσμα τὴν αὐξήσιν τῶν τιμῶν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγοράν. Ἀρκεῖ νὰ ἐνθυμηθῶμεν ὅτι διάφοροι ξένοι ἐμπειρογνώμονες εἶχον φθάσει μέχρι τοῦ σημείου νὰ συνιστοῦν τὸν περιορισμὸν τῆς καπνοκαλλιέργειας, διὰ νὰ ἀντιληφθῶμεν εἰς ποῖον σημεῖον εἶχε κατρακυλίσει ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία.

Ἀλλὰ καὶ τῆς βιομηχανίας ἡ κατάστασις δὲν ἦτο καλυτέρα. Ἄν καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ ἦσαν ὑπὸ πλήρη ἔλεγχον, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἀντεμετώπιζε συνεχῆ μείωσιν τῆς παραγωγῆς της, μὲ ἀντίστοιχον δυσμενῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀπασχολήσεως. Οἱ ἀνεργοὶ εἰς τὰς πόλεις ηὔξαναν, ἡ ὑποαπασχόλησις εἰς τὴν ὑπαιθρον ἐλάμβανε διαστάσεις καὶ γενικῶς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἐσημείωνε συνεχῆ ὀπισθοδρόμῃσιν.

Τὴν εἰκόνα αὐτὴν τῆς καχεξίας καὶ ὀπισθοδρομήσεως τῆς οἰκονομίας συνεπλήρωνεν ἡ παράλυσις τοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ, ἡ ἔλλειψις συντονισμοῦ τῆς κρατικῆς δραστηριότητος καὶ ἡ ἀδράνεια τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Μόλις ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, ἐξετίμησε τὴν κατάστασιν ἐντὸς ὀλίγων ἐβδομάδων καὶ ἀμέσως ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζη τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον διὰ μακρᾶς καὶ ἐπιμελοῦς μελέτης τῶν στελεχῶν του εἶχε καταρτισθῇ. Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ εἶχε προβλέπει λύσεις τόσον διὰ τὰ ἄμεσα, τὰ βραχυπρόθεσμα, ὅσον καὶ διὰ τὰ μακροπρόθεσμα,

Ἐπὶ τὸ ἔργον.

προβλήματα τῆς οἰκονομίας, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ Κράτους, τὴν ἐξυγίαν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τόσον εἰς τὸν οἰκονομικὸν, ὅσον καὶ εἰς τὸν διοικητικὸν τομέα.

Πρὶν προχωρήσῃ εἰς τὴν λήψιν βασικῶν μέτρων, ἡ Κυβέρνησις ἐπεδίωξε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀπαραιτήτων βασικῶν προϋποθέσεων. Ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς ὁ ὁποῖος ἀπὸ δεκαετηρίδων παρουσίαζε ἐλλείμματα, ἔπρεπε νὰ ἰσοσκελισθῇ. Ἡ συνέχισις τῆς χορηγήσεως τῆς πλουσίας ἀμερικανικῆς βοηθείας ἐβανκάλιζε τοὺς ἕως τότε ὑπευθύνους, οἱ ὁποῖοι ἐλάμβαναν ἀπὸ τὰς ἀμερικανικὰς πιστώσεις τὰ ποσά, ποὺ ἐχρειάζοντο ἐκάστοτε διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Τώρα τὰ πράγματα ἦσαν διαφορετικά. Ὄταν ὁ Ἑλληνικὸς Συναγερμὸς ἀνέλαβε τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων μεριδίων τῆς ἀμερικανικῆς βο-

θείας έτερματίζετο, επί πλέον δέ ο Στρατάρχης Παπάγος δέν έννοοῦσε νά διαθέσῃ οὔδέ δραχμήν τῆς βοηθείας, πέρα τῶν σκοπῶν διά τοὺς ὁποίους μᾶς παρέχωρεῖτο, δηλαδή διά τόν στρατόν καί διά τήν ἀνασυγκρότησιν.

Καί ὁμως : ὁ προϋπολογισμός τοῦ ἔτους ἐκείνου, τοῦ 1952—53, ὁ ὁποῖος εἶχε μέν ἐμφανισθῇ ὡς ἰσοκελισμένος ἀλλά εἰς τήν πραγματικότητα εἶχε σημαντικόν ἔλλειμμα, ἔπρεπε νά ἰσοσκελισθῇ.

Ἐνῶ ἐμελετῶντο τὰ μέτρα, πού θά ἰσοσκελίζαν τὰ ἔσοδα καί τὰ ἔξοδα τοῦ Κράτους, ἀλλά μέτρα μεγάλης ἐπίσης σημασίας ἐλαμβάνοντο.

Αἱ κρατικά διανομαί μέ τὸ δελτίον κατηργήθησαν, τὰ ἀστυνομικά μέτρα διά τὰς τιμάς, πού εἶχαν ἀποδειχθῇ ἀνεπαρκῆ, ἀντικατεστάθησαν μέ τόν ἐλεύθερον ἐμπορικόν ἀνταγωνισμόν καί τὸ Κράτος περιωρίσθη νά παρακολουθῇ τήν κίνησιν τῶν τιμῶν μέσῳ τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς καί νά παρεμβαίνει μέ τὰ ἀποθέματα τῶν ἐφοδίων, πού εἶχε διά τήν συγκράτησιν τῶν τιμῶν, ὅπου ἐξεδηλοῦτο τάσις ἀνόδου. Ἀξίζει νά μνημονευθῇ, μεταξύ τῶν μέτρων πού ἐλήφθησαν τόν πρῶτον καιρόν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, καί τὸ ἀνοιγμα τῶν κλειστῶν ἐπαγγελμάτων. Τὰ Κοινὰ Ταμεῖα Φορτηγῶν Αὐτοκινήτων (Κ.Τ.Ε.Φ.Α.), πού ἐπεβάρυναν οὐσιωδῶς τὸ κόστος τῆς μεταφορᾶς κατηργήθησαν. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καπνεργάτου ἠνοιξεν, οἱ ὑπερήλικες ἀπεζημιώθησαν καί ἔφυγαν ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα καί ἔτσι, μέ τήν ἐξυγίασιν τῆς ἐμπορικῆς κατεργασίας, ὁ καπνὸς κατῳρῶσε νά ἀποκτήσῃ ἀνταγωνιστικὴν ἱκανότητα εἰς τήν διεθνή ἀγοράν.

Τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ 1952—53, ἀνερχόμενον εἰς 700 περίπου ἑκατομμύρια νέων δραχμῶν ἐκαλύφθη μέ ἐκτάκτους εἰσφοράς, τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον μέρος ἐβάρυνε τοὺς ὤμους τῶν οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρων, ἀλλά καί τοὺς μισθωτοὺς, καί ἡμερομισθίους, οἱ ὁποῖοι ἐπροθυμοποιήθησαν νά συμβάλουν καί αὐτοὶ εἰς τήν ἐξυγίαστικὴν προσπάθειαν. Ὅταν ὁ προϋπολογισμός ἰσοσκελίσθη, ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία εἰς τὸ ἐσωτερικόν ἀπεδεσμεύθη μέ τήν κατάργησιν τοῦ «Κράτους—μπακάλη» καί ἡ οἰκονομία ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰς μεγαλύτερας ἐπιβαρύνσεις τῆς. Εἶχεν ἐπιστῇ ἡ ὥρα διά τὸ προσεχές βῆμα, πού ἀποκατέστησε τήν ἐλευθεροκοινωνίαν τῆς ἑλληνικῆς μέ τήν διεθνή ἀγοράν.

Τὴν 9ην Ἀπριλίου 1953 ἐγένεν ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς. Τὸ δολλάριον ἀπὸ 15.000 δραχμᾶς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διετιμήθη εἰς 30.000, δηλαδή ἡ δραχμὴ ὑπετιμήθη κατὰ 50%. Ἔως τότε ἡ ὑψηλὴ ἐξωτερικὴ τιμὴ τῆς δραχμῆς ἐμετριάζετο μέ διαφόρους ἐπιδοτήσεις τῶν ἐξαγωγῶν, ἐνῶ ἡ χαμηλὴ τιμὴ τοῦ συναλλάγματος ἀνεβιβάζετο μέ διαφόρους εἰσφοράς ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν. Αἱ πολλαπλαῖ αὐταὶ τιμαὶ τοῦ

Ἡ ἀναπροσαρμογὴ συναλλάγματος ἐδημιούργουν σύγχυσιν, δέν παρῆχον ἀποτελεσματικὴν ἐξυπηρέτησιν εἰς τὰς ἐξαγωγὰς μας, ἡμποδίζον τὸν τουρισμόν καί εὐνοοῦσαν τήν ἀθέμιτον κερδοσκοπίαν. Ἡ ἐξυγίασις τοῦ νομίσματος ἦτο ἀπαραίτητος προϋπόθεσις πρὸς σοβαράν, προγραμματισμένην προσπάθειαν ἀνορθώσεως καί ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

Μία ἀκόμη προϋπόθεσις, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πού ἐμνημονεύθησαν διά τήν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπομένου βήματος, ἦτο καί ἡ ἀναδιοργάνωσις τοῦ Τραπεζικοῦ συστήματος πού εἶχε καί αὐτὸ ἐξαρθρωθῇ κατὰ τήν διάρκειαν τοῦ κατοχικοῦ καί τοῦ μεταπελευθερωτικοῦ πληθωρισμοῦ. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1953 ἡ Κυβέρνησις διά νόμον συνήνωσε τὰς δύο μεγαλύτερας Τραπεζάς, τήν Ἐθνικὴν Τράπεζαν

τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν εἰς μίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνικὴ Τράπεζα Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν». Ἡ ἐνέργεια αὕτη, ποὺ συνήντησε ζωηράν ἀντίδρασιν, ὅπως ἄλλωστε καὶ ἡ ἰσοσκέλις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ ὑποτίμησις τῆς δραχμῆς, ἀποδίδει ἤδη τοὺς καρπούς της διότι ἐπέτρεψε τὴν σημαντικὴν μείωσιν τοῦ Τραπεζικοῦ τόκου, ἀλλὰ καὶ κατέστησεν ὁλόκληρον τὸν Τραπεζικὸν μηχανισμόν ἱκανώτερον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς οἰκονομίας.

Ἡ ὑποτίμησις τῆς δραχμῆς ἦτο, ἀναμφισβητήτως, τὸ ἀποφασιστικώτερον μέτρον ποὺ ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις. Τὰ ἀποτελέσματά του ὑπῆρξαν ἀπολύτως ἱκανοποιητικά. Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς ὑποτιμήσεως τοῦ νομίσματος κρίνεται ἀπὸ τὴν διαφορὰν τοῦ τιμαριθμοῦ καὶ τοῦ ποσοστοῦ ὑποτιμήσεως τοῦ νομίσματος. Εἰς τὴν ἰδικὴν μας περίπτωσιν ἡ δραχμὴ ὑπετιμήθη κατὰ 50% καὶ ὁ τιμαριθμὸς ηὔξηθη κατὰ 25%. Οἱ δύο αὐτοὶ ἀριθμοὶ καθορίζουν τὸ μέγεθος τῆς ἐπιτυχίας τοῦ μέτρου. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπτότομος αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἡ ὁποία, ἀποτιμωμένη εἰς σταθερὰς τιμὰς τοῦ 1951, ἔφθασε τὰ 18,2%, εἶναι χαρακτηριστικὴ τῆς ὠθήσεως ποὺ ἔδωσεν εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἡ νομισματικὴ ἐξυγίαισις. Τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ποὺ τὸ 1952 εἶχε φθάσει εἰς τὰ 30.512 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἐπῆδησε τὸ ἐπόμενο ἐτος, χάρις εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὰ 41.119 ἑκατομμύρια καὶ κατὰ τὸ 1954 σύμφωνα μὲ τὰ προσωρινὰ στοιχεῖα ἐσημείωσε καὶ ἄλλην ἀκόμη αὐξήσιν. Ἰδιαιτέρως ηὐνοήθησαν ἀπὸ τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως οἱ Ἕλληνες ἀγρόται, ποὺ ἕως τότε εἰργάζοντο, παρῆγον καὶ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ καλύψουν οὔτε τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας των. Ἴδου δύο χαρακτηριστικοὶ ἀριθμοί: Τὸ 1952 τὸ καθαρόν εἰσόδημα, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δηλαδὴ τῶν παραγωγικῶν των δαπανῶν, ποὺ εἰσέπραξαν οἱ Ἕλληνες ἀγρόται ἔφθασε τὰ 8.334 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Καὶ τὸ 1953 τὰ εἰσοδήματα αὐτὰ ἀνῆλθον εἰς 13.226 ἑκατομ., δηλαδὴ σχεδὸν ἐδιπλασιάσθησαν. Βέβαια εἰς αὐτὸ συνετέλεσεν ἡ ἐξαιρετικὴ ἐσοδεῖα καὶ ἡ μεγάλη παραγωγή ἐλαίου, κατὰ τὸ 1953. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ 1954, ὅπου καὶ τὰ δημητριακὰ ὑπελείφθησαν ἐναντι τοῦ 1953, καὶ δὲν εἶχομεν ἐσοδεῖαν ἐλαίου καλὴν, πάλιν τὰ εἰσοδήματα τῶν γεωργῶν, σύμφωνα μὲ τὰ προσωρινὰ στοιχεῖα, διότι ὀριστικὰ δὲν ἔχουν ἀκόμη συγκεντρωθῇ, θὰ εἶναι εἰς τὸ ἴδιον περίπου ὕψος μὲ τὰ περυσινὰ καὶ πάντως ἀνώτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου μας. Ἐντελῶς ἰδιαιτέρως ὠφελήθησαν ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως οἱ παραγωγοὶ ἐξαγωγίμων γεωργικῶν προϊόντων: Καπνοῦ, σταφίδος, ὀρύζης, βάμβακος κ.λ.π. Αὐτῶν τὸ εἰσόδημα ηὔξηθη τὸ 1953 κατὰ 84% ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1952, ἐνῶ τὸ σύνολον τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος ηὔξηθη κατὰ 57%.

***

Παραλλήλως, πρὸς τὴν τόσον μεγάλην πρόοδον εἰς τὸν τομέα τῆς γεωργίας καὶ ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία παρουσίασε ἀνάπτυξιν τεραστίαν. Ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθῇ ἡ σημασία ἐνὸς ἄλλου μέτρου ποὺ ἐλήφθη σχεδὸν ταυτοχρόνως μὲ τὴν ὑποτίμησιν τῆς δραχμῆς. Πρόκειται διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰσαγωγῶν. Ἀπὸ 20 περίπου ἐτῶν, αἱ εἰσαγωγαὶ δὲν ἦσαν ἐλεύθεραι εἰς τὸν τόπον μας

Βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις

καὶ τὸ καθεστῶς αὐτὸ ἐξηκολούθησε καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν μὲ μεγαλύτερον μάλιστα ἔλεγχον ἐκ μέρους τοῦ Κράτους. Κάθε εἰσαγωγή ὑπέκειτο κατ' ἀρχὴν εἰς ποσοτικούς περιορισμούς, δηλαδὴ δὲν ἤμποροῦσεν ὁ ἔμπορος νὰ φέρῃ ὅσῃν ἤθελε ποσότητα ἐνὸς ἐμπορεύματος, ἐχρειάζετο δὲ μακρὰ καὶ πολυδάπανος διαδικασία διὰ τὴν πραγματοποίησιν της. Ὅλα αὐτὰ τὰ δεσμὰ κατηργήθησαν εἰς δύο στάδια καὶ ἀπὸ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1953 ὁ κάθε Ἕλληνας ἔμπορος ἢ μὴ, ἤμπορεῖ

νά εισάγη οίονδήποτε εμπόρευμα από οίανδήποτε χώραν και εις οίανδήποτε ποσότητα. Ἡ ἐνέργεια αὕτη τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας ἡ σημασία δὲν εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς, συνετέλεσε πάρα πολὺ εἰς τὴν συγκράτησιν τῶν τιμῶν.

Φόβοι εἶχον διατυπωθῇ καὶ διὰ τὸ μέτρον αὐτό, ὅτι δηλαδὴ θὰ ἐζημίωνε τὴν ἐθνικὴν βιομηχανίαν ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ ἐξήντλει τὰ συναλλαγματικὰ ἀποθέματα τῆς χώρας. Τὰ πράγματα ὅχι μόνον δὲν ἐπεβεβαίωσαν τοὺς φόβους αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ ἀπεδείχθησαν ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχῆ. Πράγματι, ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία, κεντρισμένη ἀπὸ τὸν ἀνταγωνισμόν τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων ποὺ εἰσήγοντο τώρα ἐλεύθερα εἰς τὴν χώραν, ἐνέτεινε τὴν προσπάθειάν της καὶ ἐπέτυχε βελτίωσιν τῆς ποιότητος, αὐξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ μείωσιν τοῦ κόστους της.

Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὁ δείκτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ποὺ καταρτίζει ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἑλλήνων Βιομηχάνων. Ὁ δείκτης αὐτὸς λαμβάνει ὡς βάσιν τὴν παραγωγὴν τοῦ 1939 ἐκφραζομένην μὲ τὸ 100. Τὸ 1952, λοιπόν, ὁ μέσος ὁρος τῆς ἐτησίης βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἦτο 124. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1953, ὀλίγας δηλαδὴ ἡμέρας πρὸ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς, ὁ δείκτης αὐτὸς ἦτο εἰς τὰ 123,5. Μετὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν (9 Ἀπριλίου 1953), ὁ δείκτης ἀρχίζει νὰ δείχνῃ ταχείαν αὐξησιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1953 ἔφθασε τὰ 167. Μὲ συνεχῆ ἀνοδὸν καὶ κατὰ τὸ 1954, ὅπου τὸν Αὐγούστον καὶ Σεπτέμβριον ἐσημείωσε νέαν ἀνοδὸν εἰς τὰ 172,5, τὸν Σεπτέμβριον ἔφθασεν εἰς τὰ 179 καὶ τὸν Νοέμβριον, δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, ἐσημειώθη νέον ρεκόρ μὲ τὸν δείκτην τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἰς τὰ 183.

Ὅπως ἦτο φυσικόν, ἡ αὐξησης τῆς δραστηριότητος τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας εἶχεν ὡς ἐπακόλουθον τὴν αὐξησιν τῶν ἐργαζομένων εἰς αὐτήν. Πλήρη στοιχεῖα περὶ τῆς ἀπασχολήσεως δὲν ὑπάρχουν ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ δὲν θὰ ὑπάρξουν πρὶν ἢ ἡ ὁργανωθείσα ἀπὸ τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Κράτους ἀρχίσῃ νὰ ἀποδίδῃ. Ἀπὸ τὸν δείκτην ὁμως ἀπασχολήσεως ποὺ καταρτίζει ὁ Σύνδεσμος Βιομηχάνων καὶ ἀφορᾷ 563 βιομηχανίας εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πρωτεύουσας καὶ 7 ἐπαρχιακάς, δύο πάλιν ἀριθμοὶ εἰκονίζουν τὴν χαρακτηριστικὴν μεταβολήν, ποὺ ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἐργασίας, χάρις εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως. Πράγματι, ἐνῶ κατὰ τὸ 1952 αἱ ἀπολύσεις προσωπικοῦ ἦσαν κατὰ 2.769 ἄτομα μεγαλύτεραι ἀπὸ τὰς προσλήψεις, εἰς τὸ τέλος τοῦ 1953 αἱ προσλήψεις ἦσαν κατὰ 653 ἄτομα μεγαλύτεραι ἀπὸ τὰς ἀπολύσεις. Καὶ ὁ ρυθμὸς αὐτὸς συνεχίσθη καθ' ὅλον τὸ 1954, ὥστε κατὰ τοὺς ὀκτῶ μῆνας τοῦ ἔτους αὐτοῦ, διὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχουν στοιχεῖα, αἱ προσλήψεις ὑπερέβησαν κατὰ 1.037 ἄτομα τὰς ἀπολύσεις.

Ἀνάλογος αὐξησης τῶν εισοδημάτων ἐσημειώθη —πλὴν τῆς γεωργίας καὶ τῆς βιομηχανίας— καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος ὑπῆρξε καθολικὴ καὶ ἰσομερής.

★ ★ ★

Ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς εἰς τὰς πραγματικὰς της σχέσεις πρὸς τὸ δολλάριον καὶ τὰ ἄλλα ξένα νομίσματα ἀποκατέστησεν, ὅπως ἐτονίσθη ἤδη, τὴν ἐνότητα τῆς ἐλληνικῆς ἀγορᾶς μὲ τὴν διεθνή. Εἰς τὴν πρᾶξιν αὐτὸ σημαίνει ὅτι κατέστη δυνατὴ ἡ ἐξαγωγή ὅλων τῶν προϊόντων μας, ποὺ ἕως τότε ἐχρειάζοντο πολλῶν μορφῶν ἐνισχύσεως διὰ νὰ διατεθοῦν εἰς τὴν διεθνήν ἀγοράν.

Τεραστία αὐξησης τῶν ἐξαγωγῶν Ἀμεσον ἀποτέλεσμα τῆς ὑποτιμήσεως τῆς δραχμῆς ἦτο ἡ ἐξαγωγή ὅλων τῶν ἀποθεμάτων ἐλληνικῶν προϊόντων, ποὺ εἶχαν δημιουργηθῇ εἰς τὴν χώραν τὴν ἐπο-

χὴν ἐκείνην. Ἴδου καὶ ἐδῶ δύο χαρακτηριστικοὶ ἀριθμοί: Τὸ 1952 εἰσεπράξαμεν ἀπὸ τὴν ἐξαγωγὴν ἑλληνικῶν προϊόντων 112 ἑκατομμύρια δολλάρια. Τὸ 1953, 117 ἑκατομμύρια δολλάρια, καὶ τὸ 1954, 138 ἑκατομμύρια, ἡ δὲ πρόβλεψις διὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος, μέχρι δηλαδὴ τοῦ Ἰουνίου 1955, ἀναβιβάζει τὰς ἐξαγωγὰς μας εἰς τὰ 160 ἑκατομμύρια δολλάρια.

Ἄν εἰς τὸν τομέα τῶν ἐξαγωγῶν παρουσιάζωμεν τόσῃν βελτίωσιν, εἰς τοὺς ἀδήλους πόρους ἡ βελτίωσις ὑπῆρξεν ἀκόμη μεγαλυτέρα. Ὅπως εἶναι, γνωστὸν μὲ τὸν ὅρον «ἀδηλοὶ πόροι» ἐννοοῦμεν τὰ συναλλαγματικὰ ἔσοδα, ποὺ ἔρχονται εἰς τὸν τόπον ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ὡς ἐμβάσματα τῶν ναυτικῶν μας, τῶν ξενιτευμένων Ἑλλήνων πρὸς τοὺς συγγενεῖς των, τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα δαπανοῦν οἱ ξένοι, ποὺ ἐπισκέπτονται τὸν τόπον μας καὶ γενικῶς ὅλα τὰ ἔσοδα εἰς συνάλλαγμα, ἐκτὸς ἐκείνων ποὺ πραγματοποιοῦμεν ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν προϊόντων μας εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Οὕτω, οἱ ἀδηλοὶ αὐτοὶ πόροι τῆς χώρας μας ἐσημείωσαν ραγδαίαν αὐξησιν. Ἴδου καὶ ἐδῶ οἱ χαρακτηριστικοὶ ἀριθμοί: Μέσα εἰς τοὺς 12 μῆνας τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἔτους 1952, οἱ ἀδηλοὶ πόροι ἀπέδωσαν εἰς τὴν χώραν 84.000.000 δολλαρίων. Ἐντὸς τοῦ 1953, τὰ ἔσοδα αὐτὰ ἔφθασαν τὰ 120.000.000 δολλαρίων καὶ μέχρι τέλους τοῦ 1954, δύο ἔτη δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς διακυβερνήσεως τοῦ τόπου ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Συναγερμὸν, τὰ ἔσοδα αὐτὰ ἔφθασαν τὰ 151.000.000 δολλαρίων. Δηλαδὴ σχεδὸν ἐδιπλασιάσθησαν.

★ ★ ★

Ιδιαιτέρως ἀξίζει νὰ τονισθῇ ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀναπροσαρμογῆς εἰς τὴν τουριστικὴν κίνησιν. Ἀποτελεῖ ὁ τουρισμὸς ἐξαιρετικὴν πλουτοπαραγωγικὴν πηγὴν τοῦ τόπου μας, τῆς ὁποίας ἕως τῶρα δυστυχῶς δὲν ἔγινεν ἡ κατάλληλος ἐκμετάλλευσις. Καὶ διότι δὲν εἵχαμεν τὰς στοιχειώδεις προϋποθέσεις ἐξυπηρετήσεως τῶν περιηγητῶν καὶ διότι ἡ δραχμὴ μας ἦτο ἀκριβὴ ἐν σχέσει πρὸς τὸ ξένον νόμισμα, ἡ τουριστικὴ κίνησις ἦτο πολὺ περιορισμένη. Μὲ τὴν ἀναπροσαρμογὴν ἤρχισε

Τουρισμός

νὰ αὐξάνῃ ραγδαίως ὁ ἀριθμὸς τῶν ταξιωτῶν καὶ παραλλήλως τὸ συνάλλαγμα, ποὺ εἰσπράττει ἀπὸ αὐτοὺς ὁ τόπος. Διὰ νὰ καταστῇ ἀντιληπτὴ ἡ πρόοδος καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτόν, παραθέτομεν ἐπίσης δύο ἀριθμοὺς: Τὸ 1952 ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἑλλάδα 68.189 πρόσωπα καὶ ἀφῆκαν εἰς τὸν τόπον 9,5 ἑκατομμύρια δολλαρίων. Τὸ 1954 οἱ περιηγηταὶ ἠϋξήθησαν εἰς 157.618 πρόσωπα καὶ ἀφῆκαν εἰς τὸν τόπον 25,5 ἑκατομμύρια δολλαρίων. Δηλαδὴ, τὸ συναλλαγματικὸν ἔσοδον τῆς χώρας ἀπὸ τὸν τουρισμὸν, ἐντὸς τῆς διετίας, ὅπου ὁ Ἑλληνικὸς Συναγερμὸς κυβερνᾷ τὸν τόπον, σχεδὸν ἐτριπλασιάσθη. Ὡς σημειωθῇ ἐδῶ, ὅτι μὲ τὸ πλῆρες πρόγραμμα τουριστικῶν ἔργων καὶ μέτρων, γενικῶς, ἀναπτύξεως τοῦ τουρισμοῦ, ποὺ ἐτοιμάζει ὁ Ὑπουργὸς τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως κ. Γ. Ράλλης, ἀναμένεται ὅτι τὰ 25,5 ἑκατομμύρια δολλάρια, ποὺ εἰσεπράξαμεν τὸ 1954, θὰ αὐξηθοῦν σημαντικώτατα ἐντὸς τοῦ 1955. Ἡ αὐξησις τῶν συναλλαγματικῶν μας ἐσόδων ἀπὸ τὰς ἐξαγωγὰς καὶ τοὺς ἀδήλους πόρους, ἐπιτρέπουν τὴν συνέχισιν τῆς πολιτικῆς τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν, χωρὶς κινδύνους διὰ τὸ συναλλαγματικὸν μας ἰσοζύγιον καὶ μὲ ὅλα τὰ καλὰ ἀποτελέσματα διὰ τὴν συγκράτησιν τῶν τιμῶν. Σημειώνομεν ἐδῶ, ὅτι ἐνῶ κατὰ τὸ 1952 τὸ συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἶχεν αὐξηθῇ κατὰ 15.000.000 δολλαρίων, τὸ 1954 ἡ αὐξησις αὐτὴ ἔφθασε τὰ 57.000.000 δολλαρίων. Δηλαδὴ, σχεδὸν ἐτετραπλασιάσθη.

★ ★ ★

Εἰς ὅλους εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τὸ παρελθὸν τὸ περίφημον ζήτημα τῆς «ἀπορροφητικότητος τῆς βοήθειας». Δηλαδή αἱ διάφοροι κυβερνήσεις δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ δαπανήσουν τὴν παρεχομένην ἀμερικανικὴν βοήθειαν καὶ ἔτσι ἐφθάναμεν εἰς τὸ τέλος τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους, ἐζητούσαμεν νέαν βοήθειαν καὶ μᾶς ἐδίδετο ἡ ἀποστομωτικὴ ἀπάντησις ὅτι δὲν ἔχομεν ἀκόμη δαπανήσει τὴν παλαιάν. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἐξέλιπεν ἐπὶ τῶν

Ἀμερικανικὴ βοήθεια

ἡμερῶν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1953, ἦτοι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1953-54, τὸ σύνολον τῶν διαθεσίμων ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴν βοήθειαν-παλαιὰ ὑπόλοιπα καὶ νέα βοήθεια-ἀνῆρχετο εἰς 8,0,1 ἑκατομμύρια δολλαρίων. Τὴν 1ην Ἰουλίου 1954, εἰς τὴν ἀρχὴν δηλαδή τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους 1954-55, τὸ ὑπόλοιπον τῆς βοήθειας ἀνῆρχετο εἰς 37.000.000 δολλαρίων καὶ εἶναι τὸ μικρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ὑπόλοιπα, ποὺ ἔμεναν εἰς τὸ τέλος τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους ἀφότου παρέχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα βοήθεια ὑπὸ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

***

Μία ἀπὸ τὰς βασικὰς ἐπιδιώξεις τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἀποκατάστασις τῆς πίστεως. Καὶ ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἐπεδιώχθη μὲ τὴν νομισματικὴν ἐξυγίαισιν, μὲ τὴν ἰσοσκέλισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ μὲ τὴν ρύθμισιν τῶν παλαιῶν χρεῶν τοῦ Κράτους, τόσον πρὸς τοὺς Ἕλληνας πολίτας, ὅσον καὶ πρὸς τοὺς ξένους, ποὺ κατὰ καιροὺς τοῦ ἐδάνεισαν τὰ χρήματά των.

Ἀπεφεύχθη ὁ πληθωρισμὸς

Πλὴν τῶν μέσων αὐτῶν, ἡ Κυβέρνησις ἐπεδίωξε τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς διὰ τοῦ προσεκτικοῦ χειρισμοῦ τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Κυβέρνησις, ἀντὶ νὰ παρακολουθῇ τὸ ὕψος τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας μόνον, ἐπεδίωξε τὴν ἀποτροπὴν τῶν κινδύνων τοῦ πληθωρισμοῦ μὲ θετικὰ οἰκονομικὰ μέτρα. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ χρηματοδοτήσῃ πᾶσαν παραγωγικὴν δαπάνην, διετήρησεν ὅμως αὐστηρὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῶν χρηματικῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἐτίθεντο εἰς τὴν διάθεσιν τῆς οἰκονομίας, ὥστε καὶ ἡ αὐξήσις τῆς παραγωγῆς καὶ ἡ διάθεσις τῶν ἐπὶ πλέον προϊόντων νὰ γίνεται ὁμαλῶς καὶ παραλλήλως, νὰ ματαιώνεται κάθε προσπάθεια κερδοσκοπίας. Μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ ἐξέλιπεν ἡ ἀπειλὴ τοῦ πληθωρισμοῦ, ποὺ παρηκολούθει τὴν οἰκονομίαν μας καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ ἔπειτα. Ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν ὑγιᾶ δραχμὴν του, ἀποτελεῖ τὴν καλυτέραν ἀπόδειξιν τῆς ἐπιτυχίας τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς εἰς τὸν εὐαίσθητον αὐτὸν τομέα. Ἡ χρυσὴ λίρα ἔφυγεν ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος τῶρα καταθέτει πάλιν τὰς οἰκονομίας του εἰς τὰς Τραπεζὰς καὶ εἰς τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμειυτήρια, ὅπως εἰς τὴν παλαιάν καλὴν ἐποχὴν. Ἴδου καὶ ἐδῶ χαρακτηριστικοὶ ἀριθμοί : Εἰς τὸ τέλος τοῦ 1952, τὸ σύνολον τῶν καταθέσεων εἰς τὰς ἑλληνικὰς Τραπεζὰς, πλὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀνῆρχετο εἰς 2.196.000 δραχμάς. Ἀπὸ αὐτὰς αἱ 1.158.000 ἦσαν καταθέσεις τῶν ἰδιωτῶν καὶ αἱ 1.037.000 ἦσαν καταθέσεις τῶν διαφόρων Νομικῶν Προσώπων. Εἰς τὸ τέλος τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1954 αἱ καταθέσεις αὐταὶ ἐφθασαν τὰ 4.080.000 δραχμῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας αἱ 2.835.000 ἦσαν καταθέσεις ἰδιωτῶν καὶ αἱ 1.245.000 καταθέσεις τῶν Νομικῶν Προσώπων. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ μεγαλυτέρα αὐξήσις τῶν καταθέσεων προέρχεται ἀπὸ τοὺς ἰδιώτας, πράγμα ποὺ δείχνει τὴν αὐξήσιν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν δραχμὴν. Ἐχει δὲ αὕτῃ ἡ αὐξήσις τῶν καταθέσεων, ἡ ὁποία συνεχίζεται σταθερῶς, καὶ ἓνα ἄλλο καλὸν ἀποτέλεσμα. Ὅτι ἐνισχύει τὴν ὑγιᾶ χρηματοδότησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας ἀπὸ τὰς

τραπέζας καὶ ὄχι ἀπὸ τὸ χρῆμα ἐκ τῆς ἐκδοτικῆς μηχανῆς, δηλαδή τὸ πληθωριστικόν.

Κάθε ὑποτίμησις τοῦ νομίσματος ἔχει ὡς ἀναπόφευκτον ἀκολουθίαν τὴν αὐξήσιν τοῦ τιμαρίθμου. Ἡ ἐπιτυχία δὲ τῆς ὑποτιμῆσεως μετρεῖται, ὅπως ἤδη ἐλέχθη, ἀπὸ τὸ ποσοστὸν αὐξήσεως τοῦ τιμαρίθμου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ποσοστὸν τῆς ὑποτιμῆσεως. Ὡς ἴδωμεν τι λέγουν οἱ ἀριθμοί : Ὁ τιμαρίθμος χονδρικῆς πωλήσεως Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἦτο, μὲ βάσιν 100 τὸ 1952, εἰς τὰ 103 τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1953, ὅταν δηλαδή ἐγένεν ἡ ὑποτίμησις. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1954 ὁ τιμαρίθμος αὐτὸς ἔφθανεν εἰς τὰ 134,5, δηλαδή ἐσημείωνεν αὐξήσιν 32% περίπου, ἔναντι τοῦ 50% ὅπου ὑπετιμήθη ἡ δραχμή. Τὰ πράγματα εἶναι σαφέστερα προκειμένου διὰ τὸν τιμαρίθμον ἀκριβείας τῆς ζωῆς, αὐτὸν δηλαδή πού ἀφορᾷ τοὺς ἐργαζομένους. Ὁ τιμαρίθμος λοιπὸν αὐτὸς ἀπὸ 101 ὅπου ἦτο τὴν ἐποχὴν τῆς ὑποτιμῆσεως, ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος Νοεμβρίου 1954 εἰς τὰ 127,59, δηλαδή ηὔξηθη κατὰ 26%, μόλις εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὑποτιμῆσεως τῆς δραχμῆς. Οἱ ἀριθμοὶ αὗτοι ἠνάγκασαν καὶ τοὺς κακῆς πίστεως ἀκόμη ἐπικριτὰς τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς νὰ ἀναγνωρίσουν, ὅτι πράγματι ἡ νομισματικὴ ἀναπροσαρμογὴ ἐπέτυχεν εἰς τὴν χώραν μας, ὅσον εἰς καμμίαν ἄλλην χώραν ἀπὸ ὅσας ἕως σήμερον ἔλαβαν παρόμοιον μέτρον.

***

Τὰ ἀποτελέσματα αὐτὰ ἐπετεύχθησαν μὲ ἔλεγχον, βέβαια, ἐπὶ τῶν διαφορῶν τομέων τῆς οἰκονομίας καὶ ἰδιαίτερος τοῦ νομισματικοῦ καὶ τοῦ πιστωτικοῦ, ἔλεγχον ὅμως λογικόν, ἐλαστικόν καὶ ὄχι ἐμποδίζοντα τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας. Ἡ κυκλοφορία δραχμῶν, ἡ ὁποία τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1953, παραμονὰς τῆς ὑποτιμῆσεως, ἔφθανε τὰς 2.414.000 δραχμῶν, ἔφθασε τὸν Νοέμβριον τοῦ 1954 τὰς 3.449.000, χωρὶς καμμίαν πληθωριστικὴν συνέπειαν. Καὶ τοῦ-

Μὲ αὐστηρὸν ἔλεγχον

το διότι ἡ αὐξήσις τῆς κυκλοφορίας ἐγένεν ὄχι διὰ τὴν κάλυψιν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ, οὔτε δι' ἄλλας μὴ παραγωγικὰς ἀνάγκας, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ἀναγκῶν τῆς παραγωγῆς, γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς. Αἱ κανονικαί, «ἐποχιακαί», ὅπως λέγονται, διακυμάνσεις τῆς κυκλοφορίας, ὅπου δηλαδή, τὸ κυκλοφοροῦν χαρτονόμισμα αὐξάνει κατὰ τὰς περιόδους τῆς συγκομιδῆς διὰ νὰ περιορισθῇ καὶ πάλιν, αἱ διακυμάνσεις αὗται ἀρχίζουν καὶ πάλιν νὰ χαρακτηρίζουν τὴν ἐξυγιασθεῖσαν νομισματικὴν κυκλοφορίαν τῆς χώρας.

Ἐλεγχος καὶ παρακολούθησις ἡσκήθη καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀσκήται καὶ εἰς τὴν χορήγησιν πιστώσεων πρὸς τὴν οἰκονομίαν. Καὶ ἐδῶ ὅμως τὸ πνεῦμα τοῦ ἐλέγχου δὲν εἶναι στεῖρον καὶ ἀμετακίνητον, ἀλλὰ διέπεται ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκονομίας. Οὕτω, ἔχομεν αὐξήσιν τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ 5.428.000 δραχμῶν, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1952, εἰς 7.842.000 τὸ τέλος Νοεμβρίου τοῦ 1953. Ἡ αὐξήσις αὕτη τῆς χρηματοδοτήσεως συνετέλεσεν εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὅπως ἐμνημονεύθη ἤδη ἄνωτέρω.

Ἄν καὶ εἰς ἄλλο τμήμα τῆς παρούσης ἐκδόσεως ὑπάρχουν γραφικαὶ παραστάσεις, ὅπου φαίνονται καθαρὰ ὅλαι αἱ ἐξελίξεις τῆς οἰκονομίας, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ γίνῃ ἐδῶ μία ἀνάλυσις τῆς χρηματοδοτήσεως, δηλαδή πῶς κατενεμήθη τὸ σύνολον τῆς τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων τομέων τῆς οἰκονομίας. Εἰς τὸ τέλος τοῦ 1952, ὅταν τὸ σύνολον τῆς χρηματοδοτήσεως ἀνῆρχετο εἰς 5.428.000, ἡ κατανομή μεταξὺ τῶν κλάδων τῆς οἰκονομίας ἦτο ἡ ἑξῆς : Γεωργία 2.500.000, Βιομηχανία 914.000.000, Ἐμπόριον 894.000.000

Καπνεμπόριον 445.000.000, Κτηματική Πίστις 217.000.000 και διάφορα 406.000.000. Εἰς τὸ τέλος Νοεμβρίου 1954, ὅπου τὸ σύνολον τῆς χρηματοδοτήσεως ἀνῆρχετο εἰς 7.842.000, ἡ κατανομή εἶχεν ὡς ἑξῆς: Γεωργία 3.140.000, Βιομηχανία 2.000.000, Ἐμπόριον 1.150.000, Καπνεμπόριον 690.000.000, Κτηματική Πίστις 290.000.000 καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὰ διάφορα. Ἡ κατανομή αὐτῶν πιστώσεων ἀποδεικνύει δι' ἐκείνους ποὺ εἶναι περισσότερο μνημένοι εἰς τὰ οἰκονομικά, ὅτι γίνεται πράγματι ποιοτικὸς ἔλεγχος τῶν πιστώσεων.

Διὰ νὰ κλείσῃ τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τῶν πιστώσεων καὶ ὁ ἀναγνώστης νὰ ἔχῃ σαφῆ εἰκόνα τῆς καταστάσεως, εἶναι ἀνάγκη νὰ προστεθῇ καὶ τοῦτο: Πρὸ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς δραχμῆς καὶ τῆς λήψεως ὅλων τῶν μέτρων ποὺ ἀποκατέστησαν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς τὸ νόμισμά του καὶ τοῦ ἐλευθέρου κόσμου πρὸ τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, αἱ πιστώσεις ποὺ ἐδίδοντο εἰς τὴν χώραν μας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἦσαν πολὺ περιορισμέναι. Οἱ ξένοι ἔμποροι ἐπώλουν εἰς τοὺς Ἕλληνας συναδέλφους των μόνον τοῖς μετρητοῖς. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰσαγωγῶν, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1953, ὅτε ἐπετράπη καὶ ἡ ἐπὶ πιστῶσει εἰσαγωγή ἐμπορευμάτων, παρουσιάζεται μεγάλη αὔξησις τῶν εἰσαγωγῶν ἐπὶ πιστῶσει ποὺ δεικνύει καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς διεθνoῦς ἀγορᾶς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν. Ἴδου δύο ἀριθμοί: Τὸ 1954 εἰσῆχθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ πιστῶσει ἐμπορεύματα ἀξίας 8.000.000 δολλαρίων.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1954 αἱ εἰσαγωγαὶ αὐταί, ἐπὶ πιστῶσει, ἀνῆλθον εἰς 77,5 ἑκατομμύρια δολλαρίων. Κατὰ τὸ ποσὸν αὐτὸ πρέπει νὰ ὑπολογισθοῦν ἡδηγημένοι αἱ πιστώσεις πρὸς τὸ ἐμπόριον.

Η συγχώνευσις τῶν δύο μεγαλυτέρων Τραπεζικῶν Ἰδρυμάτων ὑπγορεύθη ἀπὸ τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην ἐξυγιάσεως τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τῆς χώρας. Ἡ δὲ ἐξυγίαισις αὕτη, πάλιν, ἦτο ἡ ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν μέτρων τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, μέτρων ποὺ εἰς σημαντικὸν ποσοστὸν ἦσαν νομισματικὰ καὶ πιστωτικὰ καὶ ἐπομένως ἡ καλὴ ἐφαρμογὴ των ἐξηρτάτο πολὺ ἀπὸ τὸν τραπεζικὸν μηχανισμόν τῆς χώρας.

Ὅπως ἤδη ἐλέχθη εἰς ἄλλο σημεῖον, τὸ πρῶτον ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς συγχωνεύσεως ἦτο ἡ μείωσις τοῦ τραπεζικοῦ τόκου ἀπὸ 16 εἰς 12% καί, ὅπως ἀνήγγειλεν ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Συντονισμοῦ κ. Παπαληγούρας εἰς τὴν Βουλὴν, τὴν 16ην Δεκεμβρίου, ἡ μείωσις αὕτη προχωρεῖ περαιτέρω ἀπὸ πρῶτης Ἰανουαρίου, ὅτε ὁ τραπεζικὸς τόκος ἀπὸ 12 ὑποβιβάζεται εἰς 10%. Δηλαδή, ἐντὸς 12 μηνῶν ἀπὸ τῆς συγχωνεύσεως τῶν δύο Τραπεζῶν, ὁ τόκος ἐμειώθη ἀπὸ 16 εἰς 10%. Καὶ αὐτὸ μόνον τὸ ἀποτέλεσμα δικαιολογεῖ πλήρως τὴν ἀπόφασιν περὶ συγχωνεύσεως, ἡ ὁποία ὅμως εἶχε καὶ πλεῖστα ἄλλα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς οἰκονομίας, τὰ ὁποῖα ἐκδηλοῦνται μὲ τὴν σειρὰν των καὶ ἐν συνεχείᾳ.

Ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀναδιοργανώσεως τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τῆς χώρας, ἐλήφθη πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἀπόφασις κατόπιν συμφωνίας μὲ τὴν Ἀμερικανικὴν Ἀποστολήν, ὅπως προικοδοτηθῇ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα μὲ 2.000.000.000 ἀπὸ τὰ διαθέσιμα τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας. Ἀπὸ τὸ κεφάλαιον αὐτό, τὰ 1.000.000.000 χορηγοῦνται ὑπὸ μορφήν μετοχικοῦ κεφαλαίου ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ Δημοσίου μὲ τόκον 3% διὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη. Τὸ προϊόν τοῦ τόκου αὐτοῦ, ποὺ μετὰ τὴν πρώτην διετίαν θὰ γίνῃ 4%, δὲν θὰ εἰσπράττεται ἀπὸ τὸ Δημόσιον, ἀλλὰ θὰ παρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ὑπὸ μορφήν

μεσοπροθέσμων καὶ μακροπροθέσμων χορηγήσεων πρὸς τὴν γεωργίαν. Τὰ ἄλλα 1.000.000.000 δίδονται, ὡς νέα προικοδότησις, πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν, χωρὶς καμμίαν ἐπιβάρυνσιν.

Ἄλλο μέτρον ἐνισχύσεως καὶ ἐξυγιάσεως τοῦ τραπεζικοῦ μας συστήματος, εἶναι ἡ ἰδρυσις τοῦ Ὁργανισμοῦ χρηματοδοτήσεως Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως (Ο.Χ.Ο.Α.), εἰς τὸν ὁποῖον συγκεντρώνονται τὰ κεφάλαια τῆς καταργηθείσης Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Δανείων (Κ.Ε.Δ.). Σκοπὸς τοῦ Ο.Χ.Ο.Α. εἶναι ἡ παροχὴ τῶν κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας καὶ τυχόν ἄλλων πόρων πρὸς τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ τοὺς λοιποὺς παραγωγικοὺς κλάδους, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παραγωγικοῦ των ἐξοπλισμοῦ. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι, πρὶν ἰδρυθῇ ὁ Ο.Χ.Ο.Α., ἔγινεν ἐκκαθάρισις καὶ ἐνημέρωσις τῶν ὀφειλῶν πρὸς τὴν Κ.Ε.Δ., με ἀποτέλεσμα νὰ εἰσπραχθῶν περὶ τὰ 200.000.000 δραχμῶν, τὰ ὁποῖα ὁ Ο.Χ.Ο.Α., σύμφωνα με καταρτιζόμενον πρόγραμμα, θὰ διαθέσῃ διὰ τοὺς μνημονευθέντας σκοποὺς του.

★ ★ ★

Ἐλέχθη ἤδη ὅτι πρὶν ἡ Κυβέρνησις προχωρήσῃ εἰς τὰ δύο μεγάλα μέτρα, τὴν νομισματικὴν ἀναπροσαρμογὴν καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν εἰσαγωγῶν, ἐπέφερεν ἐξυγίασιν εἰς τὰ δημόσια οἰκονομικά. Ἐὰν τὸ ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν ἐκαλύπτετο, θὰ ἔμενεν ἀνοικτὴ ἡ φοβερωτέρα ὁδὸς τοῦ πληθωρισμοῦ. Δι' αὐτὸ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε σειρὰν μέτρων, ἀντιδημοτικῶν εἰς

Πλήρης ἐξυγίαισις

πολλὰς περιπτώσεις, ἀπαραιτήτων ὅμως διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ μεγάλου σκοποῦ τῆς δημοσιονομικῆς ἰσορροπίας. Εἰς ἄλλο κεφάλαιον τῆς παρούσης ἐκδόσεως ἐκτίθενται τὰ σημαντικώτερα ἀπὸ τὰ μέτρα αὐτά. Ἀλλὰ θὰ ἦτο, παράλειψις, ἐὰν δὲν ἀνεφέρετο ἐδῶ ἓνα ἐξαιρετικὸν μέτρον ποὺ δὲν ἔχει ληφθῇ ἢ καὶ ἐὰν ἐλήφθη δὲν ἔχει ἐφαρμοσθῇ μέχρι σήμερον εἰς τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἱστορίαν. Πρόκειται διὰ τὴν ἀπόφασιν ποὺ ἔλαβεν, ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ σχηματισμοῦ της, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου καὶ σύμφωνα με τὴν ὁποίαν κανεὶς νέος διορισμὸς δὲν γίνεται, ἔστω καὶ ἐὰν πρόκειται διὰ ὀργανικὴν θέσιν κενουμένην ἀπὸ ἀποχώρησιν ἢ θάνατον τοῦ κατέχοντος αὐτὴν ὑπαλλήλου. Εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, διορισμὸς δημοσίου ὑπαλλήλου γίνεται μόνον κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἀνάλογα μέτρα ἐλήφθησαν καὶ διὰ τὰς μεγάλας Τραπεζὰς καὶ τοὺς Ὁργανισμοὺς Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ μέτρου αὐτοῦ ὑπῆρξε πράγματι ἐκπληκτικόν. Πέντε χιλιάδες ἑκτακτοὶ ὑπάλληλοι ἀπελύθησαν, αἱ δὲ ὑπεροχαὶ τῶν κενῶν θέσεων, ἐναντι τῶν διορισμῶν, διαρκῶς αὐξάνουν, διότι ἀκόμη καὶ σήμερον ἡ ἀπόφασις περὶ μὴ διορισμῶν ἐξακολουθεῖ ἰσχύουσα. Ὡς λεχθῇ ἐνταῦθα, ἐπίσης, ἡ προσωπικὴ ἀπόφασις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου περὶ περιορισμοῦ τῆς κυκλοφορίας τῶν αὐτοκινήτων τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς πωλήσεως τῶν πλεοναζόντων αὐτοκινήτων. Μόνον ἀπὸ τὸ μέτρον αὐτὸ, περὶ τοῦ ὁποῖου γίνεται λόγος ἄλλαχού, ἐξοικονομήθησαν ὑπὲρ τὰ 80.000.000 δραχμῶν καὶ ἄλλα 26.000.000, περίπου, ἀπὸ τὸν περιορισμὸν τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων καὶ τῶν τηλεφωνημάτων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Ἡ κατάργησις τῶν φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν, ποὺ ὄχι μόνον ἐξημίωσαν τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν, ἀλλὰ καὶ ἐδημιούργουν ἀνισότητάς μεταξὺ τῶν φορολογουμένων, προκαλοῦσας δικαιολογημένην πικρίαν, ὑπῆρξεν ἐπίσης σημαντικὸν μέτρον διὰ τὴν ἰσοσκελίσιν τοῦ ἐλλειμματικοῦ. κατὰ 638.000.000 δραχμῶν προϋπολογισμοῦ τοῦ 1952-53. Ὁ προϋπολογισμὸς αὐτὸς ἐκλείσεν ἰσοσκελισμένος, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς ἐπομένης χρήσεως 1953-54. Ἐπίσης, ὁ τρέχων προ-

ὕπολογισμὸς 1954-55 κατετέθη ἰσοσκελισμένος καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ κλείσῃ σύμφωνα μὲ τὰς προβλέψεις. Τοιοῦτοτρόπως, οἱ δύο μέχρι τοῦδε προϋπολογισμοί, ποὺ κατήρτισεν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἀφότου ἀνέλαβε τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, εἶναι σταθερῶς ἰσοσκελεῖς, ἐξασφαλίζοντες τὴν δημοσιονομικὴν σταθερότητα ποὺ ἐθεμελίωσεν ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, μὲ τὴν ἰσοσκέλισιν τοῦ ἐλλειμματικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1952-53, τὸν ὁποῖον παρέλαβεν ὅταν εἶχεν ἤδη ἐκτελεσθῇ κατὰ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ (Νοέμβριος 1952). Ἡ σημασία τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς γίνεται ἀκόμη μεγαλυτέρα ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ νομισματικὴ αὐτὴ σταθερότης δὲν ἐξησφαλίσθη ἐφ' ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ συνεχίζεται. Τοῦτο δὲ παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια περιορίσθη, ἐν τῷ μεταξῷ, σημαντικώτατα, αἱ ἀμυντικαὶ δαπάναι δὲν ἐμειώθησαν, ἐνῶ ἄλλαι ἀπροσδόκητοι καὶ λίαν σημαντικαὶ δαπάναι ἐνεκα τῶν τρομακτικῶν σεισμῶν εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐπεβάρυναν ἐκτάκτως τὸν κρατικὸν προϋπολογισμόν. Τέλος, πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι ὅχι μόνον εἶναι ἐξησφαλισμένη ἡ δημοσιονομικὴ σταθερότης, ἀλλὰ καὶ ἐπιπρέπει τὴν διάθεσιν σημαντικοῦ κονδυλίου ἀπὸ τὸν προϋπολογισμόν—πέρα τῶν τακτικῶν δαπανῶν διὰ δημόσια ἔργα—πρὸς χρηματοδότησιν τοῦ μακροπροθέσμου προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις κατήρτισεν εὐθὺς ὡς ἀνέλαβε τὴν ἐξουσίαν, μετὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 16ης Νοεμβρίου 1952.

***

Τὸ πρόγραμμα οἰκονομικῆς πολιτικῆς, τὸ ὁποῖον ὁ Ἑλληνικὸς Συναγερμὸς εἶχε καταστρώσει πρὶν ἀκόμη κληθῇ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Λαὸν εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς χώρας, ἐκάλυπτε καὶ τὰς βραχυπροθέσμους ἀνάγκας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ τὰς μακροπροθέσμους. Καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἐὰν δὲν ἀξιοποιηθοῦν οἱ πλουτοπαραγωγικοὶ πόροι τῆς χώρας, δὲν θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ

πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας δημιουργία ἐργασίας καὶ ἡ αὐξησις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἐν τῷ συνόλῳ του καὶ δι' ἓνα ἕκαστον ἐκ τῶν πολιτῶν. Ἡ πολιτικὴ σταθερότης, ποὺ ἐξησφαλίσθη διὰ τῶν ἐκλογῶν τῆς 16ης Νοεμβρίου 1952, ἀπετέλεσε τὴν πρώτην προϋπόθεσιν διὰ τὴν οἰκονομικὴν καὶ διοικητικὴν ἐξυγίασιν τοῦ τόπου καὶ τὴν δημιουργίαν τῶν βάσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων θεμελιούται καὶ ἀναπτύσσεται ἡδη τὸ πρόγραμμα ἐπενδύσεων τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ δημοσιονομικὴ σταθερότης, ἡ νομισματικὴ ἐξυγίασις, τὰ μέτρα ἀποκαταστάσεως τῆς πίστεως, ἡ ὑπαρξίς ἂφ' ἑτέρου σταθερᾶς κυβερνήσεως καὶ παγείας ἀσφαλείας, ἐν συνδυασμῷ πρὸς ὑγιᾶ κρατικὸν μηχανισμόν, ἀπετέλεσαν τοὺς συντελεστὰς ἀποκαταστάσεως τῆς διεθνοῦς πίστεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν προσέλκυσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ξένου κεφαλαίου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐγχωρίου ἀποταμιεύσεως διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας.

***

Απὸ τὰ πρῶτα μέτρα τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς προσελκύσεως κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὑπῆρξεν ὁ νόμος 2687/1953, «περὶ ἐπενδύσεως καὶ προστασίας κεφαλαίων ἐξωτερικοῦ». Ὁ νόμος αὐτός, χαρακτηρισθεὶς ἀπὸ ξένους ἀντικειμενικοὺς παρατηρητὰς ὡς τέλειος εἰς τὸ εἶδος του, ἤρχισεν ἀποδίδων μὲ αὐξανομένην πρόοδον, ἀνάλογον πρὸς τὴν λήψιν τῶν ἄλλων μέτρων τῆς

τὰ ξένα κεφάλαια κυβερνητικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ὁ νόμος 2687 ἐξεδόθη κατὰ εἰδικὴν ἐξουσιοδότησιν τοῦ Συντάγματος, ἔχει δὲ Συνταγματικὴν ἰσχὺν καὶ παρέχει,

εὐεργετήματ'α καὶ ἐξασφαλίσαι εἰς τὰ ἐπενδύόμενα εἰς τὴν χώραν κεφάλαια ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὰ κεφάλαια αὐτά, διὰ νὰ ἀπολαύσουν τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχομένα προνόμια, πρέπει προηγουμένως νὰ τύχουν τῆς ἐγκρίσεως ἐκ μέρους ἐδικτῆς ἐπιτροπῆς, προβλεπόμενης ὑπὸ τοῦ ἰδίου νόμου. Ἡ ἐγκρισις ἀφορᾷ εἰς τὴν μορφήν τῆς ἐπενδύσεως, τὸν τόκον καὶ τοὺς λοιποὺς ὅρους. Ἰσχυροὶ οἰκονομικοὶ ὀργανισμοί, βιομηχανικοὶ καὶ τραπεζικοί, ἐκδηλώνουν θετικὸν ἐνδιαφέρον, ἐπωφελούμενοι τὸν νόμον 2687, καὶ ἔχουν ἤδη ἀρχίσει ἐπενδύσεις ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ νόμου αὐτοῦ. Ἐμπορικὰ σκάφη ἐξ ἄλλου ἐλληνικῆς πλοιοκτησίας, ἀλλ' ὑπὸ ξένην σημαίαν μέχρι τοῦδε, ἐπωφελούμενα ἐδικτὸν κεφάλαιον τοῦ νόμου 2687 ἀνυψώνουν τὴν κυανόλευκον εἰς ἀριθμὸν διαρκῶς αὐξανόμενον.

Παραλλήλως πρὸς τὰ ἀνωτέρω μέτρα, ἡ Κυβέρνησις ἐπεδίωξε τὴν ἐξασφάλισιν πιστώσεων καὶ ἀπὸ τὰς εὐρωπαϊκὰς χρηματαγοράς, διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν μεγάλων ἔργων. Ἦδη ἐξησφαλίσθησαν ἀπὸ τὴν γαλλικὴν χρηματαγοράν, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, πιστώσεις 16.000.000 δολλαρίων, περίπου, προοριζομένων, διὰ τὴν χρηματοδότησιν, κυρίως, τοῦ ἐνεργειακοῦ προγράμματος. Παραλλήλως, ἐπὶ τῇ βάσει διακυβερνητικῆς συμφωνίας, ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις ἀνέλαβεν ὅπως ἐγγυηθῇ εἰς Γερμανοὺς κεφαλαιούχους διὰ τὴν παροχὴν πιστώσεων, πρὸς τὴν Ἑλλάδα, μέχρι 50.000.000 δολλαρίων, ὑπὲρ τοῦ προγράμματος ἐπενδύσεων. Τέλος, ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις συνεφώνησε διὰ τὴν παροχὴν πιστώσεων πρὸς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν μέχρι 25.000.000 δολλαρίων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Διεθνὴς Τράπεζα Ἀνασυγκροτήσεως, ἀναγνώρισασα μετὰ ἐπισταμένην ἔρευναν τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καὶ δύο ἐπισκέψεις ἐκπροσώπων τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὑπαρξίν εὐνοϊκῶν συνθηκῶν διαπραγματεύεται ἤδη τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἐργοστασίου ἀζώτου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξασφαλίσῃ ἄφθονα, κατάλληλα καὶ ἐπαρκῆ λιπάσματα εἰς τὴν ἐλληνικὴν γεωργίαν, ἐνῶ παραλλήλως θὰ μειώσῃ τὰς εἰς συνάλλαγμα δαπάνας δι' εἰσαγωγὰς λιπασμάτων κατὰ δεκάδας ἑκατομμυρίων δολλαρίων ἑτησίως.

Ἡ δημιουργία τῶν ἀπαραιτήτων οἰκονομικῶν καὶ διοικητικῶν προϋποθέσεων καὶ τῶν συνθηκῶν ἀσφαλείας, ἀπήτησε σημαντικὸν χρόνον. Παρὰ ταῦτα, τὸ πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως εὐρίσκεται τὴν στιγμὴν αὐτὴν, εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης διετίας τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμού, εἰς πλήρη ἐξέλιξιν. Αἱ ἐπιτεύξεις εἰς τὸν τομέα αὐτὸν ὑπῆρξαν λίαν ἱκανοποιητικαί. Κατὰ τὸ 1953-54, ὅπου ἤρχισεν οὐσιαστικῶς ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος, διετέθησαν 1.450.000.000 δραχμῶν ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ 1.000.000.000 περίπου εἰς δραχμάς. Ἀξίζει δὲ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ ὑπογραμμισθῇ, ὡς λίαν ἐλπιδοφόρον γεγονός, ἡ πλήρης ἐπιτυχία τοῦ ἐσωτερικοῦ παραγωγικοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ἐξέδωσε τὸν Ἰούνιον τοῦ 1954, διὰ τὸ ποσὸν τῶν 300.000.000 δραχμῶν. Ἀπὸ τὸ ποσὸν αὐτό, μέρος μόνον διετέθη κατὰ τὸ λῆξαν οἰκονομικὸν ἔτος, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐκ 220.000.000 περίπου δραχμῶν διατίθεται κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος, ὅπου τὸ ὕψος τοῦ προγράμματος ἐπενδύσεων ὑπερβαίνει τὰ 2.000.000.000 δραχμῶν. Εἰς τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια ἀναφέρονται αἱ ἐπιτεύξεις, αἱ πραγματοποιηθεῖσαι κατὰ τομεῖς τοῦ προγράμματος ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας, Μεγάλα ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα, πού θὰ ἀποδώσουν εἰς τὴν καλλιέργειαν σημαντικὰς ἐκτάσεις ἢ θὰ προστατεύσουν καὶ θὰ αὐξήσουν τὴν παραγωγὴν ἄλλων, εὐρίσκονται εἰς πλήρη ἀνάπτυξιν. Ἔργα ὁδοποιίας, λιμενικά, ἐνεργειακὰ καὶ πάσης μορφῆς ἐκτελοῦνται αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐνῶ ἄλλων ἔργων μεγάλων, ὅπως τοῦ ἀζώτου καὶ τῶν λιγνιτῶν τῆς Πτολεμαΐδος, ἡ ἐναρξίς εἶναι πλέον βεβαία. Ἦδη εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἔχουν ἀρχίσει

τὰ ἔργα διὰ τὴν τιθάσευσιν τοῦ ποταμοῦ Μέγδοβα, ὁ ὁποῖος θὰ προσθέσῃ 84.000 κιλοβάτ εἰς τὸ ἑλληνικὸν δίκτυον ἐνεργείας καὶ θὰ ἀρδεύσῃ περὶ τὰ 25.000 στρεμμάτων γῆς, εἰς τὸν κάμπιον τῆς Καρδίτσης καὶ ἀνατίθεται εἰς Γερμανικὰς ἐταιρείας ἢ κατασκευὴ τῶν διυλιστηρίων ποῦ θὰ ἐξοικονομήσουν ἐτησίως συνάλλαγμα 8 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

★ ★ ★

Διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, πλὴν τοῦ νόμου 2500, περὶ τοῦ ὁποῖου γίνεται εἰδικὸς λόγος εἰς ἄλλον κεφάλαιον, ἐλήφθη σειρὰ μέτρων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἤδη νὰ ἀποδίδουν. Ἀπλουστεύθησαν πολλὰ διαδικασίαι ποῦ προεκάλουν σπατάλην πολυτίμου χρόνου καὶ δυνάμεων. Καθωρίσθη καὶ ἤρχισεν ἡ μετεκπαίδευσις τῶν δημο-

Ἄμεσοι σκοποί.

σίων ὑπαλλήλων. Ἀνενεώθη ὁ μηχανικὸς ἐξοπλισμὸς τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, καὶ ἐπεκτείνεται ἡ μηχανοργάνωσις, ἡ ὁποία, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐξοικονόμησιν ἀνθρωπίνου μόχθου καὶ χρήματος, θὰ συμβάλῃ οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰσότητος ὅλων τῶν πολιτῶν ἐναντι τῶν νόμων, διὰ τῆς πατάξεως τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ τῆς καλυτέρας λειτουργίας τῶν νόμων ἐν γένει. Ἡ καθιέρωσις τοῦ ἐνιαίου φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὸ οἰκονομικὸν πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, προωθεῖται ταχέως εἰς τὴν πραγματοποίησιν του. Ἄλλο σημαντικὸν μέτρον, τοῦ ὁποῖου ἡ σημασία εἶναι ἀποφασιστική, ἐτέθη ἤδη εἰς ἀφαρμογὴν. Πρόκειται περὶ τῆς ἐξαγγελθείσης ἀπὸ τὸν Στρατάρχην Παπάγον ἀποφάσεως διὰ τὴν κωδικοποίησιν τῶν δεκάδων χιλιάδων νόμων, συντακτικῶν πράξεων καὶ ψηφισμάτων, τῶν ὁποίων ὁ μέγας ἀριθμὸς καὶ συχνὰ ἡ ἀντίφασις, ἀποτελοῦν σήμερον μέγα ἐμπόδιον εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τῆς Κρατικῆς μηχανῆς καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολιτῶν.

★ ★ ★

Η Κυβέρνησις ἐπωφελήθη ἐντατικῶς νέον εἶδος βοηθείας, τὸ ὁποῖον λαμβάνει διεθνῶς μέγα ἐνδιαφέρον. Πράγματι, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ θεσμοῦ τῆς τεχνικῆς βοηθείας, ἡ Κυβέρνησις μετεκάλεσε πολλοὺς ξένους ἐμπειρογνώμονας καὶ εἰδικούς, διὰ τὰ δημόσια ἔργα, τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὰς τηλεπικοινωνίας, τὴν διοίκησιν καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν, τὰ ἔργα-

Πρὸς αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος.

τικὰ καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ὑγείαν, τὰ δημόσια οἰκονομικά, τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν στατιστικὴν, τὴν παιδείαν, τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, τὸν τουρισμὸν καὶ τὰς διεθνεῖς σχέσεις. Παραλλήλως, πρὸς τὴν μετάκλησιν ἐνταῦθα εἰδικῶν διὰ τὰ ἀνωτέρω θέματα, ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἕλληνας, διὰ νὰ ἐνημερωθοῦν ἐπὶ τῶν προόδων καὶ κατακτήσεων εἰς τοὺς ἰδίους τομεῖς, ὥστε ἐπανερχόμενοι νὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς δραστηριότητος καὶ εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Εἰς 68 ἀνέρχονται οἱ μετακληθέντες ξένοι εἰδικοί καὶ εἰς 323 οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἕλληνες.

Παραγωγικότης, ὅπως εἶναι γνωστὸν, ὀνομάζεται ἡ πραγματοποιουμένη ἀπόδοσις κατὰ μονάδα κεφαλαίου ἢ ἐργασίας. Δηλαδή, ἡ ἀπόδοσις, ποῦ ἔχει ἓνας ἐργάτης χρησιμοποιῶν δεδομένα μέσα ἐντὸς μιᾶς ὥρας, ἀποτελεῖ τὴν παραγωγικότητά του. Ἡ αὔξησις αὐτῆς τῆς ἀποδόσεως ἔχει τεραστίαν σημασίαν, ἰδίως διὰ τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς. Καὶ εἰς ὅλον τὸν πολιτισμένον

κόσμον σήμερον, αἱ προσπάθειαι στρέφονται πρὸς τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγικότητος. Ἡ Κυβέρνησις, κατόπιν μάλιστα τῆς ἀποδεσμεύσεως τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τῆς ἀνασυνδέσεως τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας μετὰ τὴν διεθνή, ἐστρεψε τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγικότητος, ἢ ὅποια θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν αὐξησιν τῆς ἀνταγωνιστικῆς ἰκανότητος, ἀπὸ ἀπόψεως τιμῶν, τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων. Οὕτω, ἰδρύθη τὸν Αὐγούστου τοῦ 1953 τὸ Ἑλληνικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος, χρηματοδοτηθὲν διὰ 1.300.000 δολλαρίων, δυνάμει τῆς συμβάσεως Μπέντον-Μούντι, ἔχει δὲ ἐπιτελέσει, μέχρι τοῦδε, σημαντικὰς προόδους διὰ τῶν ἐκδόσεών του, τῶν μαθημάτων, τὰ ὅποια ὀργανώνει καὶ τῶν πρακτικῶν ὁδηγιῶν, τὰς ὁποίας παρέχει εἰς τὰς διαφόρους τάξεις τῶν παραγωγῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν.

Τὸ Ἰνστιτούτον Γεωλογίας καὶ Ἑρευνῶν τοῦ ὑπεδάφους ἐνισχύθη καὶ ἐφωδιάσθη εἰς προσωπικὸν καὶ τεχνικὸν ἐξοπλισμὸν διὰ τὴν καλυτέραν ἐπιτέλεσιν τῶν σκοπῶν του, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς προσπάθειας τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας. Πρὸς τοῦτο, ἤρχισεν ἡ συστηματικὴ γεωλογικὴ χαρτογράφησις τῆς χώρας μετὰ ἱκανοποιητικὰ, μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα. Ἡ ἐργασία αὕτη, ὁλοκληρουμένη, θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ὑπόβαθρον διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ὀρυκτοῦ καὶ ὑδατικοῦ πλούτου τῆς χώρας καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν πάσης φύσεως τεχνικῶν ἔργων. Ἡδη τοῦ Ἰνστιτούτου αὐτοῦ ἡ συμβολὴ ὑπῆρξε λίαν ἀξιόλογος εἰς ἐρεῦνας, ἀφορώσας τὰ κοιτάσματα βωξιτῶν καὶ χρωμίων καὶ τοῦ λιγνίτου τῆς Πτολεμαίδος, παρὰ δὲ τὰς δυσχερείας εἰς τὰς ὁποίας προσκόπτει, τὸ Ἰνστιτούτον συνεχίζει τὸ ἔργον του μετὰ ἱκανοποιητικὸν ρυθμὸν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΟΤΙ συνετελέσθη εις τὸν τομέα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἀποτελεῖ τὴν βάσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἐπέδωξε νὰ στηρίξη νέαν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν ἐξυγίαν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῇται ὅτι τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952 ἡ κατάστασις τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν ἦτο ἄκρως ἐπισφαλὴς καὶ γενικῶς ἡ θέσις τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου ἐνεφάνιζεν ἐπικίνδυνον κατὰπτωσιν. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1952-1953 εἶχε κατατεθῇ ἐλλειμματικὸς καὶ λόγῳ τοῦ σημαντικοῦ τοῦ ἐλλείμματος περιέκλειε τὸν κίνδυνον σοβαρῶν πληθωριστικῶν ἐπιδράσεων. Σημαντικὰ προβλήματα οἰκονομικῆς φύσεως δὲν ἀντεμετωπίζοντο μὲ ἐπιδεξιότητα, καθόσον δὲν ὑπῆρχε πνεῦμα αὐστηρᾶς περιφρουρήσεως τῆς σταθερότητος τοῦ νομίσματος, ἡ ὁποία δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐξασφαλισθῇ παρὰ μόνον μὲ ἓνα ἰσοσκελισμένον προϋπολογισμὸν. Καὶ ἐνῶ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου ἔβαινε μὲ ρυθμὸν βραδύτατον, αἱ ἐλπίδες καλῆς ἐξελίξεως ἦσαν πολὺ ἡλαττωμέναι.

Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἐπέδωξε καὶ ἐπέτυχεν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸ πνεῦμα ποῦ ἐπεκράτει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων. Ἡ τακτικὴ ποῦ ἠκολούθησεν ἀπετέλεσεν ἐπανάστασιν ἀληθινὴν διὰ τὰ παραδεδεγμένα, μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, συστήματα. Τὸ πρόγραμμα ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν καὶ τὴν ἐξυγίαν τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ὁλοκλήρου τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ μεγαλυτέρα ἐπιτευξις πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ὑπῆρξεν ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς. Ἐξηγγέλθη καὶ ἐπραγματοποιήθη αὕτη τὴν 9ην Ἀπριλίου 1953, μετὰ ὀλιγόμηνον προπαρασκευῆν καὶ ἀφοῦ ἐλήφθησαν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα ὅσα ἔθεωροῦντο ἀπαραίτητα διὰ τὴν βραδεῖαν ἀνοδὸν τοῦ τιμαριθμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς ἐδόθη νέα ζωὴ εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου καὶ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζονται αἱ ἀγαθαὶ ἐπιδράσεις.

Ὅλοι οἱ κλάδοι τῆς οἰκονομίας ἠσθάνθησαν τὸν εὐμενῆ ἀντίκτυπον ἐκ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ νομίσματος. Ἡ εἰσροὴ ξένου συναλλάγματος ηὐξήθη ἀποτόμως καὶ σταθερῶς, συνεχιζομένη ἐκτοτε, καὶ αἱ ἐξαγωγαὶ ἐνισχύθησαν εἰς τρόπον ὥστε τὸ συνάλλαγμα ποῦ ἔρχεται τώρα εἰς τὴν χώραν νὰ καλύπτῃ σημαντικὸν μέρος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου. Οἱ παραγωγοὶ τῶν ἐξαγομένων ἑλληνικῶν προϊόντων, ἀλλὰ καὶ ἀργότερον οἱ ἀγρόται ὅλοι γενικῶς, εἶδον τὸ εἰσόδημά των νὰ αὐξάνεται καὶ νὰ σταθεροποιῇται, μὲ ἄμεσον ἀποτέλεσμα νὰ μειώνεται ἡ διαφορὰ μετὰξὺ τῆς τιμῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων καὶ τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας, ποῦ χρησιμοποιοῦν οἱ γεωργικοὶ πληθυσμοί.

Ἡ ἐνίσχυσις τῶν τοπικῶν καὶ τῶν διεθνῶν συναλλαγῶν, ποῦ προέκυψεν ἀπὸ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ νομίσματος, ἔδωκε διεξόδους πρὸς ηὐξημένην ἀπασχόλησιν τοῦ πληθυσμοῦ. Ταχύτερος ρυθμὸς ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας καὶ ἀπόδειξιν ἀποτελεῖ

ἡ σημειούμενη σοβαρωτάτη αὔξησης τῆς παραγωγῆς, τόσον τῆς γεωργικῆς, ὅσον καὶ τῆς βιομηχανικῆς. Τὸ ὕψος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀνέρχεται ραγδαίως κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν καὶ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ φθάσῃ εἰς ἐπίπεδα λίαν ἱκανοποιητικὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐπομένης διετίας, ὅπως ἀναφέρεται καὶ εἰς ἄλλο σημεῖον τῆς παρουσίης ἐκδόσεως.

★ ★ ★

Εκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔπαιξεν ἐπίσης, σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν εὐνοϊκὴν ἐξελίξιν τῆς καταστάσεως μετὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν ὑπῆρξε τὸ ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου δὲν ὑπέστη διαταραχάς. Αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὰ μέτρα ποῦ ἐλήφθησαν ἐγκαίρως, διὰ νὰ κατοχυρωθῇ ἡ ὑποτίμησις τῆς δραχμῆς. Βεβαίως ὁ τιμὰριθμος ηὔξήθη, ἀλλὰ κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν ἡ αὔξησις τοῦ ὑπῆρξε μικρὰ καὶ ἡ πρὸς τὰ ἄνω πορεία τοῦ βραδεία.

Μισθοὶ καὶ ἡμερομίσθια

Ἐδόθη, οὕτω, ὁ καιρὸς διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ Κυβέρνησις ὅλους τοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς, τοὺς ὁποῖους ἐπέδωξε διὰ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ νομίσματος. Οἱ ἐργάται, οἱ ὑπάλληλοι, καὶ γενικῶς οἱ ἔχοντες σταθερὸν εἰσόδημα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὑπέστησαν κλονισμὸν τινά. Ἀλλὰ οὐδεμία, οὔτε δι' αὐτοὺς προέκυψε δυσμενὴς ἐπίδρασις, δεδομένου ὅτι ἡ διαφορὰ τοῦ τιμαρίθμου ἐκαλύφθη μᾶλλον ἐγκαίρως διὰ τῶν ἀναπροσαρμογῶν, ποῦ ἐγένοντο εἰς τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθια. Σήμερον, μὲ τὰ συμπληρωματικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐν μέρει ἐφήρμοσε καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον ἔχει ἑτοιμα πρὸς ἐφαρμογὴν ἡ Κυβέρνησις, τείνει εἰς τὸ νὰ ἐξουδετερώσῃ ἐντελῶς τὸν κλονισμὸν ποῦ ὑπέστησαν οἱ μισθοβῖοι ἀπὸ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς. Δὲν θὰ ἀπομείνῃ, οὕτω, εἰς τὸ τέλος παρὰ μόνον ἡ εὐμενὴς ἐπίδρασις ἐκ τῆς ἀναπροσαρμογῆς εἰς τὴν οἰκονομίαν.

★ ★ ★

Εχει γίνεῖ πλέον κοινὴ συνείδησις εἰς ὁλόκληρον τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου ἐπέτυχεν ἀπολύτως εἰς τὸν τομέα τῆς ἐφαρμογῆς οἰκονομιῶν. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ ἔτους 1952-1953 ἦτο ἐλλειμματικὸς. Ἐὰν δὲν ἐφρόντιζεν ἐγκαίρως διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τοῦ ἐλλείμματος, εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν θὰ κατῴρθωνε νὰ προχωρήσῃ εἰς τὸ σχέδιόν της. Οὕτω,

Τὸ πρῶτον πλεόνασμα.

ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν τῆς ἀναλήψεως ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐξουσίας, ἐφρόντισε νὰ λάβῃ σειρὰν μέτρων διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν τοῦ ἐλλείμματος. Μὲ οἰκονομίας καὶ με ὠρισμένας ἐκτάκτους εἰσφοράς τὸ ἐλλεῖμμα ἐξηλείφθη πράγματι καὶ ἐπετεύχθη ἡ ἰσοσκέλισις τοῦ πρώτου προϋπολογισμοῦ. Ἀποτελεῖ ἀξιοσημείωτον καὶ σπανίας ἐπιδόσεως παράδειγμα, τὸ ὅτι διὰ πρώτην φοράν μεταπολεμικῶς ἐπετεύχθη, ὅπως κατὰ τὸ ἔτος 1953-1954, ὅχι μόνον νὰ ἰσοζυγισθῇ ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς, ἀλλὰ καὶ νὰ δημιουργηθῇ διὰ πρώτην φοράν μεταπολεμικῶς πλεόνασμα 300 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Μὲ τὸ ποσὸν αὐτό, καὶ μὲ τὴν διάθεσιν σημαντικῶν κεφαλαίων ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν, κατέστη δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ εὐρὺ πρόγραμμα ἀνασυγκροτήσεως, ποῦ περιλαμβάνει ἔργα παραγωγικά, τουριστικά, ὁδικά, ἐγγειοβελτιωτικά, ἔργα γενικῶς, τὰ ὁποῖα ἐξυψώνουν τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ, τονώνουν τὸν τουρισμὸν καὶ ἐξασφαλίζουν τὴν περισσότερον ἀποδοτικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πηγῶν πλούτου τῆς χώρας.

Ἀλλὰ καὶ ὁ νέος προϋπολογισμὸς τοῦ 1954-1955, εἶναι ἰσοσκελισμένος. Τὸ πρόγραμμα ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας θὰ ὑποστηριχθῇ πάλιν μὲ νέον

ποσόν 350 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ περισσεύματα τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐξηγηθῇ κατὰ ποῖον τρόπον ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ κατάρθωσεν νὰ ἐπιτύχῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς στιγμῆς ἐθεωρεῖτο ἀκατόρθωτον. Ἡ πολιτικὴ αὕτῃ ἐμφανίζει, ὡς κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς, βασικῶς, τὴν φειδῶ πρὸς τὸ δημόσιον χρήμα. Ἡ διαρρύθμισις τῆς φορολογίας κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἐπιβαρύνωνται δι' αὐτῆς δικαίως ὅλα τὰ στρώματα τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ νὰ εἶναι ταῦτοχρόνως καὶ ἀποδοτικὴ, ἀποτελεῖ ἐπίσης βασικὴν γραμμὴν τῆς πολιτικῆς ποὺ ἠκολουθήθη. Αἱ κρατικαὶ δαπάναι ἐλέγχονται αὐστηρῶς, πνεῦμα περισυλλογῆς καὶ σεβασμοῦ τοῦ δημοσίου χρήματος ἐπεβλήθη, μὲ σειρὰν ἀποφασιστικῶν μέτρων. Ἰδοὺ μερικὰ ἐξ αὐτῶν: α) Περιορίσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν κρατικῶν αὐτοκινήτων καὶ ἐτέθησαν αὐστηρότατοι περιορισμοὶ ἐκείνων ποὺ ἀπέμειναν ἐν κυκλοφορίᾳ. Τὰ πλεονάζοντα, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος, ἐξεποιήθησαν. β) Ἐτέθησαν περιορισμοὶ εἰς τὰς τηλεφωνικὰς συνδιαλέξεις καὶ τὰς δαπάνας φωτισμοῦ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. γ) Μέτρα περιορισμοῦ καὶ αὐστηροῦ ἐλέγχου ἐλήφθησαν διὰ τὰς ὑπηρεσιακὰς μετακινήσεις. δ) Ἐπραγματοποιήθησαν ἐκκενώσεις μισθωμένων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου κτιρίων καὶ ἐπετεύχθη οἰκονομικώτερα στέγασις τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Παραλλήλως ἤρχισεν ἐφαρμοζόμενον πρόγραμμα στεγάσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἰς ἰδιόκτητα κτήρια τοῦ Δημοσίου, εἰς ἀγοραζόμενα ἢ ἀνεγειρόμενα διὰ νὰ ἐλαττωθῶν αἱ δαπάναι καταβολῆς μισθωμάτων τοῦ Δημοσίου. ε) Ἐγένετο περικοπὴ τῶν ἀποζημιώσεων τῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεταβαινόντων δι' ὑπηρεσιακὰς ἀνάγκας προσώπων. στ) Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως ἀπηγορεύθησαν οἱ διορισμοὶ εἰς θέσεις τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν Ὁργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου. Μὲ τὴν ἐφαρμογὴν δὲ τοῦ νόμου 2500/1953 ἐμειώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς καὶ τῶν ὑπαλλήλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Ο τομεὺς τῆς φορολογίας ὑπῆρξεν ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μερίμνης τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ὡφειλε νὰ ἀποκατασταθῇ καὶ ἀποκατεστάθῃ εἰς μέγιστον βαθμὸν ἡ πρὸς τὸ κράτος ἐμπιστοσύνη τῶν φορολογουμένων. Τοῦτο ἐπετεύχθη κυρίως μὲ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης. Ἡ φορολογικὴ συνειδήσις τῶν πολιτῶν ἤρχισε νὰ ἀνυψώνηται αἰσθητῶς, ὥστε

Ὁ φορολογικὸς τομεὺς νὰ πιστεύεται ὅτι βαθμιαίως μὲν, ἀλλὰ πάντως εἰς τὸ προσεχές μέλλον, θὰ ἀποκατασταθῇ

πλήρως. Εἶναι πολλὰ καὶ οὐσιώδη τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ καλυτέρα ἀπόδοσις τῆς φορολογίας καὶ ἡ ταυτόχρονος ἀνάπτυξις τῆς φορολογικῆς συνειδήσεως τοῦ πολίτου. Ἐνδεικτικῶς μόνον σημειοῦνται μερικὰ ἐξ αὐτῶν: Ἀπλούστευσις τῆς φορολογικῆς διαδικασίας, ἐπέκτασις τῆς φορολογίας καὶ διεύρυνσις αὐτῆς κατὰ βάθος καὶ κατ' ἑκτασιν, ὥστε νὰ ἐξασφαλίζεται μὲ γνώμονα τὴν ἰσότητά καὶ τὴν δικαιοσύνην ἡ συμμετοχὴ ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰ κρατικὰ ἔσοδα. Παραλλήλως, ἡσκήθη αὐστηρὰ δίωξις τῆς φοροδιαφυγῆς, κατηργήθησαν ὅλαι αἱ ἀδικοιολόγητοι φορολογικαὶ ἀπαλλαγαί, ἀνεπτύχθη τὸ πνεῦμα τῆς δι' ἀπ' εὐθείας, μεταξὺ τῶν φορολογουμένων καὶ τῆς φορολογούσης ἀρχῆς, συνεννοήσεως μὲ καλὴν πίστιν καὶ εἰλικρινῇ ἐκατέρωθεν διάθεσιν. Ἀλλὰ τεχνικῆς φύσεως μέτρα συνεπλήρωσαν τὴν κυβερνητικὴν προσπάθειαν πρὸς τὸν τομέα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς φορολογικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ ὁλοκλήρωσις τῶν μέτρων αὐτῶν θὰ πραγματοποιηθῇ συντόμως διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ ἐνιαίου φόρου, τὴν ὁποίαν ἤδη ἡ Κυβέρνησις ἐξήγγειλεν εἰς τὴν Βουλὴν, διότι πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι ἡ συνεχὴς κυβερνητικὴ προσπάθεια διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἔχει πάντοτε ὡς κεντρικὴν γραμμὴν τὴν δικαίαν κατανομήν τῶν φορολογικῶν βαρῶν. Νὰ ἐπιβαρύνωνται, κατὰ μεγαλύτεραν ἀναλογίαν οἱ οἰκονομικῶς ἰσχυρότεροι, νὰ ἀπαλλάσσωνται δὲ πλήρως ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα εἶναι ἀνεπαρκές. Ἦδη, καὶ μὲ τὸ ἐφαρμοζόμενον τῶρα φορολογικὸν σύστημα, κατωρθώθη ὅπως ἀποφευχθῇ ἐπιβάρυνσις τῆς ἐμμέσου φορολογίας, ἡ ὁποία ἐπιβαρύνει ἀδιακρίτως πλουσίους καὶ πτωχοὺς εἰς τὰ βασικῆς σημασίας διὰ τὴν λαϊκὴν κατανάλωσιν εἶδη. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἄμεσον φορολογίαν ἠϋξήθη τὸ ἀφορολόγητον ὄριον τῶν μισθωτῶν καὶ ἐμειώθησαν οἱ φορολογικοὶ συντελεσταὶ ὠρισμένων κατηγοριῶν. Οὕτω, χωρὶς ἐπιβολὴν νέων φορολογιῶν καὶ μὲ τὴν μείωσιν ὠρισμένων φορολογικῶν συντελεστῶν, ἐπετεύχθη καλυτέρα ἀπόδοσις τῶν φορολογιῶν καὶ αὐξήσις τῶν δημοσίων ἐσόδων.

★ ★ ★

Εἰδικῶς, ὡς πρὸς τὴν ἔμμεσον φορολογίαν ἀξίζει νὰ παρατηρηθῇ ὅτι αἱ σημαντικώτεραι διαρρυθμίσεις ἐπῆλθον εἰς τὸ δασμολόγιον, διότι, κατόπιν τῆς ἀναπροσαρμογῆς, ἡ δασμολογικὴ ἐπιβάρυνσις τῶν εἰσαγομένων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπορευμάτων αὐτομάτως ἐμειώθη εἰς τὸ ἡμισυ. Ἐπρεπε λοιπὸν ἀφ' ἑνὸς νὰ μὴ διαταραχθῇ ἡ δασμολογικὴ προστασία τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς

Ἐμμεσος φορολογία.

καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀποκατασταθῇ τὸ δασμολογικὸν ἐπίπεδον τῆς ἐπιβαρύνσεως εἰς τὰ εἶδη αὐτά. Ἔτσι, ἠϋξήθη γενικῶς ὁ συντελεστὴς τῆς ἀξίας τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς ἀπὸ 225 εἰς 300 καὶ ἐν μέρει ἀναπροσηρμόσθησαν οἱ δασμοὶ πολλῶν εἰδῶν. Πάντως ἐλήφθη μέριμνα ὅπως ἐκ τῶν διαρρυθμίσεων αὐτῶν μὴ ἐπηρεασθοῦν τὰ εἶδη λαϊκῆς κατανάλωσews, ὅπως κρέατα κατεψυγμένα, ζῶντα ζῶα, βακαλάοι, ρέγγες, ὄσπρια, τυρὸς, σίτος, ζάχαρις καὶ πετρελαιοεἶδη. Δι' ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδη ἐγένετο κατ' οὐσίαν μείωσις τῆς ὑφισταμένης φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρὸ τῆς 9ης Ἀπριλίου.

Εἶναι πολλὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν πόρων τοῦ Δημοσίου μὲ τὴν παράλληλον ἐλάφρυνσιν τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν. Καὶ ἡ ἀπαρίθμισις των θὰ ἀπῆτει χῶρον πολὺ καὶ λεπτομερείας πού δὲν πρόκειται νὰ συμβάλουν εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ Κοινοῦ, ὅπως ἐπιδιώκεται διὰ τοῦ ἀπολογισμοῦ αὐτοῦ. Ἀλλ' ὑπάρχουν ὠρισμένα σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀξίζει νὰ μνημονευθοῦν συνοπτικῶς. Ἐπὶ παραδείγματος, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀνταλλάξιμον περιουσίαν, ἡ Κυβέρνησις ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν πλῆρες πρόγραμμα ταχείας καὶ ἐπωφελοῦς ρευστοποιήσεως. Τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον θὰ συγκεντρωθῇ, θὰ διατεθῇ ἐξ ὁλοκλήρου διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς στεγάσεως 35.000 προσφυγικῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγκαταλελειμμένοι κατὰ τὸ παρελθὸν ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους δεκαετίας, ἐξακολουθοῦν νὰ διαμένουν εἰς ξύλινα παραπήγματα, ὑπὸ συνθήκας θλιβεράς διὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Τὰ ἀγροτικὰ ἀνταλλάξιμα κτήματα θὰ διατεθοῦν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, οἱ δὲ βοσκότοποι τῆς ἀνταλλάξιμου περιουσίας διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κτηνοτροφικῶν ἀναγκῶν. Πλὴν δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπομένων περιπτώσεων, ὅλη ἡ ὑπόλοιπος ἀνταλλάξιμος περιουσία ἐκποιεῖται συντόμως διὰ δημοπρασιῶν.

★ ★ ★

Ἐκτὸς τῆς ὑγιοῦς φορολογικῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν ἤσκησεν ἡ Κυβέρνησις, ἔλαβε συγχρόνως καὶ τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν κανονικὴν εἰσπραξίν τῶν δημοσίων ἐξόδων. Ἡ ἐμπρόθεσμος καταβολὴ τῶν φόρων προστατεύει καὶ αὐτοὺς τούτους τοὺς φορολογουμένους, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς συσσωρεύσεως τῶν ὀφειλῶν πρὸς τὸ Δημόσιον πολλάκις περιέρχονται εἰς ἀδυναμίαν πληρω-

Διευκολύνσεις

μῆς τῶν φόρων. Παραλλήλως ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε τὰ προσήκοντα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλετῶν. Ἐχουν ἤδη ἐξουσιοδοτηθῇ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν οἱ διευθύνται τῶν Ταμείων, ὅπως παρέχουν διευκολύνσεις διὰ χρέη μέχρι 50.000 δραχμῶν. Ἡ διαδικασία διὰ τὰ ἄνω τοῦ ποσοῦ τούτου χρέη ἀπλουστεύεται καὶ πάντοτε παρέχονται αἱ νόμιμοι διευκολύνσεις.

Γενικῶς, ἡ ἐφαρμοσθεῖσα πολιτικὴ εἶναι βέβαιον ὅτι ἀνύψωσε τὸ ἐπίπεδον τῆς φορολογικῆς συνειδήσεως καὶ ἐξησφάλισε τὴν κανονικὴν καταβολὴν τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλῶν ἐκ μέρους τῶν ὑποχρέων. Καὶ αὐτὸ μαρτυρεῖ τὸ γεγονός ὅτι τὰ ληφθέντα ἐξαναγκαστικὰ μέτρα ὑπῆρξαν περιορισμένα καὶ εἰς ἀριθμὸν ἀναγκαστικῶν ἐκτελέσεων καὶ εἰς προσωποκρατήσεις, λόγῳ μὴ ἐκπληρώσεως φορολογικῶν καὶ ἄλλων ὑποχρεώσεων πρὸς τὸ Δημόσιον.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν γενικῶν μέτρων ἐνισχύσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ὑπάρχουν ὠρισμένα βασικῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ σημειωθοῦν, διὰ νὰ δώσουν τὴν εἰκόνα τῆς κυβερνητικῆς δραστηριότητος. Διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς ὑγιοῦς βιομηχανίας καὶ γενικώτερον τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς ἀπὸ περιπτώσεις ἀθεμίτου συναγωνισμοῦ ἐκ μέρους ξένης χώρας, ἐλήφθη διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν Ἑλλάδα νομοθετικὴ μέριμνα.

Βασικῆς σημασίας μέτρα

Προεβλέφθη ἡ ἐπιβολὴ δασμῶν «ἀντιντάμπιγκ» εἰς τὰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἓνα προϊόν εἰσάγεται εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰς τιμὴν κατωτέραν τῆς κανονικῆς καὶ προκαλεῖται οὕτω σοβαρὰ ζημία εἰς τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν. Ἐπίσης, ἐπιβάλλονται «ἀντισταθμιστικοὶ δασμοί» εἰς περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν καθ' οἷονδήποτε τρόπον παρέχεται ἐπιχορήγησις ἢ πριμοδότησις εἰς τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα προϊόντα καὶ μειοῦται ἕνεκα αὐτοῦ ἡ κανονικὴ τῶν τιμῶν ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς.

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας, ἥδη, ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1953 καὶ μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1954, ἀπηλλάγησαν τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν καὶ φόρων τὰ εἰσαγόμενα ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς χημικὰ λιπάσματα, θεῖον, θεικὸς χαλκὸς καὶ σπόροι ποὺ διατίθενται εἰς τοὺς γεωργούς. Μὲ τὸ μέτρον αὐτὸ ἐγιναν προσιτώτερα τὰ εἶδη αὐτὰ εἰς τοὺς Ἑλληνας ἀγρότας καὶ διευκολύνθη ἡ εὐρύτερα χρησιμοποίησις τῶν καὶ ἐπομένως ἡ αὔξησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐσημειώθη σοβαρὰ αὔξησις τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἤδη τὴν δυνατότητα ὄχι μόνον νὰ καλύψουν τὰς ἀνάγκας τῆς ἐγχωρίου ἀγορᾶς, ἀλλὰ καὶ νὰ πραγματοποιήσουν σημαντικὰς ἐξαγωγάς. Πρὸς ὑποβοήθησιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων κατεβλήθη κάθε δυνατὴ προσπάθεια καὶ ἐφηρμόσθη, ἐκτὸς τοῦ συστήματος τῆς προσωρινῆς ἀτελείας, καὶ τὸ σύστημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν δασμῶν καὶ λοιπῶν φόρων τῶν εἰσπραττομένων κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ παρεχομένη προστασία ἐκρίθη ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, λόγῳ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, τὸν ὁποῖον συναντοῦν

αί ἑλληνικαὶ βιομηχανίαι κατὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν προϊόντων των εἰς τὰς ξένας ἀγοράς, ἐκρίθη σκόπιμον ὅπως ἡ προστασία ἐπεκταθῇ διὰ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ ἄλλων φόρων καὶ ἐπιβαρύνσεων εἰσπραττομένων διὰ λογαριασμὸν τοῦ Δημοσίου ἢ ἄλλων ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν.

★ ★ ★

Η Κυβέρνησις πιστεύει ὅτι εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἀποστολῆς τοῦ Κράτους χωρὶς ἀξίαν καὶ ἱκανὴν ὑπηρεσιακὴν διοίκησιν. Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, παρὰλλήλως πρὸς τὴν ἐπιδιωχθεῖσαν διὰ τῶν εἰδικῶν ὀργανισμῶν ἑνὸς ἐκάστου ὑπουργείου ἀναδιοργάνωσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἡ Κυβέρνησις, οὐδέποτε ἐγκαταλείψασα τὴν μέριμνάν της διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν κρατικῶν λειτουργῶν, προέβη ἐντὸς τῶν στενῶν περιθωρίων, ποὺ διαγράφουν αἱ δυνατότητες τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν αὐτῶν. Οἱ Ὑπουργοὶ Συντονισμοῦ καὶ Οἰκονομικῶν μεριμνοῦν ἤδη διὰ τὴν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὡς ἐδηλώθη εἰς τὴν Βουλὴν. Καὶ ὅπως ἐτόνισεν εἰς πρόσφατον διάγγελμά του ὁ Στρατάρχης Παπάγος, μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ δικαιοτέρα κατανομή τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Τὰ ὄργανα τοῦ Κράτους εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀμείβωνται κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα εἰς αὐτὰ ζωὴν ἀξιοπρεπῆ. Βεβαίως ὑπάρχουν πολλαὶ δυσκολίαι, ποὺ πρέπει νὰ παρακαμφθοῦν, διὰ νὰ φθάσῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἐπιδιώκει. Ἄλλ' ἀκριβῶς δι' αὐτὸ ἐργάζεται μέ πίστιν καὶ συνειδησιν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν.

Πέρασ τῆς γενικῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν ἐχορηγήθησαν εἰδικὰ ἐπιδόματα εἰς ὠρισμένας κατηγορίας κρατικῶν λειτουργῶν, ποὺ ἀντιμετωπίζουν εἰδικὰς δαπάνας λόγῳ θέσεως. Οὕτω, ἐχορηγήθησαν ἐπίδομα στολῆς εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, ἐπίδομα βιβλιοθήκης εἰς τοὺς δικαστικούς, καὶ ἐπίδομα πολυετοῦς ὑπηρεσίας εἰς ὅλους τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ὑπολογιζόμενον εἰς ποσοστὸν 8-15% ἐπὶ τοῦ βασικοῦ μισθοῦ, ἀναλόγως τῶν ἐτῶν ὑπηρεσίας. Τὸ κυβερνητικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν κρατικῶν λειτουργῶν ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὴν ἐξαγγελλθεῖσαν ἐφαρμογὴν προγράμματος στεγάσεως διὰ τῆς παροχῆς εἰς αὐτοὺς οἰκονομικῶν διευκολύνσεων πρὸς ἀπόκτησιν ἰδίας στέγης. Πρὸς τοῦτο εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους 1954-1955, ἐνεγράφη κονδύλιον 20 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ὡς ἀπαρχὴ τῆς συμβολῆς τοῦ Κράτους εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ στεγαστικοῦ προγράμματος τῶν ὑπαλλήλων.

Διὰ τὴν βελτίωσιν περαιτέρω τῆς θέσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἡ Κυβέρνησις ἀκολουθεῖ αὐστηρῶς τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως τοῦ προσωπικοῦ ἐντὸς τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τῶν ὑπηρεσιῶν, καὶ προβαίνει μόνον κατόπιν αὐστηρᾶς κρίσεως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν εἰς τὴν πλήρωσιν θέσεων ἐκ τῶν δημιουργουμένων κενῶν.

Εἶναι χαρακτηριστικοὶ ἐν προκειμένῳ ὠρισμένοι ἀριθμοί, οἱ ὅποιοι παρέχουν σαφῆ τὴν εἰκόνα τῆς λελογισμένης διαχειρίσεως τοῦ θέματος τούτου. Ἀπὸ τῆς 19ης Νοεμβρίου τοῦ 1952, ὅποτε ἡ Κυβέρνησις ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν, μέχρι τῆς 30ης Ἰουνίου 1954, ἐξῆλθον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας 7.068, ἐναντι τῶν ὁποίων διωρίσθησαν 3.511, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας 2.549. Δηλαδή ὁ ἀριθμὸς ταῦ προσωπικοῦ ἐμειώθη κατὰ 3.577. Ἡ ἰδίᾳ πολιτικὴ ἐτηρήθη καὶ προκειμένου περὶ πληρώσεως θέσεων εἰς τὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Κατὰ τὸ ἴδιον χρονικὸν διάστημα, ἐναντι ἐξόδων ἀνερχομένων εἰς 2.947, ἐγένετο πλήρωσις θέσεων 1.499, δηλαδή ὁ ἀριθμὸς τοῦ προσωπικοῦ ἐμειώθη κατὰ 1.448.

Ἡ ἰδίᾳ μέριμνα ἐξεδηλώθη καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τῶν συνταξιούχων, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν. Εἶναι ἄξιον δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ αὐξησης τῶν συντάξεων διὰ πρώτην φοράν παρηκολούθησε τὴν αὐξησην τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπαλλήλων. Ἡ αὐξησης τῶν μισθῶν ἀπὸ 1ης Φεβρουαρίου 1954, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ χορηγηθὲν ἐπίδομα πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἐπεξετάθησαν κατ' ἀνάλογον ποσοστὸν καὶ εἰς τοὺς συνταξιούχους. Τέλος, διὰ τὴν ὅλην μελέτην τοῦ θέματος τῶν συντάξεων, κατηρτίσθη εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία καὶ τὸ ἐπεξεργάζεται, ὅπως ἐπίσης καὶ τὰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις, ὥστε νὰ δοθοῦν συντόμως αἱ κατάλληλοι λύσεις.

★ ★ ★

Η ἀποκατάστασις καὶ ἡ ἐδραίωσις τῆς δημοσίας πίστεως ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς προγραμματικὰς ἐπιδιώξεις τῆς Κυβερνήσεως. Αἱ ὀργανώσεις τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κομιστῶν ὁμολογιῶν, ὡς καὶ αἱ κυβερνήσεις αἱ ἐνδιαφερόμεναι διὰ προπολεμικὰ πρὸς αὐτὰς χρεὴ τῆς χώρας μας, προσεκλήθησαν διὰ τὸν διακανονισμόν τοῦ προπολεμικοῦ δημοσίου χρέους ἐντὸς λογικῶν ὁρίων καὶ ἐντὸς

Δημόσιον χρέος τῶν ὑφισταμένων δυνατοτήτων τοῦ προϋπολογισμοῦ. Μολονότι δὲ αἱ ἀρξάμεναι διαπραγματεύσεις δὲν ἀπέληξαν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἑλληνικῶν προτάσεων—ἀν καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων ὁμολογιούχων ἀνεγνώρισαν τὰς δυσχερείας, ἐνώπιον τῶν ὁποίων εὐρίσκετο ἡ χώρα—ἐλπίζεται ὅτι εἰς τὸ προσεχές μέλλον θὰ ἐπιδειχθῇ μεγαλυτέρα κατανόησις διὰ τὴν ἐπίτευξιν συμφωνίας καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς δημοσίας πίστεως, θεμελιούται ἐπὶ βάσεων στερεῶν. Ἀποτελεῖ τρανὴν ἀπόδειξιν ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐκδοθέντος, διὰ πρώτην φοράν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1920, προαιρετικοῦ ἐσωτερικοῦ δανείου. Ἡ πρόθυμος ἐγγραφὴ τοῦ Κοινοῦ κατέστησεν ἐκδηλὸν τὴν πίστιν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τῆς χώρας καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Ἡ ἐπιτυχία δὲ τοῦ λαχειοφόρου ἐθνικοῦ παραγωγικοῦ δανείου 5% τοῦ 1954, ἐκ 300 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, ἐπέδειξεν ὅτι κατενοήθη πλήρως ὁ ἐθνικὸς προορισμὸς τοῦ δανείου, ὡς συμβολῆς εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως καὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ ἐπιπέδου διαβιώσεως τοῦ λαοῦ, μετὰ τὴν σταθερὰν αὐξησην τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

Ἐμφανῶς ἐπίσης ἐξεδηλώθη ἡ ἀποκατάστασις τῆς δημοσίας πίστεως καὶ ἀπὸ τὴν προθυμίαν, μετὰ τὴν ὁποίαν τὸ ξένον κεφάλαιον σπεύδει νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς παρεχομένας δυνατότητας ἐπενδύσεώς του εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς ἔργα ἀνασυγκροτήσεως. Παραλλήλως πρὸς τὴν πολύτιμον βοήθειαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἐξησφαλίσθησαν καὶ νέαι πηγαὶ χρηματοδοτήσεως τῶν ἔργων ἀνασυγκροτήσεως. Διὰ τὴν ἰδιωτικὴν οἰκονομίαν ἡ ἀνάκτησις τῆς ἐμπιστοσύνης πρὸς τὰς ἐπαγγελίας καὶ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Κράτους εἶχε λίαν εὐνοϊκὴν ἐπίδρασιν. Τὸ νομοθετικὸν διάταγμα 2687/1953, τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ εἰσηγήθη καὶ ἡ Βουλὴ ἐψήφισεν, ἔδωκε μέχρι τοῦδε πολλὰς σοβαρὰς εὐκαιρίας ἐφαρμογῆς· θὰ δώσῃ δὲ πολὺ περισσότεράς εἰς τὸ μέλλον. Εἶναι πλέον βεβαία ἡ εἰσροὴ ξένων κεφαλαίων πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας καὶ αὐξησην τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τῆς ἀπασχολήσεως.

★ ★ ★

Διὰ νὰ ἐνισχύσῃ ἀκόμη περισσότερο τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δημοσίας πίστεως, ἡ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν προκατοχικῶν καταθέσεων τῶν Ταχυδρομικῶν Ταμιευτηρίων, ἱκανοποιήσασα δικαιοτάτον αἴτημα

τῶν μικροκαταθετῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους, κατὰ τὸ παρελθόν, πολλοὶ ὑποσχέσεις εἶχον δοθῆ, αἱ ὁποῖαι ὅμως τελικῶς παρέμειναν ἀνεκπλήρωτοι. Σχεδὸν 142.000 καταθέται, ποσοῦ προκατοχικῶν δραχμῶν 1000—100.000 ἕκαστος, πιστοῦνται ἐκ νέου

Εἰς τὰς καταθέσεις

εἰς τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια καὶ θὰ δυνηθοῦν σύντομα νὰ ἀναλάβουν, ἐὰν τὸ ἐπιθυμοῦν, τὰς καταθέσεις τῶν, αἱ ὁποῖαι κατέστησαν ἔντοκοι ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους. Ἐνα ζήτημα μεγίστης κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς σημασίας, ὅπως εἶναι τὸ τῶν πρὸ τῆς Κατοχῆς καταθέσεων εἰς τὰ Ταχυδρομικὰ Ταμιευτήρια, ἐρρυθμίσθη κατὰ τὸν πλέον ἱκανοποιητικὸν τρόπον ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ.

Ἡδὴ τὴν Κυβέρνησιν ἀπασχολεῖ ἐπίσης τὸ πρόβλημα τῆς ἀποζημιώσεως τῶν δικαιούχων ἐξ ἀναγκαστικῶν ἀπαλλοτριώσεων. Ἀναγνωρίζουσα ὅτι πρέπει τοῦτο νὰ τύχῃ ταχείας ρυθμίσεως ἐντὸς τῶν ὁρίων καὶ τῶν δυνατοτήτων τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἡ Κυβέρνησις συντόμως θὰ προέλθῃ εἰς τὴν λήψιν τῶν ἐνδεκνυομένων ἀποφάσεων διὰ τὴν ὀριστικὴν ἀντιμετώπισιν καὶ τοῦ προβλήματος τούτου.

Ἀναμφισβήτητος οἰκονομικὴ θεωρία εἶναι, ὅτι διὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς πίστεως πρὸς τὸ Κράτος, παράγοντα μεγίστης σημασίας, ἀποτελεῖ ἡ σταθερότης τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀναπροσαρμογῆς καὶ ἐντεῦθεν αὕτη παρέμεινεν ἀκλόνητος. Εἰς ἐπιστέγασμα δὲ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῆς νομισματικῆς ἐξυγιάσεως καὶ σταθεροποιήσεως, ἡ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν κοπὴν μεταλλικῶν κερμάτων καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τραπεζογραμματίων, με ταυτόχρονον ἀφαίρεσιν τριῶν μηδενικῶν. Τοῦτο ἐγένετο διὰ τὴν ἀπλούστευσιν καὶ διευκόλυνσιν τῶν συναλλαγῶν, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ διὰ τὴν βαθμιαίαν ἐξάλειψιν τῶν ἐκ τοῦ παρελθόντος δυσμενῶν ψυχολογικῶν ἐπιδράσεων, ἐνεκα τοῦ νομισματικοῦ πληθωρισμοῦ, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ παρελθόν εἶχε κατακλύσει τὴν Ἑλλάδα.

Πρόγραμμα σταθερόν, ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁποῖου ἡ Κυβέρνησις ἐπιμένει ἀνενδότως, ἀποτελεῖ ἡ συνέχισις τῆς οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ποῦ ἐξυπηρετεῖ ἀπολύτως τὰ συμφέροντα εὐρυτάτων στρωμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἰδικώτερον εἰς τὸν δημοσιονομικὸν τομέα τὸ κυβερνητικὸν ἔργον θὰ ἐκδηλωθῇ με τὴν περαιτέρω ἔντασιν τῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν κατοχύρωσιν τοῦ δημοσιονομικοῦ ἰσοζυγίου καὶ τὴν πλήρη ἐδραίωσιν τῆς φορολογικῆς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης. Σύντονα μέτρα, νομοθετικά καὶ διοικητικά, εὐρίσκονται ὑπὸ ἐπεξεργασίαν καὶ ἀποβλέπουν εἰς τὴν παντελεῖ ἔκλειψιν τοῦ φαινομένου τῆς φοροδιαφυγῆς, ὥστε συντόμως νὰ καταστῇ μεγαλυτέρα ἡ ἀνακούφισις τοῦ φορολογουμένου Κοινοῦ, διὰ τῆς μειώσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν.

Παραλλήλως ὁργανοῦται τμηματικὴ παρακολούθησις τῶν δημοσίων ἐξόδων καὶ ἀποφυγὴ οἵασδήποτε δαπάνης, ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀπαραίτητος καὶ ἐπωφελὴς διὰ τὸ ἐθνικὸν σύνολον. Σκοπὸς εἶναι αἱ πραγματοποιούμεναι οἰκονομίαι νὰ διατίθενται διὰ τὴν εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ. Με τὸν τρόπον αὐτὸν θὰ κατορθωθῇ ἡ πλήρης καὶ ταχεῖα ἐφαρμογὴ τῶν προγραμματικῶν κατευθύνσεων τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐπίτευξιν γενικῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας καὶ προόδου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ, τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσε τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορίου κατὰ τὴν παρελθούσαν διετίαν, ὑπῆρξε σημαντικὸν καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν συνθηκῶν ἐκείνων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔχει ἐδραιωθῇ ἡ σημερινὴ οἰκονομικὴ σταθερότης τῆς χώρας.

Εἰς μέγιστον βαθμὸν ἡ οἰκονομία τῆς χώρας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον. Τοῦτο ὀφείλεται, ἅφ' ἐνὸς εἰς τὴν ἀνάγκην πραγματοποιήσεως ἐξαγωγῶν τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς—τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα εἶναι ἰδιαιτέρως εἰδικευμένα, ὡς ἐξαγωγίμα (καπνός, σταφίς, ἐλαιόλαδον κ.λ.π.) καὶ τοῦ μεγαλυτέρου τμήματος τῆς παραγωγῆς μεταλλευμάτων—καὶ ἅφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην διενεργείας εἰσαγωγῶν βασικῶν εἰδῶν διατροφῆς (σίτος, ὄσπρια, ζάχαρις, ἀλίπαστα κ.λ.π.) μηχανημάτων διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν πρῶτων ὑλῶν καὶ καυσίμων, ὡς καὶ ἐτοιμῶν βιομηχανικῶν προϊόντων.

Κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων, πού εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ὁμαλὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Ἡ σύναψις ἐπωφελῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν, μὲ ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας χώρας, ἡ δημιουργία εὐνοϊκῶν ὁρῶν, διὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς τὴν διεθνῇ ἀγοράν, ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου ἀπὸ τοὺς περιορισμοὺς κ.λ.π., ἀποτελοῦν τὴν βάσιν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐστηρίχθη ἡ πολιτικὴ τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου.

Εἰς τὸν κύκλον τῆς δραστηριότητος τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς πρέπει νὰ ταχθῇ ἡ ἀνανέωσις τῶν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μὲ τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ὁλλανδίαν, τὴν Γιουγκοσλαβίαν, τὴν Γερμανίαν, τὴν Σουηδίαν, τὴν Βραζιλίαν, τὴν Δανίαν, τὴν Φιλλανδίαν, τὴν Αὐστροίαν, τὴν Τουρκίαν, τὴν Νορβηγίαν, τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πολωνίαν, τὴν Τσεχοσλοβακίαν, τὴν Οὐραγουάην καὶ τὴν Χιλὴν. Νέαι ἐμπορικαὶ συμφωνίαι συνήφθησαν μὲ τὴν Αἴγυπτον, Οὐγγαρίαν, Ρωσίαν, Ἀνατολικὴν Γερμανίαν, Βουλγαρίαν καὶ Ρουμανίαν. Καταβάλλονται ἐπίσης ἐνέργειαι πρὸς σύναψιν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μὲ τὰς Ἀραβικὰς χώρας, τὴν Αἰθιοπίαν, Ἰαπωνίαν, Μεξικόν, Ἀργεντινὴν καὶ τὰς ἄλλας χώρας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Διὰ τῶν ἐμπορικῶν αὐτῶν συμφωνιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν τὸ ἀποτέλεσμα ἐντόνων προσπάθειῶν καὶ ἐπιτυχῶν διαπραγματεύσεων, ἐπετεύχθησαν δύο τινά: Πρῶτον, ἡ δημιουργία ὁμαλῶν καὶ σταθερωτέρων συνθηκῶν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον λίαν εὐνοϊκόν διὰ τὰς ἑλληνικὰς ἐξαγωγάς. Δεύτερον, ἡ διεύρυνσις τοῦ πεδίου δράσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, μὲ τὸ ἀνοιγμα νέων ἀγορῶν καὶ διὰ τὴν προμήθειαν ἐμπορευμάτων καὶ διὰ τὴν τοποθέτησιν προϊόντων τῆς παραγωγῆς.

★ ★ ★

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ἐκρίθη ὅτι ἦτο ἀπαραίτητος ἡ λήψις ὠρισμένων μέτρων διὰ νὰ παραμείρσθουν αἱ δυσχέρειαι πού ἀντεμετώπιζαν τὰ προϊόντα μας διὰ τὴν τοποθέτησιν των εἰς τὰς ἀγοράς τοῦ ἐξωτερικοῦ. Κυρία δυσχέρεια ἦτο ἡ χαμηλὴ

ἐπίσημος τιμή τοῦ ξένου συναλλάγματος. Καί κατωρθώθη νά παραμερισθῇ, ἐν μέρει, διὰ τῆς ἐπιδοτήσεως εἰς δραχμάς τῶν ἐξαγομένων προϊόντων. Τὸ ποσὸν τῆς ἐπιδοτήσεως ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὰς εἰδικὰς συνθήκας κόστους ἐκάστου προϊόντος ἀφ' ἐνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῶν εἰς συνάλλαγμα τιμῶν τῆς διεθνoῦς ἀγορᾶς. Αἱ ἐπιδοτήσεις εἶχον ἄμεσον καὶ εὐεργετικώτατον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν παραγωγικῶν τάξεων καὶ ἰδίᾳ, τῶν ἀγροτικῶν, τῶν ὁποίων ἐξησφαλίζετο ἱκανοποιητικὸν εἰσόδημα.

Ἐπιδοτήσεις

Παραλλήλως ἐγένοντο ἐπιδοτήσεις διὰ τὸ εἰσαγόμενον συνάλλαγμα πρὸς ἐπισκευὴν πλοίων. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν διηκολύνθη εἰς μεγάλον βαθμὸν ἡ ἐπισκευὴ πλοίων εἰς ἑλληνικοὺς λιμένας καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Πειραιῶς καὶ ἀπασχολήθη ἀποδοτικῶς ἡ σιδηροβιομηχανία καὶ αἱ λοιπαὶ βιομηχανίαι καὶ βιοτεχνίαι, αἱ ἀσχολούμεναι μὲ τὴν ἐπισκευὴν τῶν πλοίων. Καὶ τέλος, ἐδόθη ἐργασία εἰς μεγάλον ἀριθμὸν ἐργατῶν, ποὺ δὲν εἶχον τακτικὴν ἐργασίαν.

★ ★ ★

Μετά τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ νομίσματος, τὴν 9ην Ἀπριλίου 1953, ἐλήφθησαν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ποὺ ἐκρίθησαν ἀπαραίτητα διὰ τὴν ὁμαλὴν προσαρμογὴν τοῦ ἐμπορίου πρὸς τὸ δημιουργηθὲν νέον καθεστῶς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀξιοποιήσεως, κατὰ τὸν ἐπωφελέστερον τρόπον, τῶν εὐνοϊκῶν συνθηκῶν ποὺ ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τὴν νομισματικὴν ἀναπροσαρμογὴν διὰ τὴν τοποθέτησιν τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἤρχισε τὸ ἔργον τῆς τυποποιήσεως καὶ τοῦ ποιοτικοῦ ἐλέγχου τῶν ἐξαγομένων προϊόντων. Σκοπὸς ἦτο ἡ ἐπαύξησις τῆς συναγωνιστικῆς ἱκανότητος τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἰς τὴν διεθνή ἀγοράν.

Τυποποιῶνται τὰ προϊόντα

Παραλλήλως ἐρρυθμίσθησαν ὠρισμένα ζητήματα ἀφορῶντα εἰς τὴν διενέργειαν τῶν ἐξαγωγῶν καὶ εἰδικώτερον τὰ τῆς ἐξαγωγῆς ἐποχιακῶν προϊόντων, τῆς ἐνισχύσεως τῆς βιομηχανίας κατεργασίας τῶν ἐσπεριδοειδῶν, τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν πλοίων κ.λ.π. Ταυτοχρόνως, ἐτακτοποιήθησαν διάφοροι ἐκκρεμότητες ἀπὸ παλαιὰς ἰδιωτικὰς ἀνταλλαγὰς καὶ μὲ εἰδικὸν νόμον ἀναδιωργανώθη ὁ Αὐτόνομος Σταφιδικὸς Ὅργανισμός καὶ ἀπεδόθη ἡ ἐλευθερία εἰς τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς κορινθιακῆς σταφίδος. Διὰ τὴν καλυτέραν ἀντιμετώπισιν τῶν καπνικῶν ζητημάτων, ἐγένετο δι' ἄλλου νόμου ἀναδιοργάνωσις καὶ τοῦ Αὐτονόμου Ὁργανισμοῦ Ἑλληνικοῦ Καπνοῦ.

Εἰς τὸν κατωτέρω πῖνακα ἐμφανίζεται ἡ κατὰ μῆνα κίνησις τῶν ἐξαγωγῶν, ἑλληνικῶν προϊόντων ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1952 μέχρι τέλους Ἰουνίου 1954 :

Μῆν	Ἔτος	Ποσά εἰς χιλ. δολ.	Μῆν	Ἔτος	Ποσά εἰς χιλ. δολ.
Μοέμβριος	1952	17.578	Σεπτέμβριος	1954	10.606
Δεκέμβριος	1952	12.987	Ὀκτώβριος	»	21.188
Ἰανουάριος	1953	13.912	Νοέμβριος	»	16.823
Φεβρουάριος	»	12.281	Δεκέμβριος	»	15.650
Μάρτιος	»	9.325	Ἰανουάριος	»	14.709
Ἀπρίλιος	»	6.609	Φεβρουάριος	»	11.095
Μάϊος	»	9.682	Μάρτιος	»	8.570
Ἰούνιος	»	6.743	Ἀπρίλιος	»	7.342
Ἰούλιος	»	5.104	Μάϊος	»	7.392
Αὐγουστος	»	4.112	Ἰούνιος	»	10.500 περίπου

Η ἀπελευθέρωσις τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου ἀπετέλεσεν ἐν τῶν κυρίων μελημάτων τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς. Κατ' ἀρχάς, τὸ πλεῖστον σχεδὸν τῶν εἰδῶν, περιλαμβανομένων εἰς τὸ πρόγραμμα εἰσαγωγῶν τοῦ ἑξαμήνου Ἰανουαρίου-Ἰουνίου 1953, περιελήφθη εἰς τὴν κατηγορίαν Γ'. Τοιοῦτοτρόπως οἱ εἰσαγωγεῖς εἶχον τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀπευθύνωνται κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς

Ἐλευθερία εἰς τὸ ἐμπόριον Ἑλλάδος, διὰ τὸ ἀνοιγμα πιστώσεων, διὰ τὸ εἶδος, ποὺ ἐπεθύμουν νὰ εἰσαγάγουν.

Τοὶ το ἐπὶ μαινεῖν ἀπλούστευσιν τῆς διαδικασίας εἰσαγωγῶν, διότι μόνον ὀλίγα ἐκ τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν ὑπέκειντο εἰς προηγουμένην ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερα εἰς τὴν διαδικασίαν τῶν κατανομῶν.

Μετά τὴν νομισματικὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς 9ης Ἀπριλίου 1953, ἀφέθη πλήρης καὶ οὐσιαστικὴ ἐλευθερία διὰ τὰς εἰσαγωγὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Μόνον ἑνδεκά εἶδη ὑπερπολυτελείας εἰσήγοντο, κατόπιν προηγουμένης ἀδείας. Τρεῖς μῆνας ἀργότερα, διὰ νεωτέρας ἀποφάσεως, καθιερώθη νέα διαδικασία εἰσαγωγῆς ἐμπορευμάτων, ἐλευθέρως καὶ ἄνευ οἰουδήποτε ποιοτικοῦ ἢ ποσοτικοῦ περιορισμοῦ, πλὴν τῶν δέκα μόνον εἰδῶν ὑπερπολυτελείας.

Σὺν τῷ χρόνῳ, καὶ κατὰ τὰς ἀρχάς τοῦ 1953, ἤρχισαν νὰ ἐφαρμόζωνται τὰ πρῶτα γενικὰ μέτρα πρὸς ἀπλούστευσιν τῆς πολυπλόκου διαδικασίας διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων. Τὰ μέτρα αὐτὰ ὠλοκληρώθησαν καὶ κατέστησαν πραγματικῶς εὐεργετικὰ διὰ τὸ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον, μετὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς. Ἡδη, ἔχει ἐπιτραπῇ ἡ εἰσαγωγὴ εἰδῶν ἀξίας κατωτέρας τῶν 200 δολλαρίων καὶ ἄνευ ἀπλῆς, ἔστω, θεωρήσεως τῶν τιμολογίων. Ὑπῆρξε δὲ τὸ ἐπικρατήσαν πνεῦμα τῆς διευκολύνσεως τῶν εἰσαγωγέων τόσον εὐρύ, ὥστε περιέλαβεν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, ἀκόμη καὶ τὰ δέκα ὑπερπολυτελεῖ εἶδη, τὰ ὁποῖα τελοῦν ὑπὸ περιορισμούς.

Εἰδικὰ μέτρα ἐλήφθησαν διὰ τὴν ἐπέκτασιν εἰς εὐρείαν κλίμακα τῆς δυνατότητος εἰσαγωγῶν ἐμπορευμάτων ἐπὶ διακανονισμῷ τῆς ἀξίας των ἐναντι φορτωτικῶν ἐγγράφων καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ, ὡς καὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐμπορευμάτων, εὐρισκομένων ὑπὸ διαμετακόμησιν καὶ ἐξ ἀποταμιεύσεως. Κατηργήθη τὸ σύστημα τῶν εἰσφορῶν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων εἰδῶν καὶ καθιερώθη ἐνιαία τιμὴ συναλλάγματος, μετὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν.

Εἰς τὸν τομέα τῆς ὁργανώσεως καὶ προαγωγῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς προστασίας τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἰδιοκτησίας, ἐλήφθη σειρά μέτρων, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαρίθμησις θὰ ἀπέβαινε κουραστική. Ἄλλ' ἐπιβάλλεται νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀπέβλεπεν εἰς τὴν καλυτέραν, ἐν γένει, ὁργανώσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου διὰ τῆς καθιερώσεως ἠθικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀρχῶν, καὶ τοῦτο ὠφέλησε τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν. Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐταιρειῶν περιορισμένης εὐθύνης ἐπληρώθη κενὸν τῆς νομοθεσίας καὶ προεβλέφθη ἰσχυρὰ τόνωσις τῆς ἐπιχειρηματικῆς πρωτοβουλίας καὶ δράσεως ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς ἰδιωτικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου.

★ ★ ★

Εξαιρετικῶς ἀποδοτικὴ ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις εἰς τὸν τομέα τῆς διοργανώσεως τῆς συμμετοχῆς τῆς χώρας μας εἰς τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς ἐκθέσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ. Εἶναι γνωστὸν πόσον ἡ ἀρτία ἐμφάνισις τῶν ἑλληνικῶν ἐκθεμάτων εἰς τὰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς ἐκθέσεις ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην εὐρυτέρας διαφημίσεως τῶν προϊόντων μας. Μολονότι δὲ τὰ πλεονεκτήματα ποὺ παρέχει ἡ ἐπίδειξις εἰς τὰς

Διεθνεῖς ἐκθέσεις

ἐκθέσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων εἶναι ἀναμφισβήτητα, εἶχε παρατηρηθῇ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀπροθυμία τῶν παραγωγῶν καὶ τῶν ἐξαγωγέων,

πρὸς συμμετοχὴν τῶν εἰς τοιαύτας ἐκθέσεις. Τοῦτο ὀφείλετο εἰς τὴν διστακτικότητά τῶν νὰ προβοῦν εἰς δαπάνας, τὰς ὁποίας δὲν ἐθεώρουν ἐπωφελεῖς.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπίσημος συμμετοχὴ τῆς χώρας μας εἰς διεθνεῖς ἐμπορικὰς ἐκθέσεις προϋποθέτει σημαντικὰς δαπάνας εἰς βάρος τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ μάλιστα δαπάνας εἰς ξένον νόμισμα. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν, ποὺ προέκυπταν ἀπὸ τὴν ἑλλειψιν σχετικῆς κατανοήσεως ἐκ μέρους τῶν παραγωγῶν καὶ τῶν ἐξαγωγέων, ἀπεφασίσθη, κατὰ πρῶτον, ὁ περιορισμὸς τῆς συμμετοχῆς μόνον εἰς τὰς ἐκθέσεις ἐκεῖνας, εἰς τὰς ὁποίας θὰ ἦδύνατο ἡ διαφήμισις τῶν προϊόντων μας νὰ ἔχῃ τὰ πλέον εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα. Το ἴτο, ἐκτὸς τῆς ἀποφυγῆς ἀσκόπων δαπανῶν, θὰ συνέβαλλεν εἰς τὴν δημιουργίαν πεποιθήσεως μεταξὺ παραγωγῶν καὶ ἐξαγωγέων περὶ τῶν μεγίστων ὠφελημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐκαρποῦντο οἱ παραγωγοὶ καὶ οἱ ἐξαγωγεῖς. Ἐκ παραλλήλου κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν ἀρτίαν τεχνικὴν ἐμφάνισιν τῶν περιπτέρων μας, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πράγματι λίαν ἐπιτυχὴς καὶ ἐπέσυρε τὰς εὐμενεστέρας κρίσεις τοῦ διεθνοῦς Κοινοῦ. Τοιουτοτρόπως ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ ἐδραιούται ἡ πεποίθησις τῶν παραγωγῶν καὶ τῶν ἐξαγωγέων ἐπὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς σχετικῆς προσπάθειας τοῦ Ὑπουργείου.

Συνεχῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν συμμετεχόντων ηὐξάνετο. Αἱ ἐκθέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐπιστήμως μετέσχεν ἡ Ἑλλάς, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἦσαν τοῦ Μιλάνου, τῶν Παρισίων, τοῦ Ζάγκρεμπ, τῆς Φραγκφούρτης, τῆς Σμύρνης καὶ τῆς Μασσαλίας.

Διὰ τὴν πληρεστέραν διοργάνωσιν τῆς Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης, κατεβλήθη ἰδιαιτέρα μέριμνα. Πᾶσα διευκόλυνσις καὶ δυνατὴ βοήθεια ἐδόθη εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῆς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης. Καὶ ἡ ἀνευ προηγούμενου ἐπιτυχία, τὴν ὁποίαν ἐσημείωσε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀποδεικνύει ὅτι αἱ προσπάθειαι ἐκαρποφόρησαν. Ἀθρόαι δηλώσεις συμμετοχῆς Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐκθετῶν διὰ τὴν προσεχῆ περίοδον τῆς ἐκθέσεως, μαρτυροῦν ὅτι αὕτη ἔλαβε πλέον χαρακτῆρα διεθνῆ καὶ ἀποτελεῖ καύχημα ἔθνικόν εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο.

S

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΜΕΓΙΣΤΗ υπήρξε κατά τὸ διετὲς χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἀνόδου τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ εἰς τὴν ἐξουσίαν μέχρι σήμερον, ἡ συμβολὴ τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας εἰς τὰ ζητήματα, κυρίως, τοῦ ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας. Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις δὲν διεκδικεῖ δι' ἑαυτὴν ἐπιτεύγματα, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν εἰς ἄλλους. Ἀντικειμενικῶς ὅμως τὸ ζήτημα ἔχει ὡς ἑξῆς: Πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ τῆς χώρας υπήρξε κατὰ τὸ παρελθόν, καταρτισθὲν ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις τοῦ Κέντρου. Προέβλεπε δαπάνην 84 περίπου ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ἡ ὁποία ἐπηυξήθη μὲ ἄλλας δαπάνας διατηρήσεως κατὰ 11.500.000 δολλαρίων. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ μὲ ἐπιτυχεῖς συνδυασμοὺς κατώρθωσε νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 147 περίπου ἑκατομ. δολλαρίων. Ἐπιτυγχάνεται τοιοῦτοτρόπως ἡ πραγματοποίησις ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ ἀρχικοῦ προγράμματος—ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὁποίου ἀπεδείχθη ὅτι ἀπαιτοῦσε ποσὰ μεγαλύτερα τῶν προβλεπομένων—καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἐπέκτασις τοῦ προγράμματος διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἔργων νέων καὶ σημαντικῶν. Διὰ τὸ πρόγραμμα ἐξηλεκτρισμοῦ εἶχον διατεθεῖ ὑπὸ τῶν προκατόχων Κυβερνήσεων ποσὰ 53.500.000 περίπου δολλαρίων, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν δὲ διετέθησαν ὑπὸ τοῦ Συναγερμοῦ 51.000.000 δολλαρίων.

★ ★ ★

Ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ ἀρχικοῦ προγράμματος ἐπραγματοποιήθησαν ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η., μὲ χρηματοδότησιν ἀπὸ τὴν ἀμερικανικὴν βοήθειαν, τὰ ἀκόλουθα ἔργα:

α) Τὸ **θερμοηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Ἀλιβερίου**: Ἡ λειτουργία του ἤρχισε τὸν Αὐγουστον τοῦ 1952. Ἐκαστος ἐκ τῶν δύο στροβίλων του ἔχει ἰσχύν 40.000 κιλοβάτ καὶ καταναλίσκει λιγνίτην ἐξορυσσόμενον ἐπὶ τόπου ἢ βαρὺ ἀκάθαρτον—πετρέλαιον. Ἡ παραγομένη συνολικῶς ἐνέργεια 80.000 κιλοβάτ διοχετεύεται, ἤδη, εἰς τὴν κεντρικὴν περιοχὴν τοῦ δικτύου μεταφορᾶς καὶ ἐνισχύει τὴν τροφοδοτήσιν τῆς περιοχῆς Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ φθάνει μέχρι Πατρῶν.

β) Τὸ **ὕδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Λοῦρου**: Ἡ λειτουργία του ἤρχισε τὸν Ἰούνιον 1954. Περιλαμβάνει δύο ὕδροστροβίλους—γεννητρίας, ἰσχύος 2.500 κιλοβάτ ἑκαστον. Ἡ συνολικῶς παρεχομένη ἐνέργεια 5.000 κιλοβάτ προορίζεται διὰ τὴν ἀποκλειστικὴν τροφοδοτήσιν τῆς περιοχῆς Ἡπείρου καὶ διοχετεύεται ἀπὸ Πρεβέζης μέχρι Ἰωαννίνων.

γ) Τὸ **ὕδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Ἀργα**: Ἦρχισε νὰ λειτουργῇ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1954, μὲ δύο ὕδροστροβίλους, ἰσχύος 20.000 κιλοβάτ ἑκαστος. Ἡ συνολικὴ ἰσχύς τῶν 40.000 κιλοβάτ εἶναι διαθέσιμος μόνον κατὰ τὰς ὥρας τοῦ μεγίστου φόρτου.

Ἡδη, διατίθεται ἡλεκτρικὴ ἐνέργεια ἐκ τοῦ ἐργοστασίου τούτου εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἡ πλήρης ἀποπεράτωσις τοῦ ἔργου θὰ ἔχῃ συντελεσθῇ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς κατασκευῆς τῆς σήραγγος μεταξύ τῆς λίμνης Ὀστρόβου καὶ τῆς τεχνητῆς λίμνης Νησίου. Κατὰ 68% ἡ σήραγξ εἶναι κατασκευασμένη.

δ) Τὸ ἡλεκτρικὸν δίκτυον μεταφορᾶς, Πρόκειται περὶ τοῦ δικτύου, ὑπὸ ὑψηλὴν τάσιν, 150.000 βόλτ, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπιτυγχάνεται ἡ μεταφορὰ τῆς ἡλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἀπὸ τὰ κέντρα τῆς παραγωγῆς εἰς τοὺς ὑποσταθμοὺς διανομῆς καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὰ κέντρα καταναλώσεως. Τὸ δίκτυον αὐτὸ καλύπτει ἀποστάσεις συνολικῶς 1.122 χιλιομέτρων ἀπὸ τὰς Καλάμας μέχρι τῆς Λαρίσης καὶ ἀπὸ τὴν Ἑδεσσαν μέχρι τῆς Καβάλας. Ἡ κατασκευὴ τοῦ δικτύου αὐτοῦ ἐπερατώθη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1954.

ε) Λιγνίται. Δύο ἕως τρεῖς χιλιάδες τόννοι λιγνίτου παράγονται καθημερινῶς ἀπὸ τὰ ὄρυχεῖα Ἀλιβερίου πρὸς τροφοδότησιν τοῦ ἐκεῖ θερμοηλεκτρικοῦ ἐργοστασίου.

★ ★ ★

Συνεχίζεται ἀφ' ἑτέρου ἡ κατασκευὴ ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η. καὶ ἄλλων ἔργων.

α) Τὸ ὑδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον Λάδωνος. Περιλαμβάνει δύο ὑδροστροβίλους, συνολικῆς ἰσχύος 50.000 κιλοβάτ. Ἦρχισεν ἤδη ἡ δοκιμαστικὴ λειτουργία του, ἡ δὲ παραγομένη ἐνέργεια θὰ διοχετεύεται διὰ τοῦ ἐθνικοῦ δικτύου.

Συνεχίζονται τὰ ἔργα

β) Οἱ ὑποσταθμοὶ ὑποβιβασμοῦ τάσεως. Διὰ τῶν ὑποβιβασμῶν τῆς τάσεως ἀπὸ 150.000 βόλτ εἰς 15.000, κατεσκευάσθησαν ὑποσταθμοὶ εἰς Ρούφ, Σχισματάρι, Χάλκίδα, Ἐλευσίνα, Κόρινθον, Αἴγιον, Πάτρας, Ἄργος, Τρίπολιν, Καλάμας, Κωπαΐδα, Λαμίαν, Λάρισαν, Τρίκαλα, Βόλον, Θεσσαλονίκην, Σέρρας, Δράμαν καὶ Καβάλαν.

γ) Τὰ δίκτυα διανομῆς 15.000 βόλτ. Ἡ κατασκευὴ τῶν συνεπληρώθη εἰς τὰς περιοχὰς Ἄγρα, Σερρῶν, Χαλκίδος καὶ Αἰγίου καὶ προωθήθη σημαντικῶς εἰς τὰς λοιπὰς περιοχὰς. Διὰ τῶν δικτύων αὐτῶν ἔχει ἐξασφαλισθῇ ἡ παροχὴ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς 405 πόλεις καὶ χωρία.

Νέα ἔργα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶχον περιληφθῇ εἰς τὴν ἀρχικὴν σύμβασιν ἐξηλεκτρισμοῦ καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ἔχει ἤδη ἀρχίσει, εἶναι τὸ ὑδροηλεκτρικὸν ἐργοστάσιον τοῦ Μέγδοβα, συνολικῆς ἰσχύος 84.000 κιλοβάτ. Προβλέπεται ὅτι θὰ ἀποπερατωθῇ μέχρι Ἰουλίου 1959. Παραλλήλως ἀπεφασίσθησαν κατασκευαὶ πολλῶν γραμμῶν μεταφορᾶς καὶ ἐπεκτάσεις δικτύων διανομῆς, ὅπως καὶ ἡ σύνδεσις τοῦ ἐθνικοῦ δικτύου Βορείου καὶ Νοτίου Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀθηνῶν, κατόπιν τῆς χρησιμοποίησεως ρεύματος ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον Ἀλιβερίου, ἀνεστάλησαν ἀπὸ τοῦ χειμῶνος 1953-1954 οἱ περιορισμοὶ εἰς τὴν κατανάλωσιν. Πάντως ὅμως διὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ προβλεπόμενη ζήτησις, ἐνεκρίθη ἡ ἐνίσχυσις τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Ἡλεκτρικῆς Ἑταιρίας κατὰ 60.000 κιλοβάτ καὶ μὲ πρόβλεψιν χρησιμοποίησεως λιγνίτου.

Εἰς ἄλλας περιοχὰς, πού δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὰ προβλεφθέντα, μέχρι τοῦδε στάδια ἡλεκτροδοτήσεως ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν δίκτυον, ἐχορηγήθησαν ἀδειαι νέων ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς, ὡς καὶ δάνεια διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν ἐγκαταστάσεων πού ὑπάρχουν.

Εἰς 65 ἐπαρχιακὰς ἡλεκτρικὰς ἐπιχειρήσεις ἐδόθησαν δάνεια διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν των. Ἐπίσης, ποσὸν ἑξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν διατίθεται, ἤδη, διὰ

τὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν ἠλεκτρικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἐπαρχιῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τῆς ὑπαίθρου βελτιοῦται σημαντικῶς.

★ ★ ★

Μέχρι τῆς ἡμέρας ποὺ ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ δὲν εἶχε καταβληθεῖ πραγματικὴ προσπάθεια διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῶν νήσων. Εἶναι γνωστὸν ὅτι πρῶτον ἤδη, ἐνηργήθη διαγωνισμὸς μεταξύ ἑλληνικῶν καὶ ξένων οἰκῶν διὰ τὴν ὀριστικὴν σύνταξιν μελέτης ἔργων ἐξηλεκτρισμοῦ καὶ ἐγγειοβελτιώσεως τῆς νήσου Κρήτης.

Εἰς τὰς νήσους Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τὴν προώθησιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ εἰς μερικὰς νήσους, ἐμελετήθη ἡ δυνατότης αὐξήσεως καὶ συγκεντρώσεως τῆς ἠλεκτροπαραγωγῆς, ὅπως ἐπίσης καὶ τῆς συνδέσεως τῶν ἐγκαταστάσεων εἰς ἐνιαῖον δίκτυον εἰς ἐκάστην νήσον, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως διὰ τῆς παροχῆς ἀφθονωτέρας ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐπιτευχθῇ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ χαμηλότερον τιμολόγιον ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Σχετικαὶ ἐνέργειαι ἐγίναν, ἤδη εἰς τὴν Χίον καὶ τὴν Σάμον καὶ δάνεια ἐχορηγήθησαν εἰς τὰς ἠλεκτρικὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ρόδου καὶ τῆς Σύρου.

Παρὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἀπὸ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς, ὑψωσιν τῶν τιμῶν τῶν καυσίμων καὶ τῶν ὑλικῶν συντηρήσεως, κατωρθώθη ἡ συγκράτησις τῶν τιμολογίων τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς ὅρια ἀνεκτά, καὶ εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις ὁ ὑποβιβασμὸς αὐτῶν.

Ἡ αὐξησης τῆς καταναλώσεως ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἀποτελεῖ μίαν ἐκ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ δι' αὐτὸ δὲν παραλείπεται καμμία ἐνέργεια, ἡ ὁποία θὰ εἶχεν εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα.

★ ★ ★

Η ἑλληνικὴ βιομηχανία, ἀναπτυχθεῖσα μετὰ τὸ 1922 καὶ κυρίως κατόπιν τῆς παγκοσμίου κρίσεως τῶν ἐτῶν 1929-1932, καὶ τῆς περιόδου «πολιτικῆς, ἐθνικῆς αὐταρκείας», ποὺ ἐπηκολούθησεν, ἐσημείωσεν ἕναν ἀξιόλογον βαθμὸν ἐπιτεύξεων, κατὰ τὴν ἀμέσως, πρὸ τοῦ πολέμου τριετίαν. Κατὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, τὴν κατοχικὴν περίοδον καὶ τὸν συμμοριτοπόλεμον, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ὑπέστη σοβαρωτάτας καταστροφάς. Κατόπιν

Βιομηχανία

ὅμως καὶ ἐνῶ ἀποκαθίσταντο κανονικὸς ρυθμὸς εἰς τὴν ὅλην οἰκονομικὴν ζωὴν, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία ἐνεφάνισεν ἐξαιρετικὴν πρόοδον. Οἱ δεῖκται τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἔχουν ἤδη ἀνέλθει σημαντικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον. Κατὰ τὸ ἔτος 1952 ὅμως, ἐπὶ Κυβερνήσεως Κέντρου, ἡ παραγωγικὴ δραστηριότης τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ὑπέστη, μίαν ἀξιοσημείωτον πτώσιν. Μείωσις τῆς παραγωγῆς, πιστωτικὴ στενότης, ἀπουσία «ἐνεργοῦ ζήτησεως», ἐκ μέρους τῆς καταναλώσεως, ἀπετέλουν τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κρίσεως, τὴν ὁποίαν διήρχετο. Κατόπιν, ὅμως, τῶν ληφθέντων, ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ πολλῶν μέτρων ἀμέσου καὶ ἐμμέσου προστασίας, ἡ βιομηχανία σημειώνει ὑγιεῖα ἄνοδον, μολονότι τὰ πλήρη ἀποτελέσματα δὲν ἐξεδηλώθησαν εἰσέτι. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ δίδεται εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπαρχιακῆς βιομηχανίας.

Ἐπὶ τῇ βάσει πορισμάτων, ποὺ προέκυψαν ἀπὸ μίαν ἐξονυχιστικὴν μελέτην ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς ἐπαρχιακῆς βιομηχανίας, καταρτίζεται

σχέδιον προσθέτου προστασίας τῆς ἐπαρχιακῆς βιομηχανίας. Διότι, ἐκρίθη ὅτι ἡ ἐπιβίωσις τῆς ἀπαιτεῖ τὴν χορήγησιν καὶ ἄλλων πλεονεκτημάτων.

Ἡ βιομηχανικὴ δραστηριότης ἀπὸ ἀπόψεως ἰδρύσεως καὶ ἐπεκτάσεως βιομηχανιῶν, κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1-7-1951 ἕως 31-8-1954, διαιρούμενον εἰς δύο περιόδους, ἐμφανίζεται ὡς ἑξῆς :

Ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1951 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1953

α/α	Εἶδος	Ἰδρυσ.	Ἐπέκτασ.	Σύνολον	Ποσοσ. %
1.	Διατροφῆς	310	152	462	18,88
2.	Χημικαὶ	73	94	167	6,82
3.	Ξυλουργικαὶ	240	163	403	16,47
4.	Δέρματος	70	38	108	4,41
5.	Κλωστοῦφαντουργικαὶ	128	210	338	13,81
6.	Οἰκοδομικαὶ	69	61	130	5,31
7.	Μηχανουργικαὶ	201	209	410	16,76
8.	Διάφοροι	263	166	429	17,54
	Σύνολον	1.354	1.093	2.447	100%

1 Ἰανουαρίου 1954 ἕως 31 Αὐγούστου 1954

α/α	Εἶδος	Ἰδρυσ.	Ἐπέκτασ.	Σύνολον	Ποσοσ. %
1.	Διατροφῆς	479	145	624	19,49
2.	Χημικαὶ	117	95	212	6,62
3.	Ξυλουργικαὶ	310	165	475	14,84
4.	Δέρματος	69	65	134	4,19
5.	Κλωστοῦφαντουργικαὶ	175	291	466	14,56
6.	Οἰκοδομικαὶ	118	79	197	6,16
7.	Μηχανουργικαὶ	271	231	502	15,68
8.	Διάφοροι	356	235	591	18,46
	Σύνολον	1.895	1.306	3.201	100%

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἔδωσεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ὅλως ἰδιαιτέραν προσοχὴν, καὶ φροντίδα πρὸς τὰ δημόσια ἔργα. Τοῦτο διὰ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν ἐπείγουσαι ἀνάγκαι, συνδεόμεναι μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν πρόοδον τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ὑψωθῇ τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα καὶ τὸ βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ.

Αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι εἶχον διασπαρεῖ, κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα καὶ μὲ τὸ ἀσυντόνιστον τῶν ἐνεργειῶν των, μὲ τὰ πολλαπλᾶ γενικὰ ἔξοδα, μὲ τὴν ἔλλειψιν προσωπικοῦ καὶ τεχνικῶν μέσων, καὶ τὴν σπατάλην, οὐδὲν θετικὸν προσέφεραν εἰς τὸν τομέα, τὸν ὁποῖον εἶχον ταχθεῖ νὰ ἐξυπηρετήσουν. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν μειονεκτημάτων αὐτῶν καὶ καλυτέραν ἀπόδοσιν καὶ ἀξιοποίησιν τοῦ ἔργου τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν, ἐγένετο ἐνοποίησης ὅλων ἐκείνων, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν τεχνικῶν ἔργων, εἰς μίαν ἐνιαίαν τεχνικὴν ὑπηρεσίαν.

Μετὰ τὴν ἐνοποίησιν τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν ὅλων τῶν Ὑπουργείων ἐρρυθμίσθησαν καὶ τὰ τῆς ἀποκεντρώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν, ἡ δὲ ἐπελθοῦσα οἰκονομία, ἐκ μισθῶν, ἀνῆλθεν εἰς 16.431.735 δραχμῶν, μὴ ὑπολογιζομένων ἐκείνων ποὺ θὰ προκύψουν μελλοντικῶς ἐκ τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς λειτουργίας αὐτῶν. Συγκεκριμένως, πρὸ τῆς ἐνοποιήσεως, οἱ ὑπηρετοῦντες μόνιμοι ὑπάλληλοι ἀνῆρχοντο εἰς 1.707, οἱ δὲ ἑκτακτοὶ ἐπὶ συμβάσει καὶ ἡμερομίσθιοι εἰς 1.980. Αἱ κεναὶ ὀργανικαὶ θέσεις ἦσαν 516. Τὸ σύνολον, ἐπομένως, τῶν θέσεων ἀνῆρχετο εἰς 4.203 καὶ ἡ συνολικὴ δαπάνη διὰ μισθοῦς εἰς 79.892.023 δραχμῶν. Μετὰ τὴν ἐνοποίησιν, αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τοῦ μονίμου προσωπικοῦ ἀνῆλθον εἰς 2.063, τοῦ δὲ ἐκτάκτου προσωπικοῦ εἰς 700. Σύνολον θέσεων 2.763. Δαπάνη διὰ μισθοδοσίαν 57.750.000 δραχμῶν.

Μετὰ τὴν διάρθρωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν, συνετάγησαν τὰ ἐτήσια προγράμματα δι' ἔργα ἐπενδύσεων εἰς τὸν τομέα τῆς ὁδοποιΐας, ὡς καὶ πενταετὲς πρόγραμμα διὰ τὴν περίοδον 1953 ἕως 1958, μὲ πρόβλεψιν δαπάνης 528.000.000 δραχμῶν καὶ 1.600.000 δολλαρίων. Ἐπίσης, συνετάγησαν προγράμματα διὰ τὴν προμήθειαν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐφοδίων, ἀξίας 16.000.000 δραχμῶν, προγράμματα, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ, προμελέται ὁδῶν συνολικοῦ μήκους 356 χιλιομέτρων καὶ δαπάνης 44.275.000 δραχμῶν. Τέλος, κατηρτίσθησαν 88 ὀριστικά μελέται ὁδῶν, συνολικοῦ μήκους 2.484 ἄλλων χιλιομέτρων καὶ δαπάνης 192.380.000 δραχμῶν.

Ως ἐδήλωσεν προσφάτως ὁ Ὑπουργὸς Συγκοινωνιῶν καὶ Δημ. Ἔργων κ. Καραμανλῆς, ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1953, ὅτε κατηρτίσθη τὸ πρῶτον πλῆρες πρόγραμμα ὁδοποιΐας, πρὸς βελτίωσιν τῶν Ἑθνικῶν ὁδῶν καὶ κατασκευὴν νέων τοιούτων, ἐδαπανήθη μέχρι σήμερον, ποσὸν δραχ. 324.000.000,

μη υπολογιζομένων τῶν ἔργων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης, τὰ ὅποια ὡς κατ' ἐπανάληψιν ἐτονίσθη χρημα-
Εἰς τὸν τομέα τῆς ὁδοποιίας τοδοτοῦνται ἀπὸ εἰδικοῦς πόρους. Διὰ τῶν
 ἐν λόγῳ πιστώσεων ἐγένοντο τὰ κάτωθι ἔργα :

1) Κατεσκευάσθησαν νέα ἀσφαλτικά ὁδοστρώματα μήκους 1123 χιλιο-
 μέτρων, διὰ τῶν ὁποίων αὐξάνεται τὸ ὑφιστάμενον ἀσφαλτικὸν δίκτυον
 ἐκ 2700 χιλιομέτρων κατὰ 40 % περίπου.

(2) Ἐγένοντο διανοίξεις νέων τμημάτων Ἐθνικῶν ὁδῶν καὶ διευρύνσεις
 τοιούτων ἐπὶ μήκους 480 χιλιομέτρων.

3) Κατεσκευάσθησαν 36 μεγάλοι γέφυραι συνολικοῦ μήκους 1480 μέτρων.

4) Κατεσκευάσθησαν ἄλλαι 82 μικραὶ γέφυραι.

5) Ἐγένετο ἐπισκευὴ καὶ συντήρησις τῶν ταπήτων τοῦ ὑφισταμένου
 ὁδικοῦ δικτύου ἐπὶ συνολικοῦ μήκους 1300 χιλιομέτρων, ἀνακαινισθέντος οὕτω
 τοῦ 50 % τῶν ἀσφαλτικῶν ταπήτων.

Διατεθέντων ἤδη νέων συμπληρωματικῶν πιστώσεων διὰ τὴν ἀποπε-
 ράτωσιν ἐντὸς τοῦ θέρους καὶ τῶν ὑπολοίπων ἔργων τοῦ προγράμματος
 ὁδοποιίας θὰ προστεθοῦν ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω 1123 χιλιομέτρων καὶ ἕτερα 700
 χιλιόμετρα εἰς τὸ ἀσφαλτικὸν δίκτυον τῆς Χώρας.

★ ★ ★

Ἄλλαι προσπάθειαι κατεβλήθησαν διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ
 Ταμείου Μονίμων Ὀδοστρωμάτων Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον λόγῳ ἀνεπαρκείας εἶχεν
 ἐγκαταλείψει, ἀνευ στοιχειώδους συντηρήσεως, τὰς κυριώτερας ὁδοὺς τῶν Ἀθη-
 νῶν. Πρὸς ἐνίσχυσίν του ἐπεβλήθη ἀνεπαίσθητος ἐπιβάρυνσις τῶν εἰσθητῶν,
 με 5 καὶ 10 λεπτά. Κατέστη, οὕτω, δυνατὴ ἡ ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου πλήρης
 ἀνακαίνισις τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῆς πρωτεύουσ-
Ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν. σης, διὰ δαπάνης 42.000.000 δραχμῶν.

Διὰ πιστώσεως δραχμῶν 35.935.000 ποὺ ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Τα-
 μείου Μονίμων Ὀδοστρωμάτων Ἀθηνῶν, ἀνεκαινίσθησαν, διεπλατύνθησαν,
 διερρυθμίσθησαν κ.λ.π. διάφοροι ὁδοὶ εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν, ὡς αἱ ὁδοὶ
 Πατησίων, Βασιλίσσης Σοφίας, Ἐντεν — Γλυφάδας, Πειραιῶς — Φαλήρου, λεω-
 φόρος Π. Φαλήρου, λεωφόρος Συγγροῦ, ὁ χῶρος πρὸ τῆς παλαιᾶς Βουλῆς
 κ.λ.π. Τὸ συνολικὸν μῆκος τῶν ὁδῶν αὐτῶν εἶναι 29,2 χλμ. καὶ ἡ συνολικὴ
 ἐπιφάνεια τῶν ἀσφαλτικῶν ὁδοστρωμάτων 389.000 τετραγωνικὰ μέτρα.

Ἐξ ἄλλου, εὐρίσκονται ὑπὸ ἐκτέλεσιν με πρόβλεψιν παραδόσεως αὐτῶν
 ἐντὸς τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους 1954 — 1955 ἡ ὁδὸς Γλυφάδας — Βου-
 λιαγμένης ἀπὸ τῆς λεωφόρου Ἀθηνῶν — Βουλιαγμένης εἰς Λαιμόν Βουλιαγμένης,
 ἡ ὁδὸς τῆς Πειραιϊκῆς χερσονήσου, Βασιλέως Κωνσταντίνου, ἡ σπουδαία ση-
 μασίας ὁδὸς Καβάλας, ἣτις πρόκειται νὰ ἀποσυμφορήσῃ τὴν Ἱερὰν ὁδὸν
 κ.λ.π. Τὸ συνολικὸν μῆκος αὐτῶν εἶναι 75,5 χλμ. Ἡ συνολικὴ δὲ ἐπιφάνεια
 τῶν ἀσφαλτικῶν ὁδοστρωμάτων εἶναι 75.900 τετραγωνικὰ μέτρα καὶ ἡ δαπάνη
 5.450.000 δραχμαί.

★ ★ ★

Αἱ γενόμεναι ἐργασίαι εἰς τοὺς λιμένας συνίστανται εἰς κατασκευὰς καὶ
 συντηρήσεις κρηπιδωμάτων, μώλων, νέων ἔργων, διαπλατύνσεις καὶ ἐπεκτάσεις
 ὑφισταμένων ἔργων, ἐκβανθῶσεις καὶ καθαρισμοὶ λιμένων, ὑδρεύσεις, ἀποχε-
 τεύσεις κ.λ.π. Ἀπὸ τὰς πιστώσεις ἐκ τῶν κρατικῶν ἐπενδύσεων, συνολικοῦ ποσοῦ

δραχμῶν 19.000.000 περίπου, διετετέθησαν διὰ τὴν κατασκευὴν λιμενικῶν ἔργων 18.913.000 δραχμῶν. Μὲ τὰ ποσὰ αὐτὰ ἐκαλύφθησαν δαπάναι ἔργων εἰς τοὺς λιμένας

Λιμενικὰ ἔργα.

Ἀλεξανδρουπόλεως, Νάξου, Ἀδάμαντος Μήλου, Κάστρου Μήλου, Σητείας Κρήτης, Λάγος, Κυπαρισσίας, Τηγαίου Σάμου, Κύμης, Ἀμφιάλης-Σκαρामαγκᾶ, Σούδας, Τήνου, Κιάτου καὶ Καρύστου.

Κατεσκευάσθησαν ἐπίσης διάφορα λιμενικὰ ἔργα ἐξ ἰδίων πόρων τῶν λιμενικῶν ταμείων συνολικοῦ ποσοῦ δραχμῶν 42.000.000, εἰς 83 ἄλλους λιμένας.

★ ★ ★

Ἄν εἶναι ἄγνωστος ἡ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθει κατὰ τὸ παρελθόν ὁ Ὄργανισμός Λιμένος Πειραιῶς. Ἡ διαφθορὰ καὶ ἡ σπατάλη εἶχον παραλύσει τὰς δυνάμεις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ Κυβέρνησις ἔκρινεν ὅτι ὤφειλε νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ ἀποφασιστικότητά νὰ λάβῃ ὀριστικά μέτρα ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως. Ἦρχισε μὲ τὰς οἰκονομίας καὶ μὲ τὴν περισυλλογὴν. Περιώρισε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκτάκτων ὑπαλλήλων, κατὰ

Ὁ Λιμὴν Πειραιῶς.

305 καί, ἐν συνεχείᾳ, ἀναδιωργάνωσε τὸν Ο.Λ.Π. μὲ τὴν ἐγκατάστασιν νέας διοικήσεως, ἡ ὁποία, διὰ συντόνου ἐργασίας, κατώρθωσε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ περιορίσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰ γενικὰ ἐξοδα, ἀφ' ἑτέρου νὰ αὐξήσῃ σημαντικῶς τὰ ἔσοδα.

Ἐνῶ τὴν 30ην Νοεμβρίου 1952, αἱ καταθέσεις τοῦ Ο.Λ.Π. ἀνῆρχοντο εἰς 1.543.000 δραχμῶν, τὴν 8ην Ὀκτωβρίου 1954 ἀνῆρχοντο εἰς 52.500.000, ἂν καί, ἐν τῷ μεταξύ, ἐξετελέσθησαν ἔργα καὶ ἐγκαταστάσεις 16.000.000 καὶ πλέον καὶ ἐπληρώθησαν παλαιαὶ ὑποχρεώσεις τοῦ Ο.Λ.Π., ἐκ δραχμῶν 27.838.000. Διὰ τὴν ἀπορρόφησιν τῶν διαθεσίμων κεφαλαίων εὐρίσκεται ὑπὸ ἐκτέλεσιν πρόγραμμα ἔργων, ὑπολοίπου δαπάνης 21.500.000· προγραμματίζονται δὲ καὶ ἄλλα.

Πλήρη εἰκόνα τοῦ συντελεσθέντος εἰς τὸν Ο.Λ.Π. ἔργου, παρέχουν αἱ δηλώσεις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου καὶ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ κ. Καραμανλῆ, αἱ γενόμεναι τὴν 3ην Νοεμβρίου 1954. Ἀνεκοινώθησαν δι' αὐτῶν τὰ νέα ἔργα, ἡ κατασκευὴ δηλαδὴ, κρηπιδωμάτων μήκους 3.350 μέτρων.

Ὁ Στρατάρχης Παπάγος ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς :

« Ἀναγγέλλω εὐχαρίστως ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἐκτέλεσις ὑπὸ τοῦ Ὄργανισμοῦ Λιμένος Πειραιῶς τῶν μεγάλων λιμενικῶν ἔργων τοῦ Πειραιῶς. Τὰ ἔργα αὐτά, τὰ ὁποῖα θὰ ἀπαιτήσουν δαπάνην 135 ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ θὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐντὸς τριετίας, θὰ μεταβάλουν τὸν λιμένα τῆς χώρας μας ἀπὸ ἀπλοῦν θαλάσσιον χῶρον εἰς ἓνα συγχρονισμένον λιμένα.

» Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀνωτέρω ἔργων κατέστη δυνατὴ χάρις εἰς τὴν ἐξυγίαν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ο.Λ.Π. Ἡδὴ ὁ Ὄργανισμός, ἐναντι τῶν σταθερῶν ἐλλειμμάτων, τὰ ὁποῖα παρουσίαζε κατὰ τὸ παρελθόν, ἐνεφάνισε κατὰ τὴν τελευταίαν, ἤτοι ἀπὸ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952 περίσσευμα 98.000.000 δραχμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων, ἀφοῦ διετετέθησαν 21.000.000 δραχ. διὰ τὴν ἐξόφλησιν ὑποχρεώσεων τοῦ παρελθόντος καὶ 25.000.000 δι' ἔργα τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἤδη ὑπὸ ἐκτέλεσιν, ἔχει αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἰς τὰ ταμεία του 52.000.000 δραχμάς.

» Εἶμαι βέβαιος ὅτι διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν λόγῳ ἔργων ἐπιλύεται τὸ ζωτικότερον ζήτημα τῆς γείτονος καὶ δημιουργοῦνται αἱ ἀσφαλεῖς προϋποθέσεις διὰ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν τοῦ Πειραιῶς ».

Εἰς μακράς του ἀνακοινώσεις ὁ Ὑπουργὸς τῶν Δημοσίων Ἔργων, ἀφοῦ ἐξήγησε τὰς μεγάλας ἐλλείψεις τοῦ λιμένος Πειραιῶς, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικῶν ἔργων κατατάσσεται μεταξύ τῶν πλέον καθυστερημένων, ἀνέπτυξε τὸ τεχνικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον προβλέπει :

1) Κατασκευὴν δύο προβλητῶν, δυναμένων νὰ δεχθῶσιν πρὸς πλευρίσιν 6 μεγάλα πλοῖα ἐξωτερικοῦ, ἐξ' ὧν 2 ὑπερωκεάνεια, δαπάνης 77.000.000 δραχμ.

2) Κατασκευὴν 2 προβλητῶν, δυναμένων νὰ δεχθῶσιν πρὸς πλευρίσιν 10 πλοῖα ἀκτοπλοῖας, δαπάνης 22.000.000 δραχμῶν.

3) Κατασκευὴν κρηπιδωμάτων, παρὰ τῇ Νηόδόχῳ, φορτηγίδων πρὸς ἐκφόρτωσιν ξυλείας, δαπάνης 26.000.000 δραχμῶν καί,

4) Κατασκευὴν κρηπιδωμάτων, τμήματος Α.Β., πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ χώρου τοῦ προοριζομένου δι' ἐλευθέραν ζώνην, δαπάνης 10.000.000 δραχμῶν.

Δηλαδή, θὰ κατασκευασθῶσιν νέα κρηπιδώματα συνολικοῦ ἀνοίγματος 3.350 μέτρων, ἀπὸ βάθους 6,50 — 11,50 μέτρων, συνολικῆς δαπάνης 135.000.000 δραχμῶν.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ἡ προσπάθεια, ἡ ὁποία κατεβλήθη διὰ τὴν ἐν γένει βελτίωσιν τοῦ λιμένος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους αὐτοῦ, διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν φορτοεκφορτωτικῶν ἐμπορευμάτων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἄλλων μέτρων. Ὁ λιμὴν τοῦ Πειραιῶς εἶναι ὁ εὐθηνότερος ἀπὸ ὅλους ὅσους χρησιμοποιοῦν λευκοὺς ἐργάτας. Ταχύς, ἀσφαλὴς καὶ ἀσύγκριτος, ἐν σχέσει, πρὸς ὅλους, σχεδὸν, τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου.

★ ★ ★

Ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1953 συνεχωνεύθησαν οἱ δύο κυριώτεροι λιμενικοὶ ὀργανισμοὶ Θεσσαλονίκης, ἡ «Ἐπιτροπεία Ἐλευθέρας Ζώνης» ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ «Λιμενικὸν Ταμεῖον» ἀφ' ἑτέρου, εἰς ἐνιαῖον Ὄργανισμὸν, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐλευθέρα Ζώνη καὶ Λιμὴν Θεσσαλονίκης». Ἀμεσος συνέπεια τῆς συγχωνεύσεως ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς τῶν ἀναγκῶν εἰς προσωπικόν. Εἰς τὸν τεχνικὸν τομέα

Ὁ Λιμὴν Θεσσαλονίκης ἐξετελέσθησαν, μεταξύ Νοεμβρίου 1952 καὶ Νοεμβρίου 1954, πολλὰ τεχνικὰ ἔργασια,

αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ ἑξῆς :

1) Ἐπέκτασις τοῦ κρηπιδωτοῖχου τῆς νέας παραλιακῆς λεωφόρου Θεσσαλονίκης, κατὰ 600 μέτρα, ἀξίας τοῦλάχιστον 50.000.000 δραχμῶν. Ἡ ἐργασία ἐπεκτάσεως τῆς παραλιακῆς λεωφόρου, κατὰ 500 εἰσέτι μέτρα, εὐρίσκεται ὑπὸ ἐκτέλεσιν.

2) Κατασκευὴ τοῦ δευτέρου σκέλους τοῦ ὑποστέγου προβλήτος «Λαγκασάϊρ», χωρητικότητος 15.000 κυβικῶν μέτρων.

Ἐκτὸς τούτων ἐγένετο σειρά ἄλλων τεχνικῶν ἔργων, διὰ τὰ ὁποῖα ἐδαπανήθησαν ἐν ὅλῳ 8.700.000 δραχμαί.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπομένην διετίαν, προβλέπονται διάφορα ἔργα, ὅπως ἡ ἐπέκτασις τῆς νέας παραλιακῆς λεωφόρου, κατὰ 1.000 μέτρα, ἡ ἀποκατάστασις τῶν ψυγείων τοῦ λιμένος, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ καὶ ἄλλα, διὰ τὰ ὁποῖα προβλέπεται συνολικὴ δαπάνη 27.000.000 νέων δραχμῶν.

★ ★ ★

Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ἐξετελέσθησαν τὰ ἀκόλουθα ἔργα πολιτικῆς ἀεροπορίας : Εἰς τὸν ἀερολιμένα Ἑλληνικοῦ ἔργα ἀξίας 2.100.000. Εἰς τὸν ἀερολιμένα Μίκρας Θεσσαλονίκης, ἔργα 1.700.000. Εἰς τὸν ἀερολιμένα Μαριτσῶν

Ρόδου, δραχμῶν 5.200.000 καὶ Ἡρακλείου - Κρήτης 2.125.000. Εἰς τὰ ἀεροδρόμια Ἀράξου, Λαρίσης, Σέδες, Τατοῖου, Ἐλευσίνος καὶ Νέας Ἀγχιάλου, ἐγένοντο ἔργα, 14.702.000 δραχμῶν. Δηλαδή, τὸ σύνολον τῶν διατεθεισῶν πιστώσεων διὰ τὴν

Πολιτικὴ Ἀεροπορία

ἐκτέλεσιν ἔργων εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν στρατιωτικὴν ἀεροπορίαν ἀνέρχεται εἰς 25.827.000 δραχμῶν. Διὰ τὰ ἔργα, τὰ προβλεπόμενα νὰ ἐκτελεσθῶν τὴν ἐπομένην διετίαν, ἀπαιτεῖται δαπάνη δραχμῶν 72.510.000.

***

Τὰ μεγάλα ὑδραυλικά ἔργα, ὅπως τοῦ Ἐβρου, τοῦ Μέγδοβα, τοῦ Ἀξιοῦ καὶ ἄλλα μικροτέρας σημασίας, καλύπτουν ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Πρόκειται περὶ ἔργων ἀντιπλημμυρικῶν, ἀποξηραντικῶν, ἀποστραγγιστικῶν, ἀρδευτικῶν, ὑδροδυναμικῶν, ἐκτὸς τῶν ἀποστραγγιστικῶν καὶ ἀρδευτικῶν ἔργων ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Συνολικῶς, προϋπολογίσθη δαπάνη

Ὑδραυλικά ἔργα

ποσοῦ 4.884.994, δραχμῶν καὶ προβλέπεται ὅτι θὰ προκύψῃ ὠφέλεια εἰς 3.920.530 στρέμματα. Κατὰ περιφέρειας ὁ προϋπολογισμὸς εἰς δραχμάς καὶ ἡ ὠφέλεια εἰς στρέμματα ἔχουν, ὡς ἑξῆς :

1) Θράκη :	δραχ.	1.284.350,	ὠφέλεια εἰς στρέμματα	995.500.
2) Μακεδονία :	»	695.780,	» » »	983.930.
3) Ἡπείρος :	»	85.911,	» » »	246.500.
4) Στερεὰ Ἑλλάς :	»	1.009.248,	» » »	1.065.950.
5) Πελοπόννησος :	»	808.015,	» » »	773.650.
6) Νῆσοι :	»	800.000,	» » »	14.500.

Ἐξ ἄλλου, διὰ τῶν μελετῶν τῶν ὁποίων ἡ ἐκπόνησις ἢ ὁ ἔλεγχος ἐπερατώθη, καθίσταται δυνατὴ ἢ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐκτέλεσις σοβαρωτάτης σημασίας ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναμένονται τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

- 1) Προστασία ἐκ τῶν πλημμυρῶν 292.039 καλλιεργουμένων στρεμμάτων.
- 2) Ἀρδευσις-ἀποστράγγισις στρεμ. 3.519.991.
- 3) Ἀποξήρανσις στρεμ. 108.500.
- 4) Παραγωγή ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας 415.100.000 ΩΧΒ ἐτησίως.

Τέλος διὰ τῶν ἐκπονουμένων μελετῶν θὰ καταστή δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποδώσουν τὰ ἑξῆς ἀποτελέσματα :

- 1) Προστασία ἐκ πλημμυρῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων 5.000 στρεμμάτων.
- 2) Ἀρδευσις-ἀποστράγγισις 1.375.000 στρεμ.
- 3) Ἀποξήρανσις 15.500 στρεμ.
- 4) Παραγωγή ὑδροηλεκτρικῆς ἐνεργείας 23.002 ἑκατ. ΩΧΒ ἐτησίως.

Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1952 μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 1954, τὸ σύνολον τῶν πιστώσεων διὰ τὴν κατασκευὴν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων ἀνῆλθε κατὰ περιφέρειας, ὡς ἑξῆς :

1) Θράκη :	8.250.000	5) Στερεὰ :	16.475.000
2) Μακεδονία :	70.000.000	6) Πελοπόννησος :	10.500.000
3) Ἡπείρος :	85.400.000	7) Κρήτη :	120.000
4) Θεσσαλία :	50.025.000	8) Κυκλάδες :	150.000

Αὗται εἶναι αἱ πιστώσεις αἱ διατεθεῖσαι ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίων ἔργων, αἱ ὁποῖαι ἀνῆλθον συνολικῶς εἰς 191.710.000 δραχμῶν.

Διὰ τὴν συνέχισιν τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων κατὰ τὴν προσεχῇ διετίαν, προεβλέφθησαν πιστώσεις 370.600.000 δραχμῶν.

Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀρξάμενα ἔργα μακρᾶς πνοῆς (ἀπὸ 2-10 ἐτῶν) εἶναι τὰ ἐκτελούμενα εἰς τὰς πεδιάδας Ἀξιοῦ, Ἀλιάκμονος, Κάτω Ἀχελώου Ὀρμυλίας Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Λίμνης Λαψίστης Ἰωαννίνων.

Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι τὰ τρία μεγάλα φράγματα τοῦ Ἀχελώου Ἀξιοῦ, Ἀλιάκμονος, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν ἤδη ἐκτελούμενα.

Διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ προϋπελογίσθη συνολικὸν ποσὸν 1.154.000.000 δραχμῶν:

α)	Διὰ τὰ ἔργα τῆς πεδιάδος Ἀξιοῦ	ὑπελογίσθησαν	δρχ.	318.000.000
β)	» » » » » Ἀλιάκμονος	»	»	257.000.000
γ)	» » » » » Κάτω Ἀχελώου	»	»	552.000.000
δ)	» » » » » Ὀρμυλίας	»	»	4.500.000
ε)	» » » » » Λίμνης Λαψίστης	»	»	22.500.000

Τὰ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, κατὰ τὸ ἀπὸ 1-11-52 ἕως 1-10-54 χρονικὸν διάστημα εἰς τὰς περιοχὰς Μακεδονίας, Θράκης, Θεσσαλίας, Ἀρτης, Πρεβέζης, Ἠλείας, Ἀργολίδος, Μεσσηνίας ἔχουν, ὡς ἑξῆς, εἰς ἀριθμὸν στρεμμάτων :

Ἀντιπλημμυρική προστασία	492.000	στρ.
Ἀποξήρανσις	22.100	»
Ἀποστραγγίσεις	312.000	»
Ἀρδεύσεις	72.000	»
Ἡ δαπάνη δὲ διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ ἀνῆλθεν εἰς 146.550.000 δραχμάς		

***

Εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν - Πειραιῶς κατεσκευάσθησαν ἔργα ἀποχετεύσεως, ἀξίας 58.500.000 δραχμῶν. Δι' ἔργα ὑδρεύσεως εἰς διαφόρους ἐπαρχίας, διετέθη ποσὸν 4.595.000 δραχμῶν, ἐπὶ πλεον δὲ ἐνεκρίθη ἡ διάθεσις, μέσῳ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, πιστώσεων 8.995.000, ἐκ τῶν κεφαλαίων δημοσίων ἐπενδύσεων, ὑπὸ τύπον δανείου, ἐξοφλητέου εἰς 20 ἔτη διὰ τὴν προμήθειαν σωλήνων

καὶ τὴν κατασκευὴν ἔργων ὑδρεύσεων καὶ ἀποχετεύσεων εἰς πόλεις ἄνω τῶν 3.000 κατοίκων εἰς Ἡπείρον, Στερεὰν Ἑλλάδα, Θεσσαλίαν, Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους. Ἔτερον ποσὸν 4.190.000 θὰ διατεθῇ διὰ ἐκτέλεσιν τῶν συνεχιζομένων ἔργων ὑδρεύσεων εἰς πόλεις τῆς Μακεδονίας, Ἡπείρου, Στερεᾶς Ἑλλάδος, Πελοποννήσου καὶ νήσων.

Ἀναμένεται οὕτω, ἡ βελτίωσις τῶν ὑδρεύσεων τῶν διαφόρων πόλεων καὶ ἡ ἐξασφάλισις ἐπαρκοῦς ποσότητος ὕδατος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρωτεύουσιν, διὰ τῆς ὑπογραφείσης τὸν Αὐγουστον τοῦ 1954 συμβάσεως, προβλέπεται νὰ ἐκτελεσθοῦν ἐντὸς τριετίας εἰς τὴν περιοχὴν τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης ἔργα ἀποχετεύσεων, ἀξίας 77.000.000, δυνάμενα νὰ αὐξηθῶσιν εἰς 105.000.000 δραχμάς.

Προβλέπεται μὲ τὴν σύμβασιν αὐτὴν ἡ συμπλήρωσις καὶ ἀποπεράτωσις τοῦ κεντρικοῦ ἀποχετευτικοῦ ἀγωγοῦ, ὡς καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς σήραγγος ἐκβολῆς, πρὸς ὀριστικὴν ἀποχέτευσιν τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ἀκροκέραυνος. Τέλος, ἡ κατασκευὴ τῶν συμπληρωματικῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ ἀγωγῶν, πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ κατασκευασθέντος δικτύου διὰ τὴν ἐξυγίασιν τῶν πόλεων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων.

***

Η ὑδρευσις τῆς περιοχῆς τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, δεόν νὰ θεωρῇται ἐπίσης ὀριστικῶς ἐξησφαλισμένη. Τὰ ἔργα τῆς ὑδρεύσεως ἀπὸ τὴν λίμνην Ὑλίκην ἤρχισαν, ἤδη καὶ προβλέπεται ὅτι θὰ ὁλοκληρωθοῦν ἐντὸς τριετίας.

Ἑκατὸν χιλιάδες κυβικά μέτρα ὕδατος ἑτησίως, ἐπὶ πλέον, τῆς σήμερον παρεχομένης ποσότητος, θὰ διατεθοῦν εἰς τὴν κατανάλωσιν, ἐνῶ ὁ συνολικὸς προϋπο-

Ὑδρευσις Πρωτευούσης

λογισμὸς τῶν ἔργων θὰ φθάσῃ τὰ 120.000.000 δραχμῶν. Ἐλύθη οὕτω ὁριστικῶς ἓνα πρόβλημα τὸ ὁποῖον ἐχρόνιζεν ἐπὶ μίαν δεκαετίαν, ἐμελεῖτο, ἐγκαταλείπετο καὶ παρέμενεν ἄλυτον. Ἦδη, τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίων Ἔργων, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Στρατάρχου Παπάγου καὶ τοῦ Συντονιστικοῦ Συμβουλίου ἐπροχώρησε μὲ ἀποφασιστικότητα εἰς τὴν ἐναρξιν ἐκτελέσεως ἐνὸς τόσο βασιικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον θὰ μεταβάλῃ ἐντὸς τριετίας, τὴν ὄψιν ὁλοκλήρου τῆς τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης.

★ ★ ★

Αἱ διατεθεῖσαι πιστώσεις ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν δι' ἔργα πολεοδομίας, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν διετίαν, ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 10.255.473. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ διαρρύθμισις τοῦ χώρου τῆς παλαιᾶς Βουλῆς, ἡ διαπλάτυνσις τῆς λεωφόρου Φαλήρου εἰς τὴν Καστέλλαν, ἡ διάνοιξις τῆς λεωφόρου Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ ἡ διαμόρφωσις τῆς πλατείας Βαρδαρίου εἰς Θεσσαλονίκη.

Ἔργα πολεοδομίας καὶ οἰκισμοῦ

Εἰς τὸν τομέα τῶν δημοσίων κτιρίων διετέθησαν πιστώσεις διὰ συντηρήσεις κ.λ.π., ἐκ τοῦ κρατικοῦ μὲν προϋπολογισμοῦ δραχμαὶ 3.209.460, ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲ, τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων δραχμαὶ 10.800.403. Εἰς τὸ δεύτερον τοῦτο ποσὸν περιλαμβάνονται δαπάναι καὶ δι' ἀποπερατώσεις ἢ ἀνεγέρσεις καὶ ἄλλων δημοσίων κτιρίων.

★ ★ ★

Ἀμέσως μετὰ τοὺς καταστρεπτικὸς σεισμοὺς τῶν Ἰονίων νήσων (Αὐγустος 1953), τὸ Ὑπουργεῖον Δημοσίων Ἔργων ἐξεπόντησε μελέτας ἀνεγέρσεως ξυλίνων παραπηγμάτων, πρὸς στέγασιν τῶν σεισμοπλήκτων κατοίκων. Λόγω τοῦ ἐπείγοντος, συνήφθησαν κατόπιν ἀρμοδίων ἐγκρίσεων, αἱ πρῶται συμβάσεις διὰ τὴν κατασκευὴν 2.000 ἐν συνόλῳ μονάδων ξυλίνων κατοικιῶν.

Εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους

Ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 20.147.700 δραχμὰς. Ἐν συνεχείᾳ, ἐξεπονήθησαν μελέται καὶ ἐγένοντο δημοπρασίαι διὰ 2.000 ἀκόμη ξυλίνας οἰκίας, συνολικῆς δαπάνης 14.587.000 δραχμῶν.

Τέλος, συνήφθησαν συμβάσεις μὲ ἄλλους ἀναδόχους διὰ συνολικὸν ποσὸν 3.865.300 δραχμῶν.

Ἡ δραστηριότης τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων ἐπεξετάθη, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν διετίαν, εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν ἡμιτελῶν οἰκημάτων τῶν Βορείων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀνοικοδόμησις εἶχε μὲν ἀρχίσει ἀπὸ ἐτῶν, ἀργότερον ὅμως, ἀνεστάλη ἐλλείψει πιστώσεων. Μὲ τὰ διατεθέντα ποσὰ ἐνισχύθησαν 11.500 δικαιοῦχοι εἰς 1.021 οἰκισμοὺς.

Εἰς τὸν ἴδιον τομέα περιλαμβάνεται πίστωσις 25.000.000 δραχμῶν δι' ἐργασίας στεγάσεως πρὸς ἐπανόρθωσιν ζημιῶν, συνεπείᾳ τοῦ πολέμου καὶ τοῦ συμμοριτισμοῦ εἰς ἰδιωτικὰς κατοικίας*

Εἰς ἄλλας σεισμοπαθεῖς περιοχὰς ἦτοι, τῆς Κεφαλληνίας, Μυτιλήνης, Χίου,

(*) Εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας παρέχονται λεπτομερέστερα στοιχεῖα.

Ἰωαννίνων, Ναυπάκτου καὶ Λευκάδος, διετέθησαν πιστώσεις 1.800.000 δραχμῶν δι' ἔργα καθαρισμοῦ ἔρειπῶν, διανοίξεως ὁδῶν καὶ διὰ στεγαστικὴν ἐνίσχυσιν τῶν κατοίκων. Ἄλλη πίστωσις 9.000.000 δραχμῶν διετέθη διὰ τὴν χορήγησιν μικρῶν μακροπροθέσμων δανείων, μέσῳ τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, πρὸς ἐκείνους τῶν ὁποίων αἱ κατοικίαι ὑπέστησαν ζημίας ἐκ θεομηνειῶν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΕΥΘΥΣ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, κατέστη πρόδηλον ὅτι καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν ἦτο ἀπαραίτητος ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν ὑπηρεσιῶν, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ καλυτέρα λειτουργία αὐτῶν καὶ ἡ μεγαλυτέρα ἀπόδοσις.

Σοβαρὰ αὐξήσις τῶν εἰσπράξεων ἐσημειώθη, μετὰ τὴν κατάργησιν διαφορῶν ἀπαλλαγῶν καὶ ἀτελειῶν εἰς τὰς μεταφορὰς διὰ τῶν Σ.Ε.Κ. καὶ τῶν Σ.Π.Α.Π. Φυσικὰ ὅμως δὲν ἐξέλειπαν τὰ ἑλλείμματα, τὰ ὅποια δυστυχῶς εἶναι ἀκόμῃ σημαντικά.

Μία σειρὰ νομοθετικῶν μέτρων ἐρρύνθισεν ἐκκρεμότητας καὶ ἐθέσπισεν ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων λειτουργοῦν κατὰ τρόπον ἀπολύτως ὁμαλὸν αἱ συγκοινωνίαι εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν. Ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐργαζομένου προσωπικοῦ διὰ πρώτην φορὰν συμμετέχουν εἰς τὰ διοικητικὰ συμβούλια. Αἱ Ἑταιρίαι «Σιδηρόδρομοι Θεσσαλίας» καὶ «Σιδηρόδρομοι Βορείου Ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος», ἐκηρύχθησαν εἰς πτώχευσιν, τὰ δίκτυα ἐξεπληστηριάσθησαν καὶ κατεκυρώθησαν ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ δίκτυον τῶν Σ.Π.Α.Π. Τὰ ζητήματα τῶν ταμείων ἀλληλοβοηθείας σιδηροδρομικῶν ἐρρυθμίσθησαν, ἐπίσης, ὅπως καὶ αἱ πάσης φύσεως ἀποδοχαὶ καὶ ἀσφαλίσεις τοῦ προσωπικοῦ. Ἀπὸ 1ης Δεκεμβρίου 1954 ἡϋξήθησαν αἱ ἀποδοχαὶ τοῦ προσωπικοῦ, κατὰ 20–25% καὶ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1954 ἐβελτιώθησαν αἱ δευτερεύουσαι ἀπολαυαὶ δι' αὐξήσεως τοῦ συντελεστοῦ ἀναπροσαρμογῆς αὐτῶν ἀπὸ 300 εἰς 380. Πιστώσεις διετέθησαν διὰ τὴν ἱδρυσιν πολυϊατρείου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν μονίμων ἐγκαταστάσεων τῶν παιδικῶν κατασκηνώσεων προσωπικοῦ τῶν Σ.Ε.Κ. καὶ Σ.Π.Α.Π.

Τὸ δίκτυον τῆς Γαλλο-Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας σιδηροδρόμων περιῆλθεν δι' εἰδικῆς συμβάσεως εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Κράτους. Προωθήθη τὸ ζήτημα τῆς κατασκευῆς καὶ ἐπεκτάσεως τοῦ Ἡλεκτρικοῦ Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, μέχρι Κηφισσιᾶς, ὑπογραφείσης καὶ τῆς σχετικῆς συμβάσεως μετὰ τὴν Ἑταιρίαν Ε.Η.Σ. Τὸ θέμα τοῦτο παρέμενεν ἐκκρεμὲς ἐπὶ δεκαπενταετίαν.

Αἱ καταστροφαί, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν οἱ σιδηρόδρομοι, κατὰ τὸν πόλεμον, ὑπῆρξαν τεράστιαι. Κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν εἶχον ἀπομείνει εἰς κατὰστασιν ἐκμεταλλεύσεως μόνον τὸ 25% τῶν γραμμῶν καὶ τὸ 15% τοῦ τροχαίου ὕλικου. Τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν σιδηροδρόμων συνεπληρώθη μέχρι τοῦ 1951, ὅποτε κατέστη καὶ πάλιν δυνατὴ ἡ λειτουργία ὁλοκλήρου τοῦ δικτύου.

Εὐθύς, μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πρώτου σταδίου, ἤρχισε καὶ συνεχίζεται τὸ δεύτερον στάδιον ἀποβλέπον εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐγκαταστάσεων ἐν γένει τῶν σιδηροδρόμων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ κυκλοφορία βαρυτέρων καὶ πυκνωτέρων συρμῶν. Ἀνακαινίσεις γραμμῶν ἐγένοντο εἰς πολλὰ σημεία. Ἐντὸς τοῦ 1953 συνεδέθη ἡ γραμμὴ Θεσσαλονίκης-Φλωρίνης, μετὰ τῆς γραμμῆς Μοναστηρίου, ἀποκατασταθείσης τῆς ἀνταποκρίσεως μετὰ τοὺς Γιουγκοσλαβικοὺς σιδηροδρόμους. Παραλλήλως, συνε-

χίσθη ἡ προσπάθεια ἀποκαταστάσεως πολλῶν κατεστραμμένων σιδηροδρομικῶν κτιρίων καὶ ἡ κατασκευὴ νέων. Τὸ νέον κτίριον τοῦ σταθμοῦ Πατρῶν τὸ ξενοδοχεῖον Σ.Π.Α.Π. εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἐπερατώθησαν καὶ ἐγένοντο ἐπισκευαὶ καὶ βελτιώσεις εἰς τὸ κτίριον ἐπιβατῶν τοῦ σταθμοῦ Σ.Π.Α.Π. Ἀθηνῶν Ὑπὸ τῶν Σ.Ε.Κ. συνεχίσθησαν καὶ ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς γραμμῆς Ἀμυνταίου-Πτολεμαίδος πρὸς Κοζάνην, μήκους 36 χλμ. καὶ ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου μέχρι Λουτρακίου.

★ ★ ★

Εἰς τὰ ἐργοστάσια τῶν Σ. Ε. Κ. ἐπεσκευάσθησαν ἀτμάμαξαι, αὐτοκινητάμαξαι καὶ ἄλλα σιδηροδρομικὰ ὀχήματα. Εἰς τοὺς Σ. Ε. Κ. ἐφηρμόσθη τὸ σύστημα «ρυθμιστῆς κινήσεως», διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπικοινωνοῦν δι' εἰδικοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου ὅλοι οἱ σταθμοὶ καὶ λαμβάνονται ὅλα τὰ μέτρα, πρὸς ἀποφυγὴν καθυστερήσεως καὶ καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιβατῶν.

Τροχαῖον ὕλικόν

Μετά τὰς πολλὰς ἄλλας βελτιώσεις αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο καὶ εἰς τοὺς Σ.Π.Α.Π. συνεπληρώθη ἡ παραλαβὴ καὶ ἐτέθη εἰς πλήρη ἐκμετάλλευσιν τὸ τροχαῖον ὕλικόν, τὸ ὁποῖον ἀπεκτήθη διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως ἐκ τοῦ σχεδίου Μάρσαλ καὶ τῶν Ἰταλικῶν ἐπανορθώσεων. Τὸ ὕλικόν αὐτό, ποὺ ἐπέτρεψε τὴν σημαντικὴν πύκνωσιν τῶν δρομολογίων καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς συγκοινωνίας Πελοποννήσου, συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς: 13 αὐτοκινητάμαξαι τῶν 120 θέσεων ἑκάστη, 3 ρυμουλκούμενα ἐπιβατικά ὀχήματα, 18 ὀχήματα ἐπιβατικά τῶν 60 θέσεων ἑκάστον, 10 ἀτμάμαξαι, 100 φορτάμαξαι τῶν 12 τόννων ἑκάστη.

★ ★ ★

Αἱ ὑπεραστικαὶ συγκοινωνίαι ἐπεξετάθησαν μέχρι τῶν ἀκροτάτων ὁρίων τῆς ἐπικρατείας διὰ τῆς προεκτάσεως τῶν ὑφισταμένων ὑπερεθνικῶν γραμμῶν. Ἡ βελτίωσις τοῦ ὁδικοῦ δικτύου καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς ὀρεινὰς περιοχάς, ἐπέτρεψε τὴν ἐπέκτασιν αὐτῆν. Ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπῆρχε δίκτυον, ἡ ἐπέκτασις τῶν ὑπεραστικῶν γραμμῶν καὶ ἡ διὰ λεωφορείων τῶν Κ.Τ.Ε.Λ. ἐξυπηρέτησις ὠρισμένων περιοχῶν ἦτο ἀδύνατος. Ἐχορηγήθησαν πρὸς τοῦτο

Αὐτοκίνητα

ἄδειαι εἰς φορτηγὰ αὐτοκίνητα διὰ νὰ ἐκτελοῦν προσωρινῶς τὴν συγκοινωνίαν τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν.

Ἡ διάλυσις τῶν Κ.Τ.Ε.Φ.Α. εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόδοσιν πλήρους ἐλευθερίας εἰς τὰς μεταφορὰς ἐμπορευμάτων καὶ τὴν πτώσιν τῶν κομίστρων. Ταῦτοχρόνως, ἐρρυθμίσθησαν τὰ τῆς ταξινομήσεως καὶ φορολογίας τῶν αὐτοκινήτων, καθωρίσθη ὁ μέγιστος ἀριθμὸς τῶν ἐπιβατικῶν αὐτοκινήτων, δημοσίας χρήσεως καὶ ἐλήφθη πρόνοια διὰ τὴν κατασκευὴν στολῶν εἰς τὸ προσωπικόν.

Αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τοῦ νέου σταθμοῦ ἐπιθεωρήσεως αὐτοκινήτων ἐπερατώθησαν· πρόκειται δὲ νὰ ἐφαρμοσθῇ συχνότερος καὶ ἀποτελεσματικώτερος ἔλεγχος διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν κυκλοφορούντων ὀχημάτων. Ὁργανώθη ὀνομαστικὸν μητρώον αὐτοκινήτων καὶ σχετικαὶ στατιστικαὶ καὶ διὰ πρώτην, φοράν, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως, παρετάθησαν τὰ δρομολόγια τῶν περισσότερων λεωφορειακῶν γραμμῶν μέχρι τῆς 2ας ὥρας, μετὰ τὸ μεσονύκτιον, πρὸς πληρεστέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Κοινοῦ. Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐνεκρίθη ἡ ἐπέκτασις 18 γραμμῶν καὶ 4 ἄλλων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πρωτευούσης.

Τέλος, ἤρχισε καὶ ἐπερατώθη ἡ κατασκευὴ τῆς ἐναερίου γραμμῆς διὰ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἠλεκτροκινήτων λεωφορείων καὶ ἐτέθησαν εἰς κίνησιν, πρὸς τὸ παρόν, 80 τοιαῦτα ἐπὶ τῶν διαφόρων γραμμῶν τῆς πρωτευούσης.

★ ★ ★

Αμέριστον ἐξεδηλώθη τὸ κυβερνητικὸν ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν τομέα τῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας. Ἀνελήφθη ἔντονος προσπάθεια ἀρτιωτέρας ὀργανώσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας, καὶ συμπληρώσεως τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν διαφόρων ἀερολιμένων, ἐνῶ παραλλήλως, ἐπεδιώχθη ἡ οἰκονομικὴ ἐξυγίανσις καὶ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ἐθνικῆς Ἀεροπορικῆς Ἑταιρίας, ἡ

Πολιτικὴ Ἀεροπορία

ὅποια, ὡς γνωστόν, εὑρίσκετο εἰς πλήρες οἰκονομικὸν ἀδιέξοδον. Ἐπετεύχθη, ἐπίσης ἡ σύναψις ἀεροπορικῶν σχέσεων μὲ ἄλλα Κράτη, πρὸς συμπλήρωσιν καὶ πύκνωσιν τῆς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀεροπορικῆς μας συνδέσεως καὶ ἐξασφάλισις τῆς δυνατότητος ἀντιστοίχου ἐπεκτάσεως, ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ, τῶν ἐθνικῶν μας γραμμῶν. Ἀπητήθη πρὸς τοῦτο ἡ λήψις σειρᾶς νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων, τὰ ὅποια ἀπέβλεψαν ἀφ' ἐνός, εἰς τὴν περικοπὴν πάσης σπατάλης καὶ τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομιῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν σοβαρὰν ἀνάπτυξιν τῆς ὑπηρεσίας τῆς πολιτικῆς ἀεροπορίας.

Ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἐπραγματοποιήθησαν καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς συμπληρώσεως τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἀερολιμένων. Τὰ ἔργα περιελάμβανον διαπλατύνσεις τῶν διαδρόμων προσγειώσεως, διαρρυθμίσεως τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, ἀνέγερσιν νέων τοιούτων κ. λ. π. Ἐκτὸς τοῦ κεντρικοῦ ἀερολιμένος Ἀθηνῶν, σοβαρώτατα ἔργα ἐξετελέσθησαν καὶ εἰς τοὺς ἀερολιμένας Θεσσαλονίκης, Ἡρακλείου καὶ Ρόδου. Κέντρα τηλεπικοινωνιῶν, πομποὶ καὶ δέκται ἀσυρμάτων, τηλετυπικαὶ μηχαναὶ, δίκτυα ραδιοτηλετύπου, ἐγκατεστάθησαν εἰς τοὺς περισσοτέρους ἀερολιμένας.

***

Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου Παπάγου, ἡ Ἐθνικὴ Ἀεροπορικὴ Ἑταιρία εἶχε περιέλθῃ εἰς πλήρες ἀδιέξοδον. Ἡ συνέχισις τῆς λειτουργίας της εἶχε καταστῇ προβληματικὴ, ἂν μὴ ἀδύνατος, διότι ἀνεξαρτήτως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀδυναμίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε περιέλθῃ, συνεπεία, τῶν ἀτασθαλιῶν τῆς διαχειρίσεως, προεβάλλετο καὶ

Ἐθνικαὶ ἀεροπορικαὶ γραμμαὶ

πλήρης ἀδυναμία συνεχίσεως τῶν δρομολογίων. Ἀμεσος ἦτο ὁ κίνδυνος διακοπῆς τῶν ἐθνικῶν γραμμῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Κατόπιν συντόνων κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν, τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας καὶ τῶν οἰκονομιῶν, πού ἐφηρμόσθησαν, ἐπετεύχθη περιορισμὸς τοῦ ἐλλείμματος, ἀπὸ 40.000.000 εἰς 22.000.000 δραχμάς. Ἡ Ἑταιρία ἐτέθη ὑπὸ ἐκκαθάρισιν, μέτρα νομοθετικὰ ἐλήφθησαν ὑπὲρ τοῦ ἱπταμένου προσωπικοῦ, συνεπληρώθη ἡ παραλαβὴ τῶν ὑπολοίπων μηχανημάτων καὶ γενικῶς, ἐπετεύχθη ἡ διοικητικὴ ἐξυγίανσις καὶ ὁ τεχνικὸς ἐφοδιασμὸς τῆς Ἑταιρίας.

***

Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952, ὁ Ὄργανισμὸς Τηλεπικοινωνιῶν Ἑλλάδος (Ο.Τ.Ε.) εὑρίσκετο εἰς θλιβεράν κατάστασιν, τόσον ἀπὸ οἰκονομικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ὀργανωτικῆς ἀπόψεως. Ἐψηφίσθη, ἤδη, ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὁ νόμος, περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τοῦ Ο.Τ.Ε. «Μὲ τὸν νόμον αὐτὸν ἐπιτυγχάνεται ἡ κατάταξις καὶ ἡ ἔνταξις τοῦ μονίμου προσωπικοῦ καὶ ρυθμίζονται ὀριστι-

Τηλεπικοινωνίαι

κῶς τὰ μισθολογικὰ ζητήματα. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ τηλεφωνικοῦ δικτύου εἰς τὴν χώραν μετὰ τὰς γενομένας τελευταίως νέας προμηθείας, εὑρίσκεται ἐν πλήρει ἐξελίξει. Ὑλικὸν διὰ 24.000 νέας τηλεφωνικὰς συνδέσεις παραλαμβάνεται καὶ κατανέμεται εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ

διάφορα έπαρχιακά κέντρα. Παραλλήλως, μελετᾶται πρόγραμμα επέκτασε τῆς αὐτομάτου τηλεφωνίας καὶ εἰς ἄλλας μικρὰς έπαρχιακὰς πόλεις καὶ κωμὶ πόλεις ἀγροτικῶν περιοχῶν μέχρις 100 συνδέσεων εἰς ἕκαστον κέντρον.

Ὑπεραστικά τηλεπικοινωνιακά γραμμά 1.000 χλμ. κατεσκευάσθησαν σημειωθείσης, οὕτω, αὐξήσεως τῶν ὑφισταμένων, κατὰ 9%. Διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ προγράμματος, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἤδη, ὑπὸ ἐφαρμογὴν, μὲ πιστώσει ἐκ τοῦ σχεδίου Μάρσαλ, αὐξάνεται τὸ τηλεφωνικὸν δίκτυον διὰ κυκλωμάτων μήκους 32.000 χλμ. ἥτοι, κατὰ 60 %, τὸ δὲ τηλεγραφικὸν διὰ κυκλωμάτων μήκους 22.000 χλμ. ἥτοι, κατὰ 100 %. Τηλετυπικά κέντρα ἐγκατεστάθησαν εἰς Ἀθήνας, Θεσσαλονίκην, Πάτρας, Ἡράκλειον, Λάρισαν, Κομοτινὴν καὶ Ἰωάννινα. Διὰ πρώτην φοράν παρέχεται τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία τοῦ νησιωτικοῦ συμπλέγματος μετὰ τῆς λοιπῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἡ ἀπ' εὐθείας τηλεγραφικὴ καὶ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία τῶν Ἀθηνῶν ἐπεξετάθη καὶ εἰς Συρίαν, Πορτογαλίαν Ἀργεντινὴν, Κοσταρίκαν, Γουατεμάλαν, Χονδούραν, Νικαράγουαν καὶ Παναμᾶν. Μέτρα ἐλήφθησαν διὰ τὰ τηλέφωνα τῶν Κοινοτήτων. Ἐπετεύχθη δηλαδή, ἡ τηλεφωνικὴ σύνδεσις 635 Κοινοτήτων ἐναντι 2.050 ὑφισταμένων, ἥτοι ἐσημειώθη αὐξήσις κατὰ 31%.

Ὡς ἀνεφέρθη ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Ο.Τ.Ε., κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952 εὐρίσκετο εἰς λίαν δυσάρεστον σημεῖον. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς χρήσεως 1952 κατέλειπεν ἔλλειμμα 45.000.000 δραχμῶν. Ἦδη, κατόπιν τῶν ληφθέντων μέτρων, τὸ ἔλλειμμα κατῆλθεν εἰς 15.000.000 δραχμῶν, ἐνῶ ἐνετάθη καὶ τὸ ἔργον τῆς ἀνασυγκροτήσεως.

★ ★ ★

Διὰ τὴν καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, συνεστήθησαν 274 νέα κοινοτικά ταχυδρομικά γραφεῖα καὶ ἐπυκνώθησαν πολλὰ ἀγροτικά δρομολόγια. Ὑπάλληλοι ἐτοποθετήθησαν εἰς πλείστα Ταχυδρομικά γραφεῖα, τὰ ὅποια παραμένοντα πρότερον κλειστά, ἐπανελειτούργησαν ἤδη. Πολλὰ μέτρα ἐλήφθησαν διὰ τὴν συντόμευσιν τοῦ χρόνου καὶ τὴν ταχυ-

Ταχυδρομεῖα

τέραν διαλογὴν καὶ διαβίβασιν τῆς ταχυδρομικῆς ἀλληλογραφίας. Ἄλλα μέτρα ἐλήφθησαν διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Κοινοῦ εἰς τὰς διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν συναλλαγὰς του, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν διανομὴν καὶ παραλαβὴν τῶν ταχυδρομικῶν δεμάτων.

S

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ο ΟΓΚΟΣ τῆς φυτικῆς καὶ τῆς κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον καὶ ἰδίως, μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἀνταρσίας, εὐρίσκεται εἰς συνεχῇ ἄνοδον. Ἡ ἄνοδος αὕτη εἶναι λίαν ἔντονος καὶ πολὺ ἐμφανής, κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη (1953 καὶ 1954), τόσον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ὄγκον τῆς παραγωγῆς τῆς προπολεμικῆς περιόδου, ὅσον καὶ ἐν συγκρίσει, πρὸς τὸν ὄγκον τῆς παραγωγῆς τοῦ 1952.

Ἐκτάσεις καὶ παραγωγή

Πράγματι, συγκριτικῶς πρὸς τὴν μέσην προπολεμικὴν παραγωγὴν τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, οἱ δείκται εἶναι αἰσθητότατα ηὔξημένοι. Ἡ φυτικὴ παραγωγή, ἐν συγκρίσει, μὲ τὴν περίοδον 1935-38, εἶναι ηὔξημένη κατὰ 50%. ἡ ζωϊκὴ κατὰ 6,9% καὶ ἡ ἀγροτικὴ παραγωγή, κατὰ 37%. Ἡ αὐξησης τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἰδίως ἔτη, ὀφείλεται τόσον εἰς αὐξησην τῶν καλλιεργουμένων καθ' ἑκάστα ἐκτάσεων, ὅσον καὶ τῶν μέσων ἀποδόσεων, κατὰ παραγωγικὴν μονάδα.

Πρέπει, ἐκ παραλλήλου, νὰ γίνῃ παραδεκτὸν ὅτι αἱ καλαὶ καὶ συνεχῶς βελτιούμεναι τιμαὶ τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, τῶν ἀπολαμβανομένων ὑπὸ τῶν χωρικῶν μας, κατὰ τὰ τελευταῖα δύο ἔτη, ὥθησαν ἰσχυρῶς τοὺς παραγωγοὺς πρὸς αὐξησην τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων καὶ πρὸς συνεχῶς εὐρυτέραν χρῆσιν χημικῶν λιπασμάτων, βαθειῶν ἁρώσεων, βελτιωμένων σπόρων, βελτιωμένων ζώων καὶ συστηματικωτέραν καταπολέμησιν τῶν ἀσθενειῶν τῆς φυτικῆς καὶ κτηνοτροφικῆς παραγωγῆς.

Εἰς χιλιάδας τόννους παραγωγῆς οἱ ἀριθμοὶ ἔχουν, ὡς ἐξῆς: Περίοδος 1935-38 εἶναι 1.482 3, τοῦ 1952 εἶναι 2.136,7, τοῦ 1953 εἶναι 2.629,6 καὶ, τοῦ 1954 εἶναι 2.467,9.

Εἰδικώτερα, κατὰ τὸ ἔτος 1953 ἡ παραγωγή τοῦ σίτου προσήγγισε τὸ ὄριον αὐταρκειᾶς τῆς χώρας μας, γεγονός, τὸ ὁποῖον πρὸ τινων ἐτῶν ἐφαινετο ἀκατόρθωτον. Ἡ παρατηρουμένη, κατὰ τὸ 1954, μείωσις τῆς παραγωγῆς σιτηρῶν ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς δυσμενεῖς καιρικὰς συνθήκας. Εἰς τὴν παρατεταμένην ξηρασίαν τοῦ θέρους ὀφείλεται καὶ ἡ σημειουμένη μείωσις τῆς παραγωγῆς ἀραβοσίτου.

Πέραν, ὁμως, τῆς ἐτησίης διακυμάνσεως τῆς παραγωγῆς σιτηρῶν, πρέπει νὰ τονισθῇ, ἰδιαιτέρως, ὅτι ἡ παρατηρουμένη σταθερὰ αὐξησης τῆς μέσης στρεμματικῆς ἀποδόσεως ἔναντι, τῆς προπολεμικῆς περιόδου, πιστοποιεῖ τὴν συντελεσθεῖσαν βελτίωσιν εἰς τὰς μεθόδους καλλιεργείας τῶν φυτῶν.

Πράγματι, ἡ εὐρεία χρησιμοποίησις βελτιωμένων ποικιλιῶν σίτου, διὰ τῶν ὁποίων ἐσπάρη καθ' ἑκάστην καλλιεργητικὴν περίοδον ἑκτασίς 6.000.000 στρεμ. ἥτοι, τὰ 60%, περίπου, τῶν διὰ σίτου καλλιεργηθεισῶν ἐκτάσεων τῆς χώρας, καὶ ἡ σημαντικὴ αὐξησης τῆς χρησιμοποίησεως βελτιωμένων ποικιλιῶν ἀραβοσίτου (ὕβριδίων), διὰ τῶν ὁποίων ἐσπάρησαν, κατὰ τὸ 1954, 100 χιλ. στρέμματα, εἶναι μία ἀπὸ τὰς βασικωτέρας αἰτίας τῆς αὐξήσεως τῶν μέσων, στρεμματικῶν ἀποδόσεων.

* Ἄλλα αἷτια, τὰ ὁποῖα ἐπέδρασαν εὐνοϊκῶς εἰς τὴν αὐξησην τῶν μέσων στρεμματικῶν ἀποδόσεων καὶ τοῦ ὅλικοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς εἶναι, κατὰ σειράν σπουδαιότητος, ἡ ἐντονωτέρα χημικὴ λίπανσις, ἐν συνδυασμῷ, μὲ καλυ-

τέραν κατεργασίαν τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ εὐρεία χρησιμοποίησις τῶν νέων γεωργικῶν φαρμάκων διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ζιζανίων τῶν σιταγρῶν. Ἄνε τῶν 2.000.000 στρεμμάτων σιταγρῶν ἐδέχθησαν καταπολέμησιν διὰ ζιζανιοκτόνων πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ σίτου ἀπὸ τὰ ζιζάνια τὰ ὅποια, κατὰ τὸ παρελθὸν ἐμείωναν τὴν παραγωγὴν.

Ἀποτέλεσμα τῶν συστηματικῶν προσπαθειῶν καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῶν γεωργῶν, ὑπῆρξεν εἰδικώτερα, ὥς πρὸς τὸν σῖτον, ἡ μείωσις τῆς εισαγωγῆς αὐτοῦ διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἑτησίων μας ἀναγκῶν εἰς ἄρτον, εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ περίπου τῶν πρὸ τοῦ πολέμου εισαγωγῶν μας, παρὰ τὴν, ἐν τῷ μεταξύ, αὐξησιν τοῦ πληθυσμοῦ μας, κατὰ 14%.

Δηλαδή, ἐνῶ ὀλίγον πρὸ τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου, αἱ ὀλικαὶ μας ἀνάγκαι εἰς σῖτον, διὰ τροφὴν καὶ σπόρον, ἀνῆρχοντο περίξ τῶν 1.270.000 τόννων, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς 770.000 μᾶς ἐξησφάλιζεν ἡ ἐγχώριος παραγωγή καὶ 500.000 αἱ εισαγωγαί, κατὰ τὴν περίοδον 1953 καὶ 1954 αἱ μέσαι ἑτήσiai ἀνάγκαι μας, ἀνέρχονται εἰς 1.450.000 περίπου τόννους, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν ἐγχώριος παραγωγή μᾶς ἐξασφαλίζει πέραν τῶν 1.200.000 τόννων, αἱ δὲ εισαγωγαί περίπου 250.000 τόννων.

Τέλος, πρέπει νὰ τονισθῇ ἡ σημαντικωτάτη αὐξησις τῆς παραγωγῆς δύο καλλιεργειῶν εἰς τὴν χώραν μας, ὅπως τῆς ὀρύζης ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ βᾶμβακος ἀφ' ἑτέρου. Ἡ καλλιέργεια τῆς ὀρύζης, μάλιστα, συνέβαλεν ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν ἀξιοποίησιν ἀλκαλικῶν ἐδαφῶν, ἐκ τῶν ὁποίων, μέχρι τοῦδε, ἐβελτιώθησαν 40.000 στρέμματα.

***

Τὰ ἐξαγόμενα γεωργικὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος καλύπτουν ἀπὸ ἀπόψεως ἀξίας κάτι πλέον τοῦ 70% τῶν συνολικῶν μας ἐξαγωγῶν.

Κατὰ τὸ 1952, ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν ἀνῆλθε εἰς 1.798,4 ἑκατομμύρια δραχ., ἐκ τῶν ὁποίων τὰ γεωργικὰ προϊόντα ἀντιπροσώπευσαν ἀξίαν 1.277 ἑκατομ. δραχῶν, ἥτοι 71%. Τὸ 1953 ἔχομεν σύνολον ἐξαγωγῆς 3.385,2 ἑκατομ. δραχ., με γεωργικὰ προϊόντα 2.441 ἑκατ. δραχ. ἥτοι 72,1%.

Ἐξαγωγαὶ γεωργικῶν προϊόντων Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν ἐξαγομένων γεωργικῶν προϊόντων : εἶναι ὄρυζα, ἑσπεριδοειδῆ, νωπαὶ σταφυλαί, σῦκα ξηρά, κορινθιακὴ σταφίς καὶ σουλτανίνα, καπνὸς εἰς φύλλα, ἐλαίαι ἐλαιόλαδα, οἶνος εἰς βαρέλια καὶ ζωοκομικὰ προϊόντα. Ὁ ὄγκος εἰς τόννους, κατὰ τὸ 1952, ἀνῆλθεν εἰς 179.429 καὶ εἰς ἀξίαν εἰς 1.277 ἑκατ. δραχ., κατὰ δὲ τὸ 1953 εἰς 250.826 τόννους καὶ ἀξίαν 2.415,8 ἑκατ. δραχ.

Συνεπῶς, ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, ἡ μὲν ἐξαγωγή γεωργικῶν προϊόντων εἰς τόννους ηὐξήθη, κατὰ 40%, ἐναντι τοῦ 1952 (Κυβερνήσεως Κέντρου), ἡ δὲ αὐξησις εἰς δραχμάς ἀνῆλθε διὰ τὴν ἰδίαν περίοδον εἰς 95%.

***

Ελαιοκαλλιέργειαι: Κατὰ τὴν δαρρεύσασαν διέτιαν, καὶ διὰ πρώτην φοράν, μεταπολεμικῶς, ἐπετράπη ἡ ἐξαγωγή ἐλαιολάδου, χάρις εἰς μίαν ὀρθὴν πολιτικὴν, ποὺ ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν ἡ Κυβέρνησις. Ἡ ἰσορρόπησις τῆς ἐξαγωγῆς καὶ τοῦ κανονικοῦ ἐφοδιασμοῦ δι' ἐλαίων τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, εἶχεν ὥς ἀποτέλεσμα τὴν σημαντικὴν αὐξησιν τοῦ εἰσοδήματος τῶν παραγωγῶν καὶ ταύτοχρόνως τὴν συγκράτησιν καὶ εἰς διαφόρους ἐποχὰς τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν πρὸς μεγίστην ὠφέλειαν καὶ τῶν καταναλωτῶν. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μετὰ τὴν ἐξαγωγήν βρωσίμων ἐλαίων.

Ἀμπελοκαλλιέργεια: Ἡ παραγωγή καὶ ἐξαγωγή σταφίδος, οἴνου καὶ ἐπιτραπέζιων σταφυλῶν, ἐσημείωσε τὴν ἀνιοῦσαν, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν. Οὕτω, ἡ παραγωγή ἀνῆλθε τὸ 1952 εἰς 609.500 τόννους, τὸ 1953 εἰς 655.000 καὶ τὸ 1954 εἰς 682.000 τόννους. Κατὰ τὸ 1953 ἐξήχθησαν 9.000 τόννοι σταφυλῶν καὶ τὸ 1954, περίπου, 10.000 τόννοι.

Ἡ ἐξαγωγή κορινθιακῆς σταφίδος ἔφθασε, κατὰ τὸ 1953 εἰς 55.762 τόνν. ἔναντι μόνον 47.030 τόννων τοῦ 1952. Ἀνάλογος αὔξεις ἐσημειώθη καὶ εἰς τὴν ἐξαγωγήν οἴνων.

Ἑσπεριδοειδῆ: Καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο σημειοῦται σταθερὰ αὔξεις τῆς ἐξαγωγῆς. Κατὰ τὴν περίοδον 1953-54 ἐξήχθησαν 11.000 τόννοι, ἔναντι 8.400 τόννων τοῦ 1952-53.

Ξηροὶ Καρποὶ: Ἐκ τῶν ξηρῶν καρπῶν ἐξάγονται, κυρίως, τὰ ξηρὰ σῦκα. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι, ἐνῶ τὸ 1952 ἐξήχθησαν 13.400 τόννοι ξηρῶν σύκων, εἰς τὸ 1953 ἡ ἐξαγωγή ἀνῆλθεν εἰς 19.000 τόννους. Κατὰ τὸ 1953 ἐξήχθησαν 516 τόννοι ἀμύγδαλα, ἔναντι ἑνὸς τόννου τοῦ 1952, ὡς καὶ 7.500 τόννοι χαρούπια, ἔναντι 50 τόννων τοῦ 1952.

Καπνός: Τεραστία προέκυψεν ὠφέλεια ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τῆς δραχμῆς διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν. Ἐνδεικτικοὶ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι ἀριθμοί: Τὸ 1952 εἶχομεν παραγωγήν καπνῶν 42.000 τόννων καὶ ἐξαγωγήν 41.397. Τὸ 1953 παραγωγήν 62.700 τόννων καὶ ἐξαγωγήν 48.958 καὶ τὸ 1954 παραγωγήν 63.000 τόννων καὶ ἐξαγωγήν 42.000 τόννων.

Ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ καπνοῦ, ἡ χώρα ἐξησφάλισε συνάλλαγμα, τὸ 1953 μὲν, 53.000.000. δολλάρια, τὸ 1954 δὲ, ὑπολογίζεται ὅτι συγκεντρώνει 47.500.000 δολλάρια.

Βάμβαξ: Ἡ παραγωγή συσπόρου βάμβακος ἀνῆρχετο τὸ 1935-38 εἰς 44.300 τόννους, τὸ 1952 εἰς 76.700, τὸ 1953 εἰς 94.230 καὶ τὸ 1954 εἰς 115.000. Ἀντιστοίχως, ἡ παραγωγή ἱνῶν βάμβακος εἶναι 14.500, 24.800, 30.361 καὶ 37.000

Αἱ ἐξαγωγαὶ βάμβακος (ἐκκοκισμένος, βάμβαξ τεχνητὸς καὶ ἀπορρίμματα τούτων), ἐνῶ, τὸ 1952 ἀνῆλθεν εἰς 5.709 τόννους, ἀξίας 2.870.000 περίπου, δολλαρίων, τὸ 1953 ἔφθασεν εἰς 7.685 τόννους, ἀξίας περίπου, 5.000.000 δολλαρίων. Ἀκόμη μεγαλυτέρα προβλέπεται ἡ ἐξαγωγή βάμβακος τῆς καλλιεργητικῆς περιόδου 1954.

Ὀρυζοκαλλιέργεια: Ἡ καλλιέργεια τῆς ὀρύζης ἐσημείωσε τὸ μεγαλύτερον ἄλμα ἐντατικῆς καὶ ἐκτατικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὴν χώραν μας, ἐν συγκρίσει, πρὸς οἵανδήποτε ἄλλην καλλιέργειαν. Οὕτω, ἡ μὲν ἑκτασις, ἡ καλλιεργουμένη δι' ὀρύζης, ἐν συγκρίσει, πρὸς τὴν προπολεμικὴν τοιαύτην, ὑπερέβη τὸ 11 πλάσιον, ἐνῶ ὁ ὄγκος τῆς παραγωγῆς ηὔξθη εἰς τὸ 17 πλάσιον καὶ πλέον. Τοῦτο ἐπετεύχθη, διότι νέα ἐδάφη, λίαν γόνιμα, εἰσῆλθον εἰς τὴν καλλιέργειαν, ἐφηρμόσθησαν καλύτεραι μέθοδοι καλλιεργείας καὶ βελτιωμένοι ἀμειψισποραί, ἐνῶ παραλλήλως, ἐχρησιμοποιήθησαν χημικὰ λιπάσματα καὶ βελτιωμένοι ποικιλίαι ὀρυζοσπόρου.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, ἡ παραγωγή ὀρύζης ηὔξθη σημαντικώτατα, καλύψασα, κατὰ τὸ 1954 88.000 τόννους, ἀναποφλοιώτου ὀρύζης, ἔναντι 65.000 τόννων τοῦ 1953, 75.000 τόννων τοῦ 1952 καὶ 8.956 τόννων τοῦ 1938. Ἡ αὔξεις αὕτη κατέστησεν αὐτάρκη τὴν χώραν μας εἰς ὄρυζαν καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ ἱκανὴν νὰ ἐξαγάγῃ 2.000 τόννους τὸ 1952, 8.376 τόννους τὸ 1953 καὶ 10.000 τόννους περίπου τὸ 1954. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ὀρυζοκαλλιεργείας μας εἶναι συνδεδεμένη, κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν πρὸς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἀλατούχων ἐδαφῶν μας, τῶν εὕρισκομένων εἰς τὰς ἐκβολὰς τῶν μεγάλων ποτα-

μῶν. Τὰ ἐδάφη ταῦτα, τὰ ὅποια πρότερον δὲν εἶχον οὔτε ἀξίαν βοσκοτόπων, κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀξιοποιήσεώς των καθίστανται γόνιμα καὶ παραγωγικὰ καλλιεργούμενα δι' ὀρύζης. Τὸ πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως προβλέπει σειράν μέτρων διὰ τὴν μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν τῆς ὀρυζοκαλλιεργείας.

***

Η κατεύθυνσις, τὴν ὁποῖαν ἀκολουθεῖ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας τῆς χώρας, εἶναι ἡ ποιοτικὴ βελτίωσις τῶν ζώων καὶ ἡ κατὰ κεφαλὴν αὔξησις τῆς ἀποδόσεως αὐτῶν καὶ οὐχὶ ἡ αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ. Δοθέντος ὅτι, ἐντατικοποιήσις τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας δὲν εἶναι δυνατὴ, ἄνευ παραλλήλου καὶ ἀντιστοίχου αὐξήσεως τοῦ κτηνοτροφικοῦ πλούτου, ἐπρογραμματίσθη ἡ βελτίωσις τῆς κτηνοτροφίας καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου

Κτηνοτροφία

τοῦ ἀπασχολουμένου μὲ αὐτὴν πληθυσμοῦ.

Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας ἐνήργησεν κατὰ τὴν διετίαν, εἰσαγωγὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ βελτιουμένων παραγωγικῶν ζώων, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἰδρυθῶν εἰς περιφερείας, μὲ εὐνοϊκὰς διὰ τὴν κτηνοτροφίαν συνθήκας, κέντρα ἀναπαραγωγῆς.

Εἰδικώτερα, ὅσον ἀφορᾷ τὴν βελτιωμένην ἀγελαδοτροφίαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον σκέλος τοῦ ἐντατικοῦ γεωργικοῦ συστήματος, πρόκειται νὰ συσταθῶσιν τέσσαρα κέντρα ἀναπαραγωγῆς ἐξευγενισμένων γαλακτοφόρων ἀγελάδων (φαιᾶς φυλῆς τῶν Ἄλπεων), ἐν Μακεδονίᾳ, Θράκῃ, Θεσσαλίᾳ καὶ Στερεᾷ Ἑλλάδι. Πρὸς τοῦτο εἰσῆχθησαν ἐντὸς τοῦ 1954, 600 ἀγελάδες καὶ δαμαλίδες, αἱ ὁποῖαι θὰ κατανεμηθῶσιν εἰς τὰ ὑπὸ ἰδρυσιν κέντρα. Τὰ ζῶα ἐδόθησαν εἰς παραγωγούς, ἐγγυομένους τὴν καλὴν διατήρησιν αὐτῶν, μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς διὰ μεσοπροθέσμων δανείων.

Παραλλήλως, ἡ τεχνητὴ γονιμοποιήσις ἔδωκε τὰς δυνατότητας εὐχερεστερας ἀναπαραγωγῆς καὶ βελτιώσεως τῆς ράτσας. Τὸ 1952 ἐγιναν 28.000 τεχνηταὶ γονιμοποιήσεις. Ἐπὶ Κυβερνήσεως Συναγερμοῦ, τὸ 1953, αὗται ηὐξήθησαν, κατὰ 37% ἥτοι, ἐγένοντο 38.300 τὸ δὲ 1954 θὰ ὑπάρχη ἔτι, περαιτέρω αὔξησις, κατὰ 3.000 τοῦλάχιστον.

Ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διατροφῆς τοῦ ζωικοῦ κεφαλαίου ἐπεδιώχθη, τόσον πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς καλλιεργείας τῶν κτηνοτροφικῶν φυτῶν, ὅσον καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς βελτιώσεως καὶ ὀρθολογιστικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν βοσκοτόπων τῆς χώρας.

Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν κατεβλήθη κάθε προσπάθεια εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν Συνεταιρικῶν Ὁργανώσεων τῶν παραγωγῶν διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐπεξεργασίαν καὶ διάθεσιν τῶν προϊόντων των.

Διὰ τὴν καλυτέραν ἀξιοποίησιν τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων, τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας, καθὼς καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ἐπεδίωξαν τὴν ὀργάνωσιν βιομηχανιῶν, εἰς τὰς ὁποίας τὰ προϊόντα ταῦτα ἐπεξεργάζονται κατὰ τὸν ἐνδεδειγμένον ἐπιστημονικῶς τρόπον. Ἐπετεύχθη ἡ ἰδρυσις ἐργοστασίων παστεριώσεως γάλακτος. Τὰ ἐργοστάσια ταῦτα προωθοῦν τὴν βελτιωμένην κτηνοτροφίαν. Κατὰ τὸ 1953, ἀποπερατώθησαν καὶ ἤρχισαν λειτουργοῦντα τὰ ἐργοστάσια παστεριώσεως γάλακτος ΑΣΤΥ Ἀττικῆς, καὶ ΕΒΟΛ Βόλου. Κατὰ τὸ 1954 συνεπληρώθη ἡ ἀνέγερσις τοῦ ἐργοστασίου παστεριώσεως γάλακτος Θεσσαλονίκης, ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἐργοστασίων γάλακτος Βόλου καὶ Θεσσαλονίκης, ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ Διεθνoῦς Ὁργανισμοῦ Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ.

Περαιτέρω, προβλέπεται ἡ ἴδρυσις βιομηχανιῶν γάλακτος (παστερίωσις, συμπύκνωσις, τυροκόμησις, βουτυροκόμησις) καὶ εἰς ἄλλα κτηνοτροφικά κέντρα καὶ δὴ, εἰς τὴν Δυτικὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἐπιδιώκεται ἡ ἴδρυσις ἐργοστασίου συμπυκνώσεως γάλακτος.

Ἐπὶ πλέον, διὰ τῶν διενεργουμένων κτηνοτροφικῶν ἐκθέσεων, εἰς ὅλα τὰ κτηνοτροφικά κέντρα τῆς χώρας μας, ἐπιδιώκεται νὰ ἐνισχυθοῦν ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς οἱ φιλοπρόοδοι κτηνοτρόφοι, ἡ διάδοσις τῶν βελτιωμένων ζώων καὶ τέλος, ἡ διάδοσις εἰς εὐρύτερον κύκλον τῶν ἐπιτυγχανομένων τεχνητῶν καὶ οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων. Κατόπιν δραστηρίων ἐνεργειῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης ἀνεδιοργανώθη τὸ παλαιὸν Ταμεῖον Γεωργικῶν Ἀσφαλειῶν, ἐνσωματωθὲν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν. Ἡδὴ τὸ νέον τμήμα ἀσφαλειῶν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης προωθεῖ, ἐπὶ συνεταιριστικῶν βάσεων τὴν κτηνασφάλειαν, γεγονός, τὸ ὁποῖον θὰ δώσῃ ἰσχυρὰν ὥθησιν εἰς τὴν ἀναπτυσσομένην κτηνοτροφίαν τῶν βελτιωμένων ζώων τῆς χώρας μας.

Η μελισσοκομία ἀποτελεῖ μίαν τῶν σημαντικωτέρων πηγῶν πλούτου τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας. Πρωταρχικὸν βῆμα διὰ τὸν συγχρονισμόν τῆς μελισσοκομίας μας εἶναι ἡ εἰσαγωγή τῆς εὐρωπαϊκῆς κυψέλης καὶ ἡ ἀντικατάστασις τῆς ἐγχωρίου. Ἡδὴ, ὁ ρυθμὸς τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἐγχωρίων κυψελῶν, δι' εὐρωπαϊκῶν «ἑλληνικῆς καθ' ὁλοκληρίαν κατασκευῆς» ἐπιταχύνεται ἀπὸ

Σηροτροφία - Μελισσοκομία

ἔτους εἰς ἔτος. Κατὰ τὸ 1953, διετέθησαν μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης 7.000 εὐρωπαϊκαὶ κυψέλαι, μετὰ κινητῶν πλαισίων καὶ 500.000 φύλλα τεχνητῶν κυρηθρῶν, τὸ δὲ 1954 ἕτεροι 10.000 μετὰ κινητῶν πλαισίων. Ἡ παραγωγή μέλιτος ὑπελογίσθη διὰ τὸ 1954, εἰς 1.760 τόννους, ἀξίας 26.000.000 δραχμῶν.

Παρ' ὅλον, ὅτι, τὰ προϊόντα τῆς σηροτροφίας διέρχονται διεθνῶς κρίσιν, λόγῳ τοῦ συναγωνισμοῦ, ὑπὸ τῶν διαφόρων μικροτέρας ἀξίας τεχνητῶν καὶ συνθετικῶν ἰνῶν, ἐπετεύχθη νὰ διατηρηθῇ ἡ παραγωγή κουκουλίων εἰς σταθερὸν ἐπίπεδον, ἐνῶ αἱ τιμαί, αἱ ἀπολαμβάνόμεναι ὑπὸ τῶν παραγωγῶν (διετέθησαν ἅπαντα τὰ ἀποθέματα), ὑπῆρξαν περίπου ἴσαι πρὸς τὰς ὀρισθείσας ὑπὸ τῆς μονίμου γνωμοδοτικῆς ἐπιτροπῆς σηροτροφίας.

Ἡ παραγωγή νωπῶν κουκουλίων ἀνῆλθε, τὸ 1935-38, εἰς 3.000 τόννους, καί, ἀπὸ τὸ 1952 καὶ ἐντεῦθεν εἰς 1.200 τόννους ἑτησίως.

Ἐπειδὴ ἡ σηροτροφία ἐνέχει σημαντικὴν οἰκονομικὴν σημασίαν, ἰδίᾳ διὰ τὰς ἀκριτικὰς περιοχὰς τοῦ Ἑβρου καὶ ἐπειδὴ, ἐκ τῆς βιομηχανίας τῆς μετάξης ἀποζοῦν χιλιάδες ἐργατῶν, λαμβάνεται σειρὰ μέτρων διὰ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν σηροτροφικῶν προϊόντων.

Η ἑκτασις τῶν δασῶν τῆς χώρας μας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖται ἐξ ἐλάτης, ὀρεινῆς πεύκης, χαλεπίου πεύκης, δρυός, ὄξυᾶς, καστανιάς, αἰθαλῶν πλατοφύλλων καὶ ἄλλων, ἀνέρχεται μεταπολεμικῶς εἰς 15 ἑκατομ. στρέμματα, περίπου. Ἀπὸ αὐτά, περὶ τὰ 9 ἑκατ. στρέμματα ἀνήκουν εἰς τὸ Δημόσιον καὶ τὰ ὑπόλοιπα 6 ἑκατ. εἰς Κοινότητας, Συνεταιρισμοὺς καὶ Μονάς. Δηλαδή, ἡ

Ἡ δασικὴ παραγωγή

δασικὴ ἑκτασις καλύπτει τὰ 11% περίπου, τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς χώρας, ἀνερχομένης εἰς 130 ἑκατ. στρέμματα περίπου. Κατὰ τὴν διετίαν, 1953 καὶ 1954, μεγάλη

κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ δασικοῦ πλούτου τῆς χώρας, τόσον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν δασῶν καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς δασικῆς παραγωγῆς μας, ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς κοινωνικῆς τοιαύτης. Οὕτω, κατὰ τὴν διετίαν, κατεσκευάσθησαν νέοι δασικοὶ δρόμοι ἀναπτύγματος 176 χιλιομέτρων, ἐγένετο συντήρησις 186 χιλιομέτρων παλαιῶν καὶ ὁδοστρωσία ἐπὶ 21,3 χιλμ. διὰ δαπάνης 10 περίπου ἑκατ. δραχμῶν. Ἐπίσης, ἰδρύθησαν ἐντὸς τῶν δασῶν ἢ πλησίον τῶν δασικῶν περιοχῶν συγχρονισμένα ξυλοπριονιστήρια, ξηραντήρια ξυλείας, ξυλουργικὰ ἐργοστάσια καὶ ἄλλαι δασικαὶ βιομηχανίαι, διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν καὶ βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν δασικῶν μας προϊόντων. Πέραν τούτων, κατὰ τὴν ἰδίαν διετίαν συνετάχθησαν ὑπὸ τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας καὶ διαχειριστικαὶ μελέται, βάσει τῶν ὁποίων γίνονται αἱ ἐκμεταλλεύσεις τῶν δημοσίων καὶ μὴ δασῶν, δι' ἑκτασιν 1.250.000 στρεμμάτων διὰ τὰ πρῶτα καὶ 1.368.000 στρεμμάτων διὰ τὰ δεύτερα.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς καταβληθείσης προσπάθειας ἦσαν λίαν σημαντικά. Ὅχι μόνον ὑπερέβησαν τὴν προπολεμικὴν δασικὴν παραγωγὴν ἐν τῷ συνόλῳ τῆς παρὰ τὰς μεγάλας καταστροφάς, τὰς ὁποίας εἶχον ὑποστῇ τὰ δάση μας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς καὶ τοῦ συμμοριτοπολέμου, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀμέσως προηγούμενης διετίας 1951 καὶ 1952 κατὰ 25% καὶ πλέον.

Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ἡ δασικὴ παραγωγή ἀνῆλθε, ὡς ἀκολουθῶς: Χρήσιμος ξυλεῖα κυβικὰ μέτρα 445.000. Καυσόξυλα ἐμπορίου, ὁκάδες 1.000.000.000. Ξυλάνθρακες, ὁκάδες 70.000.000. Ρητίνη, ὁκάδες 40.000.000. Βαλανίδια βυρσοδεψίας, ὁκάδες 15.000.000

Καὶ πλῆθος ἄλλων δευτερευόντων δασικῶν προϊόντων ἀξίας ἐν ὅλῳ 730.000.000 δραχμῶν, ἔναντι τῆς ἐκ 550.000.000 ἀξίας τῶν ὁμοίων τῆς προηγούμενης διετίας.

Εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς τῶν δασικῶν προϊόντων συνετέλεσε κατὰ πολὺ καὶ ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς, ἔναντι τοῦ ξένου συναλλάγματος. Συνεπεία ταύτης, τὰ μὲν ἐξαγωγίμα δασικὰ προϊόντα ἢ παράγωγα τούτων, ὅπως τὸ κολοφώνιον, τὸ τερεβινθέλαιον, τὰ δεψικὰ ἐκχειλίσματα κ. λ. π., εὗρον προθύμους ἀγοραστὰς καὶ ἐξήχθησαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἰς ἱκανοποιητικὰς τιμὰς, τὰ δὲ καταναλισκόμενα ἐνταῦθα διὰ τὴν ἰδίαν αἰτίαν, λόγῳ, δηλαδή, τῶν ὑψηλῶν τιμῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ὁμοειδῶν προϊόντων, τῆς εὐρωπαϊκῆς ξυλείας καὶ τῶν ὑγρῶν καὶ στερεῶν καυσίμων, εἶχον ἄρκετὰ ζωηρὰν ζήτησιν καὶ ἐπωλήθησαν εἰς ἱκανοποιητικὰς τιμὰς. Γενικῶς, ἡ σημειωθείσα αὐξήσις τῶν τιμῶν τῶν δασικῶν προϊόντων ἀνέρχεται εἰς 35-40%, ὀφειλομένη, κυρίως, εἰς τὴν γενομένην ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς.

Ἰδιαιτέρως εὐεργετικὸν ἀντίκτυπον εἶχον τὰ κυβερνητικὰ μέτρα ἐπὶ τῶν δασικῶν πληθυσμῶν, στερουμένων μέχρι τότε ἐργασίας ἢ ἐργαζομένων ὑπὸ λίαν δυσμενεῖς συνθήκας εἰς τὰ δάση. Εἰδικῶς, οἱ ἐνσωματωμένοι εἰς δασικοὺς συνεταιρισμοὺς, ἐνισχυθέντες ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ὡς καὶ ὑπὸ τῆς κρατικῆς δασικῆς ὑπηρεσίας διὰ τῆς παραχωρήσεως δασῶν, ἄνευ δημοπρασίας, κατῴρθωσαν νὰ ἀναλάβουν πολλὰς δασικὰς ἐκμεταλλεύσεις, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἔχουν συνεχῇ ἐργασίαν. Ἐπὶ πλέον, κατῴρθωσαν νὰ διαθέσουν καὶ τὰ μέχρι τότε ἀζήτητα ἀποθέματα τῶν δασικῶν προϊόντων των.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω δασικῶν ἐκμεταλλεύσεων, αἱ ὁποῖαι γίνονται, κυρίως, ὑπὸ δασεμπόρων καὶ δασικῶν συνεταιρισμῶν, ἄλλαι ἀνελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους δι' αὐτεπιστασίας καὶ δι' ἴδιον λογαριασμὸν εἰς ἕξ μεγάλα δασικὰ συμπλέγματα, ἐκτάσεως 500.000 στρεμμάτων καὶ πραγματοποιοῦνται κατὰ τρόπον ὑποδειγματικόν.

Ἐκ τῆς ὅλης παραγωγῆς τῶν Κρατικῶν τούτων ἐκμεταλλεύσεων ἀνερ-

χομένης εἰς 54.000 κ.μ. κατὰ τὴν λήξασαν διетίαν, διетέθησαν περὶ τὰ 19.000 κ.μ. διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς καὶ 11.000 κ.μ. διὰ τὰς ἀτομικὰς καὶ μικροεπαγγελματικὰς ἀνάγκας τῶν δασικῶν πληθυσμῶν. Ἐπίσης, σημαντικὰ ποσὰ ἐκ τούτων διетέθησαν διὰ τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων, διὰ τοὺς Σιδηροδρόμους τοῦ Κράτους καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὸ ἐμπόριον. Πλέον τούτων, ἐκ τῶν ὑπολοίπων δημοσίων δασῶν, παρεχωρήθησαν περὶ τὰ 35.000 κ.μ. διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Στρατοῦ.

Κατὰ τὴν λήξασαν διетίαν δὲν παρημελήθησαν καὶ οἱ ὑπόλοιποι τομεῖς τῆς δασικῆς καὶ ὀρεινῆς οἰκονομίας μας γενικώτερον.

Διὰ τὰ ὀρεινὰ ὑδρονομικὰ ἔργα ἐδαπανήθη ποσὸν 6.200.000 δραχμῶν, πραγματοποιηθέντων 130.000 ἡμερομισθίων ὑπὸ τῶν χωρικῶν τῶν ὀρεινῶν διαμερισμάτων, διὰ τὴν κατασκευὴν φραγμάτων εἰς τὰς ὀρεινὰς λεκάνας διὰ τὴν διευθέτησιν τῶν χειμάρρων κ.λ.π.

Διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὀρεινῶν βοσκοτόπων: ἐπετεύχθη ἡ ἀξιοποίησις 300.000 στρεμμάτων ἐκ τούτων. Πρὸς τοῦτο ἐδαπανήθη τὸ ποσὸν τῶν 850.000 δραχμῶν, πραγματοποιηθέντων 15.000 ἡμερομισθίων ὑπὸ τῶν περιοίκων. Κατεσκευάσθησαν δεξαμεναί, ποτίστραι, ἐγένοντο ὑδρομαντεύσεις κ.λ.π. εἰς τὰς ὀρεινὰς βοσκὰς.

Ἐπραγματοποιήθη ἀναδάσωσις ἐπὶ 90.000 στρεμμάτων διὰ 9.000.000 δασικῶν φυτῶν τῶν κρατικῶν δασικῶν φυτωρίων, ὑπὸ τοῦ Κράτους. Κατὰ τὴν ἰδίαν διетίαν ἀνεδασώθη ἑκτάσις 25.000 στρεμμάτων ὑπὸ ἰδιωτῶν κ.λ.π., φυτευθέντων 10 περίπου ἑκατ. δασικῶν φυτῶν.

Ἐπροστατεύθησαν τὰ 2/5 τοῦ συνόλου τῶν ἐξ ἐλάτης δασῶν τῆς χώρας μας, διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐκεῖθεν τῶν αἰγῶν. Ἐπίσης, ἐρρυθμίσθη γενικώτερον, τὸ θέμα τῆς βοσκῆς τῶν ποιμνίων ἐντὸς δασῶν καὶ δασικῶν ἐκτάσεων καὶ τέλος, παρεχωρήθησαν εἰς Κοινοτήτας προστατευτικὰ δάση ὡς καὶ δημόσια πευκοδάση εἰς ρητινοκαλλιεργητάς, συνολικῆς ἐκτάσεως 6.471 στρεμμάτων, ἐνῶ ἕτερα 4.150 στρέμματα δημοσίων δασῶν παρεχωρήθησαν εἰς στερουμένους γεωργικοῦ κλήρου πρὸς μόνιμον γεωργικὴν δενδροκομικὴν καλλιέργειαν.

Καίτοι εἰς τὴν ἔννοιαν τῶν ἔργων ἐγγείων βελτιώσεων περιλαμβάνονται αἱ μόνιμοι πάσης φύσεως βελτιώσεις ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, πρὸς αὔξησιν τῆς παραγωγῆς, ἐν τούτοις ἡ κοινὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀποψις εἶναι, ὅτι ἔργα ἐγγείων βελτιώσεων εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ὕδατος. Ἐνας διπλασιασμὸς ἢ τριπλασιασμὸς τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου ἐκ

Ἔργα ἐγγείων βελτιώσεων τῆς αὔξεσεως μόνον τῆς πρωτογενοῦς γεωργικῆς παραγωγῆς, χωρὶς νὰ ὑπολογισθῇ,

δηλαδή, ἡ ἐκ τῆς κτηνοτροφίας καὶ βιοτεχνίας ὠφέλεια, ἥτις ἀκολουθεῖ, εἶναι συνήθης καὶ παρετηρήθη εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς περιπτώσεις ἀρδευτικῶν ἔργων. Αὐτὴ ἡ ἀπότομος αὔξησης τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου ἀκολουθεῖται ἀπὸ ἔντονον αὔξησιν τῆς ἀγροτικῆς ἀπασχολήσεως, ἡ ὁποία ἀμείβεται ἐπίσης καλῶς μέσῳ τῆς ἀξίας τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

Πέραν τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων, ὁμαδικῆς μορφῆς, πρὸς τὰ ὁποῖα ἐστράφη ἡ κυρία προσπάθεια τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, ἐξετελέσθησαν καὶ ἔργα στραγγιστικά, ἀντιπλημμυρικά, ὡς καὶ ἔργα ἀξιοποιήσεως ἀλατούχων ἐδαφῶν, ἐκχερσώσεων, ἐκθαμνώσεων, βαθειῶν ἀρόσεων, ἰσοπεδώσεων, ὕδατοδεξαμενῶν κ.λ.π.

Διὰ τῶν ἐκτελεσθεισῶν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἐργασιῶν ἐπὶ 1.307.000 στρεμμάτων προέκυψαν νέαι ἐκτάσεις προστεθεῖσαι εἰς τὰς ἤδη ἐκμεταλλευομένας, ἀνερχόμεναι εἰς 225.000 στρέμ. περίπου.

Ἐβελτιώθη ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ ἡ ἀπόδοσις 1.082.000 στρεμμ. κατεσκευάσθησαν 3.420 χιλιομ. νέων ἀγροτικῶν ὁδῶν καὶ ἐγένετο συντήρησις ἐπὶ 1.21 χιλιομέτρων τοιούτων, ἀγροτικοῦ ὁδικοῦ δικτύου, κατεσκευάσθησαν 200 πρίπτου, ὕδατοδεξαμεναὶ καὶ ἔργα ὑδρεύσεως ζώων καὶ ἐξετελέσθησαν 440 γεωτρήσεις διὰ τῶν ὁποίων θὰ καταστοῦν ἀρδεύσιμα 80.000-100.000 στρεμμ., ξηρικά ἑδάφη. Ἡ δαπάνη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων ἀνῆλθεν συνολικῶς εἰς 248 ἑκατ. δραχμῶν, καλυφθεῖσα κατὰ 44% ἐκ κεφαλαίων τοῦ προγράμματος δημοσίων ἐπενδύσεων καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον 56%, ἐκ κεφαλαίων τῶν ἐνδιαφερομένων γεωργῶν, ἐκ κοινοτικῶν πόρων καὶ ἐκ πιστοδοτήσεως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως τὰ ἔργα ὑπολογίζεται ὅτι θὰ σημειώσουν αὐξησιν τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας, κατὰ 458 ἑκατ. δραχμὰς ἑτησίως καὶ αὐξησιν τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος, κατὰ 320 ἑκατ. δρχ.

Πέραν τῶν ἐκτελεσθέντων ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, κατὰ τὴν διετίαν 1953-1954, ὑπολογίζεται ὅτι ὑπάρχουν δυνατότητες διὰ τὴν ἀρδευσιν ἐτέρων 3.000.000 στρεμμ. δι' ἐπιφανειακῶν ὑδάτων. Ἐκ τούτων ἔχουν μελετηθῇ ὑπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ ἔχει προγραμματισθῇ ἡ ἐκτέλεσις διὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον, δι' ἔργα ἐκτάσεως 615.000 στρεμμάτων.

Ἐπίσης, ἔχουν προγραμματισθῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, διὰ τὰ ἀμέσως ἐπόμενα ἔτη, ἔργα ἀποστραγγιστικὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ διὰ τῶν ὁποίων θὰ βελτιωθῇ ἑκτασις 1.000.000 στρεμμάτων.

Ὡς πρὸς τὴν ἀξιοποίησιν καὶ ἄλλων ἀλατούχων ἐδαφῶν, προβλέπεται αὕτη καὶ δι' ἄλλα 12.500 στρεμμάτων, ἐνῶ ἡ μελλοντικὴ προοπτικὴ εἶναι λίαν ἐνθαρρυντικὴ, δοθέντος ὅτι μέχρι τοῦ 1959 θὰ ἀξιοποιηθῶσιν ἀκόμη 80.000 στρέμ.

★ ★ ★

Η χρησιμοποίησις μηχανημάτων ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας, ἐνετάθη σημαντικῶς, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. ἐν συγκρίσει, πρὸς τὴν περίοδον 1939-1940. Εἰς ὅλα τὰ μηχανικὰ μέσα ἡ ἐξοπλιστικὴ προσπάθεια τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας ἐσημείωσε σημαντικώτατα ἀλματα. Ἡ ἰσχυροτέρα ἀνοδος ἐσημειώθη εἰς τὰ ἀντλητικὰ συγκροτήματα, ἐνῶ ἡ ἀσθενεστέρα εἰς τὰ μηχανήματα,

Μηχανήματα καὶ ζῶα κατεργασίας ἐδάφους. Τὰ πάσης φύσεως γεωργικὰ μηχανήματα, ἢτοι ἀντλητικὰ συγκροτήματα, γεωργικοὶ ἑλκυστήρες, ἀλωνιστικαὶ μηχαναὶ καὶ θεριζοαλωνιστικαὶ ἐνεφάνησαν εἰς ἀριθμόν, τὴν ἀκόλουθον ἀνιούσαν : 1939-40 μηχανήματα 9.412, τὸ 1952 31.150, τὸ 1953 34.580 καὶ τὸ 1954 39.580

Ἡ μηχανικὴ καλλιέργεια ἦτο ἐλάχιστα ἀνεπτυγμένη προπολεμικῶς, συμβάλλουσα μόνον, κατὰ 2,87% εἰς τὴν ὅλην ἀροτριῶσαν δύναμιν, ἐνῶ μεταπολεμικῶς ἡ μηχανικὴ κατεργασία τοῦ ἐδάφους συμβάλλει ἤδη, κατὰ 12,44% εἰς τὴν ὅλην ἀροτριῶσαν δύναμιν τῆς χώρας μας.

Ἡ ἀροτριῶσα δύναμις τῆς χώρας μας, κατὰ τὸ 1953 εἶναι ἀνωτέρα τῆς προπολεμικῆς, κατὰ 16% τῆς δὲ τοιαύτης τοῦ 1951, κατὰ 6% περίπου.

★ ★ ★

Η ἐλληνικὴ γεωργία εἶναι καθυστερημένη λιπασματικῶς, δοθέντος ὅτι, καταναλίσκει τὴν μικροτέραν ποσότητα χημικῶν λιπασμάτων, κατὰ γεωργικῶς ἐκμεταλλευόμενον στρέμμα ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης.

Ἡ ἰσχυρὰ αὐξησις τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου τῶν καλλιεργειῶν, ἐκ

τῆς χρήσεως τῶν χημικῶν λιπασμάτων, ὠδήγησεν εἰς μίαν ἀνιοῦσαν, πολὺ ἐντονον τῆς καταναλώσεως αὐτῶν. Τὸ 1938 κατηναλώθησαν λιπάσματα 120.970 τόννων, τὸ 1951-52, 298.434 τόννων, τὸ 1952-53, 284.842 καὶ τὸ 1953-54 387.075 τόννοι. Ἡ σημειωθείσα λίαν ἱκανοποιητικὴ αὐξησις καταναλώσεως τῶν λιπασμάτων, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1953-54 ἔναντι τοῦ 1952-53 (32% τῶν ἄζωτούχων καὶ 40% τῶν φωσφορούχων,) ὀφείλεται εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν πλέον συνειδήσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργητῶν ἐπὶ τῆς μεγάλης συμβολῆς τῆς λιπάνσεως διὰ τὴν ἀνοδὸν τῶν ἀποδόσεων, εἰς τὴν καλὴν ἐσοδεῖαν τῶν σιτηρῶν καὶ εἰς τὴν ἐπιδότησιν τῶν λιπασμάτων ἐκ τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ. Τὸ ἀποτέλεσμα καὶ μόνον ἐπὶ τῆς καλλιεργείας τοῦ σίτου, ἵνα ἀναφέρωμεν ταύτην, ὡς παράδειγμα ἣτις ἀπορροφᾷ τὰ 2/3 τῶν λιπασμάτων, ὑπῆρξεν ἡ παραγωγή ἐπὶ πλέον 300.000 τόννων.

Διὰ τὴν περίοδον 1954-55 ἔχει προγραμματισθῇ ὑπὸ τῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας καὶ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ηὐξημένη κατανάλωσις χημικῶν λιπασμάτων, κατὰ 25% τῆς καταναλώσεως τοῦ 1953-54. Ὑπολογίζεται ὅτι, κατὰ τὸ 1953-54 θὰ λιπανθοῦν 10 ἑκατ. στρεμμάτων ἔναντι 8 ἑκατ. στρεμ. τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἥτοι τὸ 1/3 περίπου τῆς ὅλης καλλιεργουμένης ἐπιφανείας τῆς χώρας μας.

Δὲν θὰ πρέπει νὰ παραληφθῇ νὰ τονισθῇ ὅτι, κατὰ τὸ 1953-54, τὸ πρῶτον γενομένη ἐπιδότησις τῶν χημικῶν λιπασμάτων ἐκ τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ ηὐξήσῃ τὴν κατανάλωσιν αὐτῶν, μὲ συνέπειαν τὴν αὐξησιν τῶν ἀποδόσεων τοῦ σίτου εἰς τρόπον ὥστε, νὰ καλυφθῇ σημαντικὸν μέρος τῶν ἀναγκῶν μας. Διὰ τὸ 1954-55 προεβλέφθη καὶ πάλιν ἡ ἐπιδότησις τῶν χημικῶν λιπασμάτων, δι' ὃ καὶ ἐνεγράφη κονδύλιον 35 ἑκατ. δραχμῶν

Τέλος, ἐν ὄψει τῆς αὐξανομένης καταναλώσεως λιπασμάτων, ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα πυκνώνει ὁλονὲν καὶ περισσότερον τὰ κέντρα ἀποθηκεύσεως καὶ διανομῆς, ὥστε τὸ ἀπαραίτητον τοῦτο ἐφόδιον τῶν γεωργῶν νὰ εὐρίσκεται ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον πρὸς τὴν κατανάλωσιν καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ἐνιαίαν τιμὴν εἰς ὅλα τὰ κέντρα. ἤδη, λειτουργοῦν 500 κέντρα, ὅπου ἰσχύει ἡ ἐνιαία τιμὴ διαθέσεως, τελευταίως δέ, συνιστῶνται καὶ ὀρεινὰ κέντρα μὲ τὴν αὐτὴν τιμὴν διαθέσεως, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομίας τῶν ὀρεινῶν πληθυσμῶν.

★ ★ ★

Η κατανάλωσις, μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, γεωργικῶν φαρμάκων ἐσημείωσεν σημαντικὴν αὐξησιν, κατὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἰδίως εἰς ὅτι, ἀφορᾷ τὰ νέα γεωργικὰ φάρμακα πάσης φύσεως. Δοθέντος ὅτι ἡ ἑτησίᾳ κατανάλωσις θείου καὶ θειικοῦ χαλκοῦ εἶναι σχετικῶς σταθερά, ἐξαρτωμένη, κυρίως, ἐκ τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ἡ σημειουμένη αὐξησις εἰς κατανάλωσιν γεωργικῶν

Γεωργικὰ φάρμακα φαρμάκων, κατοπτρίζει τὴν πρὸς τὰ νέα καὶ τόσον ἀποτελεσματικὰ φάρμακα στροφὴν τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας. Κατὰ τὸ 1951 κατηναλώθησαν 18.363.358 κιλά, τὸ 1952 κατηναλώθησαν 18.432.111, τὸ 1953 κατηναλώθησαν 19.818.534 καὶ τὸ 1954 κατηναλώθησαν 22.000.000 κιλά.

Πέραν τῶν ὡς ἄνω ποσοτήτων φαρμάκων διατεθέντων, παρὰ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀξία τὸ μὲν, 1953 ἀνῆλθεν εἰς 60.850.093 νέων δραχμῶν, διητέθησαν τὰ ἀναγκαῖα, κατὰ τὸ 1954, γεωργικὰ φάρμακα ὑπὸ το Ὑπουργεῖον Γεωργίας: α) διὰ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀκρίδων καὶ τῶν ἀρουραίων β) διὰ ἀπεντομώσεις ἐδάφους γ) διὰ καταπολέμησιν τοῦ δάκου τῆς

έλαιας, δ) διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ πυρηνοτρήτου, τοῦ ρυγχίτου καὶ τῇ κάμψῃ τῆς Ἱεραπέτρας καὶ ε) διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς Ἰσκας τῆς ἀμπέλου

Ἡ ἀξία τῶν ὡς ἄνω γεωργικῶν φαρμάκων μετὰ τῶν δαπανῶν τῶν ἡμερομίσθων ἐφαρμογῆς τῶν καταπολεμήσεων, ἀνῆλθεν εἰς 45.000.000 περίπου δραχμῶν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀξίας τὰ 35.000.000 ἀφοροῦν τὴν καταπολέμησιν τοῦ δάκου, ἐφαρμοσθεῖσαν ἐπὶ 13.000.000 ἐλαιοδένδρων.

★ ★ ★

Ο ἐκλεκτὸς ὑγιὴς καὶ βελτιωμένος σπóρος ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον μιᾶς συγχρονισμένης προσοδοφόρου ἐπιχειρηματικῆς γεωργίας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα καταβάλλεται σύντονος προσπάθεια διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν ποικιλιῶν σπόρων καὶ διάθεσιν νέων βελτιωμένων τοιούτων.

Σ π ó ρ ο ι

Μέχρι τοῦδε, ἡ φροντίς τοῦ κράτους στρέφεται εἰς τὴν ὁργάνωσιν κατεύθυνσιν καὶ ἔλεγχον τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν καλλιεργουμένων ποικιλιῶν τῶν φυτῶν μεγάλης καλλιεργείας, ὅπως φθινοπωρινῶν σιτηρῶν, ἀραβοσίτου, ὀρύζης, βάμβακος, ἔτησίων τριφυλλίων καὶ διαφόρων ἄλλων κτηνοτροφικῶν ψυχανθῶν, δι' ἄλλων ποικιλιῶν περισσότερο προσηρμοσμένων πρὸς τὰς εἰδικὰς συνθήκας ἐκάστης περιοχῆς.

Ὁλόκληρος ἡ ὁργάνωσις τῆς ἐλληνικῆς σποροπαραγωγῆς ἀποτελεῖ μίαν πυραμίδα, ὅπου ἡ μὲν κορυφή ἀντιστοιχεῖ εἰς τὰ τέσσαρα Ἰδρύματα Ἑρεῦνης καὶ δὴ τὸ Ἰνστιτοῦτον Καλλιτερεύσεως Φυτῶν Θεσσαλονίκης, τὸν Σταθμὸν Ἑρεῦνης Κτηνοτροφικῶν ψυχανθῶν καὶ Ὀσπρίων Λαρίσης, τὸ Ἰνστιτοῦτον Βάμβακος Σίνδου καὶ τὸ Ἑργαστήριον Γεωργίας τῆς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ἡ δὲ βάση εἰς 28 κέντρα σποροπαραγωγῆς. Τὰ κέντρα αὐτὰ εἶναι εἰδικαὶ ὑπηρεσίαι, αἱ ὁποῖαι συμβάλλονται μὲ καλλιεργητὰς τῶν περιφερειῶν των διὰ τὸν ἀμιγῆ πολλαπλασιασμὸν τῶν ἐνδεικνυμένων ποικιλιῶν. Τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας κατέβαλλε, κατὰ τὴν διετίαν, κάθε προσπάθειαν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν σπόρων.

Σ ι τ η ρ ᾶ καὶ ψυχανθῆ: Κατὰ τὴν σποράν τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1952 ἐδόθησαν εἰς τοὺς συμβληθέντας παραγωγοὺς 7.000 τόννοι, περίπου, σπόροι σιτηρῶν καὶ 250 τόννοι ἔτησίων ψυχανθῶν, κατὰ δὲ τὴν συγκομιδὴν τοῦ θέρους τοῦ 1953 παρελήφθησαν ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς τούτους 9.800 τόννοι σιτηρῶν καὶ κάτι πλέον τῶν 500 τόννων ἔτησίων ψυχανθῶν.

Δ ι π λ ᾶ ὑ β ρ ί δ ι α ἀ ρ α β ο σ ί τ ο υ : Ἦδη, ἀπὸ μερικῶν ἐτῶν οἱ Ἕλληνες ἀραβοσίτοκαλλιεργηταὶ ἤρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ ὑβρίδια ἀραβοσίτου διὰ τὴν σποράν των. Τὰ ὑβρίδια αὐτὰ εἶναι σπόροι ἀραβοσίτου προερχόμενα ἐκ διασταυρώσεως. Οἱ σπόροι αὗτοι μᾶς δίδουν φυτὰ μεγάλης παραγωγικότητος. Τὸ Ἰνστιτοῦτον Καλλιτερεύσεως Φυτῶν Θεσσαλονίκης παράγει 250 περίπου τόννους διαφόρου τύπου ὑβριδίου ἀραβοσίτου.

Π ο ι κ ι λ ί α ι ὀ ρ ύ ζ η ς : Διετέθησαν κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1953, 2.100 τόννοι καὶ κατὰ τὴν ἀντίστοιχον περίοδον τοῦ 1954, 1000 τόννοι ἐκλεκτῶν ποικιλιῶν ὀρύζης.

Μ η δ ι κ ὸ ς σ π ὄ ρ ο ς : Ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας, εἰσήγαγε τὸ 1953, 400 τόννους σπόρων Μηδικῆς καὶ κατὰ τὸ 1954, 420 τόννους. Παραλλήλως, ὠργανώθη, κατὰ τὴν ἰδίαν χρονικὴν περίοδον, ἡ ἐγχώριος σποροπαραγωγή Μηδικῆς, μὲ προοπτικὴν νὰ παύσῃ τὸ ταχύτερον δυνατόν ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγωγῇ σπόρου. Ἡ προοπτικὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνίσταται εἰς τὴν διάδοσιν καὶ ἐπικράτησιν

εις τήν χώραν μας τεσσάρων βελτιωμένων ποικιλιῶν μηδικῆς ὑψηλῶν ἀποδόσεων καί προσηρμοσμένων εἰς τὰς διαφορούς περιοχὰς τῆς ὑπαίθρου.

Βίκος : Εἰσῆχθη, κατὰ τὸ 1953, ἐκ Τουρκίας καὶ Ἰταλίας ποσότης 900 τόννων σπόρου βίκου, κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἰδίου ἔτους, συνεκεντρώθη ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ἐκτάκτως, ποσότης 900 τόννων.

Ἀλλὰ κτηνοτροφικὰ φυτὰ : Ἐπίσης, εἰσῆχθησαν 100 τόννοι κτηνοτροφικῶν κουκιῶν 5 τόννοι τριφυλλίου καὶ 47 τόννοι ἄλλης ποικιλίας.

Βάμβαξ : Διετεύθησαν εἰς τοὺς παραγωγούς μεγάλαι ποσότητες ἐκλεκτοῦ βαμβακοσπόρου πρὸς σποράν. Κατὰ τὸ 1953 ἡγοράσθησαν 1.800 τόννοι βαμβακοσπόρου καὶ 2.100 τόννοι κατὰ τὸ 1954.

Πατατόσπορος : Τὸ πρόβλημα τοῦ πατατοσπόρου εἰς τήν χώραν μας ἦτο ἐν ἐκ τῶν σημαντικότερων γεωργοτεχνικῶν προβλημάτων. Αἱ ἀνάγκαι μας εἰς σπόρον, εἰσαχθησόμενον ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ περιορίσθησαν μόνον εἰς τὸ $\frac{1}{10}$ τῶν ἀναγκῶν μας (ἐτήσιοι ἀνάγκαι 60.000 τόννοι-εἰσαγωγή 9.700 τόννοι), ἐνῶ παραλλήλως, ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα καὶ αἱ τεχνικαὶ τῆς ὑπηρεσίαι ἐπεδόθησαν δραστηρίως εἰς τήν προπαρασκευὴν ἀπὸ τὴν πρῶτον ἐσοδείαν, τὴν συγκομιζομένην κατὰ Μάϊον-Ἰούνιον σπόρου καταλλήλου διὰ τὴν ἐπομένην ἐσοδείαν τὴν σπειρομένην κατὰ Ἰούλιον - Αὐγουστον. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ, ἐπετεύχθη μείωσις τοῦ κόστους καλλιέργειας καὶ ἐπέκτασις τῆς καλλιέργειας αὐτῆς. ἤδη, ὑφίσταται προοπτικὴ περιορισμοῦ τῶν ἐτησίων εἰσαγωγῶν μας εἰς πατατόσπορον εἰς 5.000 τόν. μόνον.

***

Εἰς τὰς μεγαλυτέρας ἀγροτικὰς κοινότητας ὀργανώθησαν γεωργικαὶ ἐπιτροπαὶ ἐκ προοδευτικῶν γεωργῶν μὲ τὰς ὁποίας συνεργάζεται ὁ γεωπόνος. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν γεωργικῶν ἐπιτροπῶν ἀπὸ 453, κατὰ τὸ 1952-53 ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1954 εἰς 4.170, δηλαδή, σχεδὸν ἑδεκαπλασιάσθη.

Εἰς μεγάλον ἀριθμὸν χωρίων καὶ τοποθεσιῶν ἐγένοντο 15.150 ἐπιδείξεις νέων μεθόδων καλλιέργειας. Τὰς ἐπιδείξεις αὐτὰς παρηκολούθησαν 300.000 ἔργαται. Εἰς τὰ κτήματα 4.170 ἀγροτῶν ἐγκατεστάθησαν ἐν συνεργασίᾳ τῶν γεωπόνων γεωργικῶν ἐφαρμογῶν, ἀποδεικτικοὶ ἀγροί, μὲ σκοπὸν νὰ παρακινήσουν τοὺς χωρικοὺς νὰ χρησιμοποιήσουν βελτιωμένας ποικιλίας σπόρων, ὀρθολογιστικὴν χημικὴν λίπανσιν καὶ νὰ λάβουν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα προστασίας ἐκ τῆς διαβρώσεως τοῦ ἔδάφους κ.λ.π.

Ὄργανώθησαν 370 μεταβατικὰ σχολεῖα, κατὰ τὸ 1952-53, καὶ 446 κατὰ τὸ 1953-54, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξεπαιδεύθησαν ἀντιστοίχως 8.430 καὶ 12.140 ἀγρόται εἰς τὰς νέας δένδροκομικὰς ἐργασίας, εἰς τὴν κατασκευὴν βελτιωμένων τύπων τυροῦ, εἰς τὴν μελισσοκομίαν, τὴν λειτουργίαν καὶ συντήρησιν τῶν γεωργικῶν ἐλκυστήρων καὶ τῶν ἀντλητικῶν συγκροτημάτων.

Ὄργανώθησαν ὑπὸ τῶν γεωπόνων τῶν γεωργικῶν ἐφαρμογῶν, κατὰ μὲν τὸ 1952-53, 18.000 ἐπιδείξεις, κατὰ δὲ τὸ 1953-54, 22.700 εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβον μέρος 450.000 καὶ 583.000 ἀγρόται ἀντιστοίχως. Αἱ ἐπιδείξεις αὐταὶ ἔχουν σκοπὸν νὰ ἀξιοποιήσουν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπιδειχθεισῶν μεθόδων καὶ τῶν ἀποδεικτικῶν καλλιιεργειῶν.

Ὄργανώθησαν γεωργικὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα παρηκολούθησαν, κατὰ μὲν τὸ 1952-53, 13.000 ἀγροτόπαιδες, κατὰ δὲ τὸ 1953-54, 15.000 τοιοῦτοί. Τὰ μαθήματα ταῦτα ἐγένοντο εἰς 536 Κοινότητες, κατὰ τὸ 1952-53 καὶ εἰς 600 κατὰ τὸ 1953-54.

Τέλος, ἀνεπτύχθη πρόγραμμα ἀγροτικῆς οἰκοκυρικῆς, τὸ ὁποῖον εἶχε

μεγάλην ανταπόκρισιν εἰς τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμόν. Κατὰ τὸ 1952, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων εἰς ὁμάδας Κοινοτήτων ὑπαλλήλων τοῦ Σώματος τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1953-54 εἰς 60, ἐναντι 42 τοῦ 1952-53.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, τὸ πρόγραμμα ἀγροτικῆς οἰκοκυρικῆς περιλαμβάνει διδασκαλίαν, διὰ τὴν περιποίησιν τῶν παιδιῶν διὰ τὴν ὑγιεινὴν τοῦ ἀγροτικοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς χωρικῆς οἰκογενείας, διὰ τὴν καλυτέραν χρησιμοποίησιν τῶν διαθεσίμων τραφίμων, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκοσίου κτηνοτροφίας διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν λαχανικῶν κ. λ. π.

★ ★ ★

Η πιστοδότησις τῆς ἐλληνικῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας ἐσημείωσε κατὰ τὴν διετίαν, λίαν ἱκανοποιητικὴν ἀπόδοσιν. Περίπου 750.000 ἀγρόται ἐτησίως προσφεύγουν εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν (ἥτοι, τὸ 75% τῶν γεωργῶν μας), διὰ τὴν χορήγησιν πάσης φύσεως δανείων. Ἐν συνεχείᾳ παρέχονται συνοπτικοὶ ἀριθμοὶ τῶν χορηγηθεισῶν, πάσης φύσεως πιστώσεων πρὸς τὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν, κατὰ τὴν διετίαν 1953-1954,

Πιστοδότησις

ἐν συγκρίσει, πρὸς τὰς χορηγήσεις τοῦ 1952. Κατ' ἀρχήν, διευκρινίζομεν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τοῦ πληθωρισμοῦ τῆς κατοχικῆς περιόδου ἀπώλεσε τὰ κεφάλαιά της, ἡ χρηματοδότησις τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας, ἀπὸ τοῦ 1945 μέχρι καὶ τοῦ 1954, διενεργεῖται, κυρίως, διὰ τῶν ἐκάστοτε ἐγκρινομένων πιστώσεων ἐκ κεφαλαίων τῆς Τραπέζης Ἑλλάδος.

Ἐπειδὴ, τοῦτο ἀπετέλει βασικὸν μειονέκτημα, ἡ Κυβέρνησις ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὴν Ἀμερικανικὴν Ἀποστολὴν ἀπεφάσισε τὴν ἐκ νέου προικοδότησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, εἰς τρόπον ὥστε τὸ μοναδικὸν πιστωτικὸν Ἰδρυμα τῆς γεωργίας μας νὰ ἀποκτήσῃ ἴδια κεφάλαια καὶ συνεπῶς, ἴδιαν εὐθύνην εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς πίστεως.

Ἀναλυτικῶς, αἱ διάφοροι πιστοδοτήσεις ἢ χαριστικά ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν, ἀναλύονται ὡς κατωτέρω εἰς ἑκατ. δραχμὰς.

I) Βραχυπρόθεσμα δάνεια ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης

α) Καλλιεργητικὰ δάνεια τὸ 1952, 881 — τὸ 1953 1.068

β) Ἐπ' ἐνεχύρῳ προϊόντων τὸ 1952, 202 — τὸ 1953 380

Σύνολον

1.083

1.374

II) Βραχυπρόθεσμα δάνεια ὑπὸ τῆς Α.Τ.Ε. διὰ μεταποίησιν καὶ ἀποθήκευσιν γεωργικῶν προϊόντων.

α) Χρηματοδ. Γεωρ. Ὁργ. καὶ Ὁργ. τὸ 1952 468,7 καὶ τὸ 1953 723,7

Κατὰ τὴν διετίαν 1953 καὶ 1954, ἡ προσοχὴ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἐστράφη πρὸς τρεῖς τομεῖς εἰς ὃ,τι ἀφορᾷ τὰς σχέσεις τὰς διεπνούσας τὴν ἔγγειον ἰδιοκτησίαν: α) Νέαι ἀπαλλοτριώσεις, β) Ρύθμισις ἰδιορρύθμων ἀγροτικῶν σχέσεων, γ) Ἀναδασμὸς τῆς γῆς.

1) Ἀπηλλοτριώθησαν πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν 156 κτήματα, ὅλικῆς ἐκτάσεως 220.000 στρεμμάτων καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν κτηνοτρόφων 164 κτήματα, συνολικῆς ἐκτάσεως 711.000 στρεμμάτων. 2) Διέτεθησαν πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων γεωργῶν 125.000 στρέμματα, τελούντα ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ Δημοσίου. 3) Ἐξηγοράσθησαν διὰ συμβάσεως μετὰ τῆς «Α.Ε. τῆς Λίμνης Κωπαΐδος» αἱ γαῖαι τοῦ Κωπαϊκοῦ πεδίου. Εἰς λίαν βραχὺ διάστημα ἀπὸ τῆς ἐξαγορᾶς ἐγκατεστάθησαν προσω-

ρινῶς 11.553 δικαιοῦχοι κλήρου. 4) Ἐγκατεστάθησαν προσωρινῶς ἀκτῆ-
μονες καλλιεργηταὶ εἰς τὰς ἀξιοποιηθείσας καὶ ἀποκαλυφθείσας γαίας Ξυνιάδος
καὶ Μεγάλης Βρύσης καὶ εἰς τμήματα τῆς τέως Λίμνης Λυσιμαχίας. 5) Ἐμελε-
τήθησαν πάντα τὰ θέματα, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀκτημόνων
καλλιεργητῶν εἰς 25.000 κλήρους τῶν παραμεθορίων περιοχῶν ἢ εἰς περιου-
σίας, ἐγκαταληφθείσας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ συμμοριτοπολέμου. 6) Ἐρρυθμί-
σθησαν ὅλαι αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις πρὸς ὀριστικὴν διάθεσιν τῆς ἐγκα-
ταληφθείσης ἐν Θεσπρωτίᾳ ἀκινήτου περιουσίας τῶν Ἀλβανοτσάμηδων, ἀνερ-
χομένης εἰς 300.000 στρέμματα. 7) Συνεπληρώθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι ἐνέρ-
γειαὶ πρὸς ἀπόδοσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν 65.000 στρεμμάτων ἐκ τοῦ δημοσίου
δασοκτήματος τοῦ Κοτζᾶ-Ὀρμάν-Νέστου καὶ ἐγκατάστασιν ἀκτημόνων καλ-
λιεργητῶν. 8) Ἐλήφθησαν μέτρα διὰ τὴν διάθεσιν τῆς ἀγροτικῆς ἀνταλλα-
ξίμου περιουσίας πρὸς ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καὶ ἐμελετήθη τὸ πρόβλημα
τῆς ταχυτέρας διαθέσεως τῆς ἀγροτικῆς περιουσίας τοῦ Ταμείου Ἐφένδρων
Παλαιῶν Πολεμιστῶν Κρήτης, ὑπὲρ ἀκτημόνων καλλιεργητῶν καὶ κτηνοτρό-
φων Κρήτης. 9) Διετέθησαν πιστώσεις 43.434.028 δραχμῶν διὰ τὴν προμή-
θειαν ζώων, προοριζομένων διὰ τοὺς συμμοριοπλήκτους καί, 10) Ἐξεδόθησαν
τὰ παραχωρητήρια 24.847 κληρούχων γηγενῶν καὶ 15.248 κληρούχων προ-
σφύγων.

★ ★ ★

Εἰς τὸν βασικὸν τοῦτον τομέα τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς αἱ προσπάθειαι
τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας, κατὰ τὴν διετίαν 1952-1954, ἐνετοπίσθησαν
εἰς τὴν ἐνδεικνυομένην συστηματικὴν διαφώτισιν τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ
ἐπὶ τῶν ὠφελημάτων τῆς συγκεντρωμένης ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας καὶ εἰς δοκι-
μαστικὴν διενέργειαν τοῦ ἀναδασμοῦ πέντε χωρίων μὲ συνολικὴν ἑκτασιν

Ἀναδασμός

39.900 στρεμμάτων. Κατόπιν τῆς ἐπιτυχίας
τοῦ δοκιμαστικοῦ ἀναδασμοῦ, οἱ κάτοικοι τῶν
γειτονικῶν χωρίων ἐζήτησαν ἐπιμόνως τὴν διενέργειαν τοῦ ἀναδασμοῦ καὶ εἰς
ἰδικὰς τῶν ἰδιοκτησίας. Πράγματι, κατὰ τὸ 1954 ἐμελετήθη καὶ ἀπεφασίσθη
ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀναδασμοῦ εἰς 16 χωρία, συνολικῆς ἐκτάσεως (ἀγροτικῆς ἰδιο-
κτησίας) 101.900 στρεμμάτων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ Ἑργασίας ἔχει προορισμὸν τὴν ἀσκήσιν τῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς, ἡ ὁποῖα ὁδηγεῖται ἀπὸ τὴν ιδέαν τῆς Κοινωνικῆς Δικαιοσύνης. Αἱ ἐπιδιώξεις τῆς Κρατικῆς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς ἔχουν ὀρισθῇ εὐρύταται διὰ τοῦ ἰδρυτικοῦ νόμου τοῦ ὑπουργείου Ἑργασίας, ὅστις ὀρίζει : «Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑργασίας ἀνήκει ἡ μέριμνα διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης τῶν ἀσθενεστέρων οἰκονομικῶς καὶ ἰδίως, τοῦ ἐργαζομένου ἀνθρώπου καὶ τὴν αὐξοῦσαν συμμετοχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ ἀγαθὰ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ». Ἡ μέριμνα αὕτη πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀποχειροβιώτων, αἱ ὁποῖαι ἐν περιλήψει παρουσιάζονται ὡς ἑξῆς :

Τὸ μέγα πρόβλημα τῆς ζωῆς τοῦ ἐργαζομένου εἶναι, πῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ τροφήν, ἱματισμὸν καὶ στέγην δι' ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του. Τοῦτο εἶναι ζήτημα, πρῶτον, ἐξευρέσεως ἐργασίας καὶ, κατὰ κύριον λόγον, ἐπαρκοῦς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας.

Ἐπειτα ὁ ἀποχειροβιώτος ἔχει ἀνάγκην νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰς συνεπειάς τῶν διακυμάνσεων τῆς τύχης, νὰ βοηθηθῇ εἰς τὴν περίπτωσιν ἀτυχήματος, ἀσθενείας ἢ θανάτου, νὰ προστατευθῇ ἀπὸ δεινοπαθήματα καὶ στερήσεις ἂν εὐρεθῇ χωρὶς ἐργασίαν, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ κάποιον εἰσόδημα ὅταν γίνῃ πολὺ γέρον καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ ἐργάζεται. Ἐχει ὁμως καὶ δικαιολογημένην ἀξίωσιν, ὅχι μόνον διὰ τὰ ἀπολύτως ἀπαραίτητα πρὸς συντήρησιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἀγαθὰ μιᾶς πολιτισμένης ζωῆς, διὰ μίαν καλυτέραν οἰκογενειακὴν ἐστίαν, δι' εὐκαιρίας εὐχαρίστου ἀπασχολήσεως, ἐκτὸς τῆς ἐργασίας, καὶ διὰ καλὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων του.

Ἡ κρατικὴ μέριμνα διὰ τοὺς ἐργαζομένους, παρακολουθοῦσα τὰς ἀνάγκας αὐτῶν, ἐκδηλοῦται διὰ νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα συν-αποτελοῦν τὸ Ἑργατικὸν Δίκαιον καὶ τὰ ὁποῖα ρυθμίζουν, κυρίως, «τοὺς ὅρους τῆς σχέσεως παροχῆς ἐξηρητημένης ἐργασίας καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀποζώντων ἐξ αὐτῆς.»

Τὰ κρατικὰ ταῦτα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν μισθωτῶν, εἶχον διακριθῇ εἰς δύο κατηγορίας, κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος «Ἑργασίας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας» τοῦ 1910, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν διάκρισιν τῆς γενικῆς κρατικῆς πολιτικῆς εἰς φροντίδας ὑπὲρ τῶν πολιτῶν : Ἀφ' ἑνὸς διὰ τὸ «ζεῖν»—δηλαδή προβλήματα ἐξασφαλίσεως τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ζωὴν καὶ προβλήματα ἀσφαλείας καὶ τάξεως— καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τὸ «εὖ ζεῖν»—δηλαδή, προβλήματα ὑγείας, ἀναπτύξεως σωματικῆς καὶ πνευματικῆς καὶ εὐημερίας. Ἀπὸ τῆς πρώτης συστάσεως ἐν Ἑλλάδι εἰδικῆς ὑπηρεσίας διὰ τὴν κοινωνικὴν πολιτικὴν (1911) διεκρίνοντο, ἐπίσης, δύο ὁμάδες μέτρων. Πρῶτον, μέτρα τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίζωνται εἰς τοὺς ἀποχειροβιώτους ὅσον τὸ δυνατόν καλύτεροι ὑλικοὶ ὅροι «ἐργασίας», δηλαδή κατὰ πρῶτον λόγον ἐπαρκῆς ἀντιμισθία καὶ καλοὶ λοιποὶ ὅροι «ἐργασίας», καθὼς ἐπίσης, ὁργάνωσις μέσων διὰ τὴν ἑκφρασιν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν λογικῶν ἀντιλήψεων καὶ ἐπιθυμιῶν αὐτῶν (συν-

δικαλιστική ὀργάνωσις, Ἐπιτροπαὶ διαιτησίας καὶ συνδιαλλαγῆς κ.λ.π.). Κ δευτέρον, μέτρα τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουν, κατὰ κύριον λόγον, εἰς τὴν ψυχικὴν τινωσιν τῶν ἐργαζομένων καὶ τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν των εὐεξίαν, με βάσι πρὸς σοφὴν σκέψιν ὅτι «ἀληθὲς κέρδος διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὁ,τι συνδέετο ἀμέσως, πρὸς τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ ζωὴν καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔσω τερικοῦ αὐτοῦ κόσμου»

Τὰ μέτρα τῆς δευτέρας κατηγορίας ἀποβλέπουν ἀφ' ἑνός, εἰς τὴν καλλιέργειαν πεποιοτήσεως τῶν μισθωτῶν περὶ τοῦ ὅτι ἔχει ληφθῇ «πρόνοια», διὰ τὴν παροχὴν ἀνεκτοῦ ἐπιπέδου ὑγιεινῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐξασφάλισιν αὐτῶν ἀπὸ τὰ τυχερὰ τῆς ζωῆς (Κοινωνικὴ Ἀσφάλις) καὶ ἀφ' ἑτέρου, διὰ τὸ ψυχικὸν ξεκούρασμα καὶ τὴν ψυχαγωγίαν, με τὴν διευκόλυνσιν νὰ συμμετέχουν εἰς τὰ ψυχαγωγικὰ καὶ πολιτιστικὰ ἀποκτήματα τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ με τὴν καλλιέργειαν ἐπιθυμίας καὶ προδιαθέσεως διὰ τὰς ἀνετωτέρας πολιτιστικὰς ἐπιδιώξεις, πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς (Ἑργατικὴ Ἑστία)

Παρέχονται, κατωτέρω, μερικαὶ χαρακτηριστικαὶ γραμμαὶ ἀπὸ τὸ ὅλον ἔργον τοῦ Ὑπουργείου κατὰ τὴν πρώτην διετίαν τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμού.

★ ★ ★

Δι' εἰδικοῦ νόμου παρεσχέθη δικαίωμα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἑργασίας, ὅπως ἐπιτρέπη δι' ἀποφάσεώς του τὴν ὀλικὴν ἢ μερικὴν ἐργασίαν, κατὰ τὴν Κυριακὴν ἢ ἄλλας ἐξαιρεσίμους ἡμέρας εἰς ὠρισμένας βιομηχανίας, βιοτεχνίας ἢ Ἑμπορικὰς Ἐπιχειρήσεις, ὀρίζον τὰς προϋποθέσεις, τοὺς ὁρους καὶ τὸν σκοπὸν τῆς διαθέσεως τοῦ μισθοῦ ἢ ἡμερομισθίου. Ὡσαύτως, δύναται ν' ἀπαλλάσῃ

Οἱ ὅροι ἐργασίας

τοὺς ἐργοδοτὰς τῆς καταβολῆς προσσηυμένων ἀποδοχῶν, λόγῳ τῆς τοιαύτης ἐργασίας καὶ τῶν ὑπὲρ τρίτων, κρατήσεων καὶ εἰσφορῶν.

Ἐπίσης, συνεστήθη ὑπὸ τύπον αὐτοτελοῦς λ/σμοῦ, παρὰ τῷ Ι.Κ.Α. ἢ παρὰ τῇ «Ἑργατικῇ Ἑστίᾳ» ἢ εἰς ἄλλον Ἀσφαλιστικὸν Ὄργανισμὸν ἢ εἰς ἴδιον Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου, κεφάλαιον ὑπὲρ τῶν ἀδειούχων μισθωτῶν, ἀποβλέπον εἰς τὴν καταβολὴν εἰς τοὺς εἰς ἄδειαν ἀπερχομένους μισθωτοὺς, εἴτε τοῦ ὅλου ἢ μέρους τῶν ἀποδοχῶν, δι' ἀντιστοίχου ἀπαλλαγῆς τοῦ ἐργοδοτοῦ.

Διὰ διαφόρων Ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἐμειώθησαν αἱ ὥραι ἐργασίας πολλῶν κατηγοριῶν μισθωτῶν καὶ παρεσκευάσθη σειρὰ ὁλόκληρος Β.Δ. ρυθμιζόντων θέματα καθορισμοῦ ὥρῶν ἐργασίας, Κυριακῆς ἀργίας καὶ ἀδειῶν μισθωτῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἐργαζομένων.

Ἐλήφθη φροντίς διὰ τὸ θέμα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν μισθωτῶν, ὡς ὑπαλλήλων, ἢ ἐργατῶν καὶ ἐλύθη τὸ ζήτημα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν μισθωτῶν, ὡς ὑπαλλήλων ἢ ἐργατῶν, ὀρισθέντος ὅτι κριτήριον διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν δὲν ἀποτελεῖ ὁ τρόπος τῆς πληρωμῆς, ἀλλὰ τὸ εἶδος τῆς προσφερομένης ἐργασίας. Οὕτω ἀπεφεύχθησαν πολλὰί δίκαι καὶ ἐριδες μεταξὺ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων καὶ ὁ νόμος οὗτος, ἐνῶ ἔλυσε τὸ ζήτημα ἀπαξ, διὰ παντός, συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀμβλυνσιν τῆς ὀξύτητος, μεταξὺ τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργαζομένων. Βάσει τοῦ νόμου τούτου ἐλύθησαν πλεῖστα ὅσα συναφῇ ζητήματα δι' ἐκδόσεων σχετικῶν ἀποφάσεων καὶ ἐγκυκλίων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιδότησιν τῶν στρατευομένων μισθωτῶν, δι' ἀποφάσεως ἐρρυθμίσθη τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἰδίως τῶν στρατευομένων τῶν ἀνηκόντων εἰς περιοχάς, εἰς ἃς δὲν εἶχεν ἐπεκταθῇ τὸ Ι.Κ.Α.

Μεταξὺ ἄλλων, τὸ Ὑπουργεῖον ἐπελήφθη τῶν κάτωθι θεμάτων, γενικω-

τέρας φύσεως. Ἐδέχθη τὴν ἄποψιν, τὴν ὁποίαν καὶ τὰ δικαστήρια ἀποδέχονται ὅτι ὁ μισθωτὸς δικαιούται τοῦ μισθοῦ του, λόγῳ ἀσθενείας ἐπὶ ἓνα μῆνα δι' ἕκαστον ἔτος ἐργασιακῆς τῶν σχέσεως.

Δι' ἐγκυκλίου πρὸς ἅπαντα τὰ Γραφεῖα Ἐπιθεωρήσεως Ἐργασίας, ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἐπαρκοῦς ἐλέγχου τῶν πιστοποιητικῶν προϋπηρεσίας τῶν μισθωτῶν.

Ἀπεφάνθη ὅτι οἱ μισθωτοὶ δικαιοῦνται τοῦ μισθοῦ τῶν διὰ τὰς ἡμέρας καθ' ἃς δὲν εἰργάσθησαν λόγῳ καιρικῶν συνθηκῶν.

Ἐκρίνευ ὅτι, ἐφ' ὅσον τὰ δικαστήρια ἔχουσι δεχθῆ ὅτι ἡ ἀποζημίωσις τοῦ Ν.2112/20 δὲν εἶναι μισθός, ἀλλὰ ποινὴ κατὰ τοῦ ἐργοδότη καὶ ὥς ἐκ τούτου συμψηφίζεται, κατὰσχεται καὶ ἐκχωρεῖται, ἐπεταὶ ὅτι αὕτη δὲν ὑπόκειται καὶ εἰς κρατήσεις ὑπὲρ τοῦ Ι.Κ.Α. ἢ ἄλλου ἀσφαλιστικοῦ Ὄργανισμοῦ.

★ ★ ★

Γραφεῖον φορτοεκφορτωτικῶν Ἐργασιῶν: Πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, εἶχε διαμορφωθῇ εἰς τὰς φορτοεκφορτωτικὰς ἐργασίας κατάστασις, οὐχὶ εὐχάριστος τόσον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ὄρων ἐργασίας καὶ ἀμοιβῆς τῶν ἐργατῶν φορτ/τῶν ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐργοδοτῶν αὐτῶν ἢ κατάστασις αὕτη εἶχεν ὡς συνέπειαν, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν πτωσίν

Φορτοεκφορτώσεις τῶν ἀποδοχῶν τῶν φορτ/τῶν εἰς σημεῖον ἐμπνέον ἀνησυχίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν μεγάλην οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν διὰ τῶν λιμένων διακινουμένων ἐμπορευμάτων. Συνεπεία δὲ τούτου, τὸν περιορισμὸν τῆς δραστηριότητος τῶν ἐμπόρων ἐργοδοτῶν αὐτῶν, εἰς ὅσας περιφερείας ἴσχυεν ἡ περὶ φορτ/σεων κειμένη νομοθεσία.

Ἡ μέχρι τῆς ἀνωτέρω ἐποχῆς ἀκολουθουμένη πολιτικὴ εἰς τὸν τομέα φορτ/σεων, συνίστατο, κυρίως, εἰς τὴν συνεχῇ διόγκωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν, ἄνευ τῆς τηρήσεως οὐδεμιᾶς ἀρχῆς ἢ μέτρου πρὸς διασφάλισιν ἑνὸς κατωτάτου μέσου ὅρου ἀποδοχῶν τῶν ἐργαζομένων, τὸ ὁποῖον ἐν πάσει περιπτώσει, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἦτο κατώτερον τοῦ ἐκ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν ἐπιβαλλομένου καὶ τὸ ὁποῖον συνεχῶς ἐμειοῦτο ἐκ τῆς προσθήκης καὶ νέων ἐργατῶν, εἴτε ἐκ τῆς τροπῆς τῶν ἐμπορευμάτων πρὸς ἄλλας οἰκονομικωτέρας ὁδούς, κυρίως δέ, πρὸς τὸ αὐτοκίνητον.

Ἡ προσπάθεια τοῦ Ὑπουργείου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀπέβλεψε : α) εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἀποδοχῶν τῶν φορτ/τῶν λιμένων καὶ ξηρᾶς καὶ τῶν ὄρων ἐργασίας αὐτῶν. β) εἰς τὴν μείωσιν τοῦ φορτ/κοῦ κόστους, καὶ γ) εἰς τὴν διὰ τῆς μειώσεως τοῦ φορτ/κοῦ κόστους διευκολύνσιν τῶν ἐξαγωγῶν, ὠρισμένων προϊόντων, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Πρὸς τούτοις ἐπετεύχθη καὶ ἡ ρύθμισις διαφόρων ἄλλων εἰδικωτέρων θεμάτων, ὅπως χορήγησις ἐπιδομάτων ἀκριβείας ζωῆς καὶ αὐξήσις τῶν χορηγούμενων βοηθημάτων, κατάρτησις εἰδικῶν τιμολογίων, διευκολυνόντων τὰς ἐξαγωγὰς ἑλληνικῶν ἀγροτικῶν προϊόντων. Ἐπίσης, ἐγένετο ρύθμισις διαφόρων ἄλλων ζητημάτων, ἀναφερομένων εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰς σχέσεις ἐργατῶν φορτ/τῶν καὶ τῶν ἐργοδοτῶν αὐτῶν εἰς διαφόρους πόλεις καὶ λιμένας, με ἀποτέλεσμα τὴν αὐξήσιν τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος τῶν ἀνωτέρω ἐπ' ὠφελεία καὶ τῶν ἐργατῶν φορτοεκφορτωτῶν.

★ ★ ★

Εἰς τὴν ἀρμοδίαν διέθυσιν τοῦ Ὑπουργείου ἀνήκει ἡ παρακολούθησις, ἡ μελέτη καὶ ἡ εἰσήγησις μέτρων σχετιζομένων με τὸ βασικὸν πρόβλημα τῆς

συλλογικαὶ διαφοραὶ ἐργασίας ἐν ἐκκρεμότητι, ἢ μὴ ἐπίλυσις τῶν ὁποίων ἀπειλοῦσα τὴν κοινωνικὴν γαλήνην, ἀπέβαινε παράγων ἀρνητικὸς τῆς προόδου τῆς ἔθνικης οἰκονομίας τῆς χώρας.

Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, πρὸς τὸν σκοπὸν ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑφισταμένων ἐκκρεμοτήτων καὶ μέχρι τῆς ὁριστικῆς ρυθμίσεως τοῦ τρόπου ἐπιλύσεως τῶν συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας, ἐπηνέχθησαν τροποποιήσεις εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ν.2053/52 διευκολύνουσαι τὴν λειτουργίαν τοῦ Συμβουλίου. Παρεσχέθη δὲ εἰς τὸν Ὑπουργὸν Ἑργασίας ἐξουσιοδότησις, ὅπως δι' ἀποφάσεών του, εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, καθωρίζη τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων, ὑπηρετῶν καὶ ἐργατοτεχνιτῶν. Παρὰ ταῦτα, τὸ Συμβούλιον καὶ πάλιν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὸν προορισμὸν του, ἔπαυσε δὲ ὁριστικῶς νὰ λειτουργῇ μετὰ τὴν δηλωθεῖσαν ἀρνήσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἐργατικῶν ἀντιπροσώπων, ὅπως μετέχουν τῶν ἐργασιῶν τούτου.

★ ★ ★

Ἡ σκοπὸν τὴν καλυτέραν ρίθμισιν τοῦ ζωτικοῦ ζητήματος τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας, ἢ Κυβέρνησις, ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1954 ἐξήγγειλε τὴν κατάργησιν τοῦ συστήματος τῆς διατιμήσεως τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐλευθέρων συλλογικῶν συμβάσεων ἐργασίας συστήματος, ὅπερ ἀνταπεκρίνετο εἰς βασικὸν αἶτημα τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Ἀποφασιστικὴ ἐνέργεια

Εἰς ἐφαρμογὴν τῆς Κυβερνητικῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, ἐλήφθη φροντὶς νὰ ψηφισθῇ τὸ «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ διαιτησίας συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας καὶ περὶ συλλογικῶν συμβάσεων, διατάξεων» νομοθετικὸν Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου καθορίζεται ἐπὶ ριζικῶν βάσεων ἡ διαδικασία τῆς ἐπιλύσεως τῶν συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας, ὑπὸ τῶν πρὸς τοῦτο συνιστωμένων ὀργάνων. Συγκεκριμένως, ἡ γενομένη διὰ τοῦ ὡς ἄνω Ν.Δ. ρύθμισις τοῦ σοβαροῦ τοῦτου κοινωνικοῦ οἰκονομικοῦ θέματος καθιερώνει ἓνα πλήρες σύστημα ἀποτελεσματικῆς ἀντιμετωπίσεως τῶν ἐπιδιώξεων τῶν ἐργαζομένων, ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀμοιβῆς τῆς ἐργασίας των καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου αὐτῶν.

Οὕτω, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἡ ἀντιμετώπισις τῶν ρυθμιζομένων περιπτώσεων ἐγένετο δι' ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεων, μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων, ἤδη, καθιερῶνται, ἡ ἀρχὴ τῆς μεσολαβητικῆς προσπάθειας ὑπὸ τεταγμένων πρὸς τοῦτο ὀργάνων τῆς Πολιτείας, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς πείρας καὶ καταρτήσεώς των, εἶναι εἰς θέσιν νὰ βοηθήσουν τοὺς ἐνδιαφερομένους εἰς τὴν ἐπίτευξιν εὐνοϊκοῦ ἀποτελέσματος εἰς κάθε μίαν διαφοράν. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ συμφωνία, μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων, παρέχονται αἱ δυνατότητες διοικητικῆς ἐπιλύσεως τῶν συλλογικῶν διαφορῶν ἐργασίας κατὰ τὸν καλῦτερον τρόπον ὑπὸ τῶν συνιστωμένων ὀργάνων.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι μέχρι τότε αἱ ἐπιτροπαὶ διαιτησίας ἐστηρίζοντο μὲν εἰς ἀμερόληπτα πρόσωπα, ὡς ἦσαν οἱ πρόεδροι τούτων δικαστικοί, οὗτοι ὅμως ἐτεροῦντο σχεδὸν πάντοτε τοῦ ἀπαραιτήτου ἀποδεικτικοῦ ὕλικου, δηλαδὴ, τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν στοιχείων τῶν θεμελιούντων τὴν συλλογικὴν διαφοράν. Ἡ ἐπίλυσις τῆς συλλογικῆς διαφορᾶς ἀνετέθη εἰς τὰ εἰδικευμένα κρατικὰ ὅργανα κοινωνικῆς πολιτικῆς.

★ ★ ★

Ως γενικωτέρας σημασίας αποτελέσματα αναφέρονται: 1) Ἡ περί πα-
χῆς ἐπιδόματος ἄρτου εἰς πάντας τοὺς μισθωτοὺς, ποὺ εἶχε σκοπὸν
καλύψῃ τὴν ἐκ τῆς ἀνατιμήσεως τοῦ ἄρτου ἐπελθοῦσαν ἐπιβάρυνσιν εἰς το
μισθωτοὺς καὶ, 2) Ἡ περί χορηγήσεως, ἀπὸ 1/7/53 προσωρινοῦ ἐπιδόματι
ἀκριβείας, λόγῳ τῆς, ἐκ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς τιμῆς τῆς δραχμῆς, ὡς πρὸς
τὸ ξένον συνάλλαγμα, ἐπελθούσης μειώσεως

Τὰ πρῶτα ἀποτελέσματα

τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν μισθῶν κα
ἡμερομισθίων. Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1954, ἦτοι ἀπὸ τῆς ἐξαγγελίας τῆς κυ-
βερνητικῆς ἀποφάσεως διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐλευθέρων συλλογικῶν
συμβάσεων ἐργασίας καὶ ἐντεῦθεν, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ δὲ τῶν ὁργανώσεων τῶν
ἐνδιαφερομένων μισθωτῶν, ἀνετέθη εἰς τὴν ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου
καὶ εἰς τὰς συσταθείσας περιφερειακὰς ὑπηρεσίας συλλογικῶν διαφορῶν ἐργα-
σίας (Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης), ὡς καὶ εἰς μερικὰς ἐπιθεωρήσεις ἐργασίας
ἢ διεξαγωγὴ διαπραγματεύσεων διὰ τὴν κατάρτισιν συλλογικῶν συμβάσεων
ἐργασίας, ἀφορῶσιν εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν ὅρων ἀμοιβῆς καὶ ἐργασίας ἀπασῶν
σχεδὸν τῶν κατηγοριῶν τῶν μισθωτῶν τῆς χώρας. Συμφωνία ἐπετεύχθη μεταξὺ
τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν - ἐργοδοτῶν καὶ μισθωτῶν - εἰς τὰς περισσότερας
περιπτώσεις.

Πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν οἰκονομικῶν ὅρων τῶν συλλογικῶν συμβάσεων,
διὰ τῶν ὁποίων ἐρρυθμίζοντο, κυρίως, τὰ τῶν ἀποδοχῶν τῶν μισθωτῶν ἢ πε-
ραιτέρω τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν διὰ τὰς περιπτώσεις, ποὺ δὲν ἐπετεύχθη
συμφωνία ἢ κατάρτισις συλλογικῆς συμβάσεως ἐργασίας, ἐξεδόθησαν, παρα-
σχεθείσης ἐξουσιοδοτήσεως, 114 ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑργασίας. Ἐξ
αὐτῶν πλέον τῶν 65 ἐπεκύρωσαν ὅρους ἀμοιβῆς καὶ ἐργασίας διαφόρων κατη-
γοριῶν μισθωτῶν. Οἱ ὅροι αὗτοι καθωρίσθησαν μὲ συλλογικὰς συμβάσεις ἐρ-
γασίας. Διὰ τῶν ὑπολοίπων δὲ παρεσχέθησαν αὐξήσεις ἢ καθωρίσθησαν ἐξ
ὑπαρχῆς κατώτατα ὅρια μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων διὰ τὰς κατηγορίας ἐκείνας
τῶν μισθωτῶν, διὰ τὰς ὁποίας εἴτε δὲν ἐπετεύχθη συμφωνία διὰ τὴν κατάρτισιν
συλλογικῆς συμβάσεως, εἴτε δὲν ὁλόκληρώθησαν αἱ σχετικαὶ διαπραγματεύσεις.

★ ★ ★

Κατὰ τὸ παρελθόν, κυρίως δι' ἀποφάσεων ποὺ ἐξεδόθησαν βάσει τοῦ Α.Ν.
28/44, εἶχον θεσπισθῇ ὑπὲρ διαφορῶν ἐπαγγελματικῶν ὁργανώσεων καὶ τῆς
Γ.Σ.Ε.Ε. ὑποχρεωτικαὶ εἰσφοραὶ τῶν μισθωτῶν τῆς χώρας, τῶν ἀνηκόντων
εἰς διαφόρους κατηγορίας ἐργαζομένων. Τὸ καθεστῶς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ὡς δι-
καιολογητικὸν λόγον εἶχε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνισχύσεως τοῦ συνδικαλιστικοῦ

Σωματειακὴ ὁργάνωσις

κινήματος τῆς χώρας, λόγῳ τῆς τότε ὑφι-
σταμένης ἐκ τῆς κομμουνιστικῆς δράσεως
ἐκρύθμου καταστάσεως, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑφιστάμενον,
μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ Συναγερμοῦ ἀποκατάστασιν τοῦ ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου δοθέντος μάλιστα
ὅτι ἡ Κοινὴ Γνώμη δικαιολογημένως διέκειτο δυσμενῶς πρὸς τὴν κατάστασιν
ταύτην. Οἱ διεθνεῖς συνδικαλιστικοὶ Ὄργανισμοί, εἶχον ἐκδηλώσει τὴν ἀντίθεσιν
τῶν, ὡς πρὸς τὴν θέσπισιν ὑποχρεωτικῶν εἰσφορῶν διὰ πράξεων τῆς διοικήσεως.

Οὕτω, κατηγορήθησαν ὅλοι αἱ καθ' οἷον δὴποτε τρόπον ἐπιβληθεῖσαι διὰ
πράξεων τῆς Διοικήσεως ὑποχρεωτικαὶ εἰσφοραί. Ὡρίσθη δὲ ὅτι δύναται νὰ
ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ρυθμίσεως διὰ συλλογικῆς συμβάσεως ἐργασίας ἢ συν-
ομολόγησις μηνιαίας εἰσφορᾶς ὑπὲρ τῶν συμβαλλομένων ὁργανώσεων, βαρύν-

νουςα τὰ εἰς τὴν δύναμιν ταύτην ἀνήκοντα μέλη. Ἔχουν ὅμως, τὸ δικαίωμα τὰ μέλη μὲ ἀντίθετον δὴ λῶσιν των, νὰ ἀρνηθοῦν τὴν καταβολὴν τῆς εἰσφορᾶς

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀσκήσεως τῆς ἐποπτείας καὶ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν ὁργανώσεων, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας προέβη εἰς τὴν ἔρευναν ρύθμισιν καὶ ἐπίλυσιν διαφόρων συνδικαλιστικῶν θεμάτων, σχετιζομένων τόσο μετὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἐργατικῶν ὁργανώσεων, ὅσον καὶ μετὰ τὴν παροχὴν εἰς αὐτὰς κατευθύνσεων διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς κοινωνικῆς δράσεως καὶ τὴν βελτίωσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν μελῶν των.

Παρακολουθήθη ἐπίσης, ἡ ἀνὰ τὴν χώραν ἐν γένει συνδικαλιστικὴ δρᾶσις, τόσο τῶν ὑφισταμένων ἐπαγγελματικῶν, ἐργατικῶν ὁργανώσεων, ὅσον καὶ τῶν νεοϊδρυθεισῶν τοιούτων, διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν ὑποβαλλομένων καταστατικῶν των καὶ διαφόρων ἄλλων στοιχείων, σχετικῶν μετὰ τὴν σύνθεσιν τῶν συλλογικῶν ὁργάνων Διοικήσεως καὶ τοῦ τρόπου λειτουργίας αὐτῶν.

★ ★ ★

Εἰς τὸν τομέα τῆς ὁργανώσεως τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ἀσφαλίσεως ἀνεργίας, ἐλήφθησαν, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, διάφορα μέτρα: Διὰ τοῦ Ν. 2348/53 καὶ τοῦ Ν.Δ. 2519/53 κατηργήθη ἡ κατοχύρωσις τοῦ καπνεργατικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἐπετράπη ἐλευθέρως ἡ ἐργασία εἰς τὴν καπνεργασίαν εἰς ὅλους τοὺς πολίτας, ἐνῶ προηγουμένως τοῦτο ἀπετέλει προνόμιον ἐκείνων,

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμός οἵτινες κατάρθωσαν νὰ ἐφοδιασθοῦν διὰ καπνεργατικοῦ βιβλιαρίου. Ἐνῶ προπέρυσιν εἰργάζοντο διὰ τὴν καπνεργασίαν περὶ τοὺς 15.000 μόνον καπνεργάται καὶ καπνεργάτριαι ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς κατοχυρώσεως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων ηὔξήθη εἰς 38.000

Χάρις εἰς τὰ μέτρα αὐτά, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξηφανίσθη ὁ ἐπαχθὴς καὶ ἀντικοινωνικὸς θεσμὸς τοῦ κατοχυρωμένου ἐπαγγέλματος καὶ ἀφ' ἑτέρου διευκολύνθη ἡ διάθεσις τῶν ἐλληνικῶν καπνῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ δὴ εἰς τοιαύτην ἔκτασιν, ὥστε ἡ ζήτησις καπνῶν εἰς τὴν ἐλληνικὴν καπναγορὰν νὰ εἶναι μεγαλυτέρα τῆς προσφορᾶς.

Διὰ τῆς καταργήσεως, ἐπίσης, τῶν βιβλιαρίων ὑγείας διὰ τὰς κατηγορίας τῶν ἐπαγγελημάτων ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα τὰ βιβλιάρια ὑγείας δὲν ἀπεσκόπουν εἰς τὴν προστασίαν τῆς δημοσίας ὑγείας, ἀλλ' εἰς τὴν ΝΤΕ ΦΑΚΤΟ κατοχύρωσιν τῶν ἐπαγγελημάτων, ηὔξήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὰ πρότερον κατοχυρωμένα διὰ βιβλιαρίων ὑγείας ἐπαγγέλματα κατὰ 30% τοῦλάχιστον. Εἰς τὸ μέλλον οἱ ἀπασχολούμενοι εἰς ὠρισμένας ἐργασίας, δύνανται νὰ ἐργάζωνται ἐλευθέρως μὴ ἀπαιτουμένων πλέον τῆς ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ βιβλιαρίου ὑγείας κατοχυρωμένης, εἰδικῆς ἀδείας.

Διὰ τοῦ Ν.Δ. 2511/53 « περὶ ἐλέγχου ὁμαδικῶν ἀπολύσεων » ἐτέθησαν φραγμοὶ εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος ὁμαδικῶν ἀπολύσεων. Ἐκ μέρους τοῦ ἐργοδότη, περιορισθείσης τῆς ἐλευθερίας ἀπολύσεων, πέραν τοῦ ὠρισμένου ποσοστοῦ, δικαιολογουμένου ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐργοδότη. Παραλλήλως, ἐθεμελιώθη ἡ ὀρθολογιστικὴ ὁργάνωσις τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας, τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας καὶ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ αὐτοῦ.

Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ νομοθετήματος τούτου συνεστήθησαν: α) Κέντρον Ἐρευνῶν Ψυχοτεχνητῶν εἰς τὸ Γραφεῖον Εὐρέσεως Ἐργασίας Ἀθηνῶν β) Κέντρον ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως ἐργαζομένων εἰς τὸ Γραφεῖον Εὐρέσεως Ἐργασίας Ἀθηνῶν. γ) Εἰδικὸν τμήμα μορφώσεως προσωπικοῦ εἰς τὸ κέντρον ἐρευνῶν Ψυχοτεχνητῶν, προοριζομένου διὰ τὴν κατάρτησιν συμβούλων ἐπαγγελματικοῦ

προσανατολισμοῦ καὶ ἐγένετο ὁ διαγωνισμὸς διὰ τὴν πρόσληψιν τῶν ἐπαγγελματικῶν Συμβούλων καὶ δ) Τὸ Συμβούλιον Ἑπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχει ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τὴν ἐν γένει ὀργάνωσιν καὶ κατεύθυνσιν τοῦ νέου θεσμοῦ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ.

★ ★ ★

Ο νέος θεσμὸς τοῦ Ἑπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ προώριται νὰ εἶναι ὁ φωτεινὸς ὁδηγὸς τῶν νέων εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπαγγέλματος. Ὁ ὀρθὸς ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς ἐπιτυγχάνει τὰ ἐξῆς μεγάλα πλεονεκτήματα. Ἐξασφαλίζει: 1) Τὴν καλυτέραν ἐπαγγελματικὴν σταδιοδρομίαν 2) Τὴν μεγαλυτέραν παραγωγικότητα τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας 3) Τὴν κοι-

Φωτεινὸς ὁδηγὸς τῶν νέων

νωνίαν καὶ τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ τὰς δαπάνας, χάριν τῶν ἀνέργων. Συνεστήθη καὶ λειτουργεῖ λίαν ἱκανοποιητικῶς Σχολὴ ἀνεργειακῆς μετεκπαιδεύσεως λιγνιτωρύχων καὶ μεταλλωρύχων, διὰ τὴν καλυτέραν δὲ ἀξιοποίησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας. Εὐρίσκεται δὲ εἰς τὸ τέρμα τῆς ἡ προεργασία διὰ τὴν ἰδρυσιν καὶ ἄλλων σχολῶν μετεκπαιδεύσεως δι' ἄλλους σοβαρὰς οἰκονομικῆς σημασίας κλάδους ἐργασίας. Τοῦτο πρὸς πληρεστέραν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν τῶν ἐργαζομένων καὶ τὴν καθοδήγησιν τῶν ἀνέργων πρὸς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν ἐκάστοτε ἐργασίας.

Διὰ τοῦ Νόμου «περὶ συστάσεως Ὁργανισμοῦ Ἀπασχολήσεως καὶ Ἀσφαλίσεως Ἀνεργίας» ἐξαντλεῖται πᾶσα δυνατότης διὰ τὴν εὐμενεστέραν ἐπίδοσιν τῶν ἀνέργων καὶ δημιουργοῦνται εὐνοϊκοὶ ὅροι διὰ τὴν μεγαλυτέραν ἀπασχόλησιν τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ διὰ τῆς πληρεστέρας ὀργανώσεως τῶν Γραφείων Εὐρέσεως Ἐργασίας. Ἡ ἀπόδοσις τῶν διὰ τοῦ νόμου τούτου λαμβανομένων μέτρων προστασίας τῶν ἀνέργων καὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀπασχολήσεως, θὰ ἀποβῇ χωρὶς ἀμφιβολίαν εὐεργετικὴ διὰ τὴν ὅλην οἰκονομίαν, ἡ βελτίωσις τῆς ὁποίας γίνεται αἰσθητὴ μὲ τὰ ἐκτελούμενα ἤδη ἔργα καὶ τὴν νομισματικὴν ἀναπροσαρμογὴν.

★ ★ ★

Ενα μέτρον τῆς ἀναμφισβητήτου βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος δίδει ὁ δείκτης τῆς ἀνεργίας. Ἡ Κυβέρνησις παρέλαβεν ἀπὸ τὴν προκάτοχόν της 160 χιλ. ἀνέργους. Ἡ ἀπογραφή τῶν ἀνέργων διενεργηθεῖσα τὴν 30 Αὐγούτου 1953, ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀπέδειξεν ἀνέργους 55.000. Βάσει νέων ὑπηρεσιακῶν ἀνεπιδέκτων ἀμφισβητήσεων

Δείκτης ἀνεργίας

στοιχείων, ἡ ἀνεργία τῶν 160 χιλ. ἀνέργων περιωρίσθη, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς ἀριθμὸν μικρότερον τοῦ ἐνὸς τετάρτου. Ἡ κατὰ τὰ τρία τέταρτα μείωσις τῶν ἀνέργων, ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος, ἀφ' ἧς ἀνέλαβεν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου, εἶναι σαφὴς ἀπόδειξις περὶ τῆς ὀρθῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς της.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ὅγκου τῆς ἀπασχολήσεως τῶν ἐργαζομένων εἶναι σημαντικὸς συντελεστὴς διὰ τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας καὶ ἐν γένει τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἀλλὰ, τὸ χαρακτηριστικώτερον σημεῖον τῆς ἀσκηθείσης ἐργατικῆς πολιτικῆς εἶναι ὅτι αὕτη ἐξασφαλίζει σταθερῶς τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀδιάκοπον συνέχειαν τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῶν ἐργαζομένων.

Ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς, τὰ ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα τῶν ἐργαζομένων, ὁ θεσμὸς τῆς μαθητείας καὶ τὰ Γραφεῖα Εὐρέσεως Ἐργασίας θὰ ἀπο-

βοῦν, μετὴν πάροδον τοῦ χρόνου, τὰ ἀποτελεσματικώτερα ὄπλα κατὰ τῆς ἀνεργίας.

Διὰ πρώτην φοράν εἰσάγεται εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς παραγωγικῆς διαθέσεως τῶν κεφαλαίων τῆς ἀνεργίας ἡ πρόνοια ὑπὲρ τῶν ἀνέργων. Εἶναι ἀνάγκη νὰ κατανοηθῇ ὅτι αἱ ἐπιβαρύνσεις τῆς οἰκονομίας, εἴτε διὰ τοῦ ὑψηλοῦ τόκου, εἴτε διὰ τῶν ὑπερβολικῶν ἀσφαλίσטרων, εἴτε διὰ τῶν κλειστῶν ἐπαγγελμάτων, εἴτε τῶν ἀνευ μέτρου καὶ λόγου ἀποζημιώσεων δροῦν ἀνασταλτικῶς ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὄγκου τῆς ἀπασχολήσεως.

Ἐπὶ πλέον, ἐβελτιώθη ἡ περὶ προστασίας τῶν πολεμιστῶν νομοθεσία, ὥστε οἱ πραγματικοὶ πολεμισταὶ νὰ τύχουν τῆς ὀφειλομένης ὑπὸ τῆς Πολιτείας προστασίας. Αἰτήσεις πολεμιστῶν, ἐκκρεμοῦσαι, διεπεραιώθησαν καὶ διὰ τοῦ συστήματος ἐλέγχου τῶν ὑποχρέων εἰς πρόσληψιν πολεμιστῶν ἐπιχειρήσεων, κατέστη δυνατόν νὰ τοποθετηθοῦν, κατὰ τὴν διετίαν ὑπὸ τοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Κεντρικοῦ Συμβουλίου Προστασίας Πολεμιστῶν, 2.120 πολεμισταὶ ἀνεργοί. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον δὲν περιλαμβάνονται αἱ τοποθετήσεις, αἱ γινόμεναι ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων προστασίας ἀπολυομένων ἐκ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ.

***

Απὸ τῆς ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Συναγερμοῦ ἐπεζητήθη ἡ ἐνίσχυσις τῶν πόρων τῆς «Ἐργατικῆς Ἑστίας», ἡ ὁποία ἐπεδίωξε τὴν στέγασιν ὅλων τῶν ἐργατοῦπαλληλικῶν ὁργανώσεων τῆς χώρας εἰς ιδιόκτητα κτίρια τοῦ Ὁργανισμοῦ. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος τούτου ἡγοράσθησαν οἰκόπεδα εἰς τὰς πόλεις: Ἀλεξανδρούπολιν, Σέρρας, **Συνδῆκαι ζωῆς τῶν ἐργαζομένων** Κοζάνην, Βόλον, Λεβάδειαν, Πειραιᾶ καὶ Καλλιθέαν (Ἀθηνῶν) ἀντὶ ποσοῦ 2.370.397 δραχμῶν καὶ συνεχίζονται αἱ ἐνέργειαι διὰ τὴν ἀπόκτησιν καταλλήλων οἰκοπέδων καὶ οἰκημάτων ἐπὶ τοῦ παρόντος, εἰς Νάουσαν, Φλώριναν, Καρδί-
σαν, Λαμίαν, Θήβας, Χαλκίδα, Λαύριον, Καλάμας, Ἄργος, καὶ Ν. Ἰωνίαν (Ἀθηνῶν). Ἐπίσης, εἶναι ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἡ ἀνέγερσις κτιρίων εἰς διαφόρους ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ ὑπὸ μελέτην εἰς ἄλλας.

Εἰς τὸν τομέα τῆς ψυχαγωγίας, ἐδόθησαν παραστάσεις θεατρικαὶ εἰς ἐργοστάσια, θέατρα καὶ κινηματογράφους καὶ προβολαὶ κινηματογραφικαὶ εἰς διάφορα ἐργοστάσια. Ἐπίσης, ὁργανώθησαν ὑπὸ τῆς «Ἐργατικῆς Ἑστίας», κατὰ τὴν διετίαν, ὑπὲρ τὰς 300 θαλάσσιαι καὶ χερσαῖαι ἐκδρομαὶ εἰς τὰς ὁποίας μετέσχον ὑπὲρ τὰς 80.000 ἐργαζομένων διαφόρων κλάδων.

Ἀπὸ τὸ Τμήμα Συνεταιρισμῶν ἰδρύθησαν διάφοροι ἀστικοὶ συνεταιρισμοί, ὑπὲρ τοὺς 240 καὶ ἐπίσης, ἐγένετο ἐπέκτασις πλείστων ὧν παλαιότερων συνεταιρισμῶν. Τὸ σύνολον τῶν σήμερον νομίμως ὑφισταμένων ἀστικῶν συνεταιρισμῶν ἀνέρχεται εἰς 3.680, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπὲρ τοὺς 950 εἶναι οἰκοδομικοί.

***

Η κοινωνικὴ ἀσφάλισις ἔχει σκοπὸν τὴν καταπολέμησιν τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τὴν ἐξασφάλισιν κατὰ τῆς ἐνδείας. Ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ ἀποχειροβιώτου μισθωτοῦ, εἶναι ἡ ἔλλειψις ψυχικῆς ἡρεμίας καὶ ἡ ἀβεβαιότης διὰ τὸ μέλλον, ἀπέναντι τῶν κινδύνων ὑγείας καὶ ζωῆς. Ἡ ἐντὸς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς πραγματοποιήσις τῆς κοινωνικῆς

Αἱ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις ἀσφαλίσεως ἔχει ἀνατεθῇ εἰς διαφόρους ἀσφαλιστικούς φορεῖς, ἀποσυγκεντρωμένους ὁ-

γανισμοὺς τῆς κρατικῆς διοικήσεως, τὰ διάφορα Ταμεῖα Κοινωνικῆς Ἀσφαλί-

σεως. Μεταξύ τούτων, ὁ σημαντικώτερος ἀσφαλιστικός ὀργανισμὸς εἶναι τὸ δρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (I.K.A.).

Αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, συνεκτρώθησαν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς παρεχομένης εἰς τοὺς ἐργαζομένους, τῆς χώρ ἀσφαλιστικῆς προστασίας. Αὗται ἀπέβλεψαν εἰς γενικὰς γραμμὰς εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀκολουθῶν εἰδικωτέρων σκοπῶν: 1) Εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐπέκτασιν τοῦ κύκλου τῶν ἀσφαλιζομένων προσώπων. 2) Εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν παροχῶν τῆς ἀσφαλίσεως. 3) Εἰς τὴν ὀρθολογιστικωτέραν ὁργάνωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τοῦ τρόπου διοικήσεως τῶν ἀσφαλιστικῶν φρερίων. 4) Εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς κειμένης ἀσφαλιστικῆς νομοθεσίας. 5) Εἰς τὴν καλυτέραν ἐξασφάλισιν τῶν ἀποθεματικῶν κεφαλαίων τῆς ἀσφαλίσεως τὴν παραγωγικὴν αὐτῶν, κατὰ τὸ δυνατόν, τοποθέτησιν κατὰ τὴν θέσπισιν κανόνων ἀδιαβλήτου διαδικασίας ἐπενδύσεως, καὶ 6) Εἰς τὴν καθιέρωσιν ἀπλῆς διαδικασίας καὶ εὐκόλου δικαστικῆς ἐπιδιώξεως (ἀσφαλιστικὰ δικαστήρια) τῶν πρὸς τὴν ἀσφάλισιν συνδεομένων δικαιωμάτων τῶν ἐνδιαφερομένων, ἥτοι τῶν Ὀργανισμῶν Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ἠσφαλισμένων καὶ ἐργοδοτῶν, ἀφ' ἑτέρου.

Εἰς τὰ μέτρα διευρύνσεως τοῦ κύκλου ἠσφαλισμένων πρωτεύουσαν θέσιν καταλαμβάνουν αἱ διατάξεις περὶ ὑπαγωγῆς εἰς τὴν ἀσφάλισιν τοῦ I.K.A. ἀσθενῶν τινῶν τάξεων ἐλευθέρως ἐργαζομένων.

Ἐπίσης, ἡ ἀποφασισθεῖσα προέκτασις τῆς ἀσφαλιστικῆς προστασίας τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ βιοτεχνῶν κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀσθενείας καὶ ἡ καθιέρωσις τῆς κατὰ τῆς ἀσθενείας ἀσφαλίσεως τῶν μελῶν οἰκογενείας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων.

Ἰδιαιτέρως, σοβαραὶ ὑπῆρξαν αἱ πραγματοποιηθεῖσαι βελτιώσεις εἰς τὰς πάσης φύσεως παροχὰς τῆς ἀσφαλίσεως. Οὕτω, ἐχορηγήθησαν ἐπανελημμένως βελτιώσεις συντάξεων καὶ ἑκτακτοὶ οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις ποικίλους κατὰ ποσὸν εἰς πολυαρίθμους κατηγορίας συνταξιούχων καὶ βοηθηματούχων, ὡς τῶν ἐν συνταξιοδοτήσει ὑπαλλήλων. Εἰς τὰς βελτιώσεις, ἐπίσης, ἀνήκουν αἱ ἡμέσως ἐπιτευχθεῖσαι αὐξήσεις παροχῶν ὑπὲρ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ἐργαζομένων καὶ μελῶν οἰκογενειῶν τῶν διὰ τῆς τροποποιήσεως διατάξεων τῆς νομοθεσίας, τῆς καθορίζουσας τὸν τρόπον ὑπολογισμοῦ τῶν παροχῶν καὶ διὰ τῆς καθιέρωσεως ἱκανοποιητικῶν κατωτάτων ὁρίων συντάξεων.

★ ★ ★

Διὰ τὴν ἀποκατάστασιν χρηστῆς διοικήσεως εἰς τὸν μεγαλύτερον ἀσφαλιστικὸν ὀργανισμὸν τῆς χώρας, τὸ I.K.A. καὶ διὰ τὴν βελτίωσιν τοῦ τρόπου λειτουργίας του ἐλήφθησαν σοβαρὰ νομοθετικὰ καὶ διοικητικὰ μέτρα. Ἀνάλογα μέτρα πρὸς τὸν αὐτὸν ἀποβλέποντα σκοπὸν καὶ μὲ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἐλήφθησαν καὶ εἰς διαφόρους ἄλλους φορεῖς, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου, ἐγένετο τόνωσις τοῦ κρα-

Περὶ τοῦ I.K.A.

Τὸ κρατικὸν ἐλεγχὸν ἐπὶ τῆς ἀσφαλίσεως. Τὰ μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν χρηστῆς διοικήσεως συνεδυσάσθησαν ὡσαύτως μὲ ποικίλα ἄλλα τοιαῦτα, ἀποβλέποντα εἰς τὴν ὀρθολογιστικωτέραν ὁργάνωσιν τοῦ ὅλου μας ἀσφαλιστικοῦ συστήματος, ὅπως εἶναι αἱ πραγματοποιηθεῖσαι συγχωνεύσεις ὁμοειδῶν Ταμείων ὑπὸ ἐνιαῖον φορέα, αἱ συγχωνεύσεις θνησιγενῶν ἢ ἀντιοικονομικῶν τοιούτων εἰς τὸ I.K.A. καὶ αἱ μελετώμεναι ἢ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐκτελέσεως εὐρισκόμεναι, ἀνάλογοι ὀρθολογιστικαὶ διαρρυθμίσεις.

Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται ἡ εἰς τὸν τομέα τοῦτον πραγματοποιηθεῖσα μετὰ ἐνὰ λίαν δαπανηρὸν καὶ ὀλοσχερῶς ἀποτυχὸν πείραμα, ἀπόσχισις τῆς ἀσφαλί-

σεως άνεργίας από τὸ Ἰδρυμα Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, τὸ ὁποῖον ἐκινδύνευεν νὰ καταρρεύσῃ ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ἀσφαλιστικοῦ τούτου κλάδου. Τοῦτο, διότι ὑπεχρεώθη νὰ δαπανήσῃ κεφάλαια, ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς ἀσφαλίσεως διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν παροχῶν άνεργίας.

***

Εἰς τὸν τομέα τῶν βελτιώσεων τῆς ἀσφαλιστικῆς νομοθεσίας, ὡς ἀξιολογώ-
τέρας κρίνομεν, μέσα εἰς τὸν πλούσιον ἀπολογισμὸν νομοθετικῆς δράσεως τῆς
διετίας, τὰς ἀκολουθοῦσας ρυθμίσεις: α) Τὰ μέτρα εἰδικῆς ἀσφαλιστικῆς μεταχει-
ρίσεως τῶν μαθητευομένων μισθωτῶν, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα ἀπηλλάγησαν πά-
σης κρατήσεως ἐπὶ τῶν γλίσχρων ἀμοιβῶν των οἱ μαθητευόμενοι. Οὕτω, ἐτονώθη

Ἀσφαλιστικαὶ βελτιώσεις

ὁ θεσμὸς τῆς μαθητείας, ὁ τόσος πολῦτιμος διὰ
τὴν χώραν μας, ἡ ὁποία στερεῖται τοῦ ἀναγ-
καίου εἰδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς τῆς
δραστηριότητος. β) Ἡ καθιέρωσις εἰδικῆς διαδικασίας θεσπίσεως καὶ τροποποιή-
σεως τῶν ἀσφαλιστικῶν κανόνων. γ) Αἱ γενόμεναι γενικαὶ ἀνασυντάξεις τῶν κατα-
στατικῶν ἢ εἰδικῶν κανονισμῶν λειτουργίας μεγάλου ἀριθμοῦ φορέων ἐπὶ τῷ
τέλει, συγχρονισμοῦ τῆς νομοθεσίας των. δ) Ἡ παροχὴ οἰκονομικῶν διευκολύν-
σεων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων ὑπὲρ ὠρισμένων Ταμείων αὐτοτε-
λῶς ἐργαζομένων, ὅσας συνέτρεχον εἰδικοὶ πρὸς τοῦτο λόγοι (Ταμεῖον Ἐμπό-
ρων διὰ τὰς σεισμοπλήκτους περιοχὰς Τ.Ε.Β.Ε. κλπ.). ε) Ἡ ἐπιβολὴ τῆς ὑπο-
χρεώσεως εἰς ἀριθμὸν τινα Ταμείων, ὅπως ἀποφαίνονται ἐντὸς διμήνου τὸ βρα-
δυτέρον, ἐπὶ τῶν ὑποβαλλομένων εἰς αὐτὰ αἰτήσεων συνταξιοδοτήσεως (Ταμεῖα
Αὐτοκινητιστῶν, Ν. Πρακτόρων, Τ.Ε.Β.Ε. κλπ.). στ) Ἡ θέσπισις εὐνοϊκωτέρων
προϋποθέσεων συνταξιοδοτήσεως ὑπὲρ τῶν φορτοεκφορτωτῶν, τῶν ἱπταμένων
ἀεροπορίας, τῶν ἐργατῶν, στελεχῶν τῶν προσενεγκόντων ἔθνικὰς ὑπηρεσίας
κ. ἄ. ζ) Ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ Ι.Κ.Α. καὶ ἄλλων ἀσφαλιστικῶν ὀργανισμῶν ἐκ δια-
φόρων ὑπὲρ τρίτων εἰσφορῶν, αἵτινες κατ' οὐσίαν ἐβάρυνον τοὺς εἰσφέροντας
ἠσφαλισμένους καὶ ἐργοδότας. η) Ἡ καθιέρωσις εἰδικοῦ συστήματος περιθάλ-
ψεως ὠρισμένων κατηγοριῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν κατοίκων τῶν ἀκριτικῶν
περιοχῶν τῆς χώρας. θ) Ἡ θέσπισις τῆς δυνατότητος εἰδικῶν λογαριασμῶν
παρὰ τῷ Ι.Κ.Α. διὰ τὴν ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ θέσιν εἰς ἐφαρμογὴν γενικοῦ συστή-
ματος οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων καὶ ἄλλων συστημάτων χορηγήσεως κοινω-
νικοῦ μισθοῦ. ι) Ἡ ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις ἀναγνώρισις, ὡς χρόνου συντα-
ξίμου ὑπηρεσίας, τῆς ἐφεδρικῆς ἐν τῷ στρατῷ τοιαύτης (Ταμεῖον Προσωπικοῦ
τέως Τραπεζίης Ἀθηνῶν κλπ.).

***

Τὸ Σῶμα Ἐπιθεωρήσεως τῆς Ἐργασίας περιλαμβάνει τέσσαρας διευθύνσεις ἐπι-
θεωρήσεως ἐργασίας με ἑδρας τὰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην καὶ Πάτρας
καὶ 43 γραφεῖα εἰς τὰ διάφορα βιομηχανικά, ἰδίως, κέντρα εἰς ὅλους τοὺς νομοὺς
τοῦ Κράτους. Ἡ Ἐπιθεώρησις Ἐργασίας ἔχει ὡς ἀποστολὴν τὴν ἐπίβλεψιν
τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῶν μέτρων ὑγιεινῆς

Ἐπιθεωρητικὴ ἐργασία

καὶ ἀσφαλείας τῶν τόπων ἐργασίας, τὴν ἐπε-
ξεργασίαν σχετικῶν κανονισμῶν καὶ τὸν ἐλεγ-
χον τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατασσομένων μέτρων. Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς δια-
κυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἐπηνδρώθησαν ἅπαντα
τὰ γραφεῖα Ἐπιθεωρήσεως Ἐργασίας, ὥστε νὰ καταστή ἡ δυνατὴ ἢ παρακολου-
θησις τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ τοῦ Στρατάρχου Παπάγου, κατανοοῦσα πλήρως τὴν σημασίαν τῆς Ἑμπορικῆς μας Ναυτιλίας καὶ εἰδικώτερον τῆς ποντοπόρου τοιαύτης, ἐργαζομένης εἰς τὰς διεθνεῖς μεταφοράς, ὡς σημαντικοῦ παράγοντος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι, μεταπολεμικῶς, λόγω τῆς δυσκάμπτου ναυτιλιακῆς νομοθεσίας καὶ ἐξ ἄλλων γενικωτέρων λόγων, συνετελείτο ἀθρόα στροφή τοῦ ἑλληνικοῦ ἐφοπλιστικοῦ κεφαλαίου, πρὸς τὰς ξένας σημαίας, ἐτοποθέτησεν εἰς ἐξέχουσαν θέσιν τὸ θέμα «Ἑμπορικὴ Ναυτιλία». Ἐπηγέλθη τὴν ἀποκατάστασιν τῆς συναγωνιστικῆς ἱκανότητος τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου, δηλαδή, τὸν ὑποβιβασμὸν τοῦ κόστους κινήσεως αὐτοῦ εἰς ἐπίπεδον, ὥστε ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ πλοίου ὑπὸ τὴν κυανόλευκον νὰ ἀποβαίνει συμφέρουσα καὶ νὰ ἀποτελῇ θετικὴν ἐνθάρρυνσιν τοῦ ναυτικοῦ κεφαλαίου.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι πρὸ τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ λήψεως τῶν ὑπὲρ τῆς ναυτιλίας μέτρων, ἡ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν χωρητικότης ἔβαινε διαρκῶς μειουμένη καὶ ὅτι, τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, ληφθέντα θαρραλέα ριζοσπαστικὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως εἶχον, ὡς συνέπειαν, τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ καμπύλη τῆς ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν χωρητικότητος ἐσταμάτησε τὴν κατιοῦσαν ἐξέλιξίν της καὶ ἤρχισε νὰ παρουσιάζῃ μεταβολὴν πρὸς τὰ ἄνω.

Καίτοι, εἶναι σύντομον τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα διὰ νὰ καταφανοῦν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ληφθέντων μέτρων, δοθέντος ὅτι ἡ ἐφαρμοζομένη ναυτιλιακὴ πολιτικὴ εἶναι μακρᾶς πνοῆς, ἐν τούτοις τὰ ἀποτελέσματα ἐμφανίζονται τόσο ἱκανοποιητικὰ, καθόσον μεταξὺ τῶν τεθέντων ὑπὸ τὴν κυανόλευκον ἑλληνικῶν πλοίων περιλαμβάνονται νεοναυπήγητα πλοῖα σοβαρῶν ἑλληνικῶν ἐφοπλιστικῶν οἰκῶν. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἔμπρακτον καὶ πανηγυρικὴν ἀναγνώρισιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ νέα ναυτιλιακὴ νομοθεσία ἔσβυσε τὰς, κατὰ τὸ παρελθὸν ὑφισταμένας παρεξηγήσεις καὶ ἀντιθέσεις Κράτους καὶ ἐφοπλιστοῦ, ποὺ ἀπέτελεσαν τὸν κύριον λόγον τῆς ὑψώσεως μεγάλης ἑλληνικῆς χωρητικότητος πλοίων ξένης σημαίας.

Χαρακτηριστικῶς, σημειοῦται ὅτι ἐνῶ διαθέταμεν 23 δεξαμενόπλοια ὀλικῆς χωρητικότητος κόρ. 111.345, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν μεταπολεμικῶς τὸν ἐπικρατέστερον τύπον φορτηγῶν πλοίων, σήμερον ὑπάρχουν ὑπὸ τὴν κυανόλευκον 33 δεξαμενόπλοια ὀλικῆς χωρητικότητος κόρων 171.239.

Ἐπίσης, ἡ δύναμις τοῦ ἐπιβατηγοῦ μας στόλου ηὔξηθη ἀπὸ 48.920 εἰς 64.152 κ. ο. χ. καὶ τέλος, προσετέθη καὶ δεύτερον ὑπερωκεάνειον ὀλικῆς χωρητικότητος 22.760, πρὸς σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν λιμένων τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Παραλλήλως, κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, οἱ Ἕλληνες πλοιοκτῆται εἶδον ἐφαρμοζομένην τὴν πλέον ρεαλιστικὴν ναυτιλιακὴν πολιτικὴν, ἡ ὅποια, χάριν τῶν μεγάλων σκοπῶν τῆς ναυτιλίας, ἀνέτρεψεν ἀρχάς, ὑφισταμένας ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, (ὡς π. χ. ἡ προϋπόθεσις τῆς κατὰ ποσοστὸν

50% τουλάχιστον κυριότητος τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου παρ' Ἑλλήνων) καὶ καὶ θυνε τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας πρὸς τὴν προσθεῖαν τῆς δημιουργίας ἰσχυροῦ ἑμπορικοῦ ναυτικοῦ, ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ λόγον τῆς ὑπάρξεώς του.

★ ★ ★

Εἰδικώτερον εἰς τὸν τομέα τῆς ναυτιλίας σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς: Ἐνα ἐκ τῶν τίνων, τὰ ὅποια ἐπέδρασαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἐφοπλισμοῦ προτίμησιν τῆς ξένης σημαίας εἶναι καὶ αἱ δημιουργηθεῖσαι ὀξείαι ἀντιθέσεις μεταξὺ Κράτους καὶ ἐφοπλιστῶν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων, ἀφορώντων τὴν ναυτιλίαν, μεταξὺ τῶ ὁποίων πρωτεύουσαν θέσιν εἶχον αἱ οἰκονομικαὶ διαφοραὶ, αἵτινες ἐπεβάρυνον τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πλοίου, καθιστῶσα

Ἀμβλυσίς τῶν ἀντιθέσεων αὐτὸ ἀντιοικονομικὸν καί, ὡς ἐκ τούτου μειωμένης ἀνταγωνιστικῆς ἱκανότητος ἐναντι τῶν πλοίων τῶν ἄλλων σημαίων. Αἱ κυριώτεραι τῶν ἐν λόγῳ διαφορῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχὴ ἀνατρέχει ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ τελευταίου πολέμου, ὁδηγήσασαι εἰς ὀξυτάτην ἀντίθεσιν μεταξὺ ἐφοπλιστῶν καὶ Κράτους καὶ ἑλλειψιν ἐμπιστοσύνης τῶν πρώτων πρὸς τὸ δεύτερον εἶναι:

α) Ἡ δέσμευσις τῶν ἀσφαλιστικῶν ἀποζημιώσεων τῶν ἀπολεσθέντων πλοίων καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ, ἀντὶ τῆς δεσμεύσεως, ἐπιβολὴ παρακρατήματος ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ ἀποζημιώσεων ἴσου πρὸς τὸ 30%, ἀποδιδόμενον εἰς τὴν ἐντὸς προθεσμίας νηολογοῦντα πλοῖα ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν.

β) Οἱ ἐκ τῶν ἀνωμάτων συνθηκῶν τοῦ πολέμου δημιουργηθέντες ὅροι ἐργασίας ἐπὶ τῶν πλοίων, με ἀποτελέσματα τὴν ἐπιβάρυνσιν τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν ἐκμεταλλεύσεως εἰς βαθμόν, ὥστε τὸ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν πλοῖον κατέστη τὸ δαπανηρότερον, μετὰ τὰ ἀμερικανικὰ καὶ καναδικὰ πλοῖα.

γ) Ἡ ἀστάθεια τῆς φορολογικῆς νομοθεσίας τῆς ναυτιλίας, ἥτις μεταπολεμικῶς ἐπέβαλε βαρυτάτην φορολογίαν καὶ μάλιστα ἀναδρομικῶς, διὰ τὴν εἰσπραξίν τῆς ὁποίας τὸ Κράτος ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀπαγορεύσῃ τὸν ἀπόπλουν πλοίων ναυλωμένων πρὸς ἐκτέλεσιν διεθνῶν μεταφορῶν. Ἀποτέλεσμα ἦτο νὰ διατυπωθοῦν ὑπὸ τῶν διεθνῶν ναυτιλιακῶν κύκλων φόβοι, ὡς πρὸς τὴν σκοπιμότητα τῆς ναυλώσεως ἑλληνικῶν πλοίων, λόγῳ τοῦ κινδύνου τῶν καθυστερήσεων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ναυλώσεων.

δ) Ἡ ἐπιβολὴ ἀναδρομικῶς διαφορῶν εἰσφορῶν τῶν πλοίων ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου.

ε) Ἡ κατὰ τρόπον ἀντιναυτιλιακὸν ρύθμισις τῶν ἐκ τῆς ἐπιτάξεως πλοίων ἀναφυνέντων ζητημάτων.

στ) Ἡ ἐπιβολὴ ἀναδρομικῆς φορολογίας εὐπόρων, ἥτις ἐπεξετάθη καταχρηστικῶς καὶ εἰς τὰ πλοῖα ἑλληνικῆς ἰδιοκτησίας ὑπὸ ξένας σημαίας.

Αἱ ἀνωτέρω διαφοραὶ, εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν τὸ ἀντιναυτιλιακὸν κλίμα εἰς τὴν Ἑλλάδα, πού ὤθησε, μαζί με ἄλλα, τοὺς Ἑλλήνας ἐφοπλιστὰς πρὸς τὰς καλουμένας «ἀσυνδῶτους σημαίας», ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ χωρητικότης, ἑλληνικῶν συμφερόντων φέρεται ἀνερχομένη, περίπου, εἰς 4.000.000 καὶ πλέον κόρους ὀλικῆς χωρητικότητος μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἀμερικανικῶν, ἀγγλικῶν καὶ καναδικῶν σκαφῶν, τὰ ὅποια τελοῦν ὑπὸ τὴν διαχείρισιν ξένων ἐταιρειῶν.

Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ναυτιλίαν, ὡς πρὸς παράγοντα πλουτοπαραγωγικὸν καὶ συνάμα ἀμύνης τῆς χώρας, περιέλαβεν εἰς τὸ πρόγραμμά της τὴν λήψιν γενναίων μέτρων κατατεινόντων ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν μείωσιν τοῦ κόστους ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πλοίου, πρὸς

αύξησιν τῆς συναγωνιστικῆς ἱκανότητος τούτου ἔναντι τῶν ξένων πλοίων, ἀφ' ἑτέρου δέ, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πρὸς τὸ Κράτος ἐμπιστοσύνης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐφοπλισμοῦ.

Διὰ σειρᾶς νομοθετικῶν μέτρων διευκολύνεται ἀκόμη, περισσότερο ἢ ὑπὸ ἑλληνικὴν σημαίαν νηολόγησις πλοίων ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας ἐδραιωμένης καὶ κατασφαλιζομένης τῆς πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πλοῖον ἐμπιστοσύνης τῶν ἀλλοδαπῶν δανειστῶν, οἱ ὅποιοι ἀξιοῦν τὴν ἐξασφάλισιν τῶν συμφερόντων των συμφώνως, πρὸς τοὺς ὁρους τοὺς παρεχομένους ὑπὸ ἄλλων σημαιῶν.

***

Παραλαβὴ ἐξ ἰταλικῶν ναυπηγείων καὶ διάθεσις τῶν ἐπιβατηγῶν πλοίων μεσογειακῶν γραμμῶν «ΑΧΙΛΛΕΥΣ» καὶ «ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ». Παραλαβὴ ἐξ Ἰταλίας καὶ διάθεσις τοῦ φορτηγοῦ πλοίου τακτικῆς γραμμῆς «ΑΘΗΝΑΙ». Τὸ πλοῖον τοῦτο εἶναι 5.000 τόννων φορτίου, ταχύτητος 16 μιλίων, διαθέτον ψυκτικούς θαλάμους διὰ τὴν μεταφορὰν νωπῶν φρούτων καὶ εὐπαθῶν, ἐν γένει, φορτίων. Διὰ

Παραλαβὴ νέων πλοίων σειρᾶς νομοθετημάτων ἐπετράπη εἰς τὸ Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον νὰ τοποθετήσῃ δι' ὠρισμένους σκοποὺς τὰ εἰς συνάλλαγμα διαθέσιμά του. Ἀποδεσμεύθησαν αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν «Λίμπερτυ» κατατεθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν, ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἀντεγγυήσεις. Ὑπεγράφη τὸ συμφωνητικόν, μὲ τὸν οἶκον Ρεθύμνη—Κουλουκουνητῇ διὰ τοῦ ὁποῦ ρυθμίζονται αἱ μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἐφοπλιστῶν τούτων οἰκονομικαὶ διαφοραί, αἱ προκύψασαι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου πολέμου. Ἡ ἐπελθούσα διευθέτησις τῆς διαφορᾶς, ἡ ὁποία ἐχρόνιζεν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου, συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἐδραιωθῇ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ ἑλληνικοῦ ἐφοπλισμοῦ πρὸς τὸ ἑλληνικὸν Δημόσιον. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Συναγερμοῦ, ἐνδιαφερομένη, ὅπως θέσῃ, τὸ ταχύτερον, τέρμα εἰς τὰς διενέξεις μεταξὺ Δημοσίου καὶ πλοιοκτητῶν καὶ ἐκκαθαρίσῃ πλήρως καὶ ταχέως τὰς ἀπὸ τοῦ πολέμου ὑφισταμένας ἐκκρεμότητας, περιέλαβεν ἐπίσης, εἰς νομοθετικὸν Διάταγμα, διατάξεις, διὰ τῶν ὁποίων ρυθμίζονται αἱ ἐκκρεμεῖς διαφοραὶ Δημοσίου καὶ Ἑλλήνων πλοιοκτητῶν, ἐξ ἐπιτάξεως πλοίων, κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον 1940—1945.

***

Ρύθμισις ὀφειλῶν ἐφοπλιστῶν ἀγοραστῶν πλοίων ἰταλικῶν καὶ γερμανικῶν ἐπανορθώσεων: Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου, ἀφ' ἑνὸς μὲν τακτοποιοῦνται αἱ πρὸς τὸ Δημόσιον ὑποχρεώσεις τῶν πλοιοκτητῶν ἐξ ὑπολοίπου τμήματος τῶν εἰς αὐτοὺς πωληθέντων, πρὸ τῆς ἀναπροσαρμογῆς πλοίων ἐκ γερμανικῶν καὶ ἰταλικῶν ἐπανορθώσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καθορίζονται αἱ ἐκ τῆς μὴ ὑπὸ τῶν

Ἄλλαι ρυθμίσεις ὀφειλετῶν ἐμπροθέσμου ἐκπληρώσεως τῶν, οὕτως διαμορφωθείσων ὑποχρεώσεων αὐτῶν

κυρώσεις. Εἰς ἐφαρμογὴν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς διὰ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους τῶν διὰ θαλάσσης μεταφορῶν καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς δραστηριότητος τῆς ἑλληνικῆς ναυτιλίας ἐσωτερικῶν μεταφορῶν, καὶ εἰς ἐκτέλεσιν ληφθεῖσων ἀποφάσεων ὑπὸ εἰδικῶς πρὸς τοῦτο συσταθείσης ἐπιτροπῆς, διευτυπώθη σχέδιον Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ ἀπαλλαγῆς πλοίων ὠρισμένων κατηγοριῶν ἀπὸ τῶν φαικῶν καὶ ἀγκυροβολίας τελῶν, ὑγεινομικῶν δικαιωμάτων καὶ εἰσφορῶν ὑπὲρ τοῦ εἰδικοῦ λογαριασμοῦ προστασίας Ε.Θ.».

Μεταξὺ τῶν πρὸς ρύθμισιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως θεμάτων τῆς ναυτιλίας ἦτο καὶ ἡ διατήρησις τῆς γραμμῆς δι' ἑλληνικοῦ ὑπερωκεανείου Ἑλλάδος—Βορείου Ἀμερικῆς. Ἐπιδιώκετο ἡ ἀνύψωσις τῆς γραμμῆς ταύτης εἰς τὸ ἐπίπεδον ἐκεῖνο,

πού επιβάλλουν αἱ ἀντιλήψεις περὶ παροχῆς ἐπαρκῶν καὶ πολιτισμένων ἀνέο εἰς τὸ ταξιδεῦον Κοινόν. Τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους (σύνδεσις τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλ. σμοῦ μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος), τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ναυτιλίας τ ονεκτῆματα, πού προκύπτουν ἐκ τῆς διατηρήσεως τῆς γραμμῆς, εἶναι τὰ σπουδαῖα, ὥστε εἰς ἄλλα Κράτη, αὐτὸς οὗτος, ὁ Κρατικὸς προϋπολογισμὸς ἔρχε ἀρωγὸς διὰ τὴν ναυπήγησιν ὑπερωκεανείων καὶ διατήρησιν ἐθνικῶν ὑπερω ανείων γραμμῶν. Ἐπειδὴ, εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει τοιαύτη εὐκαιρία, πρ κρίθη ἡ διὰ συμβάσεως παραχώρησις πλεονεκτημάτων εἰς τὸ ὑπερωκεάνει «ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ», πρῶην «ΑΤΛΑΝΤΙΚ» τοῦ ἐφοπλιστοῦ Εὐγενίδ Παραλλήλως δέ, καὶ πρὸς τὸ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐξυπηρετήσαν τὴν γραμμὴν ὑπε ωκεάνειον «ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ».

★ ★ ★

Υπὸ τῆς Κυβερνήσεως μελετᾶται τὸ πρόβλημα τῶν ἀκτοπλοϊκῶν συγκοι νωνιῶν τῆς χώρας ἀπὸ ἀπόψεως ἐπαρκείας σκαφῶν, ποιοτικῆς καταστάσεως τούτων, ὀρθολογικῆς κατανομῆς τῶν τακτικῶν καὶ ἀγόνων δρομολογίων καὶ καὶ γενικῶν συνθηκῶν ἐργασίας, τῶν ἀκτοπλοϊκῶν ἐπιχειρήσεων, προκειμένου νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις, περὶ τῶν ἀναγκαιούντων μέτρων, πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀκτοπλοϊκῶν συγκοινωνιῶν τῆς χώρας. Τὸ

Ἀτμοπλοϊκαὶ συγκοινωνίαι

ὅλον θέμα συνεζητήθη μετὰ τῶν ἐνδιαφερομέ νων ἀκτοπλοϊκῶν ἐνώσεων ὡς καὶ τοῦ Ναυτικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος καὶ κατόπιν τούτου συνεστήθη ἐπιτροπὴ ἐκπροσώπων, ἔχοντων εἰδικὴν πείραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνετέθη ἡ μελέτη τοῦ ἀκτοπλοϊκοῦ ζητήματος.

Ἐπὶ πλέον, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας, κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταίας διετίας, ἐπανασυνέδεσε τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης μετὰ τοῦ Πει ραιῶς καὶ ἰδιαιτέραν κατέβαλε προσοχὴν εἰς τὸ θέμα τῶν ἀγόνων γραμμῶν, ἵνα μὴ στεροῦνται τῶν ἀγαθῶν τῆς συγκοινωνίας, τοῦλάχιστον ἀπαξ τῆς ἑβδο μάδος, οἱ κάτοικοι τῶν μικρῶν καὶ ἀπομεμακρυσμένων νήσων. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι, ἐνῶ ὑπὸ τῶν προηγουμένων Κυβερνήσεων διετίθετο ἐκ τοῦ προϋπο λογισμοῦ ποσὸν δραχμῶν 5.160.000 διὰ τὴν ἐπιχορήγησιν τῶν ἀγόνων γραμ μῶν, τὸ ποσὸν τοῦτον ἀνῆλθεν διὰ τὸ ἔτος 1953—54 εἰς δραχμὰς 6.609.000 καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, εἰς δραχμὰς 10.000.000, ἥτοι περίπου, εἰς τὸ διπλάσιον τοῦ ἔτους 1952—53.

★ ★ ★

Η Κυβέρνησις ἔλαβε ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλισιν καὶ ὑγείαν τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των. 1) Διὰ τοῦ Ν. Δ. Περί τροπο ποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τινῶν, ἐκ τῶν περὶ ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ κιν δύνων πολέμου διατάξεων. 2) Διὰ τοῦ Ν. Δ. 2574)53. Ἐπίσης, εὐρίσκεται ὑπὸ τελικὴν ἐπεξεργασίαν σχέδιον νόμου περὶ μέτρων προστασίας τῶν ἀνέργων

Πρόνοια καὶ Ἐκπαίδευσις

ἐργατῶν θαλάσσης καὶ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς καὶ τῆς προστασίας τῶν φυματι κῶν ἐργατῶν θαλάσσης. Ὡσαύτως, κατηρτίσθη σχέδιον νόμου διὰ τοῦ ὁ ποίου ἐπιδιώκεται ριζικὴ καὶ μόνιμος ρύθμισις τοῦ ζητήματος τῆς ἐπιδότησεως τῶν ἀνέργων ναυτικῶν. Τὸ ζήτημα τοῦτο οὐδέποτε μέχρι σήμερον εἶχε ρυθμισθῇ.

Ἡ Κυβέρνησις, πιστεύουσα ὅτι ἰσχυρὰ ἐμπορικὴ ναυτιλία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἂν δὲν διατίθεται τὸ κατάλληλον καλῶς ἐκπαιδευμένον προσωπικόν, διὰ τὴν ἐπάνδρωσιν τῶν πλοίων, ἔλαβε σειρὰν μέτρων, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιτυ γχάνεται ἀναμφισβήτητος πρόοδος εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ναυτικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἀνύψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τεχνικῆς κατάρτισεως τῶν στελεχῶν τοῦ ἐμπορικοῦ

μας ναυτικού. Μεταξύ τῶν κυρίων ἐκδηλώσεων τῆς κυβερνητικῆς προσπάθειας εἶναι ἡ δημιουργία συγχρονισμένων δημοσίων σχολῶν ναυτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὡς καὶ ναυτικά σχολαὶ μηχανικῶν. Ἰδιαιτέρα φροντίς ἐδόθη εἰς τὸν κλάδον τῶν μηχανικῶν, λόγῳ τῶν ραγδαίων τεχνικῶν ἐξελίξεων.

Διὰ τὴν ταχύτεραν καὶ πληρεστέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ναυτικοῦ κόσμου, μετὰ ἐπίμονον καὶ ἐντατικὴν ἐργασίαν, μετέφερεν εἰς τὸν Πειραιᾶ τὰς κάτωθι ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας καὶ Ταμείων. 1) Ναυτικοῦ Ἀπομαχικοῦ Ταμείου. 2) Ταμείου Προνοίας Ἀξιωματικῶν Ε.Ν. 3) Ταμείου Προνοίας κατωτέρων πληρωμάτων Ε.Ν. 4) Μητρῶον Ἑργατῶν Θαλάσσης. 5) Ὑπηρεσίας διπλωμάτων. 6) Γραφείου εὐρέσεως ναυτικῆς ἐργασίας καὶ 7) Ἀσφαλιστικοῦ ὀργανισμοῦ, κατὰ κινδύνων πολέμου. Προβλέπεται ἤδη, ἡ μεταφορὰ καὶ τῆς πλοηγικῆς ὑπηρεσίας.

Διὰ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀνωτέρων ὑπηρεσιῶν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καθίσταται προφανὴς ἡ ἐξασφάλις πληρεστέρας καὶ ταχύτερας ἐξυπηρετήσεως καὶ ἡ πραγματοποίησις σχετικοῦ πόθου τῶν ναυτικῶν. Ἡ ἐκπλήρωσις ἐζητεῖτο ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, ὑπὸ τῶν ναυτεργατικῶν ὀργανώσεων.

Η Κυβερνητικὴ μέριμνα καὶ εἰδικώτερον ἡ μέριμνα τοῦ Υ.Ε.Ν. εἰς τὸν τομέα τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας θὰ ἀποβλέψῃ εἰς τὰς ἐξῆς κυρίας ἐπιδιώξεις. 1) Εἰς τὴν συνέχισιν τῆς προσπάθειας πρὸς μεταφορὰν ὑπὸ τὴν κυανόλευκον τῶν ὑπὸ ξένας σημαίας διατελούντων πλοίων τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν. Τὸ Υ.Ε.Ν. πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν εὐρίσκεται εἰς καθημερινὴν ἐπαφὴν μὲ τὰς ἐνώσεις τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ὑπάρχουν βάσιμοι ἐλπίδες ὅτι ὁ ρυθμὸς τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ ἑλληνικὸν νηολόγιον τοιούτων πλοίων θὰ γίνῃ, κατὰ τὴν προσεχῆ διέτιαν, ταχύτερος.

2) Εἰς τὴν ἐξάλειψιν παντὸς λόγου, ὁ ὁποῖος τυχὸν ἀποτελεῖ, ὡς ὑπόλειμμα τοῦ παλαιοῦ πνεύματος ἀντιδικίας Κράτους καὶ ἐφοπλιστοῦ, ἐμπόδιον διὰ τὴν ἐδραίωσιν σὲνθερᾶς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἐφοπλιστικοῦ κόσμου πρὸς τὴν ναυτιλιακὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος.

3) Εἰς τὴν βαθμιαίαν καὶ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς ἴσης μεταχειρίσεως, ἐπέκτασιν τῶν εὐεργετικῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Στρατάρχου Παπάγου καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

4) Εἰς τὴν ἐπιδιώξιν καταργήσεως τῆς ὀνομαστικοποιήσεως τῶν μετοχῶν τῶν Ἀνωνύμων Ναυτικῶν Ἑταιριῶν, ἡτις εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν φύσιν τῆς ναυτιλιακῆς ἐπιχειρήσεως, ἀσκουμένης, κυρίως, εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου καὶ ἡ ἔδρα καὶ πολλάκις καὶ ἡ κατοικία τῶν μετόχων καὶ διευθυντῶν αὐτῆς.

5) Εἰς τὴν ρεαλιστικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ἀκτοπλοϊκοῦ προβλήματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ βαρεῖαν κληρονομίαν τοῦ πολέμου καὶ τῶν μετ' αὐτῶν ἀνωμάλων περιστάσεων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δεινοπαθοῦν, κατὰ τὸ θέρος, οἱ ταξιθεύοντες τουρίσται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν νήσων καὶ τῶν παραλιακῶν περιοχῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος.

6) Θὰ καταβληθοῦν ἐντονοὶ προσπάθειαι καὶ θὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν πληρεστέραν καὶ ἐπὶ συγχρονισμένων βάσεων ἐκπαιδεύσιν ὅλων τῶν εἰδικότητων τῶν ναυτικῶν μας ἀπὸ τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ μηχανικοῦ μέχρι τοῦ θαλαμηπόλου.

7) Εἰς τὴν λήψιν μέτρων πρὸς περιορισμὸν τῆς ἀνεργίας τοῦ ναυτικοῦ μας

κόσμου καὶ διευκόλυνσιν τῆς μεγαλυτέρας ἀπορροφήσεως μαθητευομένων ναυτικῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας διὰ τῶν πεπραγμένων του, κατὰ τὴ τελευταίαν διετίαν 1952—54, ἐδικαίωσε καὶ αὐτὸ τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Στρατάρχου Ἀλεξάνδρου Παπάγου, πρὸς τὸν ναυτικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῆς κυρίας ἐπιδιώξεως, ὅμως, τῶν προσεχῶν ἐτῶν εἶναι ὅτι, τὸ ἐμπορικὸν μας ναυτικὸν πρέπει νὰ βαδίσῃ ὄχι μόνον διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν προπολεμικὴν αὐτοῦ θέσιν μεταξὺ τῶν ἄλλων ναυτικῶν Κρατῶν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἀκόμη περισσότερον νὰ πληθύνῃ τὴν κυανόλευκον ἀνὰ τὰς θαλάσσας καὶ τὰ πέρατα τῶν Ὠκεανῶν.

§

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΜΕΤΑΞΥ τῶν πρωταρχικῆς σημασίας ἐπαγγελιῶν τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὁ Στρατάρχης Παπάγος ἔθεσε καὶ τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν τοῦ ὅτι ἡ χώρα θὰ ἀποκτήσῃ χρηστὴν διοίκησιν. Διοίκησιν προσηλωμένην εἰς τὸν νόμον, ἀσκουμένην μακρὰν πάσης κομματικῆς ἢ ἄλλης ἰδιοτελοῦς σκέψεως, ἴσην πρὸς ὅλους καὶ στοργικὴν, ἐμπνέουσαν εἰς τοὺς φιλονόμους πολίτας τὸ αἶσθημα ὅτι τὸ Κράτος καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ἐτάχθησαν συμπαραστάται εἰς πᾶσαν εὐλογον, δικαίαν καὶ νόμιμον ἐπιδίωξιν. Συγχρόνως δὲ φρουροὶ ἀγρυπνοὶ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας του.

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν, μὲ κατευθυντήριον πάντοτε γραμμὴν τοὺς λόγους τοῦ Στρατάρχου, ἐμερίμνησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅπως ὅλαι αἱ ὑπαγόμεναι εἰς αὐτὸ ἀρχαὶ καὶ ὑπηρεσίαι ἑναρμονίσουν τὰς ἐνεργείας των καὶ τὴν ἐν γένει δρᾶσιν των πρὸς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ σειρᾶς μέτρων καὶ ἐντόνου παρακολουθήσεως ἐδόθη νέα πνοὴ εἰς τὰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τῆς δραστηριότητος τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου, ὥστε νὰ παρέχεται ταχεῖα καὶ πλήρης ἐξυπηρέτησις εἰς τοὺς πολίτας, συγχρόνως δὲ νὰ προάγεται καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον. Εἰς ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους, ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων μέχρι τῶν κατωτέρων, παρατηρεῖται ἤδη, σαφὴς ἀλλαγὴ ἀντιλήψεως καὶ νοοτροπίας. Οἱ πάντες γνωρίζουν ὅτι ἡ ἐποχὴ τῆς μακαριότητος, καὶ τῆς ἀναβλητικότητος ἀνήκει εἰς τὸ παρελθόν. Αἱ διαταγαί, ποὺ ἐκδίδονται ἐφαρμόζονται μὲ ἀκρίβειαν καὶ συνέπειαν, διότι ἔχει καταστῆ ἀντιληπτὸν, ὅτι ἐκτροπαὶ καὶ παρελκύνσεις δὲν συγχωροῦνται. Πρὸς τούτοις, δὲ ν ὑπάρχει πλέον ἡ ἀσυνδοσία ἢ ὁποία ἐξέθετε εἰς τὰ ὅμματα τοῦ λαοῦ τὸ γόητρον τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Αἱ ἐκκρεμοῦσαι ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας, ἐπὶ ὑπερβασίῳ τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως, ἐξετελέσθησαν ἀμέσως. Ἀλλὰ καὶ σήμερον αἱ ἀποφάσεις ἐναντίον ἐνδεχομένων παραλείψεων τῆς διοικήσεως ἐκτελοῦνται, ἀνευ ὑπεκφυγῶν καὶ ἀναβολῶν, συμφώνως πρὸς δοθεῖσαν ἐντολὴν ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου Παπάγου. Οὕτω, ἀπεκατεστάθη ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν πολιτῶν πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Κράτους.

Μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας ἀποφάσεις τῆς Κυβερνήσεως, ὑπῆρξεν ἡ ἐφαρμογὴ εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Κράτους τοῦ θεσμοῦ τῆς πλήρους ἀποκεντρώσεως. Μολονότι τὸ θέμα εἶναι τόσο ζωτικόν, αἱ προηγούμεναι Κυβερνήσεις τὸ ἀντιμετώπισαν μὲ προχειρότητα καὶ μὲ ἐκδόσεις νόμων. Μετεβίβαζον ἀρμοδιότηας Ὑπουργῶν καὶ Γενικῶν Διοικητῶν εἰς τοὺς Νομάρχας, χωρὶς νὰ παρέχουν, συγχρόνως, εἰς αὐτοὺς

Ἀποκέντρωσις

τὰ μέσα εἰς προσωπικὸν καὶ πιστώσεις διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῶν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν δὲν ἔκαμναν ἄλλο τι, παρὰ νὰ δημιουργοῦν συγκρούσεις ἀρμοδιοτήτων μεταξὺ τῶν ἀρχῶν καὶ νὰ βυθίζουν τοὺς πολίτας εἰς χάος ἀποριῶν, ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν ἢ ὁποία εἶναι ἀρμοδία διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων των.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, τὸ Ὑπουργεῖον Ἑσωτερικῶν ἐμελέτησε τὸ πρόβλημα ὅλας του τὰς πλευράς. Κατόπιν εισηγήσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, ὁ Στρατάρχης ἐστῆσε τὴν ἐπιτροπὴν συντάξεως τοῦ ὀριστικοῦ σχεδίου ἀποκεντρώσει καὶ εἰσῆχθη ἡδη, πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν Βουλὴν ὁ σχετικὸς νόμος. Πρὸς ἅμα ὁμως ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν τῆς διοικήσεως ἐψηφίσθη νόμος «περὶ Νομαρχῶν καὶ Ἐπαρχῶν», διὰ τοῦ ὁποίου κατηργήθη ὁ θεσμὸς τῶν ἡμιμονιμῶν ἡμαρχῶν, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν πρᾶξιν δὲν ἠὺδοκίμησεν καὶ καθιερώθη ἐκ νέου πλήρης κυβερνητικὴ εὐθύνη διὰ τὴν ἐπιλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς εἰς τὴν ἐπαρχίας.

Ἡ σημερινὴ κυβέρνησις, διαθέτουσα μεγάλην πλειοψηφίαν καὶ, συνεπὶ μακρὸν στάδιον δράσεως, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἐξασφαλίσῃ συνεργάτας πραγματικούς φορεῖς τοῦ πνεύματος καὶ ἐκτελεστάς τοῦ προγράμματός της, εἰς τὰ περιφερείας των. Οἱ συνεργάται αὗτοι θὰ ἴστανται ὑπεράνω γραφειοκρατικῶν ἀντιλήψεων καὶ θὰ ἔχουν τὸ θάρρος ἀναλήψεως εὐθυνῶν. Ἐπὶ πλέον, καθιερώθη ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑποβολή, ὑπὸ τῶν Νομαρχῶν ἐξαμηνιαίων ἐκθέσεων πεπραγμένων, εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς κρατικῆς δραστηριότητος. Τὰς ἐκθέσεις αὐτάς ὑποβάλλουν ὅλαι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Νομοῦ καὶ ἄλλαι μηνιαῖαι ἐκθέσεις ὑποβάλλονται περὶ τῶν προσωπικῶν ἐπιτευγμάτων τῶν Νομαρχῶν.

★ ★ ★

Ἡ Κυβέρνησις ἐκπληροῦσα προεκλογικὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Προέδρου της, παρέσχε τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου εἰς τοὺς ὑπὸ τὰ ὅπλα Ἑλληνας. Μὲ τὸν ἴδιον νόμον παρέχεται, διὰ πρώτην φοράν, ἡ δυνατότης εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους νὰ ἀσκοῦν τὸ ἐκλογικὸν των δικαίωμα. Ἡ ἀσκήσις τοῦ δικαιώματος τούτου, παρεκωλύετο διὰ τοὺς περισσοτέρους ἐκ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διότι δὲν ὑπηρέτουν, λόγῳ τοῦ ὑφισταμένου ἐκ τοῦ νόμου κωλύματος, εἰς τὴν περιφέρειάν των.

Ἑκλογικὴ νομοθεσία - Ἰθαγενεία Ἀπηγορεύετο δὲ ἡ μετακίνησις των ἐκεῖθεν, ὡς καὶ ἡ χορήγησις ἀδείας, ἓνα μῆνα, πρὸ τῶν ἐκλογῶν. Τέλος, διὰ πρώτην φοράν ἐδόθη δικαίωμα ψήφου εἰς τοὺς κληρικούς.

Ὡς πρὸς τὰς μελλοντικὰς ἐπιδιώξεις, τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἐκλογικὴν νομοθεσίαν, ἔχει καταρτισθῇ λεπτομερέστατον σχέδιον ἀνασυντάξεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων. Δι' αὐτοῦ προβλέπεται, ἐπίσης, ἡ παρακολούθησις τῶν ἐγγραφῶν καὶ διαγραφῶν τῶν ἐκλογέων διὰ λεξικογραφικοῦ συστήματος οὕτως, ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται πολλαπλαῖ ἐγγράφαι τοῦ ἰδίου προσώπου.

Ἕνας ἄλλος τομεὺς, ὁ ὁποῖος ἔτυχε τῆς δεούσης προσοχῆς, ὑπῆρξεν ὁ τῆς ἰθαγενείας. Συνεπληρώθη ἡ ἐκτύπωσις τῶν μητρώων ἀρρένων ὄλων σχεδὸν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων τοῦ Κράτους. Προωθήθη σημαντικῶς ὁ καταρτισμὸς τῶν δημοτολογίων.

Καὶ ἓνα μικρὸν νομοθέτημα, ἔχει μεγάλην κοινωνικὴν σημασίαν. Πρόκειται περὶ τοῦ «περὶ ἀλλαγῆς ἐπωνύμου καὶ προσλήψεως ἐπωνύμου, πατρωνύμου καὶ μητρωνύμου». Ὡς γνωστόν, εἰς τὰ ἐκθετα ἢ ἐξώγαμα τέκνα, ὁ μὲν ἱερεὺς ἔδιδε τὸ ὄνομα, ὁ Νομάρχης ἠδύνατο νὰ δώσῃ ἐπωνύμιον, ἀλλὰ οὐδὲν ἐπετρέπετο νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὴν θέσιν τοῦ πατρωνύμου πρὶν τῆς λήξεως τοῦ «ἀγώστου». Τοῦτο ἐβάρυνε τὸ παιδί καὶ τὸν κατόπιν ἄνδρα εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν, διότι τὸν παρέδιδεν εἰς τὸν χλευασμόν. Διὰ τοῦ νομοθετήματος ἐπετράπη εἰς τὸν Νομάρχην, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου νὰ δίδῃ εἰς αὐτὸν πατρώνυμον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐκθέτων καὶ μητρώνυμον.

★ ★ ★

Τὰ διαβατήρια χορηγοῦνται ἤδη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὑπὸ τῶν Γενικῶν Διοικητῶν καὶ Νομαρχῶν εἰς τοὺς λοιποὺς νομοὺς τοῦ Κράτους, ἀνευ γνώμης Ἐπιτροπῆς. Σήμερον, ἐντὸς 24 ὥρῶν, δύναται τις νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ ἐξωτερικόν, ἐφ' ὅσον θὰ εὑρίσκεται ἐν τάξει, μὲ τὰς στρατολογικὰς καὶ φορολογικὰς του ὑποχρεώσεις. Ἐπίσης, ἡ ἰσχὺς τῶν διαβα-

Μετανάστευσις

τηρίων εἶναι διαρκείας ἐνὸς ἔτους, ἀντὶ τῆς προηγουμένης πενταμήνου ἰσχύος. Ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἐνδιαφερομένη, μεγάλως διὰ τὸ θέμα τῆς μεταναστεύσεως, κατέβαλε προσπάθειαν διὰ τὴν σύναψιν μεταναστευτικῶν συμβάσεων μετὰ διαφόρων χωρῶν, διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν προγραμματισμένην μετανάστευσιν. Δι' εἰδικοῦ νόμου, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπετεύχθη ἡ προστασία τῶν μεταναστῶν καὶ ἡ ἱκανοποίησις τούτων διὰ τυχόν προξενουμένας εἰς αὐτοὺς, ὑπὸ τῶν πρακτόρων ζημίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ προάσπισις καὶ ἐξύψωσις τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ὡς ἄνω πρακτόρων. Πρὸς τοῦτο, ὑπεγράφη, προσφάτως, σύμβασις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γαλλίας, προβλέπουσα τὴν μετανάστευσιν Ἑλλήνων ἐργατῶν εἰς τὴν μητροπολιτικὴν Γαλίαν. Ἐπίσης, ὑπογράφεται κατ' αὐτὰς σύμβασις μετὰ τῆς Κοινοπολιτείας τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Ἀργεντινῆς. Τέλος, ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀπὸ 17ης Ἀπριλίου τοῦ 1952 ὑπογραφείσης συμβάσεως μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς διακυβερνητικῆς ἐπιτροπῆς Μεταναστεύσεως ἐξ Εὐρώπης (Δ.Ε.Μ.Ε.), εἰς τὴν παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἑσωτερικῶν διεύθυνσιν Ἀποδημίας Μεταναστεύσεως καὶ Διαβατηρίων. Οἱ μεταναστεύσαντες, μέσῳ Δ.Ε.Μ.Ε. ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ 1952, ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἀνῆλθον εἰς 12.414. Διὰ τὴν μετανάστευσιν δέ, τῶν ἄνωτέρω διετέθη ἐκ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, μέχρι τὸ 1954, τὸ ποσὸν τῶν 6.461.900 δραχμῶν.

★ ★ ★

Ο σπουδαιότερος τομεὺς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως ἔτυχεν ἰδιαιτέρας μερίμνης κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν. Μεταπολεμικῶς οἱ Δήμοι καὶ αἱ Κοινότητες ἔδιδον τὴν εἰκόνα ὀργανισμῶν, εὐρισκομένων ἐν παρακμῇ καὶ ἀδρανεῖα. Ἡ διοίκησις αὐτῶν εἶχε παραδοθῇ εἰς πρόσωπα ὄχι αἰρετά, ἀλλὰ διοριζόμενα ὑπὸ τῆς διοικήσεως κατὰ παρέκκλισιν τῆς θεμελιώδους ἀρχῆς τοῦ θεσμοῦ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, καθ' ἣν ἡ ἐκλογή τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν γίνεται διὰ

Δήμοι—Κοινότητες

καθολικῆς ψηφοφορίας. Ἐνεκα τούτων, διὰ τὴν ἀνόρθωσιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῶν ἐν λόγῳ ὀργανισμῶν, ἐπεβάλετο ἡ λήψις λίαν δραστηκῶν μέτρων ἀφορώντων εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς διοικήσεως τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ὡς καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν ἀνόρθωσιν καὶ ἐνίσχυσιν. Βασικὰ σημεῖα τῆς συντελεσθείσης ἐργασίας εἶναι τὰ ἑξῆς :

1) Ἡ μελέτη καὶ σύνταξις τοῦ νέου δημοτικοῦ καὶ κοινοτικοῦ Κώδικος καὶ ἡ ψήφισις τούτου. 2) Τὸ περὶ προσόδων Δήμων καὶ Κοινοτήτων Νομοθ. Διάταγμα. 3) Ἡ ἀνάθεσις εἰς τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων τῆς διεξαγωγῆς τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τῶν μὴ ἐχόντων ἰδίαν τοιαύτην Δήμων καὶ Κοινοτήτων καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ δανεισμός πρὸς 6,5 % πρὸς τοὺς ὀργανισμοὺς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως διὰ τὴν ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων, καί, 4) Ἡ ἐκτέλεσις κοινωφελῶν ἔργων ὑπὸ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Λόγῳ τῆς σπουδαιότητος τῶν ὡς ἄνω θεμάτων, θὰ ἐκτεθοῦν δι' ὀλίγων. τὰ ἀκόλουθα :

Ὁ νέος δημοτικὸς καὶ κοινοτικὸς κώδιξ ἤρχισεν ἰσχύων ἀπὸ τῆς 11ης Ἰουλίου 1954. Διὰ τοῦ νέου κώδικος α) ἐπετεύχθη ἡ ἐκκαθάρισις τῆς κειμένης νομοθεσίας ἀπὸ τῶν ἀνευ οὐσιαστικῆς σκοπιμότητος διατάξεων καὶ ἡ ἀρτιωτέρα καὶ ἀπλουστέρα κατανομή τῆς ὕλης καί, β) ἐθεσπίσθησαν διατάξεις, δι' ὧν ἐξ-

ασφαλίζεται μεγαλυτέρα αυτότελεια εις τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινοτάτας κατὰ τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῶν τοπικῶν τῶν ὑποθέσεων, περιορισμὸς τῶν παρὰ βάσεων τῆς κρατικῆς διοικήσεως καὶ δημιουργία, κατὰ τὸ δυνατόν, ἰσχυρὰ καὶ εὐρώστων οἰκονομικῶς ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἱκανῶν δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀποστολῶν τῶν.

Ἐπίσης, διὰ τοῦ κώδικος ἐθεσπίσθη τὸ σύστημα τῆς ἀμέσου ἐκλογῆς τοῦ Δημάρχου, οὕτως ὥστε οἱ δημόται, ἐν ἐπιγνώσει τῆς σημασίας τῆς ψήφου τῶν, νὰ ἔχουν τὴν εὐχέρειαν τῆς ἀπ' εὐθείας ἐπιλογῆς τοῦ καταλλήλου καὶ ἱκανοῦ προσώπου. Ἐλήφθη ὡσαύτως μέριμνα διὰ τὴν εἰς τὸ δημοτικὸν καὶ κοινοτικὸν συμβούλιον ἐκπροσώπησιν τῆς μειοψηφίας, καθ' ὅσον ἀπεδείχθη ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἐπωφελέστερον ἐξυπηρετεῖ τὰ τοπικὰ συμφέροντα. Κατὰ τὸ νέον σύστημα, ἡ διοικοῦσα πλειοψηφία θὰ παρακολουθῆται καὶ θὰ ἐλέγχηται ὑπὸ τῆς μειοψηφίας, συμφώνως πρὸς τὰς δημοκρατικὰς ἀρχάς.

★ ★ ★

Επειδὴ ἡ πρακτικὴ, τῶν τελευταίων ἰδίᾳ ἐτῶν, κατέδειξε τὴν μεγάλην χρησιμότητα τοῦ θεσμοῦ τῶν συνδέσμων Δήμων καὶ Κοινοτήτων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν σημαντικῶν ἔργων μὴ δυναμένων νὰ πραγματοποιηθοῦν διὰ τῶν περιορισμένων πόρων ἐνὸς μόνου Δήμου ἢ μιᾶς Κοινοτήτος, περιελήφθησαν εἰς τὸν νέον δημοτικὸν καὶ κοινοτικὸν κώδικα διατάξεις ἀποβλέπουσαι εἰς τὴν ἐνίσχυσιν

Σύνδεσμοι Κοινοτήτων

τοῦ θεσμοῦ τούτου. Συγκεκριμένως, ἡπλοστεύθη ἡ διαδικασία τῆς συστάσεως συνδέσμου, μὴ ἀπαιτουμένης ἐφεξῆς τῆς ἐκδόσεως Β.Δ. Προβλέπεται ἡ σύστασις συνδέσμου Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ὑπαγομένων εἰς τὴν περιφέρειαν πλειόνων νομῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν συνεστήθησαν πολλοὶ τοιοῦτοι σύνδεσμοι Δήμων καὶ Κοινοτήτων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν προήλθεν εἰς τὴν ἀνασύνταξιν τοῦ συνόλου τῶν ὀργανισμῶν ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν Δήμων καὶ ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων, κατὰ τρόπον ποὺ νὰ περιορίζῃ τὰς μὴ ἀπολύτως ἀναγκαίας ὑπαλληλικὰς θέσεις. Ἐδόθη κατευθυντήριος γραμμή, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τὰ ἐξοδα τῆς διοικήσεως νὰ ὑπερβαίνουν τὸ 20-25% τῶν τακτικῶν ἐσόδων καὶ οὕτω, νὰ ἐκλείψῃ τὸ ἄτοπον οἱ δημόται νὰ ὑπάρχουν ὑπὲρ τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Δήμου καὶ ὅχι αἱ ὑπηρεσίαι ὑπὲρ τῶν δημοτῶν.

Ἐπίσης ἐξεδόθησαν πλέον τῶν 600 κοινῶν ἀποφάσεων τῶν Ὑπουργῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν «περὶ καταβολῆς πολεμικῶν συντάξεων εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν ἐκτελεσθέντων προέδρων, Ἀντιπροέδρων καὶ συμβούλων κοινοτήτων, ὡς καὶ ὑπαλλήλων ὀργανισμῶν τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως.

★ ★ ★

Υπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν παρατηρήθη ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν δημοσίων ταμείων διεξαγωγή τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, τῶν μὴ ἐχόντων ἰδίαν ταμειακὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἐβαινε κανονικῶς, καθ' ὅσον τὰ δημόσια ταμεῖα ἦσαν ὑπερμέτρως βεβαρυμένα μὲ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ταμειακῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἄλλων Νομικῶν προσώπων.

Τὰ ἐσοδα τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων

Κατόπιν τούτου, εἰσηγήθη τὴν θέσπισιν διατάξεων νόμου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετράπη ἡ ἀνεὺ περιορισμοῦ πρόσληψις προσωρινῶν εἰσπρακτόρων εἰς τὰ δημόσια Ταμεῖα, οἵτινες εἰσπράττουν ἀποκλειστικῶς ἐσοδα τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων. Οἱ εἰσπράκτορες οὗτοι δὲν λαμβάνουν μηνιαῖον μισθόν, ἀλλ' ἀμολ-

βονται διὰ ποσοστῶν. Οὕτω, διωρίσθησαν εἰς τὰ δημόσια Ταμεία τοῦ Κράτους ἄνω τῶν 700 προσωρινῶν εἰσπρακτόρων.

Αἱ ἀποδόσεις τῶν ἐν γένει φορολογιῶν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων κατὰ τὰ οικονομικά ἔτη 52-53 καὶ 53-54 παρουσίασαν αὐξησιν αἰσθητήν, ἐν συγκρίσει, πρὸς τὰς ἀποδόσεις τοῦ οικονομικοῦ ἔτους 1951-52, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν κάτωθι δεδομένων :

Ἔσοδα Δήμων καὶ Κοινοτήτων κατὰ τὰς χρήσεις :
1939-1940, 1951-52, 1952-1953, 1953-1954 (μερικῶς)*

Ἔτη Χρήσεως	I. ΔΗΜΟΙ		II. ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ		Σύνολον ἐσόδων Δήμων καὶ Κοινοτήτων
	Ἀριθμὸς Δήμων	Ἔσοδα	Ἀριθμὸς Κοινοτή- των	Ἔσοδα	
1939-40	73	1.004.174.380	5.574	527.036.511	1.531.210.891
1951-52	219	354.778.771.676	5.722	177.268.729.075	532.047.500.751
1952-53	224	398.684.795.854	5.701	220.664.956.936	619.349.752.790
1953-54	150	389.074.949.000	3.878	242.169.683.000	631.244.632.000

★ ★ ★

Αἱ μεταπολεμικαὶ ἀνάγκαι τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ηὐξήθησαν σημαντικῶς. Τὰ πολεμικὰ γεγονότα, ἡ ἐχθρική κατοχὴ καὶ ὁ συμμοριτοπόλεμος ἐπέφερον πλείστας καταστροφὰς εἰς δημοτικά καὶ κοινοτικά ἔργα κοινῆς ὠφελείας. Ὅθεν, ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκτάκτου οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων κατέστη ἀπαραίτητος καὶ ἐπιτακτική, ἔστω καὶ διὰ δανεισμοῦ. Πρὸς τοῦτοις, τὸ Ὑπουργεῖον ἔλαβε τὰ ἀκόλουθα μέτρα :

Δάνεια εἰς Δήμους καὶ Κοινοτήτας Πρῶτον. Ὁ δανεισμός μεγάλων χρηματικῶν ποσῶν εἰς τοὺς Δήμους καὶ Κοινοτήτας, οἵτινες ἀπέκτησαν εὐχέρειαν τῆς ἐκτελέσεως εἰς εὐρείαν ἑκτασιν τῶν ἀπαραιτήτων καὶ ἀναγκαίων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἔργων.

Δεύτερον. Ἡ μείωσις τοῦ τόκου τῶν δανείων τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων. Τὸ ἐπιτόκιον ἀπὸ 9 % τὸ ὁποῖον εἶχεν ὀρίσει ἡ Ἐθνικὴ Κτηματικὴ Τράπεζα, περιορίσθη ἀρχικῶς εἰς 8% καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς 6½%. Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν νὰ δανεισθῶσιν οἱ Δήμοι καὶ Κοινοότητες τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν δραχμῶν 303.323.373. Ἦτοι, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1952-53 δραχ. 19.851.130, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953-54 δραχ. 216.515.735 καὶ κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1954-55 μέχρι 30 Ὀκτωβρίου δραχ. 66.956.509

Σημειωτέον ὅτι ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς μέχρι τοῦ 1952, εἶχον συναφθῇ ὑπὸ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων δάνεια δραχ. μόνον 29.999.910

Ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ποσῶν τούτων προκύπτει ἡ κολοσσιαία ἐξυπηρέτησις ἥτις παρεσχέθη εἰς τοὺς Δήμους καὶ Κοινοτήτας ἐκ πῶν ἀνωτέρω μέτρων. Ἀπασχολήθη μέγας ἀριθμὸς ἐργαζομένων τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου, ὡς καταδεικνύει ὁ κατωτέρω πῖναξ κατὰ κατηγορίας ἐκτελέσεως ἔργων :

(*) Ἐλλείπουν εἰσέτι διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953-54 αἱ ἀποδόσεις 1.897 Κοινοτήτων καὶ 74 Δήμων, τὰς εἰσπράξεις θὰ ἐμφανίσουν τοιαύτας περισσώτερον ηὐξημένας.

α) Κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1952-53 ἀπὸ διά πιστωτικὰ ἰδρύματα καὶ διὰ διαφόρους σκοποὺς δραχ. 19.851.130

β) Κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953-54 ἐδόθησαν δι' ὕδριν καὶ διὰ διαφόρους σκοποὺς εἰς διάφορα πιστωτικὰ ἰδρύματα 217.515.

γ) Κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1954-55 (Τρίμηνον Ἰλίου-Σεπτεμβρίου) ἐδόθησαν συνολικῶς 66.956.508 δραχμαί.

Πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἡ παρασχεθεῖσα ἐνίσχυσις εἰς τοὺς Δήμους καὶ Κοινητάς ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος τοῦ τελούντος ὑπὲρ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως.

Ἡ παρασχεθεῖσα χρηματικὴ ἐνίσχυσις εἰς τοὺς Δήμους καὶ Κοινότητες ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν παραγωγικῶν ἔργων. Διὰ τὴν αἰτίαν δὲ ταῦτα παρέσχεν δάνεια, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1952-53 εἰς 59 Δήμους καὶ Κοινητάς, συνολικοῦ ποσοῦ δραχμῶν 10.251.130, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953-54 εἰς 38 Δήμους καὶ Κοινητάς, συνολικοῦ ποσοῦ δραχ. 6.557.354 καί, κατὰ τὸ τρίμηνον τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1954-55 εἰς 23 Δήμους καὶ Κοινητάς συνολικοῦ ποσοῦ δραχ. 5.202.000

Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀνωτέρω μέτρων, ἐλήφθη πρόνοια περὶ τῶν ἐσόδων τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δυσχεροῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως αὐτῶν καὶ πρὸς λήψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν ὀριστικὴν ρύθμισίν των. Ἀνεκαινίσθη πλήρως ἡ νομοθεσία ἡ διέπουσα τοὺς ὁργανισμοὺς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ προσδοκᾶται, βασίμως, ὅτι διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μέτρων τούτων, οἱ ὁργανισμοὶ τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως θὰ βελτιώσουν αἰσθητῶς τὸν τρόπον τῆς διοικήσεώς των, ὡς καὶ τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν καταστάσιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ δημοσίου καὶ κοινωνικοῦ αὐτῶν σκοποῦ. Πρὸς τούτοις, ἀπεδόθησαν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ διανεμήθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, εἰς τοὺς Δήμους καὶ Κοινητάς σημαντικώτατα ποσά, 624.010.462 δραχ. ἐκ τῶν εἰσπράξεων τοῦ δημοσίου φόρου ἐκ τῆς καταναλώσεως καπνοῦ καὶ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐξ ἀλλοδαπῆς εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι κύριος σκοπὸς καὶ πρωταρχικὴ ἀποστολὴ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοπικῶν ἔργων κοινῆς ὠφελείας, διὰ τῶν ὁποίων ἀνυψοῦται τὸ βιοτικὸν καὶ κοινωνικὸν ἐπίπεδον τῶν δημοτῶν καὶ ἀξιοποιοῦνται αἱ τοπικαὶ πλουτοπαραγωγικαὶ πηγαί. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ κατέβαλεν ἐξαιρετικὰς προσπάθειας. Διὰ παντὸς μέσου περιώρισεν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰς δαπάνας αὐτῶν τὰς ἀφορώσας εἰς ἔξοδον διοικήσεως καὶ κατ' ὅσον, ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον χρήμα αὐτῶν διατίθεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων.

Οὕτω, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1952-53 ἐξετελέσθησαν ἔργα, συνολικῆς ἀξίας 290.884.787 δραχμῶν καὶ εἰδικώτερον, διετετέθησαν :

Δι' ἔργα ὁδοποιίας	δραχ.	112.324.202
» » ὑδρεύσεως	»	88.877.897
» » ἐγγειοβελτιωτικά	»	32.165.297
» » διάφορα	»	57.517.391

Διὰ τὰ ἔργα τὰ ἐκτελεσθέντα, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953-54 δὲν συνεκεντρώθησαν ἀκόμη πλήρη στοιχεῖα.

Τὰ ἐκτελεσθέντα ἔργα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, κατὰ τὴν διαρέυσαν διετίαν, εἰς ὅλους τοὺς Δήμους καὶ Κοινητάς εἶναι τοι-

αύτης σπουδαιότητος καὶ ἐκτάσεως, ὥστε νὰ καθίσταται ἀδύνατος ἡ λεπτομερὴς ἀνάπτυξις αὐτῶν εἰς τὸν μικρὸν τοῦτον χῶρον. Τὸ ἔργον ὅμως, συνεχίζεται καὶ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ἰδιαιτέρως ὁ ἐνθουσιασμός, μὲ τὸν ὁποῖον ἔχουν ἐπιληφθῇ ὅλοι οἱ ἀρμόδιοι, εἰς τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς Κυβερνήσεως.

***

Εἷς ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους τομεῖς διὰ τὴν ὑπαιθρον τῆς χώρας εἶναι ὁ τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας. Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου, δύο κυρίως, συστήματα ἐκ περιτροπῆς ἐφηρμήσθησαν. Τὸ τῆς ἀναθέσεως τῆς ἀγροφυλακῆς εἰς τοὺς Δήμους καὶ τὰς Κοινότητας καὶ τὸ τῆς Κρατικῆς Ὁργανώσεως τῆς Ἀγροφυλακῆς, ὅπερ ἀποδειχθείσης τῆς ἀποτυχίας τοῦ πρώτου, ἐφαρμόζεται καὶ σήμερον. Διὰ τοῦ ψηφισθέντος νέου Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ Ἀγροφυ-

Ἀγροτικὴ ἀσφάλεια

λακῆς» α) Κωδικοποιεῖται ἡ «περὶ Ἀγροφυλακῆς» νομοθεσία. β) τὸ Δημόσιον ἀναλαμβάνει τὴν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ μισθοδοσίαν τοῦ ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ, τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀγροφυλάκων καταβαλλομένης ἐκ δημιουργομένου «λογαριασμοῦ ἀγροφυλακῆς». Τὸ ἔσοδον τοῦ λογαριασμοῦ ἀγροφυλακῆς, προέρχεται ἐκ στρεμματικῆς εἰσφορᾶς εἰσπραττομένης διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ Δημοσίου. Ἡ καταβαλλομένη ὑπὸ τοῦ ἀγρότου εἰσφορὰ ὑπολογίζεται ὄχι μόνον κατὰ στρέμμα καλλιεργουμένης γῆς, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀπόδοσιν. γ) Περιορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλληλικῶν θέσεων ἀπὸ 849 εἰς 498, προκυπτούσης οἰκονομίας 8.500.000 δραχ. ἐτησίως. Τὸ ἐξοικονομούμενον ποσὸν διατίθεται διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀγροφυλάκων, οἱ ὁποῖοι θὰ καταστοῦν ἀποδοτικώτεροι. δ) Λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν καλὴν ἐπιλογὴν, ἐκπαίδευσιν, σταθερότητα τῆς θέσεως τῶν ἀγροφυλάκων διὰ τριετοῦς θητείας καὶ δυνατότητος ἀσφαλίσεως καὶ εἰς τὸ Ι.Κ.Α. ε) Καταργοῦνται τὰ περιφερειακὰ ταμεῖα ἀγροφυλακῆς. στ) Λαμβάνεται πρόνοια ὅπως μὴ ἀνακαλυπτόμεναι ζημίαι μεγαλύτεραι τῶν 200 δραχμῶν νὰ καταβάλλωνται εἰς τὸν ζημιωθέντα ἀπὸ εἰδικὸν λογαριασμόν, τοῦ ὁποῖου διασφαλίζονται οἱ πόροι. Διὰ τοῦ νομοσχεδίου τούτου προσδοκᾶται ἡ παγίωσις τῆς ἀγροτικῆς ἀσφαλείας καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἡ καλὴ τῶν ἀρδευτικῶν ὑδάτων χρῆσις καὶ ἐμμέσως ἡ αὐξησις τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς.

***

Σημαντικὴ ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις τοῦ Ὑπουργείου εἰς τὸν σπουδαιότατον διὰ τὴν χώραν τομέα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τοῦ ὁποῖου αἱ Γεν. Διοικήσεις Χωροφυλακῆς, Ἀστυνομίας Πόλεων, Πολιτικῆς Ἀμύνης καὶ Διεύθυνσις Ἀλλοδαπῶν, ὑπήχθησαν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑφυπουργοῦ. Δίωξις τοῦ κομμουνισμοῦ: Συμφώνως πρὸς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Στρατάρχου Παπάγου, αἱ ὑπηρεσίαι ἀσφαλείας δὲν ἐξετάζουν οὐδ' ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν

Δημοσία ἀσφάλεια

κατὰ τὸ παρελθὸν ἐπιδειχθεῖσαν διαγωγὴν ἐκάστου ἀτόμου καὶ οὐδένα ἀποστεροῦν τοῦ μέτρου ἐπιεικείας καὶ συγγνώμης ἐφ' ὅσον οὗτος ἤθελεν ἐπιδείξει μεταμέλειαν καὶ ἐπ' ἀνὸδον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς νομιμοφροσύνης. Ἀντιθέτως, ἐφαρμόζουν μέτρα αὐστηρὰ κατὰ παντὸς ἐρχομένου εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς κειμένους νόμους, ἡ δρῶντος συνωμότηκῶς ἡ ὅπωςδήποτε ἀποπειρωμένου νὰ θέσῃ ἐν κινδύνῳ τὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας. Τὰ σώματα ἀσφαλείας ἐσημείωσαν σοβαρὰς ἐπιτυχίας εἰς τὴν ἐξάρθρωσιν τοῦ παρανόμου μηχανισμοῦ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ὡς εἶναι γνωστὸν, κατὰ μέγα ποσοστὸν, αἱ ἐπιτυχίαι αὗται βασίζονται εἰς τὰς ἐκάστοτε πληροφορίας. Τὸ αἶσθημα σταθερό-

τητος και ασφαλείας ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς πολίτας ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἐνεθάρρυνε τοὺς πληροφοριοδότας, τῶν ὁποίων αἱ πληροφορίες ἡξιοποιήθη διὰ τῶν εὐστόχων ἐνεργειῶν τῶν ὑπηρεσιῶν ασφαλείας. Ἐπετεύχθησαν στήλησαι διαφόρων σημαντικῶν στελεχῶν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. ἄλλεπᾶλληλα σκληρὰ πλήγματα κατὰ τοῦ παρανόμου μηχανισμοῦ τοῦ κομμουνισμοῦ ὡμολόγησεν ἡ Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε., ἡτις, εἰς ραδιοφωνικὴν ἐκπομπὴν τῆς 29/5/54 ἔλεγεν : «Ἄν τὰ τέτοια στραπάτσα συνεχιστοῦν, αὐτὸ ἐγκυμοὶ σοβαροὺς κινδύνους γιὰ τὸ κόμμα καὶ τὸν ἀγῶνα μας.»

Ἐπίσης, εἰς τὸν τομέα τοῦ κοινοῦ ἀδικήματος, τὰ σώματα ασφαλείας, χάρις εἰς τὰς μεθοδικὰς ἐνεργείας των καὶ τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐργατικότητα τῶν ὑπηρεσιῶν των, εἶχον λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Κύριος ὁμῶς συντελεστής τῆς ἐπιτυχίας των δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ γεγονός ὅτι ὑπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ, ἡ διοίκησις δρᾷ ἐλευθέρως ἀπὸ ἐξωυπηρεσιακῶν ἐπιδράσεων. Ἡ ἀνεμπόδιστος ἐφαρμογὴ τῶν νόμων ἐνέπνευσεν εἰς ὅλους τοὺς ἔχοντας τὴν διάθεσιν νὰ τοὺς παραβοῦν τὸν φόβον τῆς δικαστικῆς ποινῆς.

Ἀστυνομία Πόλεων : Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ παράλαβε βαρεῖαν κληρονομίαν παρὰ τῆς προκατόχου τῆς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπαρξίν ὑπεραρίθμων ἀξιωματικῶν εἰς τὴν ἀστυνομίαν, χρονολογουμένην ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς Κατοχῆς, ὁπότε, βάσει ἐιδικῶν νόμων, ἐγένοντο προαγωγαὶ καθ' ὑπέρβασιν τῶν ὀργανικῶν θέσεων. Τὸ κακὸν τοῦτο ἠυξήθη διὰ τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1952, ὀλίγον πρὸς τῆς ἀποχωρήσεως τῆς προκατόχου Κυβερνήσεως, γενομένων ἀθρόων προαγωγῶν εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἰδίᾳ βαθμοὺς τῆς ἱεραρχίας.

***

Ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Ἀλλοδαπῶν : Κατηργήθησαν αἱ αὐτοτελεῖς ὑπηρεσίαι κέντρων καὶ τμημάτων Ἀλλοδαπῶν καὶ ἐλέγχου διαβατηρίων καὶ ἀνετέθη ἡ διεξαγωγὴ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς εἰς τὰς οἰκείας ἀστυνομικὰς ἀρχὰς (Διοικήσεις Χωροφυλακῆς καὶ Διευθύνσεις Ἀστυνομίας). Διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ μέτρου τούτου, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπετεύχθη ἐνότης ἀστυνομικῶν

Ἀλλαι ὑπηρεσίαι.

ἐνεργειῶν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ κίνησιν τῶν Ἀλλοδαπῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ταχυτέραν ἐκμετάλλευσιν τῶν σχετικῶν μὲ τὴν ἐθνικὴν ἀσφάλειαν πληροφοριῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ προβλέπεται οἰκονομία περίπου 16 ἑκατ. δραχμῶν ἐκ τῆς συμπτύξεως κατεχομένων οἰκημάτων καὶ μειώσεως τῆς ὀργανικῆς δυνάμεως. Ὡσαύτως, κατηργήθη ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Ἀλλοδαπῶν καὶ ἰδρύθη Διεύθυνσις Ἀλλοδαπῶν. Ἡ κατάργησις ἐκρίθη ἀπαραίτητος μετὰ τὴν ἰδρύσιν τῆς Κ.Υ.Π.

Πυροσβεστικὴ Ὑπηρεσία : Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, τὸ πυροσβεστικὸν σῶμα εὐρίσκετο εἰς ἀγωνιώδη κατάστασιν ὥς ἐκ τῆς ἀδυναμίας του, ἐλλείπει προσωπικοῦ καὶ πυροσβεστικῶν ὀχημάτων νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἀποστολὴν του, τῆς πυρασφαλείας δηλ. τῶν ἀστικῶν κέντρων εἰς τὰ ὁποῖα ἐλειτούργει διὰ τὴν προστασίαν τῶν πάσης φύσεως ἐγκαταστάσεων ζωτικοτάτης σημασίας (ἀεροδρομίων, λιμένων, ἀποθηκῶν πυρομαχικῶν καὶ εὐφλέκτων ὑλῶν κ.λ.π.). Εἰς τὴν θεραπείαν τῶν δύο τούτων ἀναγκῶν, κατέτεινον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως, ἡτις ἐπέτυχεν παρὰ τὰς γνωστὰς δυσχερείας τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ, νὰ ἱκανοποιήσῃ ἀμφοτέρας κατὰ τὸν μᾶλλον ἐνδεδειγμένον καὶ πρόσφορον τρόπον.

Πολιτικὴ Ἀμύνα τῆς Χώρας : Τέλος, ἡ Γενικὴ Διεύθυνσις Πολιτικῆς Ἀμύνης τῆς χώρας ὑπήχθη ἐκ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης εἰς τὸ

Ἐν τῷ νομῷ ὕπηρεσιων καὶ τῶν ὀργανισμῶν τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἐν συνεχείᾳ, ἐλήφθη σειρά μέτρων διὰ τῶν ὁποίων ἀνεδιωργανώθη αὕτη τελείως καὶ ἐγκατεστάθη εἰς ἴδιον κτίριον ἀνεγερθὲν εἰς τὴν περιφέρειαν Δαφνίου. Εἰς τοῦτο ἐφοίτησαν καὶ ἐξεπαιδεύθησαν μέχρι σήμερον περὶ τοὺς 1.000 ἀξιωματικοὶ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, ὡς καὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Ἐπίσης ἐδημιουργήθησαν σχολαὶ πολιτικῆς ἀμύνης τῆς χώρας εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἔχει ἐκπαιδευθῆ προσωπικόν, ἀνερχόμενον εἰς 45.000 περίπου ἄτομα, τῶν ὁποίων ἡ ἐκπαίδευσις συνεχίζεται. Ἐπίσης ἡ Γ.Δ.Π.Α.Χ. ἐγκατέστησεν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις καὶ κωμοπόλεις σειρήνας συναγερμοῦ, προωθεῖ ἱκανοποιητικῶς τὸ ἔργον τῆς κατασκευῆς καταφυγίων ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων καὶ τὴν ὑπὸ τῶν δήμων κατασκευὴν ἔργων ἐξασφαλίσεως ὕδατος πρὸς κατάσβεσιν πυρκαϊῶν ἐν ὥρᾳ πολέμου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ὅταν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἀρχήν, ἦτο πράγματι οἰκτρά, ὥς ἀναφέρει ἡ ἔκθεσις τοῦ Ἐφέτου κ. Ρετάλη. Παρανομίαι, παρατυπίαι, ἀδικοιολόγητοι ἐνέργειαι, προσωπικαὶ εὐνοιαί, ἀπετέλουν τὸ καθεστῶς τὸ ὁποῖον εἶχε καταστῇ μόνιμον πλέον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας.

Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ἐπανεφέρθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πέντε ἐκπαιδευτικοὶ σύμβουλοι ὥς ὑπεράριθμοι καὶ περὶ τοὺς 1.000 λειτουργοὶ τῆς μέσης καὶ στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, χωρὶς νὰ συντρέχουν αἱ νόμιμαὶ προϋποθέσεις. Ἐκ τῶν διορισθέντων ὥς λειτουργῶν μέσης ἐκπαιδεύσεως, 98 ἦσαν βεβαρμένοι μὲ κομμουνιστικὴν δρᾶσιν κατὰ τὴν πρὸ τοῦ διορισμοῦ των περίοδον, ὥς ἐπίσης καὶ 234 τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Ἄλλοι 38 δὲν εἶχον ἐκπληρώσει τὰς στρατιωτικὰς των ὑποχρεώσεις.

Σειρὰ νομοθετημάτων ἀπέβλεπε καὶ ἐπέτυχεν τὴν ρύθμισιν πλείστων ζητημάτων ἀναφερομένων τόσον εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῶν σχολείων, ὅσον καὶ τὴν κατὰ πάγιον τρόπον καὶ χωρὶς πολιτικὰς παρεμβάσεις ρύθμισιν τῶν ζητημάτων διορισμοῦ, ἀποσπάσεως, μετεκπαιδεύσεως, προαγωγῆς κ.λ.π. τοῦ προσωπικοῦ. Ἡ σειρὰ προτεραιότητος κατὰ τοὺς προβιβασμοὺς διαρκῶς παρεβιάζετο. Ἐκατοντάδες διδασκάλων διωρίζοντο εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα, ἐνῶ ἡ Βόρειος Ἑλλὰς ἐγκατελείπετο. Δημοδιδάσκαλοι διορισθέντες εἰς Βόρειον Ἑλλάδα ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Νοτίου Ἑλλάδος, ἐπὶ τῇ βάσει μεταγενεστέρων ἀποφάσεων, διὰ τῶν ὁποίων ἐτροποποιήθησαν αἱ προηγουμέναι ὥς «ἡμαρτημένως» δῆθεν δημοσιευθεῖσαι εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Αἱ ἀποσπάσεις τῶν λειτουργῶν τῆς μέσης καὶ κυρίως τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως εἶχον ἀπογυμνώσει ἑκατοντάδας σχολείων ἀπὸ τοὺς διδασκάλους των. Ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι ἀπὸ 11 Σεπτεμβρίου μέχρι 12 Ὀκτωβρίου 1952, αἱ ὑπογραφεῖσαι παρ' ἑνὸς μόνον Ὑπουργοῦ ἀποσπάσεις ἀνῆλθον εἰς 466. Ὁ Ἐφέτης κ. Ρετάλης ἀναφέρει εἰς τὴν ἔκθεσίν του, ὅτι τὰς ἀποσπάσεις ταύτας ἐνῆργουν συνήθως οἱ ἰδιαιτέροι τῶν ἐκάστοτε Ὑπουργῶν, ἄνευ γνώμης τῆς ὑπηρεσίας καὶ πολλάκις ἄνευ γνώμης καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ Ὑπουργοῦ.

Κατὰ τὴν διετίαν ἰδρύθησαν 80 σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ προήχθησαν 168. Διωρίσθησαν 1.646 δημοδιδάσκαλοι, ἐκ τῶν ὁποίων 1.024 διωρίσθησαν εἰς σχολεῖα τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Ἐξ αὐτῶν, οἱ 1.246 ἐτοποθετήθησαν εἰς ἀντικατάστασιν ἰσαριθμῶν ἀποχωρησάντων τῆς ὑπηρεσίας διὰ διαφόρους λόγους καὶ οἱ 450 πρὸς αὐξησιν τοῦ ὑπηρετοῦντος προσωπικοῦ καὶ μείωσιν τῆς διαφορᾶς τῶν κενῶν θέσεων μεταξὺ τῶν ὑφισταμένων ὀργανικῶν θέσεων καὶ τοῦ διορισθέντος προσωπικοῦ, ποὺ ἀνῆρχοντο εἰς 1.000.

Διωρίσθησαν επίσης 48 νηπιαγωγοί δλαι εις τήν Βόρειον Ἑλλάδα. Τέσε καθηγηταί τῶν Παιδαγωγικῶν Ἀκαδημιῶν, τρεῖς γενικοὶ ἐπιθεωρηταί καὶ χειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ πέντε ἐπιθεωρηταί. Οὕτω τὰ κενὰ ἐμειώθησαν συνόλου 123 ὀργανικῶν θέσεων εις ἑνδεκα.

Ἐπὶ πλέον, αἱ ὀργανικαὶ θέσεις ηὔξήθησαν κατὰ 70. Καὶ σειρά μετ' ἐλήφθη διὰ τήν αὔξησιν τοῦ ὀρίου ἡλικίας τῶν ὑποψηφίων σπουδαστῶν διὰ τήν εἰσαγωγὴν τέκνων ἐκπαιδευτικῶν εις τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας διὰ τὸν διορισμὸν κατὰ παρέκκλισιν τῆς σειράς τῶν τέκνων ἀναπήρων καὶ μάτων πολέμου κ.λ.π.

Ἐν τοσούτῳ, ἐνηργήθησαν κατὰ τήν διετίαν 7.037 προαγωγαὶ εις βθμοὺς ἀπὸ γραμματέως Β' μέχρι τμηματάρχου Α', ἐχορηγήθησαν εις 50 λειτουργοὺς τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἀδειαι με ὑποτροφίαν διὰ σπουδὰς εις τὸ ἔξωτερικόν, καὶ διετέθησαν 600.000 δραχμῶν διὰ τήν ἐνίσχυσιν 350 σχολικῶν ἐφ' ἑρῶν στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως.

Οἱ μελλοντικοὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποί, οἱ ὅποιοι ἐπιδιώκονται διὰ νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων, ἀποβλέπουν εις τέσσαρα σημεῖα :

α) Νὰ μὴ μείνῃ ἔστω καὶ προσωρινῶς κλειστὸν οὔτε ἐν σχολεῖον ἐλλείψει προσωπικοῦ,

β) Νὰ παύσῃ ἡ λόγῳ ἐλλείψεως σχολείων διαφυγὴ τῶν μαθητῶν καὶ ἡ πρόωρος διακοπὴ τῆς φοιτήσεώς των,

γ) Νὰ ἀποκτήσουν ὅλοι οἱ νέοι τήν ἀπαιτουμένην βασικὴν μόρφωσιν εις τὰ σχολεῖα τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, καὶ

δ) Νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῶν σχολείων ὁ ἐθνικὸς φρονηματισμὸς καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀγωγή τῶν νέων.

Ὅλα αὐτὰ ἐπιτυγχάνονται διὰ νομοθετημάτων, τὰ ὅποια προβλέπουν τὸ θέμα τῶν μεταθέσεων καὶ ἀποσπάσεων τῶν ἐκπαιδευτικῶν κατὰ σύστημα ἀποκεντρωτικόν, τήν ἐξασφάλισιν πιστώσεων διὰ τήν συμπλήρωσιν ὅλων τῶν κενῶν θέσεων δημοδιδασκάλων καὶ νηπιαγωγῶν, τήν προαγωγὴν καὶ τὴν ἱδρυσιν νέων δημοτικῶν σχολείων καὶ νηπιαγωγείων καὶ τὸν διορισμὸν 1.000 νέων δημοδιδασκάλων πρὸς τοποθέτησιν εις αὐτά.

Νέα σειρά νομοθετημάτων ἐρρῦθμισε τὰ θέματα τὰ ἀναγόμενα εις τὸ προσωπικόν καὶ τοὺς μαθητὰς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Εἰς αὐτὴν διωρίσθησαν 638 καθηγηταὶ καὶ 45 προσωρινοὶ καθηγηταὶ τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης. Ἰδρύθησαν τρία νυκτερικὰ γυμνάσια εις Ἀθήνας, Πειραιᾶ καὶ Λαμίαν, καὶ εις 25 γυμνασιακὰ παραρτήματα ἐγένετο προσθήκη τάξεων.

Εἰς τήν μέσην ἐκπαίδευσιν προήχθησαν 1.196 ἐκπαιδευτικοὶ ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ γραμματέως Α' μέχρι τοῦ διευθυντοῦ Α'. Μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1954 διετέθη ποσὸν 1.699.000 δραχμῶν διὰ τοὺς ἐξῆς σκοποὺς: Διὰ τήν ἐνίσχυσιν 231 σχολικῶν ταμείων Μ.Ε. 1.220.000. Διὰ τήν ἐνίσχυσιν τῶν ἐν Κύπρῳ ἀνεγνωρισμένων σχολείων 240.000, διὰ τήν ἐνίσχυσιν μαθητῶν 239.000.

Οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, οἱ ὅποιοι ἤρχισαν ἤδη νὰ ἐπιτυγχάνωνται, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

α) Ἀνύψωσις τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου καὶ τερματισμὸς τῆς ἐπιδειχθείσης εις τὸ παρελθὸν ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας,

β) Ἀντιμετώπισις τῶν διδακτηριακῶν ἀναγκῶν δι' ἀνεγέρσεως νέων διδακτηρίων καὶ ἐπισκευῆς τῶν παλαιῶν,

γ) Ἡ διαίρεσις τοῦ ἑξαετοῦς κύκλου τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως εις δύο τριετοὺς διαρκείας ἐπαλλήλους κύκλους. Ἐνοποίησης τῆς ὀργανώσεως καὶ ἐποπτείας τῶν σχολείων τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Κατὰ τὴν διετίαν ἀνηγέρθησαν 836 αἰθουσαι διδασκαλίας, ἐπεσκευάσθησαν 966, δαπανηθέντος ποσοῦ 80.000.000 δραχμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ Κράτος κατέβαλε 40.284.500. Κατεσκευάσθησαν ἐπίσης 23.000 θρανία, συνετηρήθησαν παλαιὰ καὶ ἐδαπανήθη ποσὸν 5.673.000 δραχμῶν. Κατηρτίσθησαν μελέται διὰ 450 περίπου διδακτήρια καὶ διετέθησαν πιστώσεις διὰ πολλὰ ἐκπαι-

Σχολικὰ κτίρια καὶ κατασκηνώσεις δευτικὰ Ἰδρύματα, ἀνερχόμεναι εἰς 5.250.000 δραχμῶν. Διὰ τὴν διετίαν 1954-56 προβλέπεται: 1) Δι' ἀνεγέρσεις καὶ ἐπισκευὰς διδακτηρίων 25.500.000, 2) Διὰ τὴν κατασκευὴν 10.000 σχολικῶν θρανίων καὶ τὴν ἐξόφλησιν ὑποχρεώσεων τοῦ παρελθόντος 3.750.000, 3) Διὰ τὴν συνέχισιν ἐργασιῶν εἰς μουσεῖα 8.200.000.

Εἰς 65 μαθητικὰς κατασκηνώσεις καθ' ὅλην τὴν χώραν κατεσκευάσθησαν συγκροτήματα μονίμων διδακτηρίων δαπανηθέντος ποσοῦ 22.000.000 δραχμῶν. Κατὰ τὸ 1953 ἐλειτούργησαν 131 κατασκηνώσεις μὲ 31.920 κατασκηνωτάς. Κατὰ τὸ 1954 ἐλειτούργησαν ἐπίσης 131 κατασκηνώσεις μὲ σύνολον μαθητῶν 42.000.

Μαθητικὰ συσσίτια ἐλειτούργησαν εἰς 38 ἐκπαιδευτικὰς περιφερείας μὲ δωρεὰν συμμετοχὴν 15.000 περίπου παιδιῶν. Ἐπίσης συσσίτια ἐλειτούργησαν εἰς τὰς Παιδαγωγικὰς Ἀκαδημίας, δαπανηθέντος καὶ διὰ τὰς δύο περιπτώσεις ποσοῦ 863.000 δραχμῶν.

Διὰ σειρᾶς νόμων καὶ Βασιλικῶν Διαταγμάτων, ἐτακτοποιήθησαν διάφορα ζητήματα τῆς ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως. Μεταξὺ αὐτῶν διατάγματα διὰ τῶν ὁποίων ἐπετράπη διεξαγωγή διαγωνισμοῦ εἰς τὴν Λευκωσίαν μεταξὺ τῶν Κυπρίων ἀποφοίτων Γυμνασίου, τῶν ἐπιθυμούντων νὰ φοιτήσουν εἰς σχολὰς τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου. Τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ ὅλαι **Ἀνωτάτη ἐκπαίδευσις καὶ ὑποτροφίαι** αἱ ἀνώταται σχολαὶ τοῦ Κράτους ἐτυχον στοργικῆς μερίμνης ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν διετέθη ποσὸν 6.840.853 δραχμῶν διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σόλωνος μεγάρου τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Χημείου καὶ τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς, καὶ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν ἐκτάσεων παρὰ τὸ Γουδί, πρὸς ἀνέγερσιν κτιρίων τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς. Ποσὸν 3.000.000 δραχμῶν διετέθη διὰ τὴν ἀγορὰν ὀργάνων καὶ ὑλικῶν διὰ τὰ ἐργαστήρια τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης διετέθησαν δραχμαὶ 9.122.000 πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἡμιτελῶν κτιρίων τῆς Γεωπονοδασολογικῆς Σχολῆς καὶ ἐκτέλεσιν ἔργων τοῦ Χημείου τοῦ Μετεωροσκοπείου, μελέτας κτιρίων τῆς Ἱατρικῆς καὶ Κτηνιατρικῆς Σχολῆς κ.λ.π.

Εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβειον Πολυτεχνεῖον διετέθησαν 8.478.000 δραχμῶν, διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κτιριακοῦ προγράμματος τοῦ ἰδρύματος.

Εἰς τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν 4.000.000 δραχμῶν, διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν κατηργήθησαν πέντε τακτικαὶ καὶ πέντε ἑκτακτοὶ αὐτοτελεῖς ἑδραι καὶ δύο κλινικαὶ καὶ μέτετράπησαν δύο τακτικαὶ ἑδραι εἰς ἑκτάκτους αὐτοτελεῖς. Ἐκ τούτου ἐπῆλθεν οἰκονομία 28.406 δραχμῶν. Ἐν συνεχείᾳ προβλέπεται:

1) Ἡ συμπλήρωσις τῶν κτιρίων τῶν Πανεπιστημίων καὶ Ἀνωτάτων Σχολῶν,

2) Ἡ ἱδρυσις τμήματος γαλλικῶν σπουδῶν παρὰ τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ

τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀποβλέποντος εἰς τὴν κατάρτισιν καθηγητῆς γαλλικῆς γλώσσης,

3) Ἡ μετατροπὴ τῶν εἰς τὸ Ε.Μ., Πολυτεχνεῖον σχολῶν ὑπομηχανικῆς εἰς σχολὰς ἐργοδηγῶν καὶ ὀργανώσεως ἐπὶ νέων βάσεων τῆς τεχνικῆς μεφώσεως,

4) Ἡ ἱδρυσις παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν ἀρχείου ἐκδόσεως Ἑλλήνων Συγγραφέων,

5) Ἡ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν σύνταξις καὶ ἐκδοσις ἐπιτόμου Ἰστορίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον, καὶ

6) Ἡ ἱδρυσις Κέντρου Μεσογειακῶν Σπουδῶν εἰς Ρόδον.

Ἐπιδιώξεις : Διὰ τῶν λαμβανομένων μέτρων θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ αὐξησις τῶν χώρων καὶ μέσων διδασκαλίας εἰς τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς καὶ κατὰ συνέπειαν αὐξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος εἰσαγομένων εἰς ταύτας καὶ ἡ καλυτέρα καὶ ἀρτιωτέρα κατάρτισις αὐτῶν.

Ἡ ἐπὶ σαφῶν καὶ στερεῶν βάσεων ὀργάνωσις τῆς λειτουργίας τῶν δι' ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἀπὸ ἔτους λειτουργουσῶν σχολῶν ὑπομηχανικῶν Πατρῶν, Θεσσαλονίκης, Βόλου, Ἡρακλείου, Ἰωαννίνων καὶ Ληξουρίου.

Τὸ Ἰδρυμα Κρατικῶν ὑποτροφιῶν ἐπεχορηγήθη ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ ποσοῦ 8.000.000 δραχμῶν. Κατέστη οὕτω δυνατόν νὰ χορηγηθοῦν ἀπὸ τοῦ 1952-54 ὑποτροφίαι εἰς μὲν τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν 146, εἰς τὴν ἀνωτάτην 706 καὶ ὑποτροφίαι ἐξωτερικοῦ 142. Τὸ Ἰδρυμα ἔδωκε τὰ μέσα τόσον εἰς ἀπόρους ἄλλ' ἀρίστους μαθητὰς τῶν σχολείων μέσης ἐκπαιδεύσεως ὅσον καὶ φοιτητὰς τῶν

Κρατικαὶ ὑποτροφίαι-Σχολικὰ βιβλία ἀνωτάτων σχολῶν νὰ συνεχίσουν τὰς σπουδὰς των, καὶ ἐπὶ πλέον εἰς πτυχιστικούς ἀνωτάτων σχολῶν νὰ τὰς διευρύνουν εἰς ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Περὶ τὰ 850 σχολεῖα διαθέτοντα κινηματογραφικὰ μηχανήματα προβολῆς, προμηθεύονται ταινίας τὰς ὁποίας ἐπιστρέφουν μετὰ τὴν προβολὴν των εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Εἰς σχολεῖα παρεδόθησαν 1.250 ραδιόφωνα καὶ 165 ἄλλα σχολικὰ ραδιόφωνα ἐπεσκευάσθησαν. Καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως διατίθεται ἑτησίως ποσὸν 500.000 δραχμῶν, διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν ὅλων τῶν σχολείων διὰ γεωγραφικῶν χαρτῶν, εἰκόνων καὶ προπλάσμάτων ἀνθρωπολογίας, ζωολογίας, φυτολογίας καὶ βιολογίας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διετίας προεκηρύχθησαν διαγωνισμοὶ διὰ τὴν συγγραφὴν 16 νέων βιβλίων τοῦ δημοτικοῦ καὶ 10 νέων βιβλίων μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐξετυπώθησαν ἢ ἀνετυπώθησαν 30 σχολικὰ βιβλία εἰς 2.000.000 ἀντίτυπα. Διετέθησαν δωρεὰν εἰς σεισμοπλήκτους βιβλία ἀξίας 200.000 δραχμ., εἰς ἀπόρους μαθητὰς σχολικὰς βιβλιοθήκας, ὀρφανοτροφεία κ.λ.π. βιβλία ἀξίας 1.000.000 δραχμῶν, εἰς ἑλληνικὰς κοινότητας τοῦ ἐξωτερικοῦ βιβλία ἀξίας 200.000 δραχμῶν, καὶ τετράδια εἰς ἀπόρους μαθητὰς ἀξίας 800.000 δραχμῶν.

Διὰ τῆς συστηματοποιήσεως καὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἔργου τῆς μαθητικῆς προνοίας, ἐπιδιώκεται καὶ θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ δωρεὰν παροχὴ βιβλίων εἰς τοὺς ἀπόρους μαθητὰς τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως εἰς ἡμεδαπούς καὶ ἀλλοδαπούς, καθὼς καὶ ὁ ἐφοδιασμὸς ὅλων τῶν σχολείων τοῦ Κράτους διὰ βιβλίων πρὸς ἐμπλουτισμὸν τῶν βιβλιοθηκῶν των, ὡς καὶ τῶν σχολείων τῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων καὶ τῶν ἀναλφαβήτων.

Ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ Ο.Ε.Σ.Β. ἰδίων τυπογραφείων, διὰ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ διάθεσις τῶν σχολικῶν βιβλίων εἰς χαμηλὰς τιμὰς, καὶ ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐκτυπώσεων εἰς ἐπιστημονικὰ βιβλία καθηγητῶν τῶν Πανεπιστημίων, πανεπιστημιακῶν παραδόσεων, λογοτεχνικὰ ἔργα, παιδικὴν φιλολογίαν κ.λ.π.

***

Διὰ ψηφισθέντος νομοθετικοῦ διατάγματος περὶ μέτρων πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ, ἐπιδιώκεται ἡ ἐξάλειψις ἐκ τῆς χώρας μας τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ. Ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἐπιδιώκεται ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς ἐπιβολῆς αὐστηρῶν κυρώσεων πρὸς ἀποτροπὴν τῆς διαρροῆς ἐκ τοῦ ἡμερησίου δημοτικοῦ σχολείου τῶν πρὸς φοίτησιν ἀνηλίκων, καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ἰδρύσεως νυκτερινῶν σχολείων πρὸς μόρφωσιν τῶν ἐνηλίκων ἀναλφαβήτων καὶ τῶν μὴ περατωσάντων τὴν ἐξαετῇ φοίτησιν εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον. Ἐκ τούτων, οἱ ἡλικίας μέχρι 20 ἐτῶν, θὰ φοιτοῦν ὑποχρεωτικῶς, προαιρετικῶς δὲ οἱ πέραν τῆς ἡλικίας ταύτης.

Θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ λειτουργία κέντρων διδασκαλίας πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν ἐνηλίκων. Ἐπιζητεῖται ἡ διαμόρφωσις χαρακτήρων τῶν νέων τῆς μετασχολικῆς ἡλικίας, ἡ ἀνύψωσις τοῦ μορφωτικοῦ κοινωνικοῦ, οἰκονομικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἐνηλίκων καὶ δὴ τῶν ἀπορωτέρων τάξεων τῶν ἀστικῶν καὶ τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν, καὶ ἡ διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιμορφώσεως βελτίωσις τῶν ὁρῶν διαβιώσεώς των.

Νυκτερινὰ σχολεῖα καὶ κέντρα διδασκαλίας πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν Ἑλληνίδων δὲν ὑφίσταντο μέχρι τοῦ ἔτους 1952. Ὑπῆρχον μόνον 93 νυκτερινὰ σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ἰδρυθέντα καὶ συντηρούμενα ἀπὸ κοινωφελῶν ὁργανώσεων ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Εἰς αὐτὰ ἐφοίτων 4.500 ἄρρενες καὶ 525 θήλεις ἡλικίας 12—50 ἐτῶν.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1952—53, ὁ ἀριθμὸς τῶν σχολείων ἀνῆλθεν εἰς 360. Ἐξ αὐτῶν 294 ἄρρένων, 58 μικτὰ καὶ 8 θηλέων. Ἐπίσης ἐλειτούργησαν 20 ἐπιμορφωτικὰ σχολεῖα ἄρρένων καὶ 7 θηλέων. Τὸ σύνολον τῶν μαθητῶν ἀνῆλθεν εἰς 7.406, ἐξ ὧν 806 θήλεις. Τὰ πλεῖστα τῶν σχολείων ἐλειτούργησαν πρωτοβουλία τῶν ἐκπαιδευτικῶν εἰς τὰς ἀγροτικὰς περιοχὰς τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Εἰς αὐτὰ ἐσπούδασαν ἐνήλικες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ πέραν τῶν 35 ἐτῶν.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1952—54, ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν σχολείων ἀνῆλθεν εἰς 2.363. Ἐκ τούτων, 708 ἐλειτούργησαν ὡς σχολεῖα ἀναλφαβήτων ἄρρένων, 231 θηλέων, 240 μικτὰ, 560 ἐπιμορφωτικὰ κέντρα ἄρρένων, 181 θηλέων καὶ 344 μικτὰ. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν φοιτησάντων ἡλικίας 12—50 ἐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 63.729 ἐκ τῶν ὁποίων 42.272 ἄρρενες καὶ 21.457 θήλεις. Εἰς τὰ σχολεῖα αὐτὰ ἐδίδασαν 1.049 δημοδιδάσκαλοι, ἐκ τῶν ὁποίων 705 δωρεάν.

Εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ νέου νόμου, προβλέπεται διὰ τὸ 1954—55 ἡ λειτουργία 2.500 νυκτερινῶν σχολείων. Εἰς αὐτὰ διδάσκουν 1.500 δημοδιδάσκαλοι μὲ ἐπίμισθιον 300—600 δραχμῶν μηνιαίως. Ἡ ὅλική δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 5.575 δραχ.

***

Δραστηρία ὑπῆρξεν ἡ κυβερνητικὴ φροντίς, προκειμένου περὶ τῶν Μουσείων, τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων καὶ τῶν ἀνδασκαφῶν. Ἀποπερατώθησαν πλήρως αἱ κτιριακαὶ ἐργασίαι Βυζαντινῶν Μουσείων, τοῦ Μουσείου

τοῦ Ἡρακλείου καὶ συνεχίσθησαν αἱ ἐργασίαι τῶν Μουσείων Ἐθνικοῦ, Ἀρχαιολογικοῦ καὶ Ἀκροπόλεως. Διὰ τὰς ἐργασίας αὐτάς ἐδαπανήθησαν 5.264.1 δραχμαί. Παραλλήλως ἐπεσκευάσθησαν Μουσεῖα καὶ φυλάκια, διατεθέντος πρὸς τοῦ ποσοῦ 1.270.000 δραχμῶν. Συντελέσθη ἡ ἐπανέκθεσις ἀρχαιοτήτων εἰς Μουσεῖα Ἡρακλείου Κρήτης καὶ Τεγέας, ἐτέθη ἐν λειτουργίᾳ τὸ Μουσεῖον Καβάλας καὶ συνεχίσθη ἡ ἐπανέκθεσις ἀρχαιοτήτων εἰς τὰ Μουσεῖα Δελφῶν Χαλκίδος, Ρεθύμνης καὶ Βόλου. Διὰ τὰς ἐργασίας αὐτάς ἐδαπανήθησαν 856.00 δραχμῶν. Ἐλπίζεται ὅτι διὰ τῆς πλήρους λειτουργίας τῶν Μουσείων μας θ' ἐπιτευχθῇ, πλὴν ἄλλων, καὶ ἡ σημαντικὴ αὐξήσις τῆς τουριστικῆς κινήσεως.

Ἀφ' ἐτέρου, εἰς πλεῖστα σημεῖα τῆς χώρας ἐνηργήθησαν ἀνασκαφαὶ ὑπὲρ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. Ἀνασκαφὰς ἐνήργησαν ἐπίσης αἱ Ἀρχαιολογικαὶ Ἑταιρίαι Ἀμερικανική, Ἀγγλική, Ἰταλική, Γαλλικὴ καὶ τὸ Γερμανικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον.

Αἱ διατιθέμεναι ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ πιστώσεις πρὸς διενέργειαν ἀνασπηλώσεων καὶ ἔργων ἐκκλησιαστικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐδιπλασιάσθησαν. Ἐπετεύχθη οὕτω ἡ ἀναστήλωσις πλείστων ἀρχαιοτήτων.

***

Σημαντικὴ πρόοδος συνετελέσθη εἰς τὸν τομέα τῆς ἱδρύσεως νέων βιβλιοθηκῶν. Κατὰ τὴν διετίαν ἱδρύθησαν νέαι βιβλιοθήκαι τοῦ Δημοσίου εἰς Δράμαν, Βέρροιν καὶ Σέρρας. Μετετράπησαν εἰς δημοσίας αἱ βιβλιοθήκαι Λευκάδος, Ρεθύμνης καὶ Σιατίστης. Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν διετέθη ποσὸν 100.000 δραχμῶν καὶ μεγάλος ἀριθμὸς βιβλίων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν διετέθησαν 600.000 δρα-

Γράμματα—Τέχνη

χμῶν, μὲ τὰς ὁποίας ἐνισχύθησαν πλεῖστα μορφωτικά, ἐπιστημονικά, πνευματικά καὶ καλλιτεχνικά ἱδρύματα καὶ Ὄργανισμοί. Ἀνεπτύχθησαν αἱ μορφωτικαὶ σχέσεις μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὠργανώθησαν εἰς τὸ Ζάππειον Μέγαρον δύο ἐκθέσεις καὶ ἡ χώρα μετέσχεν εἰς διεθνεῖς ἐκθέσεις τῆς Βενετίας καὶ τοῦ Λουγκάνου.

Ὡς ἀμεσος ἐπιδιώξις τίθεται ἡ ἱδρυσις νέων βιβλιοθηκῶν εἰς Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὁ τεχνικὸς ἐξοπλισμὸς τῶν δημοσίων βιβλιοθηκῶν, ἡ σύνταξις γενικῆς ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας, ἡ λειτουργία τοῦ ἑλληνικοῦ κέντρου ἀνταλλαγῆς βιβλίων κ.λ.π. Εἰς τὰς ἀμέσους κυβερνητικὰς ἐπιδιώξεις περιλαμβάνεται ἐπίσης ἡ ἀναδιοργάνωσις γενικῶν ἀρχείων καὶ τοπικῶν, ἡ ὁργάνωσις ἐκθέσεως βιβλίου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικόν, ἡ ἐξαγορὰ καὶ μετατροπὴ εἰς Μουσεῖα τῶν οἰκιῶν Παπαδιαμάντη καὶ Σολωμοῦ, ἡ ἐκδοσις ἔργων Ἑλλήνων λογοτεχνῶν εἰς «τυποποιημένας» ἐκδόσεις κ.λ.π.

Ἡ πλήρης ὁργάνωσις τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν καὶ ἡ σύνταξις μελέτης ἀνεγέρσεως κτιρίου Ἐθνικῆς Πινακοθήκης καὶ Μουσείου Ἀλ. Σούτσου, εὐρίσκεται ἐπίσης εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ἀμέσων ἐπιδιώξεων τῆς Κυβερνήσεως.

***

Ἀμέριστος ἐστράφη ἡ προσοχὴ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας πρὸς τὴν ἐσωσχολικὴν καὶ ἐξωσχολικὴν σωματικὴν ἀγωγὴν. Πρὸς ἐνίσχυσιν ταμείων 182 σχολείων καὶ διαρρύθμισιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν γυμναστηρίων των, διετέθη ποσὸν 1.888.000 δραχμῶν. Εἰς τὰ σχολεῖα μέσης ἐκπαιδεύσεως καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνεγνωρισμένους γυμναστικούς καὶ ἀθλητικούς συλλόγους διανεμήθη παντὸς εἶδους ἀθλητικὸν ὑλικὸν συνολικῆς ἀξίας 1.300.000 δραχμῶν. Ἡϋξήθησαν κατὰ 80 αἱ ὀργανικαὶ

Σωματικὴ ἀγωγή

θέσεις τῶν καθηγητῶν σωματικῆς ἀγωγῆς καὶ διωρίσθησαν ἰσάριθμοι εἰς τὰ σχο-

λεϊα. Μέτρα φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν ἐλήφθησαν ὑπὲρ τῆς ἐξωσχολικῆς σωματικῆς ἀγωγῆς. Ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὸν φόρον δημοσίων θεαμάτων ὅλοι οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες καὶ προκειμένου περὶ τοῦ ποδοσφαίρου οἱ φόροι ἐμειώθησαν εἰς τὸ ἡμισυ διὰ συναντήσεις εἰς πόλεις πληθυσμοῦ 30—60.000, ἠϋξήθησαν ὁμως κατὰ 250/o διὰ τὰς συναντήσεις τὰς διεξαγομένας εἰς Ἀθήνας, Πειραιᾶ, Θεσσαλονίκην καὶ Φάληρον. Διὰ τὰς πόλεις κάτω τῶν 30.000 κατοίκων ὁ φόρος τῶν ποδοσφαιρικῶν συναντήσεων κατηργήθη. Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν φορολογίαν διατίθενται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας ἐδαπάνησε 2.962.000 δραχμὰς διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῶν ἐθνικῶν γυμναστηρίων εἰς πρωτεύουσας νομῶν. Ἦδη λειτουργοῦν 35 ἐθνικὰ γυμναστήρια καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ κατασκευὴν ἕτερα 15. Ἐπίσης ποσὸν 625.000 δραχμῶν διετέθη πρὸς βελτίωσιν τῶν γυμναστηρίων φιλάθλων ὀργανώσεων. Μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους ἡ Ἐπιτροπὴ Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ἤρχισε καὶ συνεχίζει ἐργασίας βελτιώσεως τοῦ γηπέδου «Καραϊσκάκης», τοῦ Ὀλυμπιακοῦ Σταδίου καὶ τοῦ Ὀλυμπικοῦ κολυμβητηρίου.

Τέλος, καθιερώθη δελτίον ὑγείας τῶν ἀθλητῶν καὶ ἐπετεύχθη ἡ παρά τῶν Ὑγειονομικῶν Ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους δωρεὰν ὑγειονομικὴ ἐξέτασις καὶ περίθαλψις τῶν ἀθλητῶν.

★ ★ ★

Η Κυβέρνησις, διὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἀνέλαβε τὴν σύνταξιν καὶ ἔγκρισιν τῶν σχεδίων τῶν νέων ναῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἀνεγείρωνται καθ' ὅλην τὴν χώραν. Τὴν σχετικὴν δαπάνην ἀνέλαβε μεγάλη ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος, ἐκ τοῦ προϊόντος πανελληνίου ἐράνου, τὸν ὅποιον ἐνήργησε καὶ μὲ τὴν

Ἀνέγερσις καὶ ἐπισκευὴ ναῶν ἠθικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους. Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ἀνηγέρθησαν καθ' ὅλην τὴν χώραν 180 νέοι ναοί, δαπανηθέντων ἐκ μὲν τοῦ προϊόντος τοῦ ἐράνου 23.000.000 δραχμῶν, ἐκ δὲ τοπικῶν πόρων (συμβολὴ ἐνοριτῶν), 46.000.000. Οἱ 180 ναοὶ ἐκτίσθησαν εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν, κυρίως ὁμως εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα, οὐδεὶς δὲ εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ πανελληνίου ἐράνου.

Πέραν τούτων εὐρίσκονται ὑπὸ ἀνέγερσιν 390 ναοί. Ἡ ἐναρξὶς τῆς ἀνεγέρσεως τούτων ἐγένετο διὰ χρημάτων τοῦ ἐράνου, ἡ ἀποπεράτωσις των δὲ συνεχίζεται μὲ βραδύν ρυθμὸν διὰ τῶν τοπικῶν πόρων. Τέλος, μὲ χρήματα τοῦ ἐράνου καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας ἐπεσκευάσθησαν 800 ναοὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν.

Σ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ο ΤΟΜΕΥΣ τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ δημοσίας ὑγιεινῆς, εἶναι ἐκ τῶν σημαντικωτέρων τῆς κρατικῆς δραστηριότητος, διότι ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰς ἀσθενεστέρας οἰκονομικῶς τάξεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένων σκοπῶν, συντελεῖ εἰς τὴν ἀμεσον ἢ ἔμμεσον ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν τάξεων αὐτῶν.

Κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη 1953—1954, παρὰ τὴν ἀδυναμίαν διαθέσεως μεγάλων πιστώσεων δι' ἔργα κοινωνικῆς προνοίας καὶ ὑγιεινῆς, λόγω τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνόρθωσιν τῆς χώρας ἐπετεύχθη εἰς τὸν τομέα αὐτὸν σημαντικὴ πρόοδος. Οὕτω, ἀπὸ ἀπόψεως δημοσίας ὑγιεινῆς ἐπραγματοποιήθη διὰ σειρᾶς νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν νοσοκομείων καὶ ἡ ἱδρυσις ὑγειονομικῶν σταθμῶν καὶ ἰατρείων εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία τῶν ὄρεινῶν καὶ ἀγροτικῶν περιοχῶν. Ἡ ὅλη προσπάθεια εὐρίσκεται ἐν πλήρῃ ἐξελίξει καὶ ἐλπίζεται ὅτι θὰ ὁλοκληρωθῇ συντόμως καὶ ἐπιτυχῶς. Παραλλήλως, κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ὑπὸ ἀνοικοδόμησιν νοσοκομείων καὶ σανατορίων τῆς χώρας, τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλινῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν προγραμμάτων καταπολεμήσεως τῆς ἐλονοσίας, τῆς φυματιώσεως καὶ τοῦ τραχώματος. Τέλος, εἰς τὸν ἴδιον τομέα κατηρτίσθησαν τὰ προγράμματα ἐξυγιάνσεως τοῦ περιβάλλοντος καὶ διαφωτίσεως τοῦ κοινοῦ.

Ἀπὸ ἀπόψεως κοινωνικῆς προνοίας, τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργείου ἐστράφη κυρίως πρὸς τὴν ὀριστικὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἀποτελματωθέντος ἐπὶ μίαν 30ετίαν προσφυγικοῦ προβλήματος, ὡς καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν ποῦ ἐπροξενήθησαν εἰς τοὺς οἰκισμοὺς ὁλοκλήρου τῆς χώρας ἐκ τοῦ πολέμου, τοῦ συμμοριτισμοῦ καὶ τῶν θεομηνιῶν. Ἡ σχετικὴ νομοθεσία ἐτροποποιήθη, ὥστε νὰ καταστῇ εὐχερέστερον τὸ ἔργον. Μέγας ἀριθμὸς κατοικιῶν ἀνεγείρεται, διὰ νὰ δυνηθοῦν ἐπὶ τέλους οἱ πρόσφυγες νὰ ἀποκτήσουν εὐπρεπὴ καὶ ὑγιεινὴν κατοικίαν καὶ νὰ ἐξαλειφθοῦν αἱ παράγκαι καὶ αἱ τρῶγλαι.

Εἰς τὸν τομέα προστασίας τοῦ παιδιοῦ, προωθήθη ἡ ἐπέκτασις παροχῆς ἐπιδόματος εἰς τὰ ἀπροστάτευτα παιδιά, ἡ σύστασις νέων ἐιδικῶν ἱδρυμάτων καὶ ἡ παροχὴ ἱατροκοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς τὴν μητέρα καὶ τὰ βρέφη εἰς τὴν ὑπαιθρον. Ἀναλυτικώτερον, τὸ ἐπιτευχθὲν κατὰ τὴν διετίαν ἔργον ἔχει ὡς ἀναπτύσσεται κατωτέρω.

Ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν αὐτῶν. Αἱ ὑφιστάμεναι κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952 ὀργανικαὶ θέσεις τοῦ Ὑπουργείου (πεπληρωμέναι καὶ κεναί), ἀνῆρχοντο εἰς 4.114. Ἦδη, αὗται περιορίζονται εἰς 1.943, ἥτοι, κατηργήθησαν 2.171 θέσεις. Οἱ ὑπηρετοῦντες τὴν ἡμερομηνίαν αὐτὴν τακτικοὶ ὑπάλληλοι ἀνῆρχοντο εἰς 2.499, ἐνῶ τὼρα ὁ ἀριθμὸς τῶν περιορίσθη εἰς 2.167 μειωθείς κατὰ 332. Αἱ θέσεις

τῶν ἐκτάκτων ὑπαλλήλων περιωρίσθησαν ἀπὸ 2.185 εἰς 566, ἦτοι κατὰ 1 οἱ δὲ ὑπηρετοῦντες ὑπάλληλοι ἀπὸ 825 εἰς 566, ἦτοι περιωρίσθησαν κατὰ

Αἱ οἰκονομίαι ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῶν 73 αὐτοκινήτων τοῦ Ὑπουργοῦ εἰς 45, ἀνῆλθον εἰς 68.374 δραχμὰς μηνιαίως, δηλαδὴ περιωρίσθησαν κατὰ 1 περίπτου. Κατὰ 62% περιωρίσθησαν αἱ δαπάναι τῶν τηλεφωνικῶν συνδέσεων δηλαδὴ ἀπὸ 24,126 δραχμὰς εἰς 9.000 δραχμὰς. Ἀνάλογος μεγάλη αὐξή ἐπῆλθεν ἐπὶ τῶν νοσηλείων καὶ τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων τῶν ὑπαλλήλων.

★ ★ ★

Ελonoσία: Τὸ Ὑπουργεῖον ἐχορήγησεν ἐπαρκεῖς, πιστώσεις διὰ τὴν ἀγορὰ τῶν νεωτέρων καὶ πλέον ἀποτελεσματικῶν ἐντομοκτόνων καὶ ἀνθελonoσιακῶν φαρμάκων. Κατὰ τὴν διετίαν 1952-54 καὶ συγκριτικῶς πρὸς τὴν διετίαν 1950-51 ὁ προστατευθεὶς ἀπὸ τὴν ἐλonoσίαν πληθυσμὸς ἠύξήθη κατὰ 506.588 άτομα ἦτοι κατὰ 11,1%. Ἐὰν δὲ συγκριθοῦν μενονωμένως τὰ ἔτη 1952 καὶ 1954

Δημοσία ὕγιεινὴ

προκύπτει ὅτι ὁ προστατευθεὶς κατὰ τὴν 1954 πληθυσμὸς εἶναι κατὰ 1.351.187 άτομα δηλαδὴ κατὰ 75% μεγαλύτερος τοῦ προστατευθέντος τὸ 1952. Χάρης εἰς τὰ μέτρα αὐτὰ δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας, ὁ ἐκτειθεμένος εἰς τὴν ἐλonoσίαν ἐτέθη ὑπὸ προστασίαν. Ἡ κατὰ προστατευθὲν ἄτομον δαπάνη ἀνῆλθε, παρὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς, εἰς δραχμὰς 5.20 ἐτησίως, ἦτοι ἠύξήθη μόνον κατὰ 12%. Ἡ δαπάνη αὕτη κατ' ἄτομον ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀξίαν ἐνὸς κυτίου σιγαρέτων. Γενικῶς, ἡ οἰκονομία, ἡ ἐπιτευχθεῖσα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὸν ἀνθελonoσιακὸν ἀγῶνα, ὑπολογίζεται εἰς 3.500.000 δραχμῶν.

Τὰ μέτρα ἠνόνθησαν τὸ κατ' ἐξοχήν παραγωγικὸν κλίμα τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ὁποῖον ζῇ εἰς τὰς πεδινὰς καὶ λοφώδεις περιοχὰς εἰς τὰς ὁποίας τὸ ἐλonoσιακὸν πρόβλημα ἦτο ἀνέκαθεν ὀξύτερον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἀστικοαγροτικὰς καὶ τὰς ἀστικὰς περιοχὰς, ἡ προστασία εἶχε σημαντικὴν ἐπίδρασιν, ὅχι μόνον ἐπὶ τῆς δημοσίας ὑγείας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐν γένει ἐπαγγελματικῆς ἀποδόσεως. Ὁ ἀνθελonoσιακὸς ἀγὼν πρέπει νὰ συνεχισθῇ μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐντασιν καὶ κατὰ τὴν ἀρξαμένην διετίαν. Ὑπολογίζεται ὅτι μόνον ἡ ἐλonoσία προεκάλει ἐτησίως ζημίαν 50.000.000 δολλαρίων μὲ 5.000 θανάτους καὶ 40. ἑκατ. ἡμεραργιών. Ἡ θνησιμότης εἶναι τῶρα μηδαμινὴ καὶ τὰ περιστατικὰ τῆς ἐλonoσίας περιωρίσθησαν εἰς 10.20.000 ἐτησίως, ἐναντι 1-2 ἑκατ. τοῦ παρελθόντος. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξετελέσθησαν ἀεροψεκασμοὶ ἐλῶν καὶ ὀρυζάνων συνολικῆς ἐκτάσεως 2.083.700 στρεμμάτων, διατεθέντων ἐκτὸς τῶν ἄλλων μέσων καὶ 12 εἰδικῶν ψεκαστικῶν ἀεροπλάνων.

Ὑδρευσις - ἀποχέτευσις: Διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ὕδρευσεων καὶ τὴν αὐξήσιν τοῦ παρεχομένου ὕδατος, ἰδίᾳ εἰς τὰς μικρὰς Κοινότητας, ἐνισχύθησαν 377 Δήμοι καὶ Κοινότητες χορηγηθέντων ἀναλόγων ἐφοδίων. Ἡ συνολικὴ ἀξία αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 15.500.000 δραχμῶν. Ποσὸν 21.000.000 δραχμῶν διετέθη διὰ τὴν σύνταξιν σχεδίων ἀποχετεύσεων, καταπολέμησιν μυιῶν, μετεκπαίδευσιν ἐποπτῶν ἐξυγιάσεως κ.λ.π. Διὰ τὸ πρόγραμμα μικρῶν κοινωφελῶν ἔργων ἔχει ἐγκριθῇ συνολικὴ πίστωσις 62.020.000. Ἐκ τῶν πιστώσεων τούτων, ποσοστὸν 10-50% ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, διατίθεται ἀπὸ τὰ νομαρχιακὰ συμβούλια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐξυγιατικῶν ἔργων.

Φυματίωσις: Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1952 μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1954 ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑρεύνης Νοσημάτων Θώρακος 180.804 μικροακτινογραφίαι, 10.172 ἀκτινογραφίαι, 2.977 τομογραφίαι καὶ 2.344 ἀκτινοσκοπήσεις. Εἰς τὰ διάφορα ἀντιφυματικά ἱατρεῖα, ἐξητάσθησαν περὶ τὰς 16.000 ἀτόμων,

ἐκ τῶν ὁποίων εὐρέθησαν πάσχοντα ἐκ φυματιώσεως 2.400 περίπου. Καταβάλλονται δὲ σύντονοι προσπάθειαι διὰ τὴν δημιουργίαν νέων ἰατρείων εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ Θράκην. Ὁ ἀντιφυματικός ἐμβολιασμός συνεχίσθη μὲ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν. Τὰ κινητὰ συνεργεῖα καὶ οἱ μόνιμοι σταθμοὶ ἐνεβολίασαν 200.000 περίπου ἄτομα ἡλικίας 1-20 ἐτῶν. Παρὰλλήλως διεφώτισαν καὶ διεπαιδαγώγησαν τὸ Κοινὸν ἐπὶ τῶν θεμάτων τῶν σχετιζομένων μὲ τὴν πρόληψιν καὶ τὴν διάγνωσιν τῆς ἐπαράτου νόσου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν θεραπείαν, μεγίστη κατεβλήθη προσπάθεια διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν σανατοριακῶν κλινῶν καὶ τὴν λειτουργίαν νέων σανατορίων. Τὸ σύνολον τῶν προστεθεισῶν κλινῶν ἀνῆλθεν εἰς 550, ἐξ ὧν 150 εἰς τὸ σανατόριον τῆς Σπάρτης καὶ 200 εἰς τὸ σανατόριον Λαμίας.

Ἡ κίνησις τῶν ἀσθενῶν κατὰ τὴν διετίαν ἔχει ὡς ἑξῆς: Εἰς τὰ ἀνὰ τὴν χώραν σανατόρια εἰσῆλθον περὶ τοὺς 7.500 ἀσθενεῖς, ἐξῆλθον ἰαθέντες ἢ κλινικῶς βελτιωθέντες 6.200 καὶ ἀπεβίωσαν 990.

Τὰ νοσοκομεῖα τῶν πασχόντων ἐκ φυματιώσεως ὁστῶν ἐνοστήλευσαν κατὰ τὴν διετίαν 1.245 ἀσθενεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξῆλθον ἰαθέντες ἢ βελτιωθέντες 1.184 καὶ ἀπεβίωσαν 2.

Εἰς τὰ ὑγειονομικὰ κέντρα καὶ σανατόρια, διετέθησαν 339.000 γραμμάρια στρεπτομυκίνης, 5.364.000 διανικοτύλης, 1.392.000 δισκία Π.Α.Σ. καὶ 400 γραμμάρια κόνεως ἐξ αὐτοῦ.

★ ★ ★

Κατὰ τὴν διετίαν, διηνηργήθησαν ἐμβολιασμοὶ 584.818 ἀτόμων δι' ἀντι-τυφικοῦ ἐμβολίου, 146.559 δι' ἀντιδιφθεριτικοῦ, 319.843 διὰ δαμαλίδος καὶ 14.837 δι' ἀντιλυσσικοῦ. Παρὰλλήλως, καὶ κατὰ τὰς δύο ἐκ τῶν σεισμῶν τρομακτικὰς περιπετείας τῆς χώρας, δηλαδὴ τῶν σεισμῶν τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς Θεσσαλίας, ἐλήφθησαν ραγδαίως τοιαῦτα προληπτικὰ μέτρα, ὥστε οὐδεμία

Ἐπιδημικαὶ νόσοι

ἐπιδημία νὰ ἐκδηλωθῇ, παρὰ τὰς δημιουργηθείσας ἄκρως ἐπικινδύνους συνθήκας. Ὡς πρὸς τὴν ἐπιδημίαν τῆς πολιομυελίτιδος, ἣτις ἐσημειώθη εἰς Βόρειον Ἑλλάδα κυρίως, μὴ ὑπάρχοντος προληπτικοῦ ἐμβολίου, διεφωτίσθη πλήρως τὸ Κοινὸν περὶ τῶν ὅρων διαφυλάξεως τῶν τέκνων του καὶ ἐδημιουργήθησαν εἰδικοί θάλαμοι εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Παίδων Ἀθηνῶν καὶ Λοιμωδῶν Νόσων Θεσσαλονίκης, ὅπου εὔρον περίθαλψιν ὅλοι οἱ μικροὶ ἀσθενεῖς.

Ψυχικὰ νοσήματα: Ἡ δυσαναλογία κλινῶν ἐν σχέσει μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ψυχοπαθῶν ἀποτελεῖ πάντοτε πρόβλημα πολὺ ὄξύ, καθόσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ψυχοπαθῶν βαίνει αὐξανόμενος, χωρὶς νὰ καταστῇ ἐκ παραλλήλου δυνατόν νὰ αὐξηθοῦν αἱ κλῖναι, παρὰ μόνον κατὰ μικρὸν ποσοστὸν. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τούτου, ἀπεφασίσθη ὅπως προσωρινῶς εἰσάγονται εἰς τὰ ψυχιατρεῖα μόνον οἱ ἐπικίνδυνοι ψυχοπαθεῖς. Ἐχρησιμοποιήθησαν ἐπίσης ἐγκαταστάσεις τοῦ Δημοσίου Λοιμοκαθαρτηρίου, ὅπου νοσηλεύονται 360 ἡσυχοὶ ἀσθενεῖς. Ἡδη, μελετᾶται ἡ δημιουργία ἀποικίας ψυχοπαθῶν εἰς τὴν Μακρόνησον, ἡ ὁποία θὰ περιλάβῃ περὶ τοὺς 2.000 ἀσθενεῖς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κλινῶν εἰς τὰ δημόσια ψυχιατρεῖα τῆς χώρας ἠυξήθη κατὰ τὴν διετίαν κατὰ 820.

Ἀφροδίσια νοσήματα: Εἰς τὰ διάφορα νοσοκομεῖα τῆς χώρας καὶ τὰ ἀντιαφροδισιακὰ ἰατρεῖα ἐξητάσθησαν 79.502 πάσχοντες ἐξ ἀφροδισίων νοσημάτων, ἐγένοντο δὲ 273.949 θεραπείαι. Κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς διετίας, ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία ἠδυνήθη νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς εἰς τὸν τομέα αὐτὸν, κατόπιν ἐπιτυχοῦς δράσεως τῶν ἀντιβιοτικῶν φαρμάκων.

Τ ρ ά χ ω μ α : Ήρχισεν λειτουργοῦν τὸ Ἰδρυθὲν νοσηλευτήριον τραχτικῶν παίδων ἐν Θήρᾳ, διαθέτον 100 κλίνας, καὶ Ἰδρύθησαν 5 ἀντιτραχωμα ἰατρεῖα εἰς ἰσαριθμὰ χωρία τῆς νήσου. Ἐπίσης, ἤρχισε λειτουργοῦν ἀντιχωματικὸν ἰατρεῖον εἰς τὸ Λαύριον. Εἰς τὰ 57 ἐν λειτουργίᾳ ἀντιτραχωμα ἰατρεῖα, ἀπὸ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952 μέχρι Νοεμβρίου 1954, ἐγένε 1.411.179 θεραπείαι εἰς ἀσθενεῖς πάσχοντας ἀπὸ τράχωμα καὶ ἄλλα ὀφθαλλογικὰ νοσήματα.

★ ★ ★

Ἐπὶ συνόλου κρατικῶν, δημοτικῶν καὶ ἰδιωτικοῦ δικαίου γενικῶν νοσομείων, διετίθεντο εἰς τὸ 1952 συνολικῶς κλῖναι 7.850, ἐπὶ δὲ συνόλου 5 μαιευτρίων κλῖναι 420. Ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συνηγερμοῦ, ἐπεδιώχθη κατὰ τρόπον συστηματικὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν διοργάνωσις ἐν γένει τῆς ἰατρικῆς ἀντιλήψεως τῆς χώρας, διὰ τῆς λειτουργίας **ἱατρικῆ καὶ νοσηλευτικῆ περίθαλψης** νέων νοσοκομείων ἢ ἐπεκτάσεως ὑπαρχόντων προσετέθησαν 200 κλῖναι εἰς τὰ νοσοκομεία καὶ 50 εἰς τὰ μαιευτήρια. Ἐκ τῶν προγραμματισμένων 337 κοινοτικῶν ἰατρειῶν, λειτουργοῦν ἤδη 162, τοποθετημένων ἰσαριθμῶν ἰατρῶν κυρίως ἐκ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν μεγαλοπόλεων. Οὕτω, ἐπετεύχθη διπλοῦς σκοπός, τὸ μὲν διότι 162 ὁμάδες ὀρεινῶν καὶ ἀπομεμακρυσμένων κοινοτήτων ἀπέκτησαν μονίμως ἰατρὸν, τὸ δὲ διότι σεβαστὸς ἀριθμὸς ἰατρῶν ἀπεσυμφορήθη τοῦ κέντρου καὶ τῶν μεγαλοπόλεων.

Ἐκ τῶν 111 κοινοτικῶν ὑγειονομικῶν σταθμῶν Ἰδρύθησαν 47, καὶ 13 δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ νοσοκομεία ὑπήχθησαν ὑπὸ κρατικὸν ἔλεγχον, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὁμοιομόρφου λειτουργίας των καὶ τῆς ἐπιστημονικωτέρας ὁργανώσεώς των.

Διὰ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ ὅλων τῶν νοσηλευτικῶν ἰδρυμάτων, τῶν λειτουργούντων μερίμνη τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ἐλήφθησαν ὅλα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἐγγυῶνται τὴν ἀδιάβλητον ἐκλογὴν τῶν ἱκανοτέρων. Τὰ ἰδρύματα αὐτὰ, πλαισιοῦμενα συντόμως διὰ τοῦ ἀναγκαίου καὶ καταλλήλου ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ, θὰ ἀποκτήσουν πλήρως τὴν ἀπὸ ἐπιστημονικῆς πλευρᾶς ἐμπιστοσύνην καὶ συμπαραστάσιν τοῦ πληθυσμοῦ.

Νοσηλευτικὸν προσωπικὸν - φαρμακεία: Ἰδιαιτέρα σημασία ἀπεδόθη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ κατάρτισιν καταλλήλου νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ.

Σχολαὶ νοσοκόμων μονοετοῦς φοιτήσεως Ἰδρύθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τριετοῦς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐπίσης, σχολὴ νοσοκόμων βοηθητικοῦ προσωπικοῦ μονοετοῦς φοιτήσεως, παρὰ τῷ Θεραπευτηρίῳ «Εὐαγγελισμός».

Προστατευτικὰ μέτρα ἐλήφθησαν ὑπὲρ τῶν ἐφέδρων φαρμακοποιῶν, οὕτως ὥστε ὅλαι αἱ κενοῦμεναι θέσεις τῶν φαρμακείων νὰ παραχωροῦνται ἐφ' ἐξῆς εἰς αὐτοὺς. Τὰ φαρμακεία τὰ ἔχοντα εὐρὺν κύκλον ἐργασιῶν, ὑπεχρεώθησαν νὰ προσλαμβάνουν ἀνάλογον ἀριθμὸν ἐπιστημόνων φαρμακοποιῶν.

Ἀνασυντάσσεται ἤδη ἡ νομοθεσία περὶ φαρμακείων, φαρμακοαποθηκῶν, ἐργοστασίων καὶ ἐργαστηρίων φαρμακευτικῶν προϊόντων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νέων συνθηκῶν αἵτινες ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Καθωρίσθησαν τὰ ποσοστὰ κέρδους τῶν εἰσαγωγέων φαρμακευτικῶν προϊόντων καὶ ἀπεφασίσθη γενικὴ ἀναθεώρησις τῆς διατιμῆσεως τῶν φαρμακευτικῶν ἰδιοσκευασμάτων τῶν ἐγχωρίων καὶ τῆς ἁλλοδαπῆς.

Ύγειονομική διαφώτισις: Εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ πληθυσμοῦ ἰδίᾳ τῆς ὑπαίθρου, ἐπὶ ὑγειονομικῶν θεμάτων, ἀπεδόθη ἐπίσης σημασία, καὶ διὰ πρῶτην φορὰν κατηρτίσθη λεπτομερὲς πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἐφαρμοζόμενον προαιρετικῶς. Εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν ἐγένοντο 247 προβολαὶ κινηματογραφικῶν ταινιῶν ὑγειονομικοῦ περιεχομένου μετὰ 366.600 θεατὰς. Ἐκ τῶν ἐκθέσεων προκύπτει ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων παρηκολούθησαν μετὰ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον τὰς σχετικὰς ταινίας καὶ ἐξέφρασαν τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν ὅπως τὸ κινηματογραφικὸν συνεργεῖον ἐπισκέπτεται κατὰ τὸ δυνατόν τακτικῶς τὰ χωρία. Ἐξ περιφερειακὰ ὑγειονομικὰ κέντρα ἐφωδιάσθησαν διὰ κινηματογραφικῶν μηχανῶν προβολῆς καὶ ἐπετεύχθη ἡ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προμήθεια καταλλήλων ταινιῶν. Τέλος, διὰ τοῦ ἡμερησίου Τύπου, ἐπεδιώχθη ἐνημέρωσις τοῦ Κοινοῦ ἐπὶ παντὸς ἀνακύπτοντος ὑγειονομικοῦ θέματος καὶ ἐδόθησαν εἰς αὐτὸ συμβουλαὶ καὶ ὁδηγίαι εἰς τὰς περιπτώσεις ἐμφανίσεως νόσων ὑπὸ ἐπιδημικὴν μορφήν. Ἐντυπὰ ἐξετυπώθησαν εἰς ἑκατομμύρια τεμαχίων, ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαὶ ὠργανώθησαν καὶ ἐκθέσεις ἐπὶ ὑγειονομικῶν θεμάτων.

Ύγειονομικὰ κτίρια. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τεχνικοῦ προγράμματος δημοσίας ὑγείας, εἶχεν ἀναληφθῇ κατὰ τὸν Νοέμβριον 1952 ἡ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἐκτέλεσις μεγάλων ἔργων ἀναφερομένων εἰς ὑγειονομικὰ κτίρια καὶ ἐγκαταστάσεις. Ἐξ αὐτῶν διετέθησαν πιστώσεις ἐκ τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων δραχμῶν 42 ἑκατ. περίπου διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν, τὴν ἐπισκευὴν ἢ τὴν βελτίωσιν διαφόρων κρατικῶν νοσοκομείων, μαειυτηρίων, σανατορίων καὶ ὑγειονομικῶν κέντρων καθ' ὅλην τὴν χώραν.

Ταυτοχρόνως εἰς τὰ νοσηλευτικὰ ἱδρύματα καὶ εἰς τὰς ὑγειονομικὰς ὑπηρεσίας διετέθησαν εἰς μεγάλας ποσότητας ἀντιβιωτικὰ φάρμακα.

Ἀποκατάστασις ἀστῶν προσφύγων: Ἄλυτον ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν παραμένει τὸ θέμα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀστῶν προσφύγων. Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ περαιτέρω ἐξαθλίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τῶν προσφύγων, στεγαζομένων ἀκόμη ἐντὸς ἡμιερεπωμένων παραπηγμάτων ἢ ἐντὸς τρωγλῶν, ἢ συστεγαζομένων εἰς ἀνεπαρκεῖς χώρους. Τὸ πρόβλημα συνίσταται

Κοινωνικὴ Πρόνοια

εἰς τὴν ἀποκατάστασιν 25.000 παραπηγματούχων οἰκογενειῶν, 10.000 συστεγαζομένων καὶ 6.000 δικαιουμένων ἀποκαταστάσεως καὶ στεγαζομένων ἤδη ἐπὶ ἐνοικίῳ. Μετὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν ὑπηρεσιῶν, αὗται προέβησαν γοργῶς, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἔκδοσιν ὀριστικῶν παραχωρητηρίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὸν προγραμματισμὸν ἀνεγέρσεως νέων κατοικιῶν. Προεκρίθη, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν συνθηκῶν, μικτὸν σύστημα περιλαμβάνον εἴτε τὴν ἀνέγερσιν προσφυγικῶν πολυκατοικιῶν, εἴτε τὴν ἀνέγερσιν κατοικιῶν δι' αὐτοστεγάσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς παροχῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως καὶ τεχνικῆς ἐπιβλέψεως ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου. Κατὰ τὴν διετίαν ἐξεδόθησαν 7.462 ὀριστικά παραχωρητήρια, ἐκ τῶν ὁποίων 2.776 διὰ τὴν περιφέρειαν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ 4.686 διὰ τὴν λοιπὴν ἐπικράτειαν. Ἡ ἐκδήλωσις τῆς κυβερνητικῆς στοργῆς καταφαίνεται κυρίως εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, ὅπου κατὰ τὸ ἔτος 1952-1953 διετέθησαν συνολικῶς 50.084.214 δραχμαί. Παρέχεται ἡ ἀπαιτούμενη οἰκονομικὴ δυνατότης ρεαλιστικῆς ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος κατόπιν τῆς ὁποίας καὶ ἀρχεται ἡ ἀνέργεσις νέων προσφυγικῶν κατοικιῶν καθ' ὅλην τὴν χώραν ἀπὸ τὴν Ἀλεξανδρούπολιν καὶ τὴν Ἑδεσσαν μέχρι τῶν Καλαμῶν καὶ τῶν νήσων Χίου καὶ Μυτιλήνης.

Κατὰ τὴν οἰκονομικὴν χρῆσιν 1952-1953, διετέθησαν πιστώσεις ἐκ μὲν

τοῦ λογαριασμοῦ Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος 2.025.344,60, ἐκ δὲ τοῦ λογαριασμοῦ δημοσίων ἐπενδύσεων 2.761.700, ἥτοι σύνολον 4.787.044,60.

Τὰ ποσὰ αὐτὰ διετέθησαν διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν πολυκατοικιῶν καὶ θέας, Πατρῶν καὶ Μυτιλήνης καὶ τὴν αὐτοστέγασιν εἰς Χαλκίδα καὶ Θεσ/λονίκη.

Κατὰ τὴν οἰκονομικὴν χρῆσιν 1953—1954 διετέθη ποσὸν ἐξ ἀμφοτέρων πηγῶν δραχμῶν 30.517.170 δι' ἀποπεράτωσιν πολυκατοικιῶν, τὴν ἀγερσιν νέων καὶ τὴν αὐτοστέγασιν παραπηγματούχων εἰς διάφορα μέρη τῆς χώρας. Κατὰ τὴν τρέχουσαν οἰκονομικὴν χρῆσιν διετέθησαν ἐπίσης πιστώσεως 14.780.000 δραχμῶν.

Εἶναι χαρακτηριστικὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν διὰ τῶν ἀνωτέρω πιστώσεων ἀναγεγερθεῶν κατὰ τὴν διετίαν καθ' ὅλην τὴν χώραν οἰκημάτων, ὡς καὶ ἐκείνων τῶν ὁποῖα ἀπεπερατώθησαν. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1952, αἱ ἀνεγερθεῖσαι καὶ ἀνεγειρόμεναι κατοικίαι ἀνῆλθον εἰς 1.230 εἰς τὴν περιοχὴν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς. Δι' αὐτοστεγασέως εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν 500, δι' αὐτοστεγασέως εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα 132 καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιφέρειας 743. Οὕτω, τὸ σύνολον ἀνῆλθεν 2.605 κατοικίας ἀνεγερθείσας καὶ ἀνεγειρομένας. Μέχρι τέλους δὲ Δεκεμβρίου 1954 τὸ σύνολον ἔφθασε τὸν ἀριθμὸν τῶν 3.055 κατοικιῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον ἐπραγματοποίησε διὰ τὸ πρῶτον ἑξάμηνον 1955 τὴν ἐναρξιν ἀποκαταστάσεως διὰ τοῦ συστήματος τῆς αὐτοστεγασέως τῶν παραπηγματούχων προσφυγικῶν οἰκογενειῶν εἰς τὰς συνοικίας Δουργουτίου, Ἀνω καὶ Κάτω Παλαιῶν Σφαγείων, Κουντουριώτου, Πολυγώνου, Μύλων Παινέστη, Ἀσυρμάτου, περιοχῆς Ἀθηνῶν, καὶ Χατζηκυριακείου Πειραιῶς.

Πρόκειται περὶ ἀνεγέρσεως 2.000 κατοικιῶν διὰ τοῦ συστήματος τῆς αὐτοστεγασέως.

***

Η παροχὴ ἐκτάκτου περιθάλψεως εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τοὺς πληγέντας συνέπεια τῶν καταστρεπτικῶν σεισμῶν τῶν Ἰονίων Νήσων, Θεσσαλονίκης, Φθιώτιδος, Αἰτωλο—Ἀκαρνανίας καὶ Πελοποννήσου, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀναξιοπαθοῦντας ἐν γένει, ἀπήτησε ποσὸν 7.628.939 δραχμῶν. Παραλλήλως, χιλιάδες σκηνῶν, κλινοσκεπασμάτων, τόννοι ἱματισμοῦ καὶ τροφίμων, διετέθησαν διὰ τὴν

Ἀντιμετώπισις θεομηνιῶν περίθαλψιν τῶν κατοίκων τῶν περιφερειῶν ποὺ ἐπλήγησαν. Ἄλλα ποσὰ, δηλαδή 1.405.120 διετέθησαν διὰ συσσίτια τῶν ἀπόρων ἀλητοεπαιτῶν Θεσσαλονίκης καὶ Πειραιῶς, τῆς Στέγης Ἀπόρων Φαλήρου καὶ δι' ἐνίσχυσιν συσσιτίου φοιτητῶν τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτηρίων. Διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ Κέντρου ἀποκαταστάσεως ἀπόρων ἀναπήρων ἀμάχου πληθυσμοῦ, διετέθησαν πιστώσεις 2.615.000. Εἰς τὸ Κέντρον τοῦτο ἐξυπηρετήθησαν κατὰ τὴν διετίαν 1.220 ἀνάπηροι.

Εἰς ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος «Πρόνοια διὰ τῆς ἐργασίας», διετέθησαν πιστώσεις 11.300.000 δραχμῶν καὶ ἐπετεύχθη οὕτω ἡ διάνοιξις νέων ὁδῶν συνολικοῦ μήκους 420 χιλιομέτρων, ἡ συντήρησις παλαιῶν ὁδῶν 920 χιλιομέτρων καὶ εἰργάσθησαν 5.000 ἄτομα.

***

Εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς προνοίας, ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ὑπῆρξε πάντοτε ἀξιόλογος. Χάρis εἰς αὐτὴν ἰδρύθησαν καὶ λειτουργοῦν εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν πλεῖστα ἰδρύματα καὶ σωματεῖα. Τὴν ἰδιωτικὴν αὐτὴν δραστηριότητα

ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνίσχυσε τὸ Κράτος διὰ τῆς διαθέσεως ποσοῦ 10.055.000 δραχμῶν. Τὰ ποσὰ αὐτὰ κατενεμήθησαν εἰς ἱδρύματα παιδικῆς προστασίας, ὅπως **ἱδρύματα ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας** Βρεφοκομεῖα, Παιδικοὶ Σταθμοὶ καὶ Ὁρφανοτροφεία. Πλέον τῶν ἀνωτέρω ποσῶν, τὸ Κράτος συμμετέσχεν εἰς τὰς δαπάνας τῆς λειτουργίας τῶν 6 Πρεβαντορίων ποὺ ἱδρύθησαν με ἐπικουρίαν ξένων ὁργανώσεων καὶ ἰδιωτικῶν ὁργανισμῶν 1.700.000 κατὰ τὸ ἔτος 1953—1954. Προωθήθη ἡ λειτουργία Πρεβαντορίου εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ προετοιμάζεται ἡ ἱδρυσις ἑτέρου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Διὰ τὴν λειτουργίαν 67 παιδικῶν κατασκηνώσεων εἰς ὁλόκληρον τὴν χώραν διετέθησαν κατὰ τὸ 1953, 15.000.000 δραχμῶν καὶ ἐξυπηρετήθησαν 35.000 ἐργαζόμενοι νέοι καὶ νεάνιδες 14—19 ἐτῶν ὡς καὶ ἄπορα ἀσθενικὰ παιδιὰ. Κατὰ τὸ 1954 διετέθησαν διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν 17.000.000 δραχμῶν. Ἐνισχύθησαν ἐπίσης ἡ Λέσχη Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ, τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Προστασίας Ἐργαζομένου Παιδιοῦ, ἡ Σχολὴ Κωφάλαων καὶ Τυφλῶν, αἱ δύο Σχολαὶ Τυφλῶν εἰς Ἀθήνας καὶ Θεσσαλονίκην, τὰ ἱδρύματα ἐπαγγελματικῆς κατάρτισεως ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν παιδιῶν, 16 Γηροκομεῖα, ἀνὰ τὴν χώραν, τὸ Ἄσυλον Ἀνιάτων κ.λ.π.

Τὸ κυριώτερον ὄργανον τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀσκήσιν τῆς προστασίας τῆς μητρότητος καὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εἶναι τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Ἀντιλήψεως (Π.Ι.Κ.Π.Α.). Διὰ τοῦ ἱδρύματος τούτου, προστατεύονται ἡ μητέρα καὶ τὸ βρέφος εἰς τὰ ἀστικά κέντρα. Ἐκατοντάδες χιλιάδες παιδιῶν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἐξητάσθησαν εἰς τὰ ἀνὰ τὸ Κράτος 111 Πολυϊατρεῖα, τοὺς 67 σταθμοὺς ἐπιτόκων, τοὺς 117 συμβουλευτικούς σταθμοὺς βρεφῶν, τὰ κινητὰ στοματολογικὰ ἱατρεῖα κλπ. Ἐλειτούργησαν ἐπίσης κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικόν, περιθάλψαντα δεκάδες χιλιάδες παιδιῶν, τὰ ἀναρρωτήρια, τὰ νοσοκομεῖα φυματιῶντων παιδιῶν, τὰ νηπιαγωγεῖα, αἱ εἰδικαὶ ἐστίαι, ἡ ὁργάνωσις προστασίας ἀπόρων παιδιῶν τῆς οἰκογενείας, αἱ σχολαὶ προσωπικοῦ κλπ. Τὸ σύνολον τῶν δαπανῶν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δράσεως τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος ἀνῆλθεν εἰς 13.000.000 δραχμῶν.

★ ★ ★

Σπουδαιοτάτην ἐκδήλωσιν τῆς κρατικῆς δραστηριότητος ἀπετέλεσε κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη ἡ προστασία τοῦ παιδιοῦ λόγω τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς ὀξύτητος τοῦ προβλήματος. Αἱ στατιστικαὶ ἐρευναι ἀνεβίβασαν τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀρφανῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς 350.000, ἥτοι εἰς τὸ 1)8 τοῦ συνόλου τῶν παιδιῶν τῆς χώρας. Αἱ πιστώσεις, αἱ ὁποῖαι διετέθησαν κατὰ τὴν διετίαν ἀνῆλθον

Κρατικὴ προστασία τοῦ παιδιοῦ εἰς 67.533.000 δραχμῶν, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν παντοιοτρόπως ἐνισχυθέντων παιδιῶν εἰς 12.189 ἐτησίως. Αἱ πιστώσεις αὗται διετέθησαν εἰς ἔθνικα ὀρφανοτροφεία καὶ οἰκοτροφεία εἰς ἔθνικοὺς παιδικοὺς σταθμοὺς, εἰς ἀγροτικά νηπιαγωγεῖα, εἰς ἀγροτικὰς μεταβατικὰς οἰκογενειακὰς σχολὰς κλπ. Εἰς τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν περιλαμβάνονται αἱ πιστώσεις αἱ διατεθεῖσαι ὑπὸ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Δωδεκανήσου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐράνου Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος. Ἡ βοήθεια συνίσταται εἰς μηνιαίαν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀπροστατευτῶν παιδιῶν καὶ εἰς παρακολούθησιν, συμπαράστασιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν οἰκογενειῶν των. Πρόγραμμα ἀπροστατευτῶν παιδιῶν ἐφηρμόσθη κατὰ τὸ 1950 εἰς 3.500 κοινότητας, τὸ 1951 εἰς 4.000 κοινότητας, τὸ 1952 εἰς 5.000, τὸ 1953 εἰς 5.500 καὶ τὸ 1954 εἰς 6.073.

★ ★ ★

Κατά την τελευταίαν διετίαν, τὸ Ὑπουργεῖον Προνοίας περιέθαλψε ἀφικθέντας ἐκ τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος πρόσφυγας καὶ ἐξακολουθεῖ ἔχει ὑπὸ κρατικὴν ἀντίληψιν συνολικῶς περί τὰς 4.000 άτομα. Ἡ περίθαλψις ἀφορᾷ παροχὴν στέγης, συσσιτίου, ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως, διαρῶν βοηθημάτων, με ἐξεύρεσιν ἐργασίας καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴν ἀναπροσαρμογήν. Σχολαὶ ἰδρύθησαν διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν προκατάρτισιν καὶ τὴν ἐκμάθησιν τέχνης.

Περίθαλψις νεοπροσφύγων

Εἰς 6.000 ἀνῆλθον οἱ πρόσφυγες οἱ προερχόμενοι ἐκ Βορείου Ἠπείρου. Κούτοι ἔτυχον ἀναλόγου περιθάλψεως. Κατὰ τὸ 1954 ἐγένετο ἐπαναπατρισμὸς ὁμήρων ἐκ τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος. Οὗτοι εἶναι 3.564 καὶ ἀπητήθη δαπάνη 18.000.000 δραχμῶν. Προβλέπεται ὅτι 9.000.000 εἰσέτι θὰ διατεθοῖ διὰ περίθαλψιν ἐπαναπατριζομένων ὁμήρων.

Αἱ ἀρμόδιαι ὑπηρεσίαι ἀπασχολήθησαν ἰδιατέρως μετὰ τὸ ἐκκρεμοῦν ἐπὶ 35 περίπου ἔτη θέμα τῶν ἰδιωτικῶν ἐκτάσεων, αἱ ὁποῖαι κατελήφθησαν ἀπὸ προσφυγικὰ παραπήγματα. Δι' εἰδικοῦ νόμου ἱκανοποιήθησαν οἱ πρόσφυγες, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι παραπήγματα ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἐκτάσεων, ὅσον καὶ οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν. Παραλλήλως, ἡ χρηματοδότησις τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν ἐκ τοῦ πολέμου καὶ συμμοριτισμοῦ καταστραφεισῶν οἰκῶν εἶχε διακοπῇ πρὸ τοῦ 1952-1953

Λαϊκὴ κατοικία

λόγω τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας. Ἐν τῷ μεταξύ, πολλαὶ οἰκίαι εἶχον παραμείνει ἡμιτελεῖς καὶ ἐκινδύνευον νὰ καταρρεύσουν. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως, ἀπεφασίσθη ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τῆς αὐτοστεγάσεως. Ὁ ἔρανος «Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχιῶν», διέθεσε ποσὸν 16.000.000 δραχμῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ὑλικά τοῦ Δημοσίου διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν οἰκῶν. Τὸ ποσὸν ὑπελογίσθη εἰς 8.550 δραχμὰς κατὰ κατοικίαν καὶ συνολικῶς κατὰ τὴν διετίαν ἀποπερατώθησαν 13.245 κατοικίαι. Οἱ ἰδιοκτῆται συνέβαλον διὰ προσωπικῆς ἐργασίας εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν οἰκῶν τῶν.

Ἡ συμβολὴ τῶν αὐτῶν ὑπολογίζεται εἰς 43%, ἐνῶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Δημοσίου εἰς 57%.

Κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953-1954, διετέθη διὰ τὴν στέγασιν τῶν πολεμοπαθῶν καὶ συμμοριοπλήκτων ποσὸν 28.900.000 δραχμῶν. Ἐξ αὐτοῦ, διετέθησαν μόνον 14.736.000 λόγω τοῦ ὅτι ἡ χρηματοδότησις τοῦ προγράμματος ἤρχισε τελευταίως. Προβλέπεται ὅτι, μετὰ τὸ σύνολον τῆς πίστώσεως, θὰ παρασχεθῇ ἐνίσχυσις διὰ τὴν κατασκευὴν 336 οἰκισμῶν εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι εἰς τὰς ἀκριτικὰς περιοχάς.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ζημιῶν ποὺ προεκλήθησαν ἀπὸ σεισμούς, ἀπεφασίσθη ἡ δωρεὰν παροχὴ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως ἐκ δραχμῶν 9.000 κατὰ κατοικίαν. Τοῦτο ἴσχυσε διὰ τοὺς σεισμοπαθεῖς Λευκάδος, Λέσβου, Ναυπακτίας καὶ Ἰωαννίνων. Μετὰ τοὺς σεισμούς τοῦ θέρους τοῦ 1952 καὶ μέχρι σήμερον, ὑπελογίσθη ὅτι 10.500 κατοικίαι ὑπέστησαν βλάβας καὶ ἐξ αὐτῶν 2.500 κατεστράφησαν ὁλοκληρωτικῶς. Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν δὲν περιλαμβάνονται αἱ ζημίαι εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους, τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Φθιώτιδα.

Ἐνώπιον τοῦ μεγέθους τοῦ προβλήματος, ἐκρίθη ὅτι δὲν ἦτο πλέον δυνατὴ ἡ δωρεὰν παροχὴ οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως. Οὕτω, ἀπεφασίσθη νὰ ἐφαρμοσθῇ σύστημα αὐτοστεγάσεως μετὰ παροχὴν δανείου μέχρι 12.000 δραχμῶν διὰ τοὺς

ἀγροτικούς πληθυσμούς καὶ μέχρι 30.000 διὰ τοὺς ἀστικούς. Τὸ δάνειον τοῦτο ἐξοφλεῖται τοκοχρεωλυτικῶς εἰς μίαν 20ετίαν πρὸς 4 %.

Πρὸς χρηματοδότησιν τοῦ προγράμματος τούτου διετέθη πίστωσης 9.000.000 δραχμῶν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ δάνειον τῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς, ἐγγυήσει τοῦ Κράτους, 25.000.000. Ἐκ τῶν πιστώσεων τούτων 31.350.000 διετέθησαν διὰ τοὺς σεισμοπλήκτους καὶ 1.950.000 διὰ τοὺς πλημμυροπαθεῖς καὶ τοὺς ὑποστάντας ζημίας ἐκ κατολισθήσεων. Τὸ ὑπόλοιπον παρέμεινεν ἀδιάθετον διὰ ἀπροβλέπτους δαπάνας. Τὰ ποσὰ διατέθησαν εἰς σεισμοπλήκτους Ἀχαΐας, Κορινθίας, Λευκάδος, Αἰτωλο-Ἀκαρνανίας, Ἡλείας, Λέσβου, Χίου, Μεσσηνίας καὶ Ξυλοκάστρου. Ἐπίσης εἰς τοὺς πλημμυροπαθεῖς τῶν περιοχῶν Καρδίτσας, Λαρίσης, Σερρῶν, Ἀχαΐας, Ἰωαννίνων καὶ Πιερίας.

Ποσὸν 2.250.000 διετέθη διὰ προγράμματα λαϊκῆς κατοικίας εἰς τὰς πόλεις Ναούσης καὶ Ἐδέσσης, εἰς τὰς ὁποίας, λόγῳ τῶν γενομένων καταστροφῶν, τὸ στεγαστικὸν πρόβλημα ἦτο ὀξύτατον. Εἰδικαὶ πιστώσεις διετέθησαν διὰ τὴν στέγασιν προσφύγων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀπαλλοτριώσεων κ.λ.π.

§

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΠΑΠΑΓΟΣ, όμιλών προεκλογικῶς πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὑπεσχέθη πραγματικὴν δικαιοσύνην καὶ ἴσην μεταχείρισιν τῶν πολιτῶν ἔναντι τῶν Νόμων. Πιστὴ εἰς τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Προέδρου τῆς, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἔστρεψεν ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν τὴν προσοχὴν τῆς καὶ πρὸς τὴν Δικαιοσύνην, διὰ τὴν πραγματικὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ. Ὁ ἀδικούμενος πολίτης ποῦ κατέφυγεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Δικαιοσύνην, ἔπρεπεν, ἀφοῦ ὑποστῇ μίαν ἀφάνταστον ταλαιπωρίαν, νὰ ἀμφιβάλλῃ ἐὰν θὰ τοῦ ἀπεδίδετο τὸ δίκαιον. Σήμερον, δύο ἔτη μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Συναγερμοῦ, τὰ πάντα ἔχουν μεταβληθῇ καὶ καθημερινῶς τὰ πάντα ἀπλοποιοῦνται πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ταχείας καὶ πραγματικῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ πολίτου.

Τὰ ἔνδικα μέσα ἔχουν τεθῇ με κάθε δυνατότητα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἑλλήνος πολίτου ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του ἀδικούμενον ἀπὸ οἰανδήποτε αἰτίαν.

Μία ἀπὸ τὰς πρώτας φροντίδας τῆς Κυβερνήσεως, ἦτο ἡ παροχὴ εἰδικοῦ ἐπιδόματος εἰς τοὺς δικαστικούς λειτουργούς. Διὰ τοῦ ἐπιδόματος αὐτοῦ ἐπετεύχθη μία πραγματικὴ βελτίωσις τῆς οἰκονομικῆς κατάστασεως τῶν δικαστικῶν, ἡ ὁποία δὲν ἦτο μόνον δικαία, ἀλλὰ ἐπεβάλλετο ἀπὸ συνθήκας πραγματικάς. Ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν ὀργανικῶν θέσεων τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ ὑπαλλήλων—ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τῶν Δικαστηρίων—ἀπετέλεσεν ἐπίσης κύριον μέλημα τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης. Διωρίσθησαν ἤδη κατόπιν διαγωνισμοῦ 24 ἑμμισθοὶ πάρεδροι καὶ γίνονται ἐνέργειαι διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν 110 κενῶν ὀργανικῶν θέσεων. Ἐν τούτοις, παρὰ τὰ ὑπάρχοντα κενὰ εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον, ὅλα τὰ Δικαστήρια τοῦ Κράτους ἐλειτούργησαν καλῶς κατὰ τὴν διετίαν, ἐκτὸς τῶν Δικαστηρίων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Θεσσαλονίκης, τὰ ὁποῖα παρὰ τὴν φιλότιμον προσπάθειαν τῶν δικαστικῶν καὶ λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιβαρύνσεώς των, ἐσημείωσαν καθυστέρησιν εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς Δικαιοσύνης. Μετὰ τὴν διαπίστωσιν αὐτὴν ηὐξήθη ὁ ὀργανικὸς ἀριθμὸς τῶν Ἐφετῶν Ἀθηνῶν κατὰ 4, ὀρισθέντος τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ εἰς 56 καὶ τῶν Πρωτοδικῶν κατὰ 11, ὀρισθέντος τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ εἰς 111. Οὕτω, ἐπέρχεται σοβαρὰ ἐνίσχυσις τῶν Δικαστηρίων Ἀθηνῶν, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀπρόσκοπτος λειτουργία των. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ηὐξήθη κατὰ 30 θέσεις, πρὸς ταχείαν διεκπεραίωσιν καὶ ἀντιγραφὴν τῶν ἀποφάσεων, ἡ ὁποία καθυστερεῖ ἐπὶ μῆνας πρὸς μεγίστην βλάβην τῶν συμφερόντων τῶν διαδίκων καὶ τοῦ γοήτρου τῆς Δικαιοσύνης.

Εν συνεχείᾳ ἐλήφθη νομοθετικὴ πρόνοια τόσον ὑπὲρ τοῦ δικηγορικοῦ κόσμου, ὅσον καὶ ὑπὲρ τῶν συμβολαιογράφων, με κύριον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κα-

λυτέραν καὶ ταχυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν πολιτῶν τῶν προσφευγόντων εἰς δικαστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ συσταθεῖσα εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, διὰ συντόνου ἐργασίας 4 μηνῶν, ἐπεράτωσε τὸ ἔργον τῆς ἐκπονήσεως τοῦ νέου κώδικος τῶν δικηγόρων. Ἡδη ὁ κώδιξ ἔχει λάβει νομικὴν ἰσχὺν καὶ δι' αὐτοῦ ἐπιδιώκεται ἡ ἐπαναδημιουργία μιᾶς ὁμοιογενοῦς δικηγορικῆς τάξεως. Προβλέπεται ἡ ἀνανέωσις τοῦ Σώματος διὰ νέων δικηγόρων, οἱ ὅποιοι θὰ εἰσέρχωνται εἰς αὐτὸ εὐθύς μετὰ τὰς σπουδὰς τῶν καὶ οἱ ὅποιοι θὰ ἐμποτισθοῦν μετὰ τὰς παραδόσεις τοῦ Σώματος. Ὁ νέος κώδιξ προβλέπει ὅριον ἡλικίας εἰσόδου τῶν δικηγόρων εἰς τὸ Σῶμα κατ' ἀνώτατον ὅριον τὸ 35ον ἔτος. Ἐπίσης ὅριον ἡλικίας ἐπαναδιορισμοῦ τὸ 50ὸ καὶ ἀποκλεισμόν ἐπαναδιορισμοῦ εἰς περίπτωσιν ποὺ ὁ δικηγόρος ἀπομακρυνθῇ τοῦ Σώματος ὑπὲρ τὴν πενταετίαν. Ἐπεδιώχθη ἐπίσης ἡ δημιουργία σταθερῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν ἀποσυμφόρησιν τοῦ Σώματος διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ προσελεύσεως συνταξιούχων ἐξ ἄλλων ἐπαγγελμάτων.

Ἡ κυβερνητικὴ φροντίς ἐξεδηλώθη καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξυψώσεως τῶν συμβολαιογράφων. Διὰ τοῦ νόμου ἐπετράπη, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ διορισμὸς γυναικῶν ὡς συμβολαιογράφων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ παράστασις τῶν γυναικῶν ὡς μαρτύρων κατὰ τὴν σύνταξιν συμβολαιογραφικῶν πράξεων. Τὸ μέτρον ἐκρίθη ἀπαραίτητον, διότι ἐπαγιάθη παρὰ τῇ κοινῇ ἡ γνώμη περὶ τῆς ὠριμότητος τῆς γυναικὸς διὰ τὴν ἀνάληψιν τοιούτων ἔργων.

Πλείστα νομοθετήματα δικονομικῆς φύσεως, ἀποβλέποντα εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ, ἐψηφίσθησαν καὶ ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν μετὰ ἀποτελέσματα αἰσθητά.

★ ★ ★

Ἡ ἀπονομή τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἀπαιτεῖ μόνον καλοὺς νόμους καὶ ἀρίστους δικαστάς, ἀλλὰ καὶ εὐπρεπῆ ἐμφάνισιν τῶν δικαστικῶν μεγάρων καὶ τῶν αἰθουσῶν. Συνεπεία τῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἀνταρσίας, τὰ πλείστα τῶν δικαστικῶν κτιρίων εἶχον ἐρειπωθῆ καὶ τὰ ἐπιπλά εἶχον διαρπαγῇ ἢ καταστροφῇ. Διὰ τὸν εὐπρεπισμόν των καὶ τὸν ἐφοδιασμόν των διὰ τῶν ἀπαραιτήτων ἐπιπλῶν, ἡ Κυβέρνησις διέθεσε κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ὅκονομικὰ ἔτη δραχμὰς 1.145.543. Ἐπίσης, διὰ τὴν ἐπίπλωσιν τῶν δικαστικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ ὁποία παρουσίαζεν ἐπὶ τραγικὴν κατάστασιν, ἐπεβλήθη διάθεσις πιστώσεων ἐκ τῶν εἰδικῶν Ταμείων καὶ ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν διετέθησαν κατὰ τὸ ἴδιον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ μὲν τὸν προϋπολογισμόν 700.000 δραχμαί, ἀπὸ δὲ τὰ εἰδικὰ Ταμεῖα 864.474 δραχμαί. Μετὰ τὴν διάθεσιν τῶν πιστώσεων αὐτῶν ἐσημειώθη σημαντικὴ βελτίωσις ἀπὸ ἀπόψεως κτιρίων καὶ ἐπιπλώσεων.

Ἡ μεγάλη κίνησις τῶν φυλακῶν, ἡ σύνθεσις τῶν κρατουμένων ἀπὸ ἀπόψεως βαρύτητος ποινῶν, καὶ ἐπὶ πλέον ἡ κράτησις πλείον τῶν 4.000 κομμουνιστῶν, χαρακτηρίζουν τὴν κοινωνικὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐθνικὴν σημασίαν τῆς ὑπηρεσίας τῶν φυλακῶν, ἡ ὁποία ὀφείλει νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὴν βαρυτάτην ἀποστολὴν τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀναπροσαρμογῆς ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐγκληματοῦν.

Εἰς τὴν ὑψηλὴν ταύτην κοινωνικὴν ἀποστολὴν τῆς σωφρονιστικῆς ὑπηρεσίας προσετέθη καὶ ἡ ἐθνικὴ, ὡς ἐκ τῆς κρατήσεώς τῶν κομμουνιστῶν. Διὰ τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἐπιβάλλεται διὰ λόγους ἐθνικῆς ἀσφαλείας εἰδικὴ μεταχείρισις καὶ πᾶσα προσπάθεια διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἐπάνοδος ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερου ἀριθμοῦ ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ ἐθνικοῦ συνόλου. Τὴν 1ην Νοεμ-

βρίου 1952, έκρατούντο εἰς τὰς φυλακὰς 11.443 ἄτομα, μεταξύ τῶν ὁποίων 6.570 κομμουνισταί, 548 δοσίλογοι καὶ διάφοροι ἄλλοι κατηγορούμενοι διὰ χρέη πρὸς τὸ δημόσιον καὶ στρατιωτικὰς παραβάσεις. Περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1954 έκρατούντο 9.339 ἄτομα ἐκ τῶν ὁποίων 42 θανατοποινῖται, 2435 μὲ ποινὴν ἰσοβίου καθείρξεως, 3.976, μὲ ποινὴν προσκαίρου καθείρξεως, 1.945 μὲ ποινὴν φυλακίως καὶ οἱ ὑπόλοιποι ὑπόδικοι ἢ κρατούμενοι διὰ χρέη.

Ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τῶν στοιχείων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κρατουμένων, καταφαίνεται σαφῶς ὅτι ἡ κυβερνητικὴ πολιτικὴ καὶ ἡ ἐμπέδωσις τῆς ἐννόμου τάξεως, συνετέλεσαν εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἐγκληματικότητος εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις.

Τὰ σωφρονιστικὰ καταστήματα ἀναδιωργανώθησαν ριζικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διετίας. Ἐτακτοποιήθη τὸ μισθολόγιον τοῦ προσωπικοῦ τῶν φυλακῶν, συνεπληρώθη ἡ ὀργάνωσις τοῦ νοσοκομείου κρατουμένων ἐν Ἀθήναις, τὸ ὅποιον παρέχει πλήρη νοσηλείαν εἰς τοὺς καταδίκους. Ἡ θνησιμότης εἰς τὰς φυλακὰς ἡλαττώθη αἰσθητῶς καὶ ἡ νοσηλεία τῶν κρατουμένων ἐπεταχύνθη πρὸς

Σωφρονιστήρια καὶ γυναικεῖαι φυλακαὶ ὄφελος τῶν ἰδίων καὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ. Εἰς τὸν Ὠρωπὸν ἤρχισεν ἡ ἐνέργεισις ἐνὸς νέου τύ-

που σωφρονιστηρίου, «ἀνοικτοῦ», εἰς τὸ ὅποιον θὰ μεταφέρονται οἱ διανύοντες τὸ τελευταῖον στάδιον φυλακίσεως κρατούμενοι, καὶ οἱ ὅποιοι ἄνευ φρουρήσεως θὰ ἐργάζωνται ἐλεύθεροι εἰς τὸ ἀγρόκτημά του. Ἐν τῷ μεταξύ, εἰς τὰς ἀγροτικὰς φυλακὰς, αἱ ὅποιαι ἤδη τιμοῦν τὸν πολιτισμόν, ὠργανώθησαν εἰδικαὶ ὁμάδες κρατουμένων ἐργαζομένων ἐλευθέρως «ἐπὶ λόγῳ τιμῆς», χωρὶς οὐδὲν νὰ παρατηρηθῇ ἄτοπον. Εἰς τὰς φυλακὰς «Ἀβέρωφ» συνεκροτήθη εἰδικὸν τμήμα διὰ τὴν κράτησιν ὑποδίκων, ἐξασφαλισθέντος ἰδιαιτέρου θαλαμίσκου δι' ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἄτομα πολλάκις καλῆς κοινωνικῆς τάξεως προφυλακιζόμενα, ἐνίστε ἀδίκως, δὲν εἶναι πλέον ὑποχρεωμένα νὰ διαβιοῦν μὲ ἄτομα ἠθικῶς πεπορωμένα. Εἰδικὸν τμήμα ὠργανώθη καὶ εἰς τὰς ἀγροτικὰς φυλακὰς Ἀγυῖας Κρήτης, διὰ τὴν κράτησιν τῶν τοξικομανῶν. Ἐπίσης, ἐπετεύχθη ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν Ἑταιριῶν Προστασίας Ἀποφυλακιζομένων, αἱ ὅποιαι λειτουργοῦν εἰς τὴν ἔδραν ἑκάστου Πρωτοδικείου.

Ἐργαστήρια ὑφαντουργίας καὶ ραπτικῆς ἰδρύθησαν εἰς τὰς γυναικεῖας φυλακὰς Ἀθηνῶν, ὅπου κατασκευάζεται ὁλόκληρος ὁ ἀπαιτούμενος διὰ τὰς φυλακὰς ἱματισμὸς κατὰ τρόπον οἰκονομικώτερον καὶ ἐξασφαλίζοντα συνεχῆ ἐργασίαν εἰς τὰς κρατούμενας γυναῖκας. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἐργαζομένων σήμερον γυναικῶν εἰς τὰς φυλακὰς ἀνέρχεται εἰς 65%.

Τὸ θέμα εἰς τὸ ὅποιον ἐδόθη ἰδιαιτέρα προσοχὴ ἦτο τὸ τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀφορώσης τὴν μεταχείρησιν τῶν ἀμετανοήτων κρατουμένων κομμουνιστῶν. Καθωρίσθησαν, οὕτω, εἰδικαὶ διὰ τοὺς κρατούμενους κομμουνιστὰς φυλακαί. Διεχωρίσθησαν οὗτοι ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καθ' ὃν κρίνονται ἐπικίνδυνοι, ὠργανώθη ἐθνικὴ διαφώτισις καὶ συστηματικὸς ἐλεγχος τῶν

Ἐθνικὴ ἀσφάλεια - Ἀνήλικοι εἰσαγομένων εἰς τὰς φυλακὰς ἐντύπων. Μερὶς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐπετεύχθη ἡ τοποθέτησις ἱερέων εἰς τὰς φυλακὰς. Σημαντικὴ βελτίωσις ἐπῆλθεν εἰς τὰ καταστήματα ἀνηλίκων. Ἡυξήθη ἡ μερὶς τοῦ ἄρτου καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν συσσιτίου. Εἰς τὸ ἀναμορφωτικὸν κατάστημα ἀρρένων, ἐγένετο ἐγκ ατάστασις ἡλεκτρικοῦ πλυντη-

ρίου και ακτινολογικοῦ μηχανήματος και παρεχωρήθησαν εργαλεία δια πλουτισμὸν τῶν ἐργαστηρίων και ἐποπτικά ὄργανα δια τὴν διδασκαλίαν

★ ★ ★

Τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ 1955, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Στρατάρχου Παπά ἐθεώρησεν ὅτι εἶχον ὠριμάσει ὅλαι αἱ συνθήκαι δια τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐξαγθεύσεως προεκλογικῶς πολιτικῆς τῆς λήθης. Διετάχθη ἡ ἀπόλυσις ἀπὸ τὰς φυκὰς ὅλων ἐκείνων τῶν κομμουνιστῶν οἱ ὅποιοι δὲν βαρύνονται μὲ ἐγκληματικὰ πράξεις, ἀλλὰ εἶχον καταδικασθῇ ὑπὸ τῶν Δικαστηρίων δι' ἀπλήν προπαγανδαν. Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐξερχομένων ἐντὸς τριμήνου ἐκ τῶν φυλακῶν κομμουνιστῶν

Ἡ πολιτικὴ τῆς λήθης

ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἀνέλθῃ εἰς 1.500—1.600. Ἡ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν γενναϊόφρονα αὐτὴν χειρονομίαν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ ἀποφυλακιστέοι θὰ ἀποφασίσουν νὰ ἀποβάλουν τὰς πεποιθήσεις, αἱ ὁποῖαι τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὸ φυλακάς, και ὅτι θὰ ἐναρμονισθοῦν πρὸς τὴν μεγίστην νομιμόφρονα πλειοψηφίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ χειρονομία αὕτη τῆς Κυβερνήσεως εἶχε διπλὴν σκοπιμότητα: πολιτικὴν και κοινωνικὴν. Πολιτικῶς ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησεν ὅτι ὠφελε, μετὰ τὴν ἐμπέδωσιν τῆς τάξεως και τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, νὰ ἀπελευθερώσῃ τοὺς μὴ ἐγκληματίσαντας ἐκ τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον καταδικασθῇ εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν λόγοι ὑψίστων ἐθνικῶν συμφερόντων ἐπέβαλον τὴν καταδικήν των. Κοινωνικῶς, ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως ἀποτελεῖ και ἐκφράζει τὴν προσπάθειαν ἐπανόδου εἰς τὰ ἐθνικὰ πλαίσια, και ἐπιστροφῆς εἰς τὴν νομιμόφρονα κοινωνίαν ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ πολιτῶν.

Παραλλήλως ἀποδοτικώτατα ἐργάσθη τὸ Συμβούλιον Χαρίτων. Ἀπὸ τῆς 19ης Νοεμβρίου τοῦ 1952 μέχρι 24.8.1954 ὑπεβλήθησαν 4.739 δικογραφίαι ἀφορῶσαι εἰς 6.641 αἰτήσεις καταδίκων, ἥτοι ἐν συνόλῳ 5.346 δικογραφίαι, ἀφορῶσαι εἰς 7.472 αἰτήσεις. Εἰσῆχθησαν εἰς τὸ Συμβούλιον Χαρίτων 3.648 δικογραφίαι, ἀφορῶσαι εἰς 4.962 αἰτήσεις καταδίκων. Ἐκ τῶν αἰτήσεων τούτων ἐγένοντο δεκταὶ 1.298, γνωμοδοτήσαντος τοῦ Συμβουλίου ὑπὲρ τοῦ μετριασμοῦ ἢ χάριτος τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς, ἢ ὑπὲρ ἄρσεως τῶν ἐκ τῆς καταδίκης συνειπειῶν. Αἱ λοιπαὶ ἀπερρίφθησαν.

Τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ χαρακτηρίζει, εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις, ἡ ταχεῖα και θετικὴ ἐξυτηρέτησις τοῦ πολίτου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι ὑπὸ τοῦ τμήματος Ποινικοῦ Μητρώου ἐξεδόθησαν κατὰ τὸ ἀπὸ 19.11.52 μέχρι 24.8.54 χρονικὸν διάστημα, 40.991 ἀντίγραφα και 71.900 ἀποσπάσματα Π.Μ. Σημειωτέον ὅτι ἐπετεύχθη ἡ αὐθημερόν και μάλιστα ἐντὸς ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων ἐκδοσις τῶν ἀποσπασμάτων Ποινικῶν Μητρώων. Κατὰ τὸ ὡς ἄνω χρονικὸν διάστημα εἰσῆλθον 31.421 δελτία Π.Μ.

Παραλλήλως, αἱ τεχνικαὶ ὑπηρεσίαι τοῦ Ὑπουργείου ἐργάσθησαν ἐντατικῶς δια τὴν ἐκπόνησιν πλήθους μελετῶν, δια τὴν ἀνέγερσιν εἴτε τὴν συμπλήρωσιν δικαστικῶν μεγάρων, φυλακῶν, σωφρονιστικῶν καταστημάτων, και μερικὰ ἀπὸ τὰ ἔργα αὐτὰ ἀπεπερατώθησαν ἢ ἐπὶκεῖται ἡ συμπλήρωσις των.

Τὰ εὐρισκόμενα ὑπὸ μελέτην νομοθετήματα, τὰ ὁποῖα ταχέως θὰ ἐλθουν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, θὰ δώσουν νέαν ὥθησιν εἰς τὴν ἀρτιωτέραν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, ἐνῶ ταυτόχρονως θὰ ρυθμίσουν πλείστα ζητήματα ἀναγόμενα εἰς τὸ Δικαστικὸν Σῶμα και τὸ προσωπικὸν τῶν Δικαστηρίων.

Ἀπὸ τὰ ἄνωτέρω ἐκτεθέντα συνοπτικῶς προκύπτει ὅτι εἰς τὴν δικαιοσύνην ἐπετελέσθη ἔργον σοβαρόν, ἐξόχως ἀποδοτικὸν και ἀληθῶς ἐκπολιτιστι-

κόν. Ἡ ἀρτία λειτουργία τῶν Δικαστηρίων καὶ ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν σωφρονιστικῶν καταστημάτων, δημιουργεῖ εἰς τὸν Ἕλληνα πολίτην τὴν πίστιν ὅτι τὸ Κράτος σέβεται καὶ προστατεύει ὅχι μόνον τὸν ἀδικοῦμενον, ἀλλὰ καὶ περιθάλπει τὸν δι' οἰανδήποτε αἰτίαν παραπλανηθέντα.

Αἱ φυλακαὶ τοῦ Κράτους ἔπαυσαν πλέον νὰ εἶναι σχολαὶ κακοποιῶν καὶ ἔγιναν πραγματικά σωφρονιστήρια, μέσα ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ οἱ πλέον δύστροποι καὶ κακοὶ χαρακτήρες ἀποδίδονται καὶ πάλιν εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς καλοὶ πολῖται.

Τὸ ἔργον τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, τὸ ὅποιον συνεχίζεται γοργῶς, συντόμως θὰ ὁλοκληρωθῇ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως δικαστικῶν μεγάρων, τόσον εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὅσον καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας ἐπαρχιακὰς πόλεις. Καὶ τὰ μέγαρα αὐτὰ θὰ κοσμίσουν τὴν Ἑλλάδα ἀρχιτεκτονικῶς, ἀλλὰ καὶ θὰ λαμπρύνουν ἔτι περισσότερον τὴν Ἑλληνικὴν Δικαιοσύνην, ἐνῶ εἰς τὸν Ἕλληνα πολίτην θὰ ἐδραιωθῇ τὸ αἶσθημα τῆς ἀληθοῦς ἀποδόσεως τοῦ Δικαίου.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Η αντιμετώπισις προβλημάτων και καταστάσεων έκτάκτως επιζημιών δια τὰ οικονομικά τοῦ Κράτους, ἀνελήφθη προσωπικῶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ τοῦ Στρατάρχου διὰ τοῦ Πολιτικοῦ του Γραφείου. Τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἀπέβη ὄργανον θετικῆς παρακολουθήσεως καὶ ρυθμίσεως ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Κατάστασις σπατάλης καὶ ἀσυδοσίας ἐπεκράτει εἰς τὴν χρῆσιν τῶν κρατικῶν αὐτοκινήτων ἀπὸ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας μέχρι τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ. Τοιαύτη σπατάλη, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τεραστίαν οικονομικὴν ἐπιβάρυνσιν, ἀπετέλει καὶ πρόκλησιν πρὸς τὸ κοινὸν αἶσθημα. Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπελήφθη προσωπικῶς τῆς ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος καὶ ἐξέδωσε διαταγὴν δι' ἧς ἐθεσπίσθησαν αὐστηρότατοι περιορισμοὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν κρατικῶν αὐτοκινήτων, ὡς ἐπίσης καὶ κυρώσεις διὰ τοὺς παραβάτας. Τὰ μέτρα ταῦτα, ἀποτελέσαντα ἀντικείμενον νομοθετικῆς ρυθμίσεως ἐν συνεχείᾳ, ἐγένοντο δεκτὰ μετὰ γενικῆς ἱκανοποιήσεως ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης.

Ἡ δὲ περικοπὴ 6.750 αὐτοκινήτων ἐκτὸς τῆς ἀποσυμφορήσεως τῆς κυκλοφορίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα, ἀπέφερε καὶ σημαντικωτάτην οικονομίαν. Οὕτω, ἀπὸ μισθοδοσίαν ὁδηγῶν, καύσιμα καὶ ἔξοδα συντηρήσεως ἐξοικονομήθησαν 100.796.595 δρχ. ἐτησίως. Ἀπὸ τὴν ἐκποίησιν δὲ τῶν αὐτοκινήτων ποὺ περιεκόπησαν εἰσεπράχθησαν 33.000.000 δρχ., ὑπολείπονται δὲ ἀκόμη περὶ τὰ 200 αὐτοκίνητα πρὸς ἐκποίησιν. Ὅσον διὰ τὰ ὀλίγα ποὺ ἀπέμειναν ἐν κυκλοφορίᾳ περιωρίσθησαν εἰς τὰς ἐντελῶς ἀπαραιτήτους ὑπηρεσιακὰς κινήσεις, τεθέντα προσθέτως καὶ ὑπὸ νέον σύστημα αὐστηροῦ ἐλέγχου τῆς χρήσεώς των.

Ἀπαράδεκτος κατάστασις εἶχε δημιουργηθῇ ἐπίσης μὲ τὴν κατάχρησιν τῶν τηλεφωνημάτων ἀπὸ τὰς δημοσίας καὶ τὰς στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας. Ὁ ἔλεγχος τὸν ὁποῖον διέταξεν ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἀπεκάλυψεν ὅτι μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς τέως διοικήσεως πρωτευούσης ἦσαν ἐν χρήσει 3.559 τηλεφωνικαὶ συσκευαὶ τῶν δημοσίων καὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπηρεσιῶν. Τὸ Κράτος κατέβαλεν εἰς τὸν Ο.Τ.Ε. διὰ τὰς τηλεφωνικὰς συνδιαλέξεις 7.179.498 δρχ. ἐτησίως. Ἀπὸ τὰς 3.559 τηλ. συνδέσεις ἀφηρέθησαν αἱ 1.440 καὶ ἐναπέμειναν 2.119. Ταυτοχρόνως περιωρίσθησαν εἰς τὰ 25% μόνον αἱ τηλεφωνικαὶ συνδιαλέξεις. Κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὁ ὑποβιβασμὸς τῆς σχετικῆς δαπάνης εἰς τὸ 1/4 μόνον τοῦ ἕως τότε καταβαλλομένου ποσοῦ.

Διὰ τὴν στέγασιν τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν ἐδαπανῶντο ὡς ἐνοίκια μεγάλα ποσά, ἐνῷ οὐδεὶς ποτὲ διενεόθη ἢ ἠθέλησε κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ λύσῃ τὸ ζήτημα κατὰ τρόπον πρακτικόν. Μερικαὶ ὑπηρεσίαι κατεῖχον χώρον

δυσαναλόγως μεγαλύτερον εκείνου πού τούς ἐχρειάζετο, διὰ τὸν ὁποῖον τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ἐκαλεῖτο νὰ καταβάλῃ ὑπέρογκα μισθώματα. Μετὰ τὴν συ-

Στέγασις Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν στασιν ἐπιτροπῆς ἐξ εἰδικῶν ὑπαλλήλων, πρὸς διενέργειαν αὐτοψιῶν, διετάχθησαν συστεγάσεις καὶ μεταφοραὶ ὑπηρεσιῶν. Ἦρθησαν αἱ ἐπιτάξεις πού εἶχον ἐπιβληθῇ ἀπὸ στρατιωτικὰς ἢ ἄλλας ὑπηρεσίας εἰς βάρος ἰδιωτῶν καὶ ἀπεδευμένον οἰκήματα ἰδιωτῶν διὰ τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον τελεσίδικοι ἀποφάσεις ἐξώσεως μὴ ἐκτελούμεναι παρὰ πᾶσαν ἐννοίαν λογικῆς καὶ εὐνομίας.

Παραλλήλως διετάχθη ἡ ἐπίσπευσις τῆς ἀναιτίως καθυστέρουσης ἐπὶ ἔτη ἀποπερατώσεως τῶν πρὸς μόνιμον στέγασιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν κτιρίων.

Ἦδη δὲ ἤρχισαν ἐγκαθιστάμεναι εἰς αὐτὰ αἱ ὑπηρεσίαι.

Αἱ προκύψασαι ἀπὸ τὰ καταβαλλόμενα πρὸς στέγασιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ποσὰ οἰκονομίαι ὑπολογίζονται εἰς 17.000.000 δρχ. ἑτησίως.

***

Τοὺς τρομακτικὰς σεισμοὺς τῶν Ἰονίων νήσων ἠκολούθησαν ἰσχυρόταται σεισμικαὶ δονήσεις εἰς τὴν Θεσσαλίαν, αἱ ὁποῖαι τὴν 1ην Μαΐου 1954 προ-
εκάλεσαν μεγάλης ἐκτάσεως ζημίας. Τὰς συνεπείας τῶν σεισμῶν αὐτῶν ἀντι-
μετώπισε τὸ Κράτος κατὰ τρόπον ἄμεσον καὶ ἀποτελεσματικόν. Μετὰ τοὺς
σεισμοὺς τῶν Ἰονίων νήσων, κατ' ἐντολὴν καὶ ὑπὸ τὴν προσωπικὴν ἐποπτείαν

Οἱ σεισμοὶ τῆς Θεσσαλίας τοῦ Στρατάρχου Παπάγου, εἶχεν ἐκπονηθῇ λεπτομερὲς ἐπιτελικὸν σχέδιον «Ἀντιμετωπί-
σεως Ἐκτάκτου Ἀνάγκης». Τὸ σχέδιον αὐτὸ εἶχε προβλέψει τὴν κινητοποίησιν
καὶ χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτει εἰς ἐμψυχον καὶ ἀνυ-
χον ὕλικόν τὸ Κράτος πρὸς ἀντιμετώπισιν πάσης ἐκτάκτου ἀνάγκης ὅποτε-
δήποτε καὶ εἰς οἰονδήποτε σημεῖον τοῦ Κράτους ἐπαρουσιάζετο.

Τὴν ἐπομένην τῶν σεισμῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐτέθη εἰς πλήρη λειτουρ-
γίαν τὸ σχέδιον «Ἀντιμετωπίσεως Ἐκτάκτου Ἀνάγκης», τοιουτρόπως δὲ ἡ
προσωρινὴ περίθαλψις εἰς τὰ θύματα τῆς νέας αὐτῆς θεομηνίας παρεσχέθη καὶ
ἐγκαίρως καὶ ἐπαρκῶς. Ἐν συνεχείᾳ, ἀνετέθη εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς 1ης Στρα-
τιᾶς Ἀντιστρατήγον κ. Κετσεάν ἡ μέριμνα διὰ τὴν συνέχισιν τῆς περιθάλψε-
ως ἀφ' ἐνὸς καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ζημιῶν ἀφ' ἑτέρου. Ἐπὶ τῇ βάσει ἐνὸς
ταχύτατα συνταχθέντος ἀπολογισμοῦ τῶν ἀναγκῶν τὰς ὁποίας ἐδημιούργη-
σαν οἱ σεισμοί, ὁ Στρατάρχης Παπάγος διέταξε τὴν διάθεσιν τῶν ἀναγκαίων
πιστώσεων καὶ τὴν χορήγησιν τῶν ἀπαιτουμένων ὑλικῶν, μὲ τὴν βοήθειαν
δὲ τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν συμβολὴν τῶν ἰδίων τῶν σεισμοπλήκτων, προωθή-
θη ταχέως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου ἀποκαταστάσεως τῶν ζημιῶν.

Τὰ ἀποτελέσματα ὑπερέβησαν πᾶσαν προσδοκίαν καὶ δύνανται ἀσφα-
λῶς νὰ παραβληθοῦν πρὸς τὰ ἐφαρμοζόμενα εἰς ἀναλόγους περιπτώσεις εἰς
ἀρτιώτερον τεχνικῶς ἐξοπλισμένης χώρας. Πράγματι, μέχρι τέλους τοῦ 1954
καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ διαδεχθέντος τὸν κ. Κετσεάν εἰς τὴν ἀρχηγίαν τῆς
πρώτης στρατιᾶς Ἀντιστρατήγου κ. Δ. Ἰατρίδη, ἐπετεύχθησαν τὰ κάτωθι
ἀποτελέσματα:

Ἐπεσκευάσθησαν 4.760 οἰκίαι. Ἐξ ἄλλου ἀπὸ τοὺς 5.259 δικαιούχους οἱ
ὁποῖοι ἔλαβον οἰκονομικὰ δάνεια, οἱ 4.572 εἶχον ἀνοικοδομήσει τὰς καταστραφεί-
σας οἰκίας των μέχρι τῆς 1ης Νοεμβρίου 1954, οἱ δὲ ὑπόλοιποι εὐρίσκονται εἰς
τὸ τέρμα τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς στέγης των, ἐξαιρέσει 143, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠθέ-
λησαν νὰ λάβουν τὰ παρεχόμενα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δάνεια καὶ νὰ ἐπωφε-
ληθοῦν τῶν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων εὐκολιῶν.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, ἰδιαιτέρα μέριμνα ἐλήφθη, καὶ μάλιστα εἰς τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ζημιῶν, διὰ τὴν ἐξασφάλισιν στεγαστρων, εἰς τὰ ὅποια οἱ παραγωγοὶ τῆς Θεσσαλίας θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν παραγωγὴν καὶ τὰ ζῶα των. Ἡ Κυβέρνησις ἐχορήγησε δάνειον διὰ τὴν κατασκευὴν 3.215 στεγαστρων, τοιουτοτρόπως δὲ αἱ ζημίαι εἰς καπνὰ, σιτηρὰ καὶ ἄλλα προϊόντα τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου, συνεπεία τῶν καιρικῶν ἐπιδράσεων, περιορίσθησαν εἰς τὸ ἐλάχιστον.

Ὁ χειμὼν τοῦ 1954 εὗρε τοὺς σεισμοπαθεῖς τῆς Θεσσαλίας, ἰδιαίτατα δὲ τῆς ὑπαίθρου, ἡσφαλισμένους ἐναντίον τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ψύχους, ὅχι δὲ μόνον τοὺς ἰδίους μὲ τὰς οἰκογενείας των, ἀλλ' ὁμοίως τὰ ζῶα καὶ τὰ εἰσοδήματά των.

Ἡ Κυβέρνησις κατέβαλεν ἰδιαιτέραν φροντίδα πρὸς ἐξασφάλισιν στέγης εἰς τὰ σχολεῖα, τὰ ὅποια ὑπέστησαν βλάβας εἰς τοὺς νομοὺς Καρδίτσης, Λαρίσης, Φθιώτιδος, Μαγνησίας καὶ Τρικάλων, εἶχον ἐπισκευασθῇ μέχρι τέλους τοῦ 1954 τὰ 156, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα 14 τελοῦν ὑπὸ ἐπισκευήν.

Ἐξ ἄλλου, ἀπὸ τὰ 88 σχολεῖα τὰ ὅποια κατεστράφησαν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τοὺς πέντε σεισμοπλήκτους νομούς, ἀνοικοδομήθησαν πλήρως μέχρι τέλους τοῦ 1954 τὰ 65, τὰ δὲ ὑπόλοιπα 23 ἀνοικοδομοῦνται μὲ ταχὺν ρυθμόν. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἀπὸ τὰ 88 αὐτὰ σχολεῖα, τὰ 41 εἶναι λίθινα, ἐπὶ τῇ βάσει ἀντισεισμικῶν σχεδίων. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπόλοιπα 47 τὰ ὅποια κατασκευάζονται ἐκ ξύλου, οἰκοδομοῦνται κατὰ τρόπον ἄριστον, ὥστε καὶ ἡ διάρκειά των νὰ εἶναι μεγάλη καὶ ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν εἰς αὐτὰ στεγαζομένων μαθητῶν καὶ διδασκάλων πλήρης.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΥΠΟΥ

Η διαφώτισις τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ζητημάτων καὶ ἡ παρακολούθησις τοῦ διεθνoῦς τύπου καὶ τῶν ὀργάνων τῆς παγκοσμίου δημοσίας γνώμης, ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Διευθύνσεως Ἐξωτερικοῦ Τύπου. Ἡ ἐν λόγῳ Διεύθυνσις, κατὰ τὸ διάστημα τῆς διετίας, προέβη εἰς τὰς ἀκολούθους ἐνεργείας :

Διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν ξένων ἐν Ἑλλάδι ἀνταποκριτῶν καὶ τῶν ἐνταῦθα ξένων ἀποστολῶν, ἐκδίδει καθημερινῶς πληροφοριακὸν δελτίον εἰς ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀνωτέρω δελτίου, ἐκδίδει ἐκάστοτε εἰδικὰ δελτία, ἀναφερόμενα εἰς ἐνδιαφέροντα θέματα ἢ παρέχοντα στοιχεῖα ἐπὶ ὠρισμένου ζητήματος. Τὰ ἐν λόγῳ δελτία προορίζονται ἰδίως διὰ ξένας ἀρχάς, διὰ τὰ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ γραφεῖα τύπου καὶ διὰ τοὺς διερχομένους ἐντεῦθεν ἀντιπροσώπους τῶν ξένων ἐφημερίδων, πρακτορείων ἢ ραδιοσταθμῶν, καθὼς καὶ διακεκριμένους ἄλλοδαπούς, ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Διὰ τὴν πλήρη ἐνημερότητα τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ γραφείων τύπου, ἢ ὑπηρεσίᾳ, παρέιχε πρὸς ταῦτα ἀνελλιπῶς πληροφοριακὸν ὕλικόν καὶ ὁδηγίας διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τούτου παρὰ τῇ διεθνῇ Κοινῇ Γνώμῃ ἐφ' ὧν τῶν ἑλληνικῶν ζητημάτων, ἀλλ' ἰδίως ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πραγματοποιουμένου ἔργου. Παρηκολούθησε καὶ ἐνίσχυσε συστηματικῶς τὴν εἰδησεογραφικὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἑλληνικῶν Πρακτορείων Εἰδήσεων, διὰ τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, διαβιβάζονται πρὸς τὰς ξένας ἐφημερίδας καὶ τὰ μεγάλα Πρακτορεῖα Εἰδήσεων αἱ πληροφορίες περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων.

Ἐκ παραλλήλου καὶ τὰ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν γραφεῖα Τύπου, ἐνημέρωνον

τόσον τὸν τύπον τῶν ξένων χωρῶν, ὅσον καὶ πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν ζητημάτων, ἐκδίδοντα συνεχῶς εἰδικὰ ἐντυπα δελτία ἐλληνικῶν πληροφοριῶν. Τοιαῦτα δελτία, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐβδομαδιαία, εἰς ἑκατοντάδας ἢ χιλιάδας ἀντιτύπων ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῶν γραφείων Τύπου Οὐάσιγκτων, Λονδίνου, Παρισίων, Ρώμης, Βέρνης, Β. Ἀῦρες, Πραιτωρίας καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Συνολικῶς, τὰ ὑπὸ τῶν γραφείων ἐκδοθέντα κατὰ τὸ διάστημα τῆς διετίας πληροφοριακὰ δελτία, ὑπερέβησαν τὰ 700. Συγχρόνως, τὰ γραφεῖα τύπου ἐφωδίαζαν τὰ ὄργανα διαφώτισεως τῆς διεθνοῦς Κοινῆς Γνώμης μὲ ἀφθονον πληροφοριακὸν περὶ Ἑλλάδος ὑλικόν, ὥστε νὰ καλύπτονται ὅλαι αἱ πρὸς ταῦτα αἰτήσεις, διένειμον δὲ ἐπίσης καὶ μεγάλας ποσότητας ἐντύπου τουριστικοῦ ὑλικοῦ. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ἐνημερώσεως καὶ ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀνταποκριτῶν τοῦ ξένου τύπου καὶ τῶν διὰ τῆς χώρας μας διερχομένων δημοσιογράφων, ἰδίως δὲ ἐκείνων οἱ ὅποιοι συνώδευον ἐπισήμους προσωπικότητας, ἀφικνουμένους εἰς Ἑλλάδα ἐπὶ ἐπισήμῳ ἀποστολῇ, ἡ ὑπηρεσία οὐδεμίαν παρέλειπεν ἐνέργειαν, τὸ μὲν διὰ νὰ ἐφοδιάσῃ τοὺτους μὲ πάντα τὰ στοιχεῖα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐν Ἑλλάδι κατάστασιν, τὸ δὲ νὰ καταστήσῃ εὐχερῇ καὶ ταχεῖαν τὴν ἐν τῇ χώρᾳ κίνησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς των.

Οὕτω, κατὰ τὸ 1953, ἡ ὑπηρεσία ἐξυπηρέτησε καὶ ἐφωδίασε διὰ στοιχείων 265 ἐν ὅλῳ ἀνταποκριτάς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 70 μόνιμοι καὶ οἱ 195 διερχόμενοι. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὸ 1954 ἐξυπηρετήθησαν πλήρως, τόσον οἱ ἐν Ἀθήναις 75 περίπου μόνιμοι ἀνταποκριταί, ὅσον καὶ 207 ξένοι δημοσιογράφοι διελθόντες ἢ εἰδικῶς ἐλθόντες εἰς Ἑλλάδα.

Ἡ ὑπηρεσία πρὸς διαρκῇ ἐνημέρωσιν τῶν ἀρμοδίων, παρακολουθεῖ συνεχῶς τὰ δημοσιεύματα τοῦ διεθνοῦς τύπου, τὰ ἀναφερόμενα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὰ ἐλληνικὰ ζητήματα. Τὰ ἐν λόγῳ δημοσιεύματα καταχωροῦνται εἰς εἰδικὰ δελτία ξένου τύπου, ἐκδιδόμενα τακτικῶς καὶ κεχωρισμένως δι' ἐκάστην χώραν. Τὰ ἐν λόγῳ δημοσιεύματα μεταφράζονται εἰς ἐλληνικὴν καὶ καταχωροῦνται εἰς τὰ δελτία. Κατὰ τὸ 1953 ὑπεβλήθησαν εἰς ἐπεξεργασίαν περὶ τὰς 15.000 δημοσιεύματα τοῦ τύπου ὅλων σχεδὸν τῶν χωρῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπελέγησαν τελικῶς μεταφρασθέντα 4.000. Ταῦτα κατεχωρήθησαν εἰς 233 πολυσέλιδα δελτία τακτικῆς ἐκδόσεως ὡς καὶ εἰς 14 δελτία εἰδικῆς ἐκδόσεως. Ἐξ ἄλλου, κατὰ τὸ 1954 ὑπεβλήθησαν εἰς ἐπεξεργασίαν περὶ τὰς 20.000 δημοσιεύματα τοῦ ξένου τύπου, ἐξ ὧν μετεφράσθησαν τελικῶς 7.000. Ταῦτα κατεχωρήθησαν εἰς 378 πολυσέλιδα δελτία.

Πλὴν τῶν δελτίων ὅμως, ἡ ὑπηρεσία ἐπεξεργάζεται ἐκάστοτε καὶ εἰδικὰς ἐκθέσεις ἀφορώσας πλείονα ἔθνικα ζητήματα, καὶ ἰδίως τὸν τρόπον καθ' ὃν τὰ ζητήματα ταῦτα ἀντιμετωπίζονται ἀπὸ τὴν διεθνῇ Κοινὴν Γνώμην. Τοιαῦτα ἐκθέσεις ἐκυκλοφόρησαν κατὰ μὲν τὸ 1953 περὶ τὰς 70, κατὰ δὲ τὸ 1954 περὶ τὰς 300.

★ ★ ★

Η Κυβέρνησις γνωρίζουσα ὅτι τοῦτο θὰ ἀπετέλει σπουδαιότατον στοιχεῖον ἐπιτυχίας ἐμερίμνησεν ἐγκαίρως διὰ τὴν πλήρη διαφώτισιν τῆς διεθνοῦς Κοινῆς Γνώμης καὶ ἰδίως τῶν κύκλων τοῦ Ο.Η.Ε. ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ ζητήματος καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ἑλλάδος. Τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐκίνητοποίησεν ὅλας τὰς ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὑπηρεσίας του διέθεσεν

Τὸ Κυπριακὸν ζήτημα

ἅπαντα τὰ πρὸς τοῦτο μέσα του καὶ ἐντείνειν εἰς τὸ ἔπακρον τὴν σχετικὴν πρὸς τὸ θέμα τοῦτο δραστηριότητα αὐτοῦ. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως χαραχθείσης πολιτικῆς ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, παρεσχέθησαν ὁδηγίαι

πρὸς τὰ ἐν τῷ ἑξωτερικῷ Γραφεῖα Τύπου, διὰ τὴν προβολὴν τοῦ ζητήματος εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς παράγοντας καὶ τὸν δημοσιογραφικὸν κόσμον.

Εὐρίσκετο εἰς τακτικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ 1.500 ξένων ἐφημερίδων καὶ ὀργάνων δημοσίας ἐνημερώσεως, ἀποστέλλον πρὸς ταῦτα τόσον τὰς ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ἐκδοθείσας μονογραφίας, βίβλους, λευκώματα κ.λ.π., ὅσον καὶ τὸ εἰδικὸν δελτίον εἰδήσεων καὶ πληροφοριῶν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἐξεδίδετο καθ' ἑβδομάδα περίπου ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας, εἰς γαλλικὴν καὶ ἀγγλικὴν καὶ εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων.

Εἰδικώτερον ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ἐξεδόθησαν κατὰ τὸ τελευταῖον τετράμηνον 57 εἰδικὰ δελτία εἰς τρεῖς γλώσσας, ἀνταποκρινόμενα εἰς 17 ἐκδόσεις, μετὰ σύνολον 204 μεγάλων ἐντύπων σελίδων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ἡ ὑπηρεσία ἐπεξεργάσθη καὶ ἐχρησιμοποίησε 2.300 κείμενα δημοσιευμάτων τοῦ ξένου τύπου ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, προερχόμενα ἐξ 20 χωρῶν.

Ἐπίσης, ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἐξεδόθησαν εἰς ἰδιαίτερα τεύχη, εἰς ἀγγλικὴν καὶ γαλλικὴν καὶ διανεμήθησαν εἰς τὸ ἑξωτερικόν, οἱ λόγοι καὶ αἱ δηλώσεις τοῦ Στρατάρχου Παπάγου ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ, τὸ κείμενον τῆς προσφυγῆς εἰς τὸν Ο.Η.Ε., ἡ ἐκκλησις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἄλλα σχετικὰ στοιχεῖα περιληφθέντα εἰς Λευκὴν Βίβλον.

Ἐπίσης, ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἐξεδόθη εἰς τὴν ἀγγλικὴν καλλιτεχνικὸν λεύκωμα ἐπὶ πολυτελοῦς χάρτου περιλαμβάνον φωτογραφίας ἐκ Κύπρου ἐν ἀντιπαβολῇ πρὸς συναφεῖς τοιαύτας ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, πρὸς παραστατικὴν ἀπόδειξιν τῆς γεωγραφικῆς, ἐθνολογικῆς, ἱστορικῆς καὶ λαογραφικῆς ἐνότητος μεταξὺ τῶν.

Τέλος, τὸ Ὑπουργεῖον ἐπεστάτησεν ἢ συνέδραμεν τὴν ἐκδοσιν τῶν βιβλίων : α) «Χρονικά τῆς Κύπρου» ὑπὸ Θ. Βαγενᾶ. β) «Κύπρος» ὑπὸ Κ. Καραμάνου καὶ γ) Τὸ πανηγυρικὸν ἀφιέρωμα τῆς «Νέας Ἑστίας» εἰς τὴν Κύπρον.

Εἰς τὸν τομέα τῶν ἐκθέσεων καὶ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ε.Φ.Ε. τὸ Ὑπουργεῖον ὠργάνωσεν ἐκθεσιν φωτογραφιῶν καὶ εἰδῶν λαϊκῆς τέχνης τῆς Κύπρου, ἣτις, ἀφοῦ παρέμεινεν ἀνοικτὴ ἐπὶ 15θήμερον ἐν Ἀθήναις σημειώσασα μεγάλην ἐπιτυχίαν, περιοδεύει ἤδη εἰς τὴν ἐπαρχίαν.

Η Διεύθυνσις Μελετῶν καὶ Πνευματικῶν Σχέσεων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνημερώσεως τοῦ ἑξωτερικοῦ καὶ ἰδίως τῶν μορφωτικῶν, ἐπιστημονικῶν, κοινωνικῶν κ.λ.π. ὀργανώσεων ἐπὶ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ βίου, συγκεντρώνει στοιχεῖα καὶ ἐκδίδει ἀντίστοιχα δελτία πληροφοριῶν εἰς ξένας γλώσσας, τὰ ὁποῖα ἀποστέλλονται εἰς ἑκατοντάδας ἁλλοδαπῶν παραληπτῶν. Οὕτω, κατὰ μὲν τὸ 1953 ἡ ὑπηρεσία

Πνευματικαὶ σχέσεις μετὰ τοῦ ἑξωτερικοῦ

ἐξέδωκεν 65 δελτία ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, τὸν κοινωνικὸν βίον, τὴν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν κ.λ.π., κατὰ δὲ τὸ 1954, 84 δελτία μετὰ 400 περίπου ἀποδέκτας. Κατὰ μὲν τὸ 1953, παρεσχέθησαν πληροφορίες καὶ στοιχεῖα εἰς 500 περίπου ξένους ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν χώραν μας, κατὰ δὲ τὸ 1954 εἰς 400 περίπου. Ἀπεστάλησαν πρὸς ἰδρύματα καὶ ὀργανισμοὺς τῶν ξένων χωρῶν 14.000 περίπου φωτογραφίαι, κατὰ δὲ τὸ 1954 περίπου 15.000 ἀναφερόμεναι εἰς ὅλας τὰς ἑλληνικὰς ἐκδηλώσεις.

Ἐπίσης ἀπεστάλησαν εἰς ὀργανισμοὺς καὶ ἰδρύματα τοῦ ἑξωτερικοῦ διαφωτιστικὰ βιβλία καὶ φυλλάδια περὶ Ἑλλάδος. Οὕτω, κατὰ μὲν τὸ 1953 ἀπεστά-

λησαν 6.500 βιβλία, κατά δὲ τὸ 1954, 7.000 περίπου βιβλία. Κατὰ τὸ 1953 ἐξεδόθησαν μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς βιβλία καὶ λευκώματα : «Ἡ τραγωδία τῶν Ἰονίων Νήσων», «Ἡ Ἑλληνικὴ Τέχνη ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον», «Γεωφυσικὸς Χάρτης τῆς Ἑλλάδος εἰς 4 γλώσσας», «Μελέτη περὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ», καὶ πλείστα ἄλλα. Ἐπίσης ἐκδίδεται εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν τὸ περιοδικὸν «Hellénisme Contemporain».

Παραλλήλως, ἡ Ἑλλάς συμμετέσχευεν εἰς διαφόρους ἐκθέσεις, καὶ συγκεκριμένως κατὰ τὸ 1953 εἰς τὰς ἀκολούθους : Εἰς Βερολῖνον «Ἐκθεσις Διεθνούς Μορφωτικῆς Βοηθείας», «Φωτογραφικὴ Ἐκθεσις Ἀγίου Φραγκίσκου», εἰς τὴν πρῶτην περιοδεύουσαν ἐκθεσιν τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τὴν Ἐκθεσιν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν εἰς Ρώμην. Ἐπίσης, εἰς τὴν ἐκθεσιν φωτογραφιῶν ἐκ τῶν σεισμῶν ἐν Ἀθήναις. Τὴν αὐτὴν ἐκθεσιν εἰς Λονδῖνον, Παρισίους, Πραιτωρίαν καὶ Οὐάσιγκτων. Ἐκθεσιν φωτογραφιῶν τῶν σεισμῶν εἰς Στρασβούργον.

Κατὰ τὸ 1954, ὠργανώθησαν εἰς Βερολῖνον : «Ἐκθεσις Διεθνούς Μορφωτικῆς Βοηθείας» καὶ εἰς Βελιγράδι «Ἐκθεσις Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν καὶ Γλυπτῶν».

Ἐπίσης εἰς Αἰδελβέργην, εἰς Γκότεμποργκ Σουηδίας, εἰς τὸ Βαλκανικὸν Φεστιβάλ τῆς Ἀγκύρας μετέσχομεν δι' εἰδικῶν ἐκθεμάτων. Εἰδικὴ ἐκθεσις διὰ τοὺς σεισμοὺς ὠργανώθη εἰς τὴν Ὀττάβαν τοῦ Καναδᾶ.

Τέλος, διὰ τὴν συντήρησιν τῶν σχέσεων μὲ τὰς ἀνὰ τὸν κόσμον ἑλληνικὰς κοινότητας καὶ ὀργανώσεις, παρακολουθεῖται ὁ τύπος τῶν ἀποδήμων Ἑλλήνων καὶ ἐνισχύονται διὰ παντὸς μέσου αἱ ὀργανώσεις τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ καὶ αἱ ἑλληνικαὶ σχολαὶ τῆς ἀλλοδαπῆς. Ἀποστέλλονται βιβλία, φυλλάδια, χάρται, φωτογραφίαι, δίσκοι γραμμοφώνου κ.λ.π.

Η παρακολούθησις τοῦ ἐσωτερικοῦ τύπου καὶ τῶν ὀργάνων ἐνημερώσεως τῆς ἑλληνικῆς δημοσίας γνώμης, εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς τὴν Διεύθυνσιν Ἑσωτερικοῦ Τύπου. Κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν διετὲς διάστημα μετεδόθησαν εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὸ ραδιόφωνον πλῆθος πληροφοριῶν, συνεντεύξεων καὶ περιγραφῶν ἐπὶ τοῦ συντελουμένου εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς κυβερνητικοῦ ἔργου. Παρηκολού-

Ἑνημέρωσις τοῦ ἐσωτερικοῦ θησε τὰς ἐπισκέψεις ἐπισήμων ξένων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐν γένει συνεκέντρωσε καὶ ἐχορήγησεν εἰς τὸν ἀθηναϊκὸν καὶ ἐπαρχιακὸν Τύπον πληροφοριακὸν ὕλικὸν ἐπὶ παντὸς σημαντικοῦ ἐσωτερικοῦ γεγονότος. Ἀπὸ πενταμήνου, ἡ Διεύθυνσις Ἑσωτερικοῦ Τύπου ηὔξησε τὰς σελίδας, ἐπλούτισε τὸ περιεχόμενον καὶ ἐβελτίωσε τὴν ἐμφάνισιν τῶν παρ' αὐτῆς ἐκδιδομένων καθημερινῶν δελτίων πρωινού, ἀπογευματινοῦ καὶ ἐπαρχιακοῦ Τύπου καὶ ηὔρυνε τὸν κύκλον τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ προσώπων εἰς τὰ ὁποῖα διανέμονται ταῦτα.

Λειτουργεῖ ὡσαύτως καὶ ἡ ὑπηρεσία Ἐπαρχιακοῦ Τύπου. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη, ἀναδιωργανώθη τελευταίως ἐκ βάρων, πλαισιωθεῖσα δὲ δι' ἱκανῶν δημοσιογράφων, συμβάλλει τὰ μέγιστα εἰς τὴν πλήρη ἐνημέρωσιν τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐπαρχιῶν.

Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην λειτουργοῦν σήμερον δύο κλάδοι : Ὁ πρῶτος ἀφορᾷ τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ Ὑπουργείου καὶ τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπηρεσιῶν ἐπὶ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ ἐπαρχιακοῦ Τύπου. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐκδόσεως ἡμερησίου δελτίου περιλαμβάνοντος τὰ ἀξιοπρόσεκτα δημοσιεύματα τῶν ἡμερησίων καὶ μὴ ἐφημερίδων τῶν ἐπαρχιῶν, ὥς καὶ διὰ τῆς συγκεντρώσεως ἀποκομμάτων τῶν ἐφημερίδων εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται ἐπίμοχα ἢ ἐνδιαφέροντα θέματα.

Ὁ δεύτερος κλάδος ἀφορᾷ τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ Τύπου ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν ἀπόψεων καὶ μέτρων σχετικῶς πρὸς τὰ εἰδικὰ θέματα ἢ τοπικά ζητήματα τὰ ὁποῖα θίγει, ὡς καὶ τὴν διαφώτισιν ἐν γένει. Πρὸς τοῦτο, εἰδικοί συντάκται ἀσχολοῦνται μὲ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ὑπευθύνων πληροφοριῶν ἐκ τῶν καθ' ἑκάστον Ὑπουργεῖον, αἵτινες ἐν συνεχείᾳ γνωστοποιοῦνται αὐθημερόν δι' ἐγγράφου ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας Ἐπαρχιακοῦ Τύπου εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους.

Ἡ διαφώτισις τοῦ ἐπαρχιακοῦ Τύπου ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς κυβερνητικῆς δραστηριότητος, ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀποστολῆς ἀρθρῶν, ἐρευνῶν, συνεντεύξεων καὶ παντὸς ἄλλου ὕλικου χρησίμου εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς ἐφημερίδας. Εἰδικὴ ὑπηρεσία ἀσχολεῖται μὲ τὰ ἀγροτικά θέματα καὶ ἐφοδιάζει μὲ αὐτὰ τὰς ἐφημερίδας τῶν οἰκείων περιοχῶν.

***

Κατὰ τὸ διετὲς διάστημα, ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία ἐπεξεργάσθη τὸν νέον περὶ Ραδιοφωνίας νόμον καὶ τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμόν τοῦ Ε.Ι.Ρ., ἐκωδικοποίησε δὲ καὶ ἀπασαν τὴν περὶ Ραδιοφωνίας νομοθεσίαν. Κατηρτίσθη μελέτη ὁργάνωσεως ξενογλώσων ἑλληνικῶν ἐκπομπῶν διὰ τῶν ξένων Ραδιοσταθμῶν, βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς ἀμοιβαιότητος, μελέτη περὶ λειτουργίας τῶν ἐπαρχιακῶν Ραδιοπομπῶν, μελέτη περὶ ὁργανώσεως τοῦ ἔργου διαθέσεως καὶ συντηρήσεως τοῦ

Ραδιοφωνία

ὑπὸ τῶν Η.Π.Α. παραχωρηθέντος ραδιοφωνικοῦ ὕλικου, σχέδιον ὁργανώσεως ραδιοεκπομπῶν πληροφοριῶν πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ Τύπου κ.λ.π. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1952, ἡ Ραδιοφωνία εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τέλμα. Διέθετε μόνον ἓνα πομπὸν μ.κ. 50 KW, παραχωρηθέντα ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως, ἓνα παλαιὸν πομπὸν 15 KW κατασκευῆς 1938, ἓνα πομπὸν βραχ. κυμ. 7,5 KW καὶ 3 ἀσημάντου ἰσχύος ἐπαρχιακοὺς πομπούς. Ὡς καθίσταται φανερόν, τὸ τεχνικὸν τοῦτο ἐφόδιον, συγκρινόμενον μὲ τὴν τεχνικὴν ὁργάνωσιν τῶν ξένων ραδιοφωνικῶν ὁργανισμῶν, ἦτο μηδαμινὸν καὶ δὲν ἠδύνατο ἡ Ραδιοφωνία μας νὰ ἀνταποκριθῇ οὔτε εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας.

Ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1952, ἡ Κυβέρνησις προώθησε ταχέως τὸ ἔργον τῆς ἐκτελέσεως τῆς συμβάσεως ECA/548 «περὶ τεχνικῆς ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς Ραδιοφωνίας» καὶ ἐντὸς ὀλίγου ὄχι μόνον αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παραγγελίαι ἐπεσπεύσθησαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνταῦθα τεχνικὰ ἔργα προῦχώρησαν μὲ ταχὺν ρυθμόν.

Τοιοῦτοτρόπως διὰ δαπάνης 30 δισεκ. περίπου παλαιῶν δραχμῶν, καταβληθείσης ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τοῦ Ε.Ι.Ρ., κατεσκευάσθησαν τὰ ἀκόλουθα κτίρια: Τὸ μέγα τοῦ πομποῦ μεσ. κυμ. Μπογιατίου, τῶν νέων πομπῶν συγκροτήματος Λιοσίων, τοῦ πομποῦ μ.κ. Χανίων, τοῦ πομποῦ μ.κ. Περαιᾶς-Θεσσαλονίκης, τοῦ πομποῦ μ.κ. Κομοτινῆς, τοῦ πομποῦ μ.κ. Κερκύρας. Κατεσκευάσθησαν συνδέσεις μεταξὺ πομπῶν καὶ θαλάμων ἐκπομπῆς καὶ ἐγένοντο τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις εἰς τοὺς θαλάμους ἐκπομπῶν Ζαπτείου.

Διὰ δαπάνης ποσοῦ περίπου 900.000 δολλαρίων ἐγένετο προμήθεια ὕλικου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τόσον διὰ τοὺς πομπούς, ὅσον καὶ διὰ τὰ στούντιο καὶ ἤδη ἡ ἑλληνικὴ Ραδιοφωνία διαθέτει ἐπιβλητικὴν τεχνικὴν συγκρότησιν περιλαμβάνουσιν τοὺς ἐξῆς δώδεκα πομπούς: 150 KW μ.κ. κατασκευῆς 1953 καλύπτοντα εἰς ἐκπομπὴν τὰ δύο τρίτα τῆς χώρας καὶ εὐκρινῶς ἀκουστὸν εἰς τὰς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. 50 KW μ.κ. ἀμερικανικῆς κατασκευῆς. 15 KW μ.κ. γερμανικῆς κατασκευῆς. 2,5 KW μ.κ., διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκπέμπεται τὸ 3ον Πρόγραμμα Ἀθηνῶν. 5 KW μ.κ. κατασκευῆς 1953 λειτουργοῦντα εἰς Θεσσαλονίκην,

5 KW μ.κ. κατασκευής 1953 λειτουργούντα ἐν Κομοτινῇ. 5 KW μ.κ. κατασκευής 1953 λειτουργούντα εἰς Χανιά. 5 μ.κ. KW κατασκευής 1954 ἐτοιμον πρὸς λειτουργίαν εἰς Ρόδον. Πομπὸν μικρᾶς ἰσχύος μ.κ. λειτουργούντα εἰς Πάτρας καὶ πομπὸν ἐπίσης μικρᾶς ἰσχύος μ.κ. λειτουργούντα εἰς Βόλον. Ἐπίσης πομπὸν βραχέων κυμάτων, ἰσχύος 7,5 KW ἀμερικανικῆς κατασκευῆς, λειτουργούντα ἐν Ἀθήναις καὶ τέλος πομπὸν βραχέων κυμάτων ἰσχύος 5 KW λειτουργούντα ἐπίσης ἐν Ἀθήναις.

Ἡδη, ἐτοιμάζεται πρὸς ἐγκατάστασιν ὁ πομπὸς Κερκύρας μεσαίων κυμάτων 50 KW, τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία θὰ εἶναι προσεχῆς, τερματισθεῖσών ἤδη τῶν σχετικῶν προετοιμασιῶν.

Παραλλήλως, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ο.Τ.Ε. καὶ διὰ δαπάνης ποσοῦ 275.000 δολλαρίων περίπου καὶ ἀναλόγου ποσοῦ εἰς δραχμάς, ἤρchiσε καὶ προχωρεῖ τὸ ἔργον τῆς διὰ πομπῶν ὑπερβραχέων κυμάτων συνδέσεως τοῦ κέντρου μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν πρὸς ἐξασφάλισιν ἀρτίας ἀναμεταδόσεως τῶν ἐκπομπῶν Ἀθηνῶν καὶ κάλυψιν τῶν τμημάτων ἐκείνων τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου εἰς τὰ ὁποῖα ὁ κεντρικὸς πομπὸς, λόγῳ γεωμορφολογικῶν καὶ μετεωρολογικῶν συνθηκῶν, δὲν εἶναι εὐκρινῶς ἀκουστός.

Ἡδη, τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ραδιοφωνίας ἐπεξεργάζεται τὸ νέον σχέδιον συμπληρώσεως τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς τεχνικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ραδιοφωνίας. Οὕτω, προβλέπεται ὡς προσεχῆς ἡ προκήρυξις διεθνοῦς διαγωνισμοῦ διὰ τὴν προμήθειαν καὶ ἐγκατάστασιν τῶν κάτωθι τεχνικῶν στοιχείων:

α) Δύο πομπῶν βραχέων κυμάτων, ἐξ ὧν ἕκαστος θὰ ἔχῃ ἰσχύιν 50 KW, ἐξασφαλιζομένης τοιοῦτοτρόπως τῆς εὐκρινοῦς μεταδόσεως τῆς φωνῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης,

β) Ἐννέα νέων πομπῶν μεσαίων κυμάτων ἰσχύος 5 KW δι' ἕκαστον, οὕτως ὥστε νὰ καλυφθῇ πλήρως ἀπὸ ἀπόψεως μεσαίων κυμάτων ὁ ἑλληνικὸς χώρος καὶ τὰ γειτονικά κράτη, καὶ

γ) Σύστημα συνδέσεων δι' ὑπερβραχέων κυμάτων συμπληρωματικῶν τῶν ἤδη προβλεπομένων καὶ ἐκτελουμένων.

***

Τὰ προγράμματα τῶν Ραδιοσταθμῶν ἐβελτιώθησαν σημαντικῶς κατὰ τὴν διетίαν. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἤδη διὰ τὸ πρόγραμμα, ἐν γένει, διατίθεται ποσὸν διπλάσιον τοῦ πρὸ διетίας διατιθεμένου, ὅτι ηὐξήθησαν κατὰ τὰ 2/3 αἱ ὥραι τῶν ἐκπομπῶν, ὅτι προσετέθη διὰ τὰς Ἀθήνας τὸ τρίτον πρόγραμμα, ὅτι ἐβελτιώθησαν σοβαρῶς κατὰ ποιότητα αἱ ἐκπομπαὶ ἐν γένει καὶ τέλος ὅτι

Ραδιοφωνικὸν πρόγραμμα

ἐδημιουργήθησαν πολλαὶ νέαι ἐκπομπαί. Κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν τοῦ Ε.Ι.Ρ. ἐν σχέσει πρὸς τὸν τοῦ 1952 ηὐξήθη κατὰ 70.000, καὶ ἤδη ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς φθάνει τὰς 300.000. Τὸ ὕψος τῆς συνδρομῆς παρέμεινε τὸ αὐτὸ ὅπως καὶ κατὰ τὸ 1952, διότι ἡ Κυβέρνησις ἔκρινεν ὅτι δὲν εἶναι ἐπιτρεπτή αὐξήσις τοῦ ποσοῦ τῆς συνδρομῆς.

Συμφώνως πρὸς τὸν προϋπολογισμόν τοῦ Ε.Ι.Ρ. χρήσεως 1952 μέχρι 1953 ἐνεφανίζετο ἔλλειμμα μεταξὺ ἐσόδων καὶ ἐξόδων. Τὸ αὐτὸ ἐνεφανίσθη καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμόν 1953-1954, εἰς τὸν ὁποῖον ὁμως τὰ κονδύλια προμηθειῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐκτελέσεως ἔργων εἶχον σοβαρῶς αὐξηθῇ. Τῇ ἐντολῇ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ Προεδρίας Κυβερνήσεως ἐπῆλθον αἱ δέουσαι συμπτύξεις καὶ περικοπαὶ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς προϋπολογισμούς, ὥστε τελικῶς ἰσοσκελίσθησαν.

***

Η κινηματογραφική υπηρεσία ασχολείται ιδίως με την παραγωγήν κινηματογραφικῶν ταινιῶν δι' ὧν ἀσκεῖται διαφώτισις τόσον εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ παράγει καὶ ταινίας, αἱ ὁποῖαι ἀναφέρονται εἰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τοῦ ἑλληνικοῦ βίου, ὡς καὶ εἰς θέματα τουριστικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ περιεχομένου. Ἡ ἐν λόγῳ υπηρεσία, δι' ἰδίων μέσων παρήγαγε κατὰ τὸ 1953, 36 ταινίας ἐπικαίρων συνολικῆς ἐκτάσεως 12.000

μέτρων τὰς ὁποίας καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰς 118 ἀντίτυπα. Τὸ σύνολον τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐνεργηθεισῶν προβολῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ὑπερέβη τὰς 1.800. Μεταξὺ τῶν ταινιῶν αἱ ὁποῖαι παρήχθησαν κατὰ τὸ 1953, σημειοῦται ἡ ταινία τῶν σεισμῶν τῶν Ἰονίων νήσων, τῆς ὁποίας ἡ ἑκτασίς ἔφθασεν τὰ 1.000 μέτρα καὶ ἡ ὁποία ἐκυκλοφόρησεν εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον εἰς γαλλικὴν καὶ ἀγγλικὴν ἐκδοσιν. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος, ἡ κινηματογραφικὴ υπηρεσία προέβη εἰς τὴν λῆψιν ἐξ ἐγχρώμων ταινιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ ταινία τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, «Τὸ Πάσχα εἰς τὴν Ἀράχωβαν», «Ἡ νῆσος Κέρκυρα».

Παραλλήλως, ἡ Ὑπηρεσία ἐνίσχυσε παντοιοτρόπως ξένους κινηματογραφιστάς, ὡς 1) τὸν Ἀμερικανὸν Cl. Camen, ὅστις παρήγαγε ταινίαν 1000 μέτρων περὶ Ἑλλάδος, 2) τὸν A. Jessen τῆς Δανικῆς Ἑταιρίας Oberon Film διὰ τὴν ταινίαν αὐτοῦ «Spring in Greece» καὶ 3) τὸν Οἶκον Olympia Film Μονάχου, ὅστις παρήγαγε τὰς ταινίας «Ἀρχαία Ἑλλάς», «Ὀλυμπία», «Σημερινὴ Ἑλλάς», «Ἑλληνικὸν Πάσχα», «Μετέωρα», «Τὰ Ἑλληνικὰ Καπνὰ». Ὡσαύτως ἀπέστειλε πλείστας ταινίας περὶ Ἑλλάδος εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ιδίως εἰς τὰς ἑλληνικὰς παροικίας, Ὀργανώσεις καὶ Ἰδρύματα.

Κατὰ τὸ 1954 ἡ Ὑπηρεσία παρήγαγε 45 ταινίας ἐπικαίρων συνολικῆς ἐκτάσεως μέτρων 19.582. Αἱ ταινίαι αὗται ἐκυκλοφόρησαν εὐρύτατα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἰς 148 ἀντίτυπα.

Ἐκτὸς τούτων ἀπέστειλεν εἰς τοὺς Σταθμοὺς Τηλεοράσεως Λονδίνου, Παρισίων, Οὐάσιγκτων καὶ Τορόντο 23 ταινίας διεθνοῦς σημασίας (διαδηλώσεις ὑπὲρ ἐνώσεως Κύπρου, ἀφίξεις ἐπιστῆμων, σεισμοὶ Θεσσαλίας κλπ.).

Συνεχίσθη ἡ ἐνίσχυσις πλείστων ὁσων ξένων κινηματογραφιστῶν διὰ τὴν λῆψιν ἐνταῦθα ταινιῶν με ἑλληνικὰ θέματα. 1) S. Waagenaar, Ἀμερικανὸς ὅστις παρήγαγε τὴν ταινίαν «Athens Interlude», 2) Τὸν Ἀμερικανὸν Garner, ὅστις προέβη εἰς λῆψιν ἐγχρώμων ταινιῶν περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος, 3) Κινημ. Τμῆμα Πανεπιστημίου Συρακουσῶν, ὅπερ παρήγαγε 10 ταινίας περὶ Ἑλλάδος, 4) Τὴν ὑπὸ τὸν A. Semine Σοβιετικὸν Κινημ. Συνεργεῖον, ὅπερ παρήγαγε ταινίαν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων, 5) Οἶκος Cinerama Prod. προέβη εἰς λῆψιν ταινίας ἀρχαιοτήτων, 6) Συνεργεῖον τῆς Fox ὑπὸ τὸν Mewth διὰ λῆψιν στερεοσκοπικῆς ταινίας περὶ Κρήτης καὶ Ρόδου, 7) Μετεκλήθη ἐξ Ἀμερικῆς Συνεργεῖον τοῦ Οἴκου Don Flagg Prod., ὅπερ συνεργασίᾳ ἡμῶν ἐγύρισεν ἐγχρώμους ταινίας α) «Νησιὰ Αἰγαίου», β) «Ἡ Ἀρχαία Ἑλλάς» καὶ γ) «Ἡ σύγχρονος Ἑλλάς».

Ἡ Ὑπηρεσία δι' ἰδίων μέσων προέβη εἰς τὴν λῆψιν ταινιῶν: α) Φεστιβάλ Ἐπιδαύρου, β) συμπλήρωσις ταινίας περὶ Κρήτης, γ) συμπλήρωσις τῆς ἐγχρώμου «Πάσχα στὴν Ἑλλάδα» καὶ δ) «Μάχη παράγκας».

Ἐπίσης ἐγένετο ἡ σύνθεσις, ἡχοληψία καὶ μουσικὴ ὑπόκρουσις τῶν ταινιῶν περὶ τῆς «Νήσου Κερκύρας», «Φεστιβάλ Δελφῶν καὶ Ἐπιδαύρου» καὶ «Ἑλληνικὸν Πάσχα», ὡς καὶ ἀνατύπωσις εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῆς τουριστικῆς ταινίας «Ἡ νῆσος Ρόδος».

Ἡ κινηματογραφικὴ ὑπηρεσία ἀσχολεῖται ἐπίσης μὲ τὴν διάθεσιν φωτογραφιῶν. Τὰς φωτογραφίας ταύτας διαθέτει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικόν. Πρόκειται περὶ φωτογραφιῶν ἀναφερομένων, εἴτε εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν κίνησιν (φωτορεπορτάζ), εἴτε εἰς θέματα μονίμου ἐνδιαφέροντος (ἀρχαιολογικά, τουριστικά κ.λ.π.). Ἐκ τῶν φωτογραφιῶν τούτων κατὰ μὲν τὸ 1953 διετέθησαν 15.000 περίπου καὶ κατὰ τὸ 1954 περίπου 17.000.

§ .

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Μακεδονία και η Θράκη, πολύ πρό των εκλογών του 1952 απέτελεσαν τὸ κύριον σημεῖον τῆς προσοχῆς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Συναγερμὸν καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὸν ἀρχηγὸν αὐτοῦ Στρατάρχην Ἀλέξανδρον Παπάγον.

Ἀπὸ τῆς μακεδονικῆς πρωτευούσης ἐξήγγειλεν ὁ Στρατάρχης προεκλογικῶς τὸ συμβόλαιόν του μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, δίδων οὕτω ὅλως ἐξαιρετικὴν θέσιν καὶ προτίμησιν εἰς τὴν Β. Ἑλλάδα.

Καὶ ὅταν ἡ Κυβέρνησις τοῦ Στρατάρχου ἀνέλαβε τὴν ἀρχήν, ἡ Βόρειος Ἑλλὰς ἔδιδε τὴν εἰκόνα τῆς πλήρους ἐγκαταλείψεως. Τὰ καπνὰ, παρὰ τὰς διαρκεῖς διαμαρτυρίας τῶν παραγωγῶν, ἐσάπιζαν εἰς τὰς ἀποθήκας, ἐνῶ αἱ διαπραγματεύσεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων γερμανικῶν οἰκῶν, ἐχρόνιζον ἄνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος. Ἐκτὸς τούτου τὰ παραμεθόρια χωριά, κατεστραμμένα ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους καὶ τοὺς συνεργάτας των κομμουνιστὰς παρέμενον ἀκατοίκητα, καὶ οὐδεὶς ἐπεδείκνυε τὸ παραμικρὸν ἐνδιαφέρον.

Οἱ κάτοικοι ἐγκατελειμμένοι ἔζων μέσα εἰς προχείρους παράγκες, γυμνοὶ σχεδὸν καὶ χωρὶς δεῖγμα στοργῆς ἐκ μέρους τοῦ Κράτους. Ἡ ἀστοργία τῶν τότε Κυβερνήσεων ἐδημιούργησεν, ὥς ἦτο φυσικόν, διαρροὴν τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὴν πρωτεύουσαν. Ἡ δυστυχία, ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀπαθλίωσις, ἦσαν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς καταστάσεως ποὺ ἐπεκράτει εἰς τὴν Βόρειον Ἑλλάδα.

Ο Ὑπουργὸς Γενικὸς Διοικητὴς Β. Ἑλλάδος ἐστερεῖτο δικαιωμάτων καὶ ἀρμοδιοτήτων ἀξιολόγων. Αἱ πιστώσεις διετίθεντο ὑπὸ τῶν Ὑπουργείων ἀπ' εὐθείας, ἄνευ ἀναμίξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Γ.Δ.Β.Ε. Ἦδη, διὰ τοῦ νόμου 2547)53 παρεσχέθησαν εὐρύτατα δικαιώματα εἰς τὸν Ὑπουργὸν Γ.Δ.Β.Ε. Οὕτω σήμερον ὑφίσταται πλήρης ἀποκέντρωσις καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Β. Ἑλλάδος

Ἡ ἀποκέντρωσις

δύνανται νὰ ἐπιλύσουν τὰ ζητήματά των ἐπιτοπίως χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ καταφεύγουν εἰς Ἀθήνας. Βάσει τοῦ ὡς ἄνω Νόμου 2547)53 καθιερτίσθη ἐν Θεσσαλονίκῃ Συμβούλιον Βιομηχανίας ὡς καὶ Μηχανολογικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐπίλυσιν ὅλων σχεδὸν τῶν ζητημάτων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν επέκτασιν τῶν βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν ἐγκαταστάσεων. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονός ὅτι τὰ Συμβούλια ἐξέδωσαν μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1954 ἐν ὅλῳ 2.667 ἀποφάσεις.

Ἡ γεωργικὴ ὑπηρεσία Β. Ἑλλάδος ἀποφαίνεται διὰ τὴν παραχώρησιν κοινοχρήστων κ.λ.π. ἐκτάσεων εἰς ἀκτήμονας, ἄνευ ἐπεμβάσεως τοῦ Κέντρου, διευκολύνουσα καὶ ἐπιτυγχάνουσα τὴν ἀποκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν. Ἐπίσης ὅλα τὰ ἀγροτικῆς φύσεως ζητήματα ἐπιλύονται τοπικῶς.

Ἐξ ἄλλου δι' εἰδικοῦ νόμου προεβλέφθη: 1) Ἡ βοήθεια τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν παραμεθόριον περιοχὴν πρὸς βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν διαβιώσεώς του.

Τοῦτο καὶ διὰ ν' ἀναχαιτισθῇ τὸ ρεῦμα ἀστυφιλίας ἢ ἐγκαταστάσεως εἰς πεδινὰς περιοχάς. 2) Ἐνίσχυσις καὶ ἐπιτάχυνσις τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν μὴ εἰσέτι ἐπαναπατρισθέντων παραμεθορίων πληθυσμῶν. 3) Ἐποικισμὸς τῶν ἀκατοικήτων περιοχῶν διὰ τῆς ἀνοικοδομήσεως νέων χωρίων καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς αὐτὰ νέων κατοίκων, ἀκτημόνων γεωργῶν, προερχομένων ἐξ ἄλλων περιφερειῶν.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου, ἐκτάσεις αἱ ὁποῖαι παρέμενον μέχρι σήμερον ἀνεκμετάλλευτοι καὶ μὴ ἀποδοτικαὶ εἰς τὴν ὅλην οἰκονομίαν τοῦ τόπου, θὰ γίνουν ἀντικείμενον ἐντατικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος, ἀπεφασίσθη ὅπως, πλὴν τῆς συνεχίσεως παροχῆς βοηθείας εἰς τοὺς ἤδη ὑπάρχοντας κατοίκους τῶν παραμεθορίων περιοχῶν καὶ τῆς συνεχίσεως τοῦ ἔργου τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ, οἰκοδομηθῶν τρία νέα χωρία εἰς ἐγκαταλελειμμένας περιοχάς ἵνα ἀξιοποιηθῇ ἡ παραμένουσα ἀκαλλιέργητος ἐκτασις γῆς. Αἱ μέχρι σήμερον διατεθεῖσαι πιστώσεις ἀνέρχονται εἰς:

Προϋπολογισμὸς 1953 - 1954.....	δραχ.	11.561.500
» 1954 - 1955.....	»	33.000.000
Σύνολον	»	44.561.500

***

Διὰ τὸν πρῶτον σκοπὸν, δηλαδή τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ὑπάρχοντος πληθυσμοῦ τῶν παραμεθορίων, διετεθήσαν διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ 1953 - 1954 δραχ. 7.824.400, δι' ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα (ἀρδευτικά) εἰς τὰς ἐξῆς περιφέρειας: Καταναούσης Σερρῶν, Κάτω Πορροῖων Σερρῶν, Σιδηροκάστρου Σερρῶν, Τεμένους Καρποφόρου, Γραμμῆς Δράμας, Περιθωρίου Δράμας, Νικηφόρου Δράμας, Ψηλῆς

Μικρὰ ἐγγειοβελτιωτικά

Ράχης Δράμας, Λιθωτοῦ Κιλκίς, Ροδῶνος Κιλκίς καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς Κιλκίς. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ποσῶν διετεθήσαν δραχ. 1.082.400 διὰ παροχὴν μηχανημάτων καὶ λοιπῶν ὑλικῶν διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῶν κάτωθι 12 παραμεθορίων χωρίων Νομοῦ Ἐβρου: Ὀρμένιον, Δίκαια, Μαράσια, Πετρωτὰ, Πεντάλοφος, Φτελιά, Νέα Βύσσα, Μαυροκκλήσι, Μεταξάδες, Κυπρίνος, Δαδιά, Πρωτοκκλήσι καθὼς καὶ εἰς διάφορα χωρία τοῦ Νομοῦ Δράμας, Κιλκίς κ.λ.π. Ἐξ ἄλλου, ποσὸν δραχ. 7.824.400 δι' ἀξιοποίησιν γαιῶν, ἐπισκευὴν ὁδῶν καὶ γεφυρῶν, δι' ἐκτέλεσιν ἔργων ὑδρεύσεως, δι' ἀποπεράτωσιν σχολείων παραμεθορίων χωρίων, δι' ἀγορὰν κυψελῶν πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς πληθυσμοὺς κ.λ.π.

***

Διὰ τὸν δεύτερον σκοπὸν, τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ὑπὸ ἐπαναπατρισμὸν κατοίκων παραμεθορίων χωρίων διετεθήσαν δραχ. 3.737.100. Τὸ ὥς ἄνω ποσὸν διετεθῇ εἰς Διποταμίαν Καστωριᾶς 336.200, εἰς Σούρμενα Κιλκίς 862.00, εἰς Λιθωτὸν Κιλκίς 215.000, εἰς Καταναούσα Σερρῶν 700.000, εἰς Διπόταμον Δράμας 530.000, εἰς Σιδηρὸν Ἐβρου 213.600 καὶ εἰς Κοτρωνιά Ἐβρου 837.100. Ἐπίσης ἐκ πιστώσεων παραμεθορίων 1954-1955 διετεθήσαν

Ὁ ἐπαναπατρισμὸς

α) δραχ. 350.000 δι' ἐκχερσώσεις β) δραχ. 100.000 δι' ἀνέγερσιν ἐκκλησίας καὶ γ) 100.000 δι' ἀνέγερσιν σταθμοῦ Χωροφυλακῆς.

Ἀπαντα τὰ ὥς ἄνω ἐπαναπατριζόμενα χωρία θὰ ἐνισχυθοῦν ἔτι περαιτέρω διὰ τῆς παροχῆς ζώων καὶ κυψελῶν ἐκ τῶν πιστώσεων παραμεθορίων 1954 - 1955. Σημειωτέον ὅτι τὰ χωρία Κοτρωνιά καὶ Σιδηρὸν ἦσαν τελείως κατεστραμμένα καὶ ἀκατοίκητα.

Ἐνας ἄλλος τομεὺς πρὸς τὸ ὁποῖον ἐστράφη ἡ προσοχὴ τῆς Γενικῆς Διοικήσεως Βορείου Ἑλλάδος κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν ὑπῆρξεν ὁ τῆς προσφυγικῆς

ἀποκαταστάσεως. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μόνον ὑπάρχουν πλέον τῶν 3.000 προσφυγικῶν οἰκογενειῶν, αἱ ὁποῖαι ζοῦν εἰς παράγκες. Κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1953 — 1954 παρεχωρήθησαν ἐν ὧν 348 οἰκόπεδα εἰς ἰσαριθμούς παραπηγματούχους προσφυγικὰς οἰκογενείας, εἰς τὰς ὁποίας ἐχορηγήθη καὶ ἀνάλογον στεγαστικὸν δάνειον. Κατὰ συνοικισμούς ἡ παραχώρησις ἐγένετο ὡς ἑξῆς: Συνοικισμὸς Π. Κουντουριώτου 62, Συνοικισμὸς Ἀγίου Νικολάου (Ἀλατίνη) 52, Συνοικισμὸς Τριανδρίας 103, καὶ Συνοικισμὸς Τούμπας 178.

Ἡ πρόνοια διὰ τοὺς παλαιοὺς πρόσφυγας δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐξητάσθησαν καὶ αἱ ἀνάγκαι ἄλλων πόλεων τῆς Β. Ἑλλάδος. Οὕτω, ἐχορηγήθησαν οἰκόπεδα καὶ ἀνάλογα στεγαστικὰ δάνεια εἰς εἰς τοὺς 132 δικαιοῦχους τῶν πόλεων: Σέρρας 39, Δράμαν 33, Καβάλαν 40, Βέρροιν 20. Ἐπίσης καὶ τὸ τρέχον ἔτος ἐχορηγήθησαν οἰκόπεδα καὶ δάνεια εἰς πολλοὺς δικαιοῦχους εἰς τὸν συνοικισμὸν Βότση Θεσσαλονίκης, ἐπρογραμματίσθη δὲ ἡ χορήγησις οἰκοπέδων καὶ παροχὴ δανείων εἰς Καλαμαριὰν, Φλώριναν, Ἑδεσσαν, Γιαννιτσᾶ καὶ Βέρροιν. Ἡ προσπάθεια κατὰ τὸ τρέχον οἰκονομικὸν ἔτος θὰ εἶναι ὅπως εἰς μὲν τὴν πόλιν Θεσσαλονίκην, ἀποκατασταθοῦν ἐν ὧν 450 προσφυγικαὶ οἰκογένειαι, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Βορείου Ἑλλάδος 150 ἕως 200. Τὸ πρόβλημα εἶναι σοβαρόν. Ὑπάρχουν χιλιάδες προσφυγικαὶ οἰκογένειαι ἀναποκατάστατοι ἀκόμη. Δὲν εἶναι δὲ μόνον οἱ πρόσφυγες οἱ καταφυγόντες ἐκ Τουρκίας, ἀλλὰ καὶ πρόσφυγες ἐκ Μοναστηρίου καὶ ἐκ Βουλγαρίας, οἱ ὁποῖοι μικρὰν ἢ οὐδεμίαν ἐνίσχυσιν ἐλάμβανον προτοῦ ἡ Κυβέρνησις τοῦ Συναγερμοῦ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν.

Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν χρονικὸν διάστημα, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐκτελεσθέντων ἔργων, εἶναι καὶ ἡ ἐπισκευὴ τοῦ παλαιοῦ Διοικητηρίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἡ προσθήκη εἰς αὐτὸ 4ου ὀρόφου, οὕτως ὥστε νὰ ἐγκατασταθῇ ἡ Διοίκησις εἰς οἶκον εὐπρεπές.

Κατὰ τὸ ἔτος 1953 — 1954 ἰδιαιτέρα προσπάθεια κατεβλήθη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ ἀρτιωτέραν ἐμφάνισιν τῆς Διεθνoῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης. Ἡ ἐκθεσις ἀποτελεῖ σπουδαιότατον παράγοντα, ὃχι μόνον εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλὰ καὶ ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Τὸ 1953 ἡ Δ.Ε.Θ. ἦτο κατὰχρεως εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, λόγῳ δὲ ἐλλείψεως μέσων

Ἡ Διεθνὴς Ἐκθεσις

χρηματικῶν καθίστατο προβληματικὴ ἡ περαιτέρω λειτουργία της. Ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ ἔσπευσε καὶ ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἐξυγίασίν της. Διὰ προκαταβολῆς χορηγήθεισας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν καὶ κατόπιν ἄρσεως τῆς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἐπιβληθείσης κατασχέσεως, κατωρθώθη ἡ κανονικὴ λειτουργία τῆς Ἐκθέσεως. Ἐπίσης ἐχορηγήθη δάνειον 5.000.000 δραχ. ὑπὸ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Περιπτέρου τῶν Ἑθνῶν.

Ἡ περυσινὴ 19ῃ Ἐκθεσις, λόγῳ ἀθρόας συμμετοχῆς ξένων καὶ Ἑλλήνων ἐκθετῶν, ἐλειτούργησε μὲ ἰδιαιτέραν καὶ πρωτοφανῆ λαμπρότητα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀξιόλογον ἀριθμὸν τῶν 1.500.000. Γενικῶς ἀνεγνωρίσθη ὅτι λόγῳ τῆς ἀθρόας συμμετοχῆς καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς τῆς ἐμφάνισεως, ὡς ἐπίσης λόγῳ τοῦ μεγάλου ἀνταγωνισμοῦ τῶν διαφόρων ξένων Κρατῶν, ἡ Δ.Ε.Θ. προσέλαβεν ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἔτους ὅλως ἰδιάζουσας σημασίαν διὰ τὴν γενικὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τοῦ τόπου. Ἡ Δ.Ε.Θ. θὰ τύχῃ ἰδιαιτέρας μερίμνης κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναγερμοῦ διὰ τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ ἐτέρων μεγάλων περιπτέρων καὶ ἐπεκτάσεως τοῦ χώρου

αυτῆς, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἀνταπεξέλθῃ εἰς τὴν ἤδη ἀθρόαν ζήτησιν χώρου ἐκ μέρους ξένων Κρατῶν.

Ἐτερον σπουδαιότατον ἔργον τὸ ὁποῖον συνετελέσθη εἰς τὴν Β. Ἑλλάδα κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, εἶναι ἡ σιδηροδρομικὴ σύνδεσις τῆς Κοζάνης μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Δυτικῆς καὶ τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, κύριον αἶτημα τῆς περιφερείας Κοζάνης ἦτο ἡ σιδηροδρομικὴ σύνδεσις αὐτῆς μετὰ τῆς ὑπολοίπου Ἑλλάδος καὶ πρὸ παντὸς τῆς Θεσσαλονίκης, φυσικοῦ λιμένος τῆς Δ. Μακεδονίας.

★ ★ ★

Η Κυβέρνησις τοῦ Συναγερμοῦ κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη θὰ ἀντιμετωπίσῃ πολλὰ ζητήματα εἰς τὴν Β. Ἑλλάδα, τὰ σπουδαιότερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) Ἡ συνέχισις τοῦ προγράμματος ἐπανεποικισμού καὶ ἐνισχύσεως τῶν παραμεθωρίων περιοχῶν. 2) Ἡ ἀποπεράτωσις τῆς προσφυγικῆς ἀποκαταστάσεως. 3) Ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ἀνοικοδομήσεως διὰ πυροπαθεῖς καὶ συμμοριοπλήκτους. 4)

Προγραμματισμός

Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος στεγάζεως ἀστέγων ἀγροτῶν (νεοπαγεῖς οἰκογενεῖαι) καὶ ἀστέγων ἐργατῶν εἰς τὰς πόλεις. Πρωτεύοντα ρόλον θὰ ἔχῃ ἡ βελτίωσις τῶν ὁρῶν διαβιώσεως τῶν παραμεθωρίων πληθυσμῶν οἱ ὅποιοι, ὑποστάντες ἐπὶ 40 περίπου ἔτη ἀλλεπαλλήλους εἰσβολάς, καὶ καταστροφάς, ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην ἐνισχύσεως.

Διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ὁρῶν διαβιώσεως, ἡ ζωὴ εἰς τὰ ἀκριτικὰ χωριά θὰ γίνῃ καλυτέρα καὶ θὰ ἐξαφανισθῇ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐλλείψεως ἀσφαλείας. Θὰ ἀναχαιτισθῇ ἡ ἀστυφιλία καὶ ἡ διαρροὴ τοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. Ἐπίσης, ὁ προγραμματισμὸς ἐκτελέσεως μεγάλης ὁλικῆς παραγωγικῶν ἔργων κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη, θὰ εἶναι ἀναμφισβήτητος ἐξαιρετικῶς ὠφέλιμος διὰ τὴν ὅλην ἐθνικὴν οἰκονομίαν. Ἐξ ἄλλου, ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκτέλεσις μικρῶν ἔργων τοπικῆς ὠφελείας δὲν θὰ ἔχῃ μόνον μεγίστην ἐπρροήν ἐπὶ τῆς ὅλης οἰκονομίας, ἀλλὰ πρὸ παντὸς θὰ ἰσχυροποιήσῃ εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τὸ συναίσθημα ὅτι τὸ Κράτος εὐρίσκεται παρὰ τὸ πλευρὸν καὶ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ζωὴν των.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀνοικοδομήσεως διὰ πυροπαθεῖς καὶ συμμοριοπλήκτους θὰ ἔχῃ καὶ αὐτὸ ἐντὸς ὀλίγου πλήρως ἐπιλυθῇ, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως 14.873 νέων οἰκιῶν καὶ διὰ τῆς ἐπισκευῆς ἐτέρων 22.650.

Μία ἄλλη φροντίς ποὺ θὰ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, εἶναι ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ ζητήματος τῆς στέγης διὰ τοὺς ἐργάτας οἱ ὅποιοι, εἴτε στεγάζονται πλημμελῶς, εἴτε στεροῦνται παντελῶς στέγης. Λόγῳ τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς ὁ ρυθμὸς ἀνοικοδομήσεως εἰς τὰς πόλεις ἦτο ἐξαιρετικὰ βραδὺς καὶ ὥς ἐκ τούτου ἡ ἔλλειψις στέγης καθημερινῶς καθίσταται περισσότερον αἰσθητή.

Εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀγρότου καὶ τοῦ ἐργάτου τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἤρχισε νὰ ἀνθίζῃ τὸ συναίσθημα τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς πίστεως πρὸς μίαν καλυτέραν αὐριον. Τὸ ἐρειπωμένον σπῖτι τοῦ κατατρεγμένου ἀγρότου, τοῦ πολυβασανισμένου ἀκρίτα ξανακτίσθηκε καὶ φωτίσθηκε μὲ τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς, ποὺ ἀπέκτησαν ὅλα τὰ ἀκριτικὰ χωριά μας.

Εἶναι ἤδη βέβαιοι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης ὅτι μὲ τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον ποὺ ἤρχισε καὶ θὰ συνεχισθῇ ἐκτελούμενον κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη θὰ εὐρουν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐημερίαν των μέσα εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας των.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Η έκμετάλλευσις τῶν μεταλλείων ἀνήκει εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν. Τὸ Ὑπουργεῖον Βιομηχανίας ἐφορεύει ἀπλῶς καὶ συμβάλλει εἰς τὴν ἀναπτύξιν τῆς μεταλλευτικῆς δραστηριότητος, ἀποβλέπον εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν ἀπασχόλησιν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ ἐργατῶν. Διάφορα νομοθετικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ὑπὸ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, ὠδήγη-

Μεταλλεῖα

σαν εἰς αὐξήσιν κατὰ τὸ ἔτος 1953, ἐν συγκρίσει μὲ τὰ προηγούμενα ἔτη, τόσον τοῦ ὕψους τῆς παραγωγῆς πολλῶν ἑλληνικῶν μεταλλευμάτων, ὅσον καὶ τῶν ἐξαγωγῶν. Ἀντιστοίχως ηὐξήθησαν ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων σχεδὸν εἰς τὸ τριπλάσιον ἐν συγκρίσει μὲ τὴν περίοδον 1950-1951 τὰ ἔσοδα τοῦ Δημοσίου.

Παρόμοιοι πρόοδοι ἐσημειώθησαν καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀλυκῶν τοῦ Κράτους, πρὸς παραγωγήν τῶν ἀναγκαιουσῶν ποσοτήτων ἁλατος διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν καὶ τὴν ἐξαγωγήν τῶν τυχόν πλεονασμάτων. Σημαντικὰ ἔργα ἐξετελέσθησαν εἰς τὰς ἀλυκάς, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ὠφελήσουν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τοῦ ἁλατος, τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς καὶ

Ἀλυκαὶ — Πετρέλαια

κυρίως τῆς μεταφορᾶς τούτου εἰς τὰ κέντρα καταναλώσεως. Ἡ σχετικὴ δραστηριότης ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὰς ἐρεῦνας διὰ τὴν ὑπαρξίν κοιτασμάτων πετρελαίου. Ἡ ἀνάδοχος Ἑταιρία συνεχίζει τὰς ἐρεῦνας τῆς εἰς τὴν περιφέρειαν Ἡλείας πρὸς ἀνεύρεσιν πετρελαίου. Ἡδη ἔχουν δαπανηθῇ 2.100.000 δολλάρια εἰς δαπάνας γεωτρήσεων. Αἱ ἐρευναι συνεχίζονται δραστηρίως πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως δοθῇ ἓνα θετικὸν συμπέρασμα εἰς τὸ σοβαρὸν ζήτημα τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ κοιτασμάτων πετρελαίου εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος.

Η ἀνασυγκρότησις τοῦ κλάδου τῆς ἀλιείας (μικρᾶς, μέσης καὶ μεγάλης), ἀπετέλεσαν μίαν ἀπὸ τὰς φοντίδας τῆς Κυβερνήσεως. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ μικρὰ ἀλιεῖα ἐνισχύθη μὲ κρατικὰ δάνεια 1.000.000 δραχμῶν. Μὲ τὸ ποσὸν αὐτό, ἐντὸς διετίας, αἱ 355 μηχανοκίνητοι λέμβοι ηὐξήθησαν εἰς 618. Σοβαρὰ ἐπένδυσιν ἰδιωτικῶν κεφαλαίων εἰς ναυπηγήσεις ἀρτίων πλοίων διὰ μέσων ἀλιείαν παρετηρήθη τελευταίως. Ἐναντι ὀλίγων μονάδων, αἱ ὁποῖαι εἰργάσθησαν κατὰ

Ἀλιεῖα

τὰ ἔτη 1951 καὶ 1952 εἰς τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν, κατὰ τὸ 1953 εἰργάσθησαν 78 ἑλληνικὰ ἀλιευτικὰ πλήρως ἐξωπλισμένα εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν, τὴν Τριπολίτιδα κ.λ.π. Κατὰ τὸ 1952 ἐκινήθη τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν πλοῖον μεγάλης ἀλιείας μὲ σοβαρὰν κρατικὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐργάζεται ἔκτοτε ἀποδοτικῶς εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Κατὰ τὸ 1953 ἡ ἑλληνικὴ ἀλιεῖα ἀπέκτησε καὶ δεύτερον ἀλιευτικὸν τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἀπὸ ἰδιωτικὰ κεφάλαια. Ἐπραγματοποιήθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τακτικὸς ἐφοδιασμὸς τῆς καταναλώσεως καὶ εἰς προσιτὰς τιμὰς. Ἡ αὐξήσις τῆς ἰχθυοπαραγωγῆς εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀντίστοιχον μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν, ἐνῶ παραλλήλως ἀναπτύσσεται ἡ βιομηχανία τῶν ἀλιπάστων.

